

## પ્રસ્તાવના

કરાગ્રે વસતિ લક્ષ્મીઃ કરમંયે સરસ્વતી ।

કરમૂલે સુ ગોવિન્દો પ્રમાતે કરદર્શનમ્ ॥

ભાગ્યરેખામાં સમાયેલા બેઠોના સ્પષ્ટીકરણ માટે ભારતના જૂનું પારાશર, અંગી આદિ મદ્રાસની ઋગિષુનિઓ પોનાના જે વિચારદોહન આપણી સમક્ષ મૂકી ગયા છે, તે જ્યાંતિપવિધાના મંથામાં આનંદ મોજૂદ છે; કિન્તુ ભાવિની એ રેખાઓ કેવળ મનુષ્યના લક્ષાટ જ નથી લખાતી ! એની જન્મમૃત્યુગીમાં જ એના આદિ-અંત નથી આવી જતા.

પ્રત્યેક હિંદુ કુટુંબમાં જમાનાજૂની એક પ્રથા ચાલતી આવેલી છે. પુત્ર કે પુત્રીના જન્મ પછી છઠ્ઠે દિવસે ભાગ્યદેવી પધારી એના ભાવિની રેખાઓ લખી જાય છે. એ રેખાઓ તે લક્ષાટની અંગે હાથની ખેંચે !

ભાગ્યરેખાનો ભેદ જોવાનો અર્થ આજકાલ જ્યાંતિપવિધામાં જન્મપત્રિકા જોવાનો કે કપાળ રેખાઓ જોવામાં જ પર્યાપ્ત થઈ જાય છે. પરંતુ હસ્તરેખાના ભેદ ખુલ્લા કરવાની પદ્ધતિ ઘણા જોખમ કરે છે. અને એનું કારણ આજકાલના મોટા ભાગના જ્યાંતિપીઓને હસ્તરેખાનું જ્ઞાન ઉપરચોટિયું, પોપટિયું થા અપૂર્ણ જ હોય છે !

જ્યાંતિપવિધા-નસીબના લેખ જાણવાની છાત્રમાં હસ્તરેખા પણ મોટા ભાગ ભજવે છે. અને કેટલીક સુંદર, અંગીન ને સંચોટ માહિતીઓ એ રેખાનું જ્ઞાન પૂરું પાડે છે. આજકાલ ગામેગામ મહેરેશહેર ને ગલીએ-ગલીએ ટીપણાં લઈને પાઘડી પહેરી જ્યાંતિપી જાની રખડતા મોટા ભાગના બનાવટી ગણીદાસ ગ્રામજો જાળે પાંચ-પાંચ પસામાં હાથ જોઈને શવે એમ લવિષ્ય લાખતા બહોળા પ્રમાણમાં નજરે ચડે છે. હતાશ, નિરાશ, દુઃખી ને દયાપાત્ર માણસો આશા અને પ્રેરણાનાં પિયુષ પીવાની ઈચ્છાએ એમની પાસે આતુર નયને જાય છે અને જ્ઞાવ છે !

એ હતાશ દેયાંઓને માટે હસ્તરેખાનું આ પુસ્તક એક આશા-દીપક સમાન છે, ધનલાભ, યશલાભ, સંતાનપ્રાપ્તિ, આયુષ્ય, સુખ, શાંતિ, પરદેશગમન, નંદુરસ્તી, વગેરે વિંદગીની એકઠો નાનીમોટી ગડન બાજ-

તાના પુસ્તકો, માનવીની હૃદયોને રેખાઓ ને ચક્રોમાં સમાવેલા છે. એની માહિતી મેળવવા, એનો ભેદ ઉઠાવવા મગજને યોગ્ય કસવાની જરૂર છે. સૌ કોઈ આપમેળે આવત સરળતાથી એ માર્ગો જઈ શકે એ આ પુસ્તકનો હેતુ છે. જન્મકુંડળી તથા પ્રકોના સામાજિક જેની સાથે સંદર્ભાવેલા છે, એવાં હસ્તનાં આ રેખાચિત્રોમાં દુપાયલાં લવિત્વકળ એકવાન જનમવા પછી માનવ પોતાના જીવનને ચક્રી બનાવી શકે છે. આ પુસ્તકનો ખીલે વિભાગ (Numerology) અંકશાસ્ત્રનો છે. આ અંકશાસ્ત્રની પદ્ધતિ યુરોપ અને અમેરિકામાં ઘણી જ પ્રચલિત છે. અને એને અગ્નિ ત્યાં મેંકેડો પુસ્તકો લખાયાં છે, પરંતુ આપણી શુદ્ધરતી ભાષામાં આ પ્રથમ જ છે. આ અંકશાસ્ત્રની મદદથી અને પોતાની જન્મ તારીખ પરથી પોતાના ક્યાં ક્યાં વર્ષો ફળદાયી છે તે દાખલા તથા દલીલથી સમજાવ્યાં છે. વાંચકો આ લાગ જરૂર વાંચ અને અનુભવે.

ગ્રીક વિભાગ જ્યોતિષશાસ્ત્રનો દુષાધિશ વિભાગ છે. જેમાં નક્ષત્રો, રાશીઓ, ચંદ્રમા વિગેરેની સમજ, જન્મકુંડળી બનાવવાની રીત, તથા લેવાની રીત, અને કેટલાક ચોક્કસ સમજ તથા પ્રશ્નોને સજની સમજ આપી છે, કે જેથી જ્યોતિષ શીખનારાને તે વિભાગ ધોર જ ઉપયોગી મર્ઠ પડે.

આ ત્રીં આરંભમાં વિખ્યાન જ્યોતિષી શ્રી હરિહર પંડિત મહેસાણાવાળાએ માઈત લેઈ જઈને લેઈના મલ્લા સુવાસવધાગ કર્યા છે, અને અત્યંત જરૂરી એવા ખીલ કેટલાક તથા વિષયો ઉમેરીને વિશેષ ઉપયોગી અને મેંકેડું કયું છે. તેથી આ પુસ્તકનાં પાનામાં પણ મારે એવાં વધારે થયે છે. નાના મોટા અનેક વધારા ઉપરાંત આ આરંભમાં એમલ્ બાગ મારીઓ અને નવનદ વિરોધ મનનું આંગા મેંકેડું તથા 'ત્રીમતક' ખાસ ઉમેર્યા છે. એમલ્ જ્યોતિષ જાતનો આ પુસ્તકને સંપૂર્ણ લાભ મળે છે અને પુસ્તક અઘાત, વિશેષ ઉપયોગના ધરતનું બનું છે, તે પ્રત્યે વાંચકોનું ખાસ લત્ત દોરોએ કીએ.

વાંચકો આ પુસ્તકને દાખાલાથ વધારી એને તો અમારો અને આરંભનો શ્રમ એવે વાગેલો મળે, એ જ.

લેખકો

હસ્તશેખાગ્રાસ. તેનો ક્રિયાગ્ર અને તેની મદતા.

૬

વિદ્યનો માર મનુષ્ય છે.

મનુષ્યનો માર હાથ છે.

૭

મૃદિનો નિવસ છે કે કાચુ વગર કાર્ય પ્રગટ થતુ નથી. વૃક્ષને  
જોઈને આપણને જરૂર અનુમાન થઈ ગઈ કે એનું કોઈક કાચુ તે  
હોતુ જ જોઈએ, અને અનુલવધી આપણે જાણી શકીએ છીએ કે  
પીગળી, જળ, વાયુ આદિ એના કાચુ છે.

આવી જ રીતે પ્રત્યેક વ્યક્તિના હાથમા ચિહ્ન તથા રેખાઓ  
વગર જોરામા આવે છે. આવા ચિહ્નો તથા રેખાઓનું મહત્વ 'સુ' /  
એમા પણ કંઈ કાચુ અવશ્ય હો જ અને છે જ. એ હાથની રેખાઓ  
તથા ચિહ્નો મનુષ્યના ભાવિનું સૂચન કરાવે છે. એમા માનનીનું કિંમત  
આલેખાયુ છે. એમા એનું છવન-મુખ, એની નમ્રદિ, એનું લાભજન  
અને એના લાભનિર્માણની વાતો સાંનિક લિપિમાં આલેખાયવી છે.  
મનુષ્યની રજ એ નાકેતિક લિપિનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી તેને જાણવાની  
છે અને એ જાણીને કુદરતના દોર્લા દોરાવાની છે. આ રજ માનની  
ચૂંકે નો એણે કુદરતના માર્ગદર્શનની જરૂર અમળવાની કરી હોવાય.

માટે જ હાથની ભાષા જાણવાના ખાસ આગ્રહ આપણા પ્રાચીન  
સપિમુનિઓ તરફથી થતો આવ્યો છે આ વિદ્યામા જ નહિ પરંતુ  
ન્યોતિપના એન્ડ્રેક અમની રિદ્યામા આપણા પૂર્વજ પૂરા ત્રીણ  
હતા. તેમજ આ રિદ્યાઓને લગતું ખૂબ મંગોધન કર્યુ હતુ. અને  
એમા પોતાનો અનુભવ હિમેરી તેને નો ટચના અર્થ જોડી નાચી  
અને વ્યવહારુ બનાવી હતી.

નદિની ગચનાની નાથ જ ખદ્દાએ મનુષ્ય માટે ધર્મોદિ વ્યવ  
ન્યાના નિયમા પાલન હતા. આ નિયમો એક પ્રથમા મધ્યગયના

કે તેને વેદોનામથી ઓળખવામાં આવે છે. આ વેદમાં સખેલા નિયમો જ  
 મનુષ્યે એક ધર્મ ગ્રાપ્તીને પાળવાના હોય છે. વેદમાં ધર્મોદિ નાધતને  
 માટે કાળ નમવ કહેવામાં આવ્યા છે અને એનં જનાવવાને માટે  
 પ્રત્યાને વેદોં જ્યોતિષશાસ્ત્રિદાન, નંદિતા અને દેગ નામના  
 ત્રણ મંત્રોમાં વર્ણવેલું છે. આ જ જ્યોતિષશાસ્ત્રનું આમુદિકશાસ્ત્ર એક  
 અંગ છે. અને તેનું એક અંગ હસ્તરેખા વિજ્ઞાન છે.

નાખવાની પ્રથમ પદ્મ ત્યાંના ચર્ચ 'અમુદાયે કરી. તે વખતે  
પાદરીઓ જ ત્યાંના ખરા રાજકર્તા હતા તેમ કહીએ તો ખરું થાય  
આમાં હેતરી માત્ર નામનો જ રાજા હતો. પોપે રાજાની અનુમતિ  
સાથે એક આત્મા બહાર પાડી. આ દુકમ અનુસાર આ વિદ્યાને ત્ય  
તદુગરી, ધૂતારી, ભૂત-પ્રેત આદિન મલિન વિદ્યાઓ જેવી ગણવામાં  
આવી અને એનો અભ્યાસ તથા કષ્ટો કરનારાઓને મખન ગિફ  
કરવામાં આવશે એવી ચેતવણી પણ આપાઈ.

પાપના કરતાં આમાં હેતરી મર્યાદો નીકળ્યા. તેજ પાપના અ  
દુકમ ઉપરાંત ખીજ પણ દડક દુકમો બહાર પાડ્યા. આમ ઈંગ્લેન્ડમાં  
એના પ્રચાર નામે દડક અંદાજ મુકાયા.

આમાં હેતરીએ આ વિદ્યાના પ્રચારથી ભય પામવા માંડતું એ  
ખામ કામનું પણ હતું. એને ખીજ હતી કે લોકોને ભવિષ્ય ભાખત  
થઈ ભય તો એનું પોતાનું ભવિષ્ય પણ જાણે ક્ષિત્તે પ્રકટ થાય અને  
આમ જે થાય તો તેનાં સખ પણ થતાં અટકી જાય. આથી એને  
આમે એ મદાય તકેદારી રાખ્યા કરતા હતા.

અને એવું બન્યું પણ ખરું. એક દિવસ હેતરીના એક મિત્ર  
વાતચીત હરગ્યાન હસ્તાં હસ્તાં તેનો દાંધ પોતાના દાંધમાં 'લોકો  
તેજે સખદેખા જોઈ અને કહ્યું, 'તમારા સખ અનેક વાર થયે અને  
તમે તમાની સ્ત્રીઓને ખૂબ જ ધાતકી રીતે સનાવગો.'

આ ભવિષ્ય કથનથી હેતરી ચોંકી ગયો. ઇતિહાસ માફી પૂરે કે  
કે એનાં સખ અનેક વાર થયાં હતાં. અને તેજે પોતે પોતાની સ્ત્રીઓને  
રીબાતી રીબાતીને મારી પણ નાખી હતી. આ ભવિષ્યથી હેતરીને  
ખાદુ લાગ્યું અને તેજે પોતાના એ મિત્રને દમાઈટકાથી મારી  
નખાવ્યો. કેટલાકોનું કહેવું હતું કે હેતરીને ભય લાગ્યા હતા કે  
તેનો આ મિત્ર તેની આ વાત ખીજઓને કહી પણ દે અને આથી  
તેજે એને મદાને માટે ફર કરી દીધા.

પરંતુ આચરની વાત તો એ કે આમાં હેતરીની પુત્રી  
ગાની ઈલીઝબેથે આ વિદ્યાને આપણની અને તેના પ્રતિ એજે ૧૬

લેના માંડ્યો. એટલું જ નહિ, પરંતુ પોતે તેની ચોખ્ખી સલાહ લઈ  
 શકે તે માટે તેણે જોન ડી નામના એક દરતરેખાશાસ્ત્રીની ભારે  
 મજાર પોતાના દરબારમાં નિમણૂક પણ કરી. રાજ્યકારભારમાં તેમજ  
 ખીજા પ્રસંગોએ રાણી-આ લવિષ્યવેતાની બલાહ લેતી અને તેની  
 સૂચના મુજબ જ કાર્ય કરતી હતી.

કહેવાય છે કે એક દિવસે આ જદ્દ જ્યોતિષીએ ગાણીનો હાથ  
 જોઈ તેને રુપેનિશ નોકસિન્વના - હવાની - આવનારી આકત સામે  
 ચેતવણી આપી. એ બક્ષાદતે અનુસરીને રાણીએ તરત જ અમિત્વહાણો  
 બાધ્યા અને પરિણામ એ આવડું કે જ્યારે રુપેન ગાથે લકાઈ જતો  
 થઈ ભારે એ અમિત્વહાણોએ રુપેનના જળજસ્ત અને શક્તિશાળી  
 નોકસિન્વનો કચ્ચરધાણ કાઢી નાખ્યો. ઈનિહાસ આ બનાવને રાણીની  
 દુર્દશિના અને તેની બહાદુરીએ જાણ્યું છે. પરંતુ ખરી રીતે જોતાં તો  
 તેનો યશ જ્યોતિષ વિદ્યાને જ મળવો જોઈએ.

એ પછી મામલો પલટાયો. ચોથા જ્યોતિષના ગામનકાળમાં  
 આક્રમા હેનરીએ હસ્તવિદ્યા ગંધવી જે ગિલ પમાર ક્યું હતું તેની  
 નામ આલોચના કરવામાં આવી અને તેની લલામાગુથી પાર્લામેન્ટ  
 એક 'એન્ટી પામીસ્ટ્રી ગિલ' પનાર ક્યું. આ ગિલ અનુસાર  
 હસ્તરેખાને ધૂન અને છાંટપટવાળી ગણવામાં આવી અને તેનો  
 ઉપયોગ કરનારને એક વર્ષની નાનતો દુકમ થયાં. આ આખો વ  
 દુકમ નીચે મુજબ હતો :-

'Any Person found practising Palmistry  
 is hereby deemed a Rogue and a Vagabond to  
 be sentenced to one year's imprisonment and  
 stand in the pillory'

પણ આ દુર્દશા અધિક નમય મુધી રહી નહિ. ૧૬મી શતાબ્દીની  
 નાથે જ વૈજ્ઞાનિક યુગની શરૂઆત થઈ આ વિદ્યાને વિજ્ઞાનની કક્ષાટીએ  
 કસવામાં આવી અને તેમાં તે આણીનુદ્ધ-પાગ જિનરી. સને ૧૬૫૩માં  
 પાત્રાલ્ય વિદ્વાન મેક્સીનને ગિલ દુર્દા બતાવ્યું કે, હાથમાં એવી જાનના  
 પરમાણુઓ થાય છે કે જે હથેલીની લાલ રેખાએ. નોંચે ૨૫૪ રેખામાં

એટલે કે ઈશ્વર મનુષ્યના હાથ પર એવા ચિહ્નો બનાવ્યા છે કે જેથી તે પોતાના ઝમોને બગબગ સ્પષ્ટ ગીતે સમજી શકે.

મગફળા દસ્તગખાણાગ્રી 'ક્રોરો' (Cheiro) એ કપૂરુ છે કે તે દસ્તગખા પિયેની વધુ નક્કર માહિતીઓ હિન્દના જ્યોતિષીઓ દ્વારા જ મળી હતી. 'ક્રોરો'ના મત મુજબ દસ્તગખા એ હિન્દની જ પ્રાચીન વિદ્યા છે અને તે બાદ તેનો પ્રચાર ખ્રીસ્ત દેસોમાં થયો છે. મીનન પ્રતિદ્ધ જ્યોતિષીઓનું પણ આ જ કથન છે.

શરીરગણનાનું કથન છે કે મસ્તક તથા હાથની આંગળીઓ એક પ્રકારના જ્ઞાનસ્નાયુઓ દ્વારા મગધ ધરાવે છે, અને આ મગધ એટલા તા ગાદ છે કે હાથને મસ્તકના ગુલામ જરો બનાવી ગણવામાં આવ્યા છે. પિત્તગ્રંથિ-પ્રમાથી જેવી કાઠ આના થઈ કે તરત જ હાથને એનું પાલન વધુ પડે છે. પડી એ હાથની એ શક્તિ હોય કે ન હોય તેને તો હુમ્મ ઉઠાવે જ પડે છે. મસ્તકની ક્રિયાનો જોડો પ્રભાવ હાથ ઉપર પડે છે. શુભ અશુભ પિત્તગ્રંથિ કે જે આપણા મનમાં વાન્ધડીએ જોડે છે તેની ન તરકારા અન્ય હાથ ઉપર અપાઈ જતી છે. હાથ અને મગજશક્તિના આલોચના નળવ છે.

હાથની ગણાઓનું જ્ઞાન એટલું તા ઉપચારી છે કે જો માનવી ત જાગી શકે તો તે નદાર પાતાના જીવન વગરથી નાનવન નહીં શકે. હાથના જ્ઞાન તને શારીરિક, આધિ અને ધાર્મિક એમ ત્રણ ગીત માર્ગદર્શન કરાવે છે. હાથની રેખાઓમાં જળ-અગ્નિ કે વાહનનો ભવ જણાતો હોય તા તેનાથી સાવચેત રહવાની માનવીની ફરજ છે. અમુક રાજ ઘરાના સહજોનો આગેજ્ય-રેખામાં ન કેત હોય તો માનવીએ તે રોજને મૂળમાંથી જ અટકાવી દઈ તેની નામે ચાપતા ઇસાઈ સેરા નેઈએ. હાથની ગણાઓ અમુક જ હુનરઉદ્યોગનો નકેત કરતી હોય તો માનવીની ફરજ છે કે તેણે તે જ ઉદ્યોગમાં ચિત્ત સમાવી પાતાની કાગળિ આવવી. હાથની ગણાઓમાં, તેના નામુદ્રિક ચિહ્નોમાં કુદરતનો શુદ્ધ નમન અપાયેલો હોય છે એ નમન

એટલે કે હૃદયે મનુષ્યના હાથ પર એવાં ચિહ્નો બતાવ્યાં છે કે જેથી તે પોતાના કામોને બરાબર સ્પષ્ટ રીતે સમજી શકે.

મશહૂર હસ્તરેખાશાસ્ત્રી 'કીરો' (Cheiro) એ કબૂલ્યું છે કે તેને હસ્તરેખા વિષેની વધુ નક્કર માહિતીઓ હિન્દના જ્યોતિષીઓ દ્વારા જ મળી હતી. 'કીરો'ના મત મુજબ હસ્તરેખા એ હિન્દની જ પ્રાચીન વિદ્યા છે. અને તે જાદુ તેનો પ્રચાર બીજા દેશોમાં થયો છે. 'બી-ન' પ્રસિદ્ધ જ્યોતિષીઓનું પણ આ જ કથન છે.

ગરીરશાસ્ત્રનું કથન છે કે મસ્તક તથા હાથની આંગળીઓ એક પ્રકારના જાનસનાયુઓ દ્વારા મંત્રધ ધરાવે છે, અને આ મંત્રધ એટલો તો માઠ છે કે હાથને મસ્તકના ગુલામ જેવો બનાવી રાખવામાં આવ્યો છે. વિચારકેન્દ્રમાંથી જેવી કોઈ આજ્ઞા થઈ કે તરત જ હાથને એનું પાલન કરવું પડે છે. પછી એ હાથની એ શક્તિ હોય કે ન હોય તેને તો હુકમ ઉઠાવવો જ પડે છે. મસ્તકની ક્રિયાનો જોડો પ્રભાવ હાથ ઉપર પડે છે. શુભ અશુભ વિચાર કે જે આપણા મનમાં વારઘડીએ જોડે છે તેની વ તન્દાણ અનર હાથ ઉપર અંકાઈ જાય છે. હાથ અને મગજશક્તિનો આવો જાડ નંબંધ છે.

હાથની રેખાઓનું જ્ઞાન એટલું તો ઉપયોગી છે કે જો માનવી તે જાણી શકે તો તે નદાય પોતાના જીવનવ્યવહારથી સાવચેત રહી શકે છે. રેખાઓનું જ્ઞાન તને શારીરિક, આર્થિક અને ધાર્મિક એમ ત્રણ રીતે માર્ગદર્શન કરાવે છે. હાથની રેખાઓમાં જળ-અગ્નિ કે વાહનનો ભવ જણાતો હોય તો તેનાથી સાવચેત રહેવાની માનવીની ફરજ છે. અમુક રોગ થવાનાં લક્ષણોનો આગેવ્ય-રેખામાં સંકેત હોય તો માનવીએ તે રોગને મૂળમાંથી જ અટકાવી દઈ તેની સામે ચાંપતા ઇલાજ લેવા જોઈએ. હાથની રેખાઓ અમુક જ હૃન્નરઉદ્દોગનો સંકેત કરતી હોય તો માનવીની ફરજ છે કે તેણે તે જ ઉદ્યોગમાં ચિત્ત લગાવી પોતાની પ્રગતિ માધવી. હાથની રેખાઓમાં, તેનાં સામુદ્રિક ચિહ્નોમાં ફરજનો જૂઠું સંકેત ધુપાયેલો હોય છે એ સંકેતને



જાણવાનું કામ માનવીનું છે. માનવી હાથની લાપા શીખે તો એ મંકેલ જાણી શકે અને કુદરતને ચીસે ચાલી શકે.

હાથની રેખાઓ પરથી માનવી ચોર, ડાકુ, સદગૃહસ્થ કે દંભી છે તે પણ જાણી શકાય છે. હાથની રેખાઓ તેના સમસ્ત ગુણ-અવગુણ પ્રકટ કરે છે. આ વિધાનો લાન્ડ હાલમાં સ્કોટલેન્ડ યાર્ડ ( Scotland yard )ના ગુમચર વિભાગે 'પણ છટકી લેવા' માંઓ છે. હાથની રેખાઓનું અવલોકન કરી માનવી 'ક્યા ગુનામાં સંડોવાયેલો છે તે તેઓ શોધી કાઢે છે અને આવી રીતે ગુનેગારને પકડી પાડે છે. આ કાર્યમાં Finger Print-અંગૂઠાની છાપનો ઉપયોગ પણ કરવામાં આવે છે. આ અંગૂઠાની છાપ લેવાની પ્રથા તો આજે બધા જ દેશમાં પ્રચલિત છે. આપણા હિંદમાં પણ તેનો પ્રચાર ગામેગામે-ગુલેશ્વરમાં છે. અંગૂઠાની છાપ ખરા ગુનેગારને અચૂક પકડી પાડે છે, એમાં હવે શરા પણ શંકા રહી નથી.

હાથની ચામડીને બાળી નાખવામાં આવે કે પછી હાથની રેખાઓને અસ્થિત્વી નહીં કરી દેવામાં આવે તો પણ થોડાક સમય આદ એ રેખાઓ પાછી પહેલાંની જેમ જ હાથ પર પ્રકટી જોડે છે. આ જ પ્રકારે આંગળીઓ ને અંગૂઠાનાં ચિહ્નોન પણ સંગ્રહ.

## અનુક્રમણિકા

### ભાગ પહેલો-હસ્તગ્રંથો

વિષય	પાનું
૧ લેખકની પ્રસ્તાવના	૧
૨ હસ્તગ્રંથોશાસ્ત્ર, તેનો ઇતિહાસ અને તેનું મહત્ત્વ	૩
૩ અનુક્રમણિકા	૧૩
૧ પ્રકરણ ૧ : મામુદિકગ્રાન્થ અને મામુદિક	૩૩
૪ હસ્તપ્રગીક્ષાથી ભગિ' નડવન	૩૬
૫ હસ્તગ્રંથોશાસ્ત્રીએ જાગવવાના ખાસ નિયમો	૪૫
૬ પોતાના માલિક માટે કેવી રીતે ર્તવું ?	૩૫
૭ માલિકના મન પ્રગથી કેવો મત જાવવો ?	૪
૮ હાથની ટેવો ઉપગ્રથી જણાતા લક્ષણો	૩
૯ માલિકના વિવિધ કાર્ય	૪૪
૧ પ્રકરણ ૨ : વસ્તુવિધાન	૩૮
૧૦ હસ્તગ્રંથોશાસ્ત્રીને જરૂરની વસ્તુઓ	૩૮
૧૧ જ્યાં હાથ તપાસના ?	૩૮
૧૨ ચામડીની કુમાર	૪૯
૧૩ હાથની દૃઢતા અને સ્થિરતા	૩૯
૧૪ હાથની દૃઢતા અને નિયંત્રતાના ચાર વિભાગ	૬૦
૧૫ માનવ હાથસાગાના ગુણ-અવગુણ	૬૦
૧૬ પોચા હાથસાગાના ગુણ-અવગુણ	૬૦
૧૭ સ્થિતિનિધાપક હાથસાગાના ગુણ-અવગુણ	૬૧
૧૮ કમળ હાથસાગાના ગુણ-અવગુણ	૬૧
૧૯ પ્રકરણ ૩ : નખ વિધાન	૬૨
૨૦ નખ ઉપગ્રથી ગુણ-અવગુણ	૬૨
૨૧ ટેડા નખ શું સુવવ છે ?	૬૩
૨૨ પહેલાગા અને ચપટા નખ	૬૩
૨૩ વિવિધ પદાર્થના નખ પ્રગથી ભગિ' નડવન	૬૪

૨૩	પ્રકરણ ૪ : હાથના રંગ	૪૫
૨૪	લોહીના પરિભ્રમણની વરરિયાન	૪૫
૨૫	હાથની ચામડીના પાંચ પ્રકારના રંગ	૪૫
૨૬	ઘોળા કે સફેદ રંગ	૪૬
૨૭	ફૂલગુલાબી રંગ	૪૬
૨૮	પીળો રંગ	૪૬
૨૯	વાદળી કે આસમાની રંગ	૪૭
૩૦	રાતો રંગ	૪૭
૩૧	હાથના વાળ શું બતાવે છે ?	૪૮
૩૨	ઘોળા વાળવાળાના ગુણ-અવગુણ	૪૮
૩૩	રાતો વાળવાળાના ગુણ-અવગુણ	૪૯
૩૪	ભૂરા વાળવાળાના ગુણ-અવગુણ	૪૯
૩૫	મિશ્રિત વાળવાળાના ગુણ-અવગુણ	૪૯
૩૬	પ્રકરણ ૫ : હાથના વળાંક	૫૦
૩૭	અક્કડ સ્થિતિસ્થાપક અને વળતી વસ્તુઓનાં ગુણ-અવગુણ	૫૦
૩૮	અક્કડ હાથ	૫૧
૩૯	સ્થિતિસ્થાપક	૫૨
૪૦	વળતો હાથ	૫૩
૪૧	પ્રકરણ : સામુદ્રિક વિભાગ	૫૫
૪૨	માનવકક્ષના ત્રણ વિભાગ	૫૫
૪૩	માનસિક વિભાગ	૫૬
૪૪	સાંસારિક વિભાગ	૫૭
૪૫	પાશવિક વિભાગ	૫૮
૪૬	હાથની આંગળીઓનો ત્રણ વિભાગ સાથે મંજાથ	૫૯
૪૭	પ્રત્યેક આંગળીના ત્રણ વિભાગ	૬૦
	પ્રકરણ ૭ : આંગળીઓ વચ્ચેનું અંતર	૬૧
	આંગળી વચ્ચે કેટલું અંતર જોઈએ ?	૬૧

૫૦ શનિ-રવિ વચ્ચેનું અંતર	૬૨
૫૧ રવિ બુધ વચ્ચેનું અંતર	૬૨
૫૨ ત્રીજા વેદાની ગાહના	૬૩
૫૩ પ્રકરણ ૮ : આંગળીઓનાં દેરવાં	૬૪
૫૪ ચપટાં દેરવાં	૬૪
૫૫ ચોરસ દેરવાં	૬૬
૫૬ ઝાંખ આકારનાં દેરવાં	૬૮
૫૭ હીરા ભાગોળનું દેરવાં	૬૯
૫૮ અણીદાર દેરવાં	૭૦
૫૯ પ્રકરણ ૯ : આંગળીઓના પ્રકાર	૭૧
૬૦ ગંદાથેલી આંગળીઓ	૭૧
૬૧ મુંવાળી આંગળીઓ	૭૨
૬૨ લાંબી આંગળીઓ	૭૪
૬૩ ટુંકી આંગળીઓ	૭૬
૬૪ પ્રકરણ ૧૦ : અંગૂઠો	૭૮
૬૫ આંગળીઓની સામે થતો અંગૂઠો	૭૯
૬૬ મોટો અંગૂઠો	૭૯
૬૭ નાનો અંગૂઠો	૮૦
૬૮ ત્રણ વેદાના ગુણ-અવગુણ	૮૦
૬૯ અંગૂઠાના બળનું મહત્ત્વ	૮૧
૭૦ ઝિંચી બેનાણીવાળો અંગૂઠો	૮૨
૭૧ નીચા બેનાણીવાળો અંગૂઠો	૮૨
૭૨ મધ્યમ બેનાણીવાળો અંગૂઠો	૮૨
૭૩ અંગૂઠાનો પહેલો વેદો	૮૩
૭૪ અંગૂઠાનો બીજો વેદો	૮૩
૭૫ ત્રીજો અંગૂઠો	૮૪
૭૬ પ્રાથમિક અંગૂઠો	૮૬

૭૭	દાન આગની અગૂઠા	૧૧
૭૮	ચાટવા આગનો અગૂઠો	૧૫
૭૯	મદા જેવા આગનો અગૂઠો અથવા ખની અગૂઠા	૧
૮૦	વગતા અગૂઠો	૧
૮૧	અકડ અગૂઠા	૧૭
૮૨	જાઓના અગૂઠાના આકાર	૧૧
૮૩	દે । અગૂઠાવાળા ની	૧૮
૮૪	મોટા અગૂઠાનાની આ	૧૧
૮૫	અગૂઠાનો પહેલો વેદો	૧૮
૮૬	અગૂઠાના પહેલા વેદો ઉપર ૧૩ સીધી આ	૮૮
૮૭	અગૂઠાનો બીજો વેદો	૧૮
૮૮	અગૂઠાના બીજો વેદો પર આડી રખાઓ	૧૮
૮૯	અગૂઠાના ત્રીજી નીચે ત્રણ બમાન્તર કાપા	૬૦
૯૦	અગૂઠાના ત્રીજી નીચે બે નમાન્તર કાપા	૬૦
૯૧	અગૂઠાના ત્રીજી નીચે એક ન કાપો	૬૧
૯૨	પ્રકરણ ૧૧ • મુખ્ય આગળીઆના ગુણકો ૧૫	૬૨
૯૩	ગુની આગળી	૬૨
૯૪	ગુની આગળીના ગુ ।	૬૨
૯૫	ગુની આગળીનો પહેલો વેદો	૬૩
૯૬	ગુની આગળીના પહેલા વેદો પર નાગનુ ચિહ્ન	૬૨
૯૭	ગુની આગળીનો બીજો વેદો	૬૩
૯૮	ગુની આગળીના બીજો વેદો ઉપર વર્તુલ	૬૬
૯૯	ગુની આગળીનો ત્રીજો વેદો	૬૬
૧૦૦	ગુની આગળીના ત્રીજો વેદો પર નીચી આગળી	૬૫
૧૦૧	ગુની આગળી	૬
૧૦૨	ગુની આગળીના ગુ નુ નાગનુ ।	૬
૧૦૩	ગુની આગળીનો ત્રીજો વેદો	૬

૧૦૪ શનિની આંગળીના પહેલા વેદા ઉપર સીધી રેખાઓ	૬૭
૧૦૫ શનિની આંગળીનો બીજો વેદો	૬૭
૧૦૬ શનિની આંગળીના બીજા વેદા ઉપર સીધી રેખાઓ	૬૭
૧૦૭ શનિની આંગળીનો ત્રીજો વેદો	૬૭
૧૦૮ શનિની આંગળીના ત્રીજા વેદા ઉપર સીધી રેખાઓ	૬૮
૧૦૯ રવિની આંગળી	૬૮
૧૧૦ રવિની આંગળીના ચતુર્થ	૬૮
૧૧૧ રવિની આંગળીનો પહેલો વેદો	૬૮
૧૧૨ રવિની આંગળીના પહેલા વેદા ઉપર ત્રિદાણ	૬૮
૧૧૩ રવિની આંગળીનો બીજો વેદો	૧૦૦
૧૧૪ રવિની આંગળીના બીજા વેદા પર સીધી રેખાઓ	૧૦૦
૧૧૫ રવિની આંગળીનો ત્રીજો વેદો	૧૦૦
૧૧૬ રવિની આંગળીના ત્રીજા વેદા પર ત્રિદાણ	૧૦૧
૧૧૭ બુધની આંગળી	૧૦૨
૧૧૮ બુધની આંગળીના ચતુર્થ	૧૦૨
૧૧૯ બુધની વિવિધ પ્રકારની આંગળીઓ	૧૦૨
૧૨૦ બુધની આંગળીનો પહેલો વેદો	૧૦૩
૧૨૧ બુધની આંગળીના પહેલા વેદા પર ત્રિદાણ	૧૦૩
૧૨૨ બુધની આંગળીનો બીજો વેદો	૧૦૩
૧૨૩ બુધની આંગળીના બીજા વેદા ઉપર સીધી રેખાઓ	૧૦૩
૧૨૪ બુધની આંગળીનો ત્રીજો વેદો	૧૦૪
૧૨૫ બુધની આંગળીના ત્રીજા વેદા ઉપર આડી રેખાઓ	૧૦૪
૧૨૬ પ્રકરણ ૧૨ : હાથના આકાર	૧૦૫
૧૨૭ હાથના સાત પ્રકાર	૧૦૫
૧૨૮ પ્રાથમિક હાથ	૧૦૫
૧૨૯ ચપટો હાથ	૧૦૬
૧૩૦ ચોરસ હાથ	૧૦૭

૨૮૩ સુરિખાને કુંડે વિદ્યાનું ક પાઠન ચિદ્ર	૨૦૮
૨૮૪ સુરિખા અને તાની રેખાનું રંગ	૨૧૦
૨૮૫ સુરિખા અને તેની આખાઓ	૨૧૦
૨૮૬ પ્રકરણ ૨૬ શુધરેખા	૨૧૨
૨૮૭ બુદરખાનું મહત્વ	૨૧૪
૨૮૮ બુદરખા ક આગળ ખા	૨૧૪
૨૮૯ બુદરેખા અને આયુ ૪ રેખા	૨૧૭
૩૦૦ બુદરેખા—વાધિઆનું અર્થમિતર	૨૧૩
૩૦૧ બુદરેખા ને ગત તો	૨૧૮
૩૦૨ રાખા—રાગિયાની બુદરખા	૨૧૮
૩૦૩ ના રાગિયા ની બુદરખા	૨૧૪
૩૦૪ બુદરેખામાં વિવિધ ચિદ્રા અને તેની રંગ	૨૧૬
૩૦૫ પુના પ્રભુવવાની બુદરેખા	૨૧૫
૩૦૬ મનિના પ્રભુવવાની બુદરેખા	૨૧૫
૩૦૭ વિના પ્રભુવવાની બુદરેખા	૨૧૫
૩૦૮ અન્નના પ્રભુવવાની બુદરેખા	૨૧૫
૩૦૯ બુદરખા સ પવચિત્ર દો તો	૨૧૫
૩૧૦ પ્રકરણ ૨૭ શુધ મુદ્રિકારેખા	૨૧૬
૩૧૧ શુધરેખા શાનુ સુચન કરે છે ?	૨૧૬
૩૧૨ શુધરખાનું ઉગમ સ્થાન	૨૧૬
૩૧૩ શુધરેખા અને શુધરેખાના ન રામ શ નુચન છે	૨૧૭
૩૧૪ હાથનો અનેક રેખાવાળા પત નુ સચવે છે ?	૨૧૮
૩૧૫ શુધરેખાનું ખગલ પગિલામ મ્યારે આવે છે ?	૨૧૮
૩૧૬ શુધરખાના વિવિધ ઉગમ-સ્થાનો તેના રંગ	૨૨૦
૩૧૭ પ્રકરણ ૨૮ ચિદ્રારેખા	૨૨૧
૩૧૮ ચિદ્રારેખા શ નુચવે છે ?	૨૨૧
૩૧૯ ચિદ્રારેખાનું ઉગમ-સ્થાન	૨૨૧

૩૨૦	પ્રકરણ ૨૯ : મંગળગેખા	૨૨૩
૩૨૧	આણાવગખાની લગિનીગેખા	૨૨૦
૩૨૨	મંગળગેખાના ગુણ	૨૨૦
૩૨૩	પ્રકરણ ૩૦ : ચંદ્રગેખા	૨૨૮
૩૨૪	ચંદ્રગેખાની અજલ	૨૨૮
૩૨૫	ચંદ્રગેખા ધગવનારના ગુણ-દોષ	૨૨૪
૩૨૬	ચંદ્રગેખાનું ઉગમસ્થાન	૨૨૪
૩૨૭	પ્રકરણ ૩૧ : ગુરુ ગેખા	૨૨૫
૩૨૮	ગુરુગેખાનું ઉગમસ્થાન	૨૨૫
૩૨૯	ગુરુગેખા ધગવનારના ગુણ-અવગુણ	૨૨૫
૩૩૦	પ્રકરણ ૩૨ : અન્ય ગેખાઓ	૨૨૬
૩૩૧	મણિમુગનો ગધ	૨૨૬
૩૩૨	મુસાફરીની ગેખા	૨૨૬
૩૩૩	નિકાળ	૨૨૭
૩૩૪	હૃદયગેખા અને મસ્તકગેખા વચ્ચેનું અંતર	૨૨૭
૩૩૫	શનિની મુદ્રિકા	૨૨૮
૩૩૬	શનિની મુદ્રિકાનાગોનો ન્વભાવ	૨૨૮
૩૩૭	૭ લક્ષ્ણ કે પ્રેમગેખા	૨૨૮
૩૩૮	નતાનગેખા	૨૨૮
૩૩૯	મિત્રગેખા	૨૩૦
૩૪૦	શત્રુગેખા	૨૩૦
૩૪૧	ચિનાગેખા	૨૩૦
૩૪૨	પ્રકરણ ૩૩ ગુણ અને અગુણ વિદ્યો	૨૨૩
૩૪૩	હસ્તમા દેખાતા નભાગુણ વિદ્યા	૨૩૦
૩૪૪	તાગાનું ચિહ્ન શુભ અથવા દુઃખ	૨૩૦
૩૪૫	રાસ ચિહ્નો ચાન્ન નિકાલ	૨૩૩
૩૪૬	વર્તુળ, ત્રિગુળ, મીઠી લબી ગેખા, લગિનીગેખા	૨૩૪



૩૪૭ અશલ ચિહ્નો	૨૩૫
૩૪૮ વાક્યાચૂકા ને આધીષાતળા ગ્યા	૨૩૫
૩૪૯ ફાટા પ તી ગ્યા	૨૩૫
૩૫૦ ટાપુ	૨૩૬
૩૫૧ રેખાભ્રમ	૨૩૭
૩૫૨ ચીપિયા	૨૩૭
૩૫૩ નામન-આગવાગી ગ્યા	૨૩૭
૩૫૪ જળુ, આડી રેખા ચોંડી	૨૩૮
૩૫૫ પ્રકરણ ૩૪ રેખા પ્રમાણે ઉમરની ગણતરી	૨૩૯
૩૫૬ રેખા ઉપરથી વન કેવી રીતે જાણી શકાય ?	૨૪૦
૩૫૭ આયુષ્યરેખા ઉપરથી ઉમરની ગણતરી	૨૪૦
૩૫૮ ભાવ્યરેખા પ્રમાણે ઉમરની ગણતરી	૨૪૧
૩૫૯ મસ્તકરેખા પ્રમાણે ઉમરની ગણતરી	૨૪૧
૩૬૦ હૃદયરેખા પ્રમાણે ઉમરની ગણતરી	૨૪૨
૩૬૧ કમરરેખા પ્રમાણે ઉમરની ગણતરી	૨૪૩
૩૬૨ પેલી પ્રતીક જાણતોનો ખુલાસો	૨૪૪
ખંડ બીજો • અકશાત્ર	
૩૬૩ પ્રકરણ ૧ અકશાત્ર ને આમાનિષ્ટ જીવન	૨૪૫
૩૬૪ પ્રકરણ ૨ જન્મક્રિયા	૨૪૫
૩૬૫ જન્મનાગીખ	૨૪૬
૩૬૬ જન્મ તારીખ પર દાખલાઓ	૨૪૭
૩૬૭ પ્રકરણ ૩ અકશાત્ર પ્રી ઉત્પત્તિ	૨૪૯
૩૬૮ અકશાત્ર અને ગણિતશાસ્ત્ર	૨૫૦
૩૬૯ અકશાત્ર અને આધ્યાત્મિકશાસ્ત્ર	૨૫૩
૩૭૦ અકશાત્ર અને જ્યોતિષશાસ્ત્ર	૨૫૪
૩૭૧ અકશાત્ર અને અન્ય શાસ્ત્રો	૨૫૫
૩૭૨ પ્રકરણ ૪ નામન મહત્વ	૨૫૬

૩૭૩ સ્વર-અવગનના આંકડા, એકી-બેકી આંકનો પ્રભાવ	૨૫૬
૩૭૪ પ્રકરણ ૫ : આંકડાનો પ્રભાવ : એકી આંકડાનું સામર્થ્ય	૨૬૨
૩૭૫ પ્રકરણ ૬ : ૧ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને તેના ગુણધર્મો	૨૬૩
૩૭૬ પ્રકરણ ૭ : ૨ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો	૨૬૫
૩૭૭ પ્રકરણ ૭ : ૩ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો	૨૬૭
૩૭૮ પ્રકરણ ૮ : ૪ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો	૨૬૯
૩૭૯ પ્રકરણ ૧૦ : ૫ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો	૨૭૨
૩૮૦ પ્રકરણ ૧૧ : ૬ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો	૨૭૪
૩૮૧ પ્રકરણ ૧૨ : ૭ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો	૨૭૬
૩૮૨ પ્રકરણ ૧૩ : ૮ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો	૨૭૮
૩૮૩ પ્રકરણ ૧૪ : ૯ ના આંકડાના આંદોલનો ને ગુણધર્મો	૨૮૦
૩૮૪ પ્રકરણ ૧૫ : ૧૧ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો	૨૮૨
૩૮૫ પ્રકરણ ૧૬ : ૨૨ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો	૨૮૩
૩૮૬ પ્રકરણ ૧૭ : બેવડા આંકડાનું સામર્થ્ય ૧૦થી પર મુદ્દી	૨૮૫
૩૮૭ પ્રકરણ ૧૮ : કળાકારનું પૃથક્કરણ	૨૮૩
૩૮૮ પ્રકરણ ૧૯ : નાદિત્વકારનું પૃથક્કરણ	૨૮૫
૩૮૯ પ્રકરણ ૨૦ : શૃંગલનનું પૃથક્કરણ	૨૮૬
૩૯૦ પ્રકરણ ૨૧ : વ્યાપારી પ્રકૃતિનું પૃથક્કરણ	૨૮૭
૩૯૧ પ્રકરણ ૨૨ : વૈજ્ઞાનિક પ્રકૃતિનું પૃથક્કરણ	૨૮૮
૩૯૨ પ્રકરણ ૨ : નાટ્યપ્રકૃતિનું પૃથક્કરણ	૨૮૯
૩૯૩ પ્રકરણ ૨૪ : તજ્જમદી, ઘોડાની શગ અને લોટરી	૩૦૦
૩૯૪ કંટનુક માર્ગદર્શન	૩૦૦
૩૯૫ ઘોડાની શગનું માર્ગદર્શન	૩૦૨
૩૯૬ લોટરીના નંબરનું માર્ગદર્શન	૩૦૪

### અંત ત્રીજો જ્યોતિષશાસ્ત્ર

૩૯૭ મંડા-પ્રકરણ	૩૦૬
૩૯૮ મેષ રાશીની સંજ્ઞા, તેના ગુણધર્મો ને કળ	૩૦૬

૪૯૯ ૧૩૫ ગરીની નગા તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૦૮
૪૦૦ ગિયુન ગરીની નગા તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૧૧
૪૦૧ ૨૬ ગરીની સગા, તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૧૨
૪૦૨ ગિંદ ગરીની નગા તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૧૩
૪૦૩ નવા ગરીની મગા તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૧૪
૪૦૪ લુતા ગરીની નગા તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૧૫
૪૦૫ જગિડ ગરીની નગા તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૧
૪૦૬ ધન ગરીની મગા તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૧૭
૪૦૭ મન ગરીની સગા તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૧૮
૪૦૮ કલ ગરીની નગા તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૧૯
૪૦૯ મીન ગરીની મગા તેના ગુણધર્મો ને કા	૩૨૦
૪૧૦ સર્વ મન આત્મિ શુભાશુભ અનર મન	૩૨૧
૪૧૧ અન મન આત્મિ શુભાશુભ અનર મન	૩૨૩
૪૧૨ મન મન આત્મિ શુભાશુભ અનર મન	૩૨
૪૧૩ કલ મન શુભાશુભ અનર મન	૩૨૬
૪૧૪ શુ મન આત્મિ શુભાશુભ અનર મન	૩૨૧
૪૧૫ શુક મન આત્મિ શુભાશુભ અનર મન	૩૩૩
૪૧૬ ગ્રામિ મન આત્મિ શુભાશુભ અનર મન	૩૩૫
૪૧૭ ગલ અને કલ તેમની આત્મિઓ શુભાશુભ અનર મન	૩૩૭
૪૧૮ પ્રસરણ ૧ . બાગ લવતા	૩૪૦
૪૧૯ પ્રસરણ ૧ બાગ લવતાની મહત્તા	૩૪૧
૪૨૦ પ્રસરણ ૨ બાગ ગામો	૩૪
૪૨૧ ગામોના નામ	૩૪૭
૪૨૨ મન ગામો કે ૧ , ગામો	૩૪૭
૪૨૩ ગિયુન ગામો	૩૪૮
૪ દિનનામ ગામો	૩૮૮
પ્રસરણ ૪ બાગ ગામોની મહત્તા	૩૫

૪૦૬ પ્રકરણ ૫ : મૂર્ધ વિગેરે મહોની રાશી ભોજવવાની મુદત	૩૫૪
૪૨૭ પ્રકરણ ૬ : લગ્નની ગણથી મનુષ્યનો ગારીગિક દેખાવ	૩૫૫
૪૨૮ પ્રકરણ ૭ : રાશી નક્ષત્રોનો કોડો	૩૫૭
૪૨૯ નુકસાનકારક પાદો	૩૬૪
૪૩૦ પ્રકરણ ૮ : નક્ષત્રોનું મહત્વ	૩૬૬
૪૩૧ પ્રકરણ ૯ : નક્ષત્રના ચરણ ઉપરથી નામાક્ષર પાડવાની પદ્ધતિ	૩૭૩
૪૩૨ રાશી ઉપરથી નામાક્ષર પાડવાની પદ્ધતિ	૩૭૬
૪૩૩ પ્રકરણ ૧૦ : અવન, મુહૂર્ત યાગ	૩૭૭
૪૩૪ પ્રકરણ ૧૧ : ઋતુ રાશી મામ અને સ્વામી નમજવાનું કોડ	૩૭૭
૪૩૫ પ્રકરણ ૧૨ : અંવત્સર જાળન	૩૭૭
૪૩૬ પ્રકરણ ૧૩ : મુહૂર્ત પ્રકરણ	૩૭૮
૪૩૭ જુદા જુદા માનથી ગત થતા જુદા જુદાં વારો	૩૭૮
૪૩૮ શુભ નક્ષત્ર, અશુભ યાગ, નક્ષત્ર સ્વામી	૩૮૧
૪૩૯ રાશીના સ્વામી, નક્ષત્ર અને વાગની ગંજા	૩૮૨
૪૪૦ જુદાં જુદાં મુહૂર્તો	૩૮૩
૪૪૧ વિવાહ મુહૂર્ત	૩૮૬
૪૪૨ વાત્રા પ્રકરણ	૩૯૧
૪૪૩ વાસ્તુ મુહૂર્ત	૪૦૨
૪૪૪ ખીજનું પચ્યુગ્લ મુહૂર્તો	૪૦૫
૪૪૫ ગોચર મંદો ને વેધધ્યાન જંગવાનું કોડ	૪૦૯
૪૪૬ ખેતિમાંથી વસ્તુ કઈ ઝિગામા ગોળવી	૪૧૦
૪૪૭ પ્રકરણ : ૧૪ : નામહાં	૪૧૧
૪૪૮ પ્રત્યેક રાશી પર જુદા જુદા નકાતું આલિપન	૪૧૧
૪૪૯ રવગ્રહી ગ્રહ	૪૧૨
૪૫૦ ઉચ્ચ રાશીના મહો નથા તેના અંગો	૪૧૩
૪૫૧ નીચના મહો નથા તેના અંગો	૪૧૩

૪૫૨ ગુલમહા પાપમહા	૪૧૪
૪૫૩ પુરુષ મહા, સ્ત્રીમહા	૪૧૬
૪૫૪ બાવાન અને નિર્મળ ગણીઓ	૪૧૪
૪૫૫ પ્રકરણ ૧૫ છિંઓ	૪૧૫
૪૫ બે મહાનો સમાગમ ના ૧ અને ખગ ૧	૪૧૧
૪૫૭ સૂર્ય-ચંદ્ર વગરે મહાની એક રીતો મુદ્દા	૪૧૬
૪૫૮ પ્રકરણ ૧૬ નવમહાની માલિકના શાગીરો બ વાગણ	
છિંઓ અને	૪૨૨
૪૫૯ પ્રકરણ ૧૭ ૬૨ ભવને સૂર્યનું ફળ	૪૨૫
૪૬૦ પ્રકરણ ૧૮ ૭૩ ભવને ચંદ્રનું ફળ	૪૨૭
૪૬૧ પ્રકરણ ૧૯ ૮૦ ભવને મંગળનું ફળ	૪૨૮
૪૬૨ પ્રકરણ ૨૦ ૮૨ ભવને બુધનું ફળ	૪૨૯
૪૬૩ પ્રકરણ ૨૧ ૮૩ ભવને શુક્રનું ફળ	૪૩૩
૪૬૪ પ્રકરણ ૨૨ ૮૪ ભવને બેરેલા પુત્રનું ફળ	૪૩૫
૪૬૫ પ્રકરણ ૨૩ ૮૬ ભવને બેરેલા સ્ત્રીનું ફળ	૪૩૭
૪૬૬ પ્રકરણ ૨૪ ૮૭ ભવને બેરેલા ગાદીનું ફળ	૪૩૮
૪૬૭ પ્રકરણ ૨૫ ૮૮ ભવને બેરેલા કનુનું ફળ	૪૪૧
૪૬૮ પ્રકરણ ૨૬ મહાનો પગપગ સમાગમ	૪૪૨
૪૭ જન્મકુળી	૪૪૩
૪૭૦ જન્મકુળીનું મહત્ત્વ કુડગી નવાની રીત	૪૪૩
૪૭૧ જન્મકુળીમાં અમુક ભવનોની ખામ નિર્મિત	૪૫૪
૪૭૨ જાતની નિર્મિત	૪૫૫
૪૭૩ કુળી માટે જન્મનમત નવાની રીત	૪૫
૪૭૪ વત સમ ૧૯૧ ૧	૪૫
૪૭૫ કુડગીમાં મહા કેમ મૂકવા ૧	૪૬૧
નમ્નાની વસકુડગી	૪૬૨

૪૭૭ યોગ	૪૬૨
૪૭૮ રુચકયોગ, લઙ્કયોગ	૪૬૨
૪૭૯ હૃમયોગ, માલારીયોગ, પીચયોગ	૪૬૩
૪૮૦ વક્ત્રીયાગ, દાતાયોગ, દારિદ્ર્યોગ, પહેલો પ્રકાર	૪૬૩
૪૮૧ દારિદ્ર્યોગ બીજો, રજ્જુયોગ, કેમદુમ યોગ, પહેલો પ્રકાર	૪૬૪
૪૮૨ કેમદુમ યોગ : બીજો, ત્રીજો અને ચોથો પ્રકાર	૪૬૫
૪૮૩ ચામરયોગ, રાજ્યયોગ । પ્રકાર પહેલો અને બીજો	૪૬૫
૪૮૪ લક્ષ્મી પ્રાપ્તિના પાંચ યોગ	૪૬૬
૪૮૫ કરાડપતિનો યોગ	૪૬૭
૪૮૬ ગર્ભશ્રીમંતનો યોગ, દાનાનો યોગ, ધનવાનના બે પ્રકાર	૪૬૭
૪૮૭ વિદ્યાયુક્ત ધનવાનના બે પ્રકાર	૪૬૮
૪૮૮ ધનવાન બેગિસ્ટર થવાનો યોગ	૪૬૮
૪૮૯ પ્રખ્યાત દીવાન કે પ્રધાન થવાનો યોગ	૪૬૮
૪૯૦ મહાન નવાયાધિગ થવાના બે પ્રકાર	૪૬૯
૪૯૧ ડોક્ટર થવાનો યોગ	૪૬૯
૪૯૨ વકીલ થવાનો યોગ અને પ્રકાર	૪૬૯
૪૯૩ પ્રાફેન્ડર થવાનો યોગ ને પ્રકાર	૪૭૦
૪૯૪ ઉચ્ચ પદનીપ્રાપ્તિનો યોગ	૪૭૦
૪૯૫ મોટી પેદી ગમાવવાનો યોગ	૪૭૧
૪૯૬ દાનવીર થવાના યોગના બે પ્રકાર	૪૭૧
૪૯૭ નીચ યોગ	૪૭૨
૪૯૮ કાગડ	૪૭૪
૪૯૯ પત્નીકારક	૪૭૬
૫૦૦ નરતાનયાગ	૪૭૮
૫૦૧ નીચ ૧૬	૪૮૧
૫૦૨ સ્ત્રીનિવભાવ	૪૮૧
૫૦૩ મંગલનો મંત્ર	૪૮૩

૫૦૪ જીઓની કુંડળીઓમાં વિગ્રહ યોગો	૪૯૬
૫૦૫ પ્રશ્નજ્યોતિષ	૫૦૦
૫૦૬ પ્રશ્નજ્યોતિષની રીત	૫૦૦
૫૦૭ સંક્રાન્તિ અથવા ગોચર	૫૦૩
૫૦૮ એક ૦૪ કુંડળીમાં અનેક યોગો	૫૧૨
૫૦૯ એક સહમીપતિની કુંડળી	૫૧૪
૫૦ એક સહમીનહન બાળકની કુંડળી	૫૧૫
૫૧૧ એક એડવોકેટની કુંડળી	૫૧૭
૫૧૨ એક શ્રીમંતની કુંડળી	૫૧૬

# ૧. સામુદ્રિક શાસ્ત્ર અને સામુદ્રિક

यद्भावि तद्भवतु । [ जोशी ] Let fate rule

मरणं प्रकृतिः, विकृतिजीवनमुच्यते ।

મરણ એ પ્રકૃતિ છે, જીવન અકસ્માત છે.

ભાગ્યમાં સખ્યું જ ભોગવાય છે.

સર્જનાદારનાં સર્જન કલાવિધાનની કલા.

ભાગ્યના લેખ સૌ ભાગ્યે. સામુદ્રિક. ૩૫ જગે.

સર્જનાદારે સૃષ્ટિનું સર્જન મુંદર કલાવિધાનથી કર્યું છે.

આમાનવ દષ્ટિએ નૃપ્તિસર્જનના એ વિભાગ પાડી શકાય : જડ અને ચેતન અથવા પ્રકૃતિ અને આત્મા. આત્મા જડ અથવા પ્રકૃતિનો અંશાલક હોઈ, તેની સ્થિતિ અથવા ગતિનો અધિષ્ઠાતા છે. ચેતન અથવા આત્માની પ્રગણાથી જ જડ અથવા પ્રકૃતિના તરવો સ્થિતિ અથવા ગતિ કહે છે. એ ચેતનમય આત્માના અર્ચાદાનથી જ પ્રકૃતિનાં તરવો આયુજ્ય ડપાનરથી વિરાજે છે. પ્રાણીના આ ચેતનમય આત્માનું આત્માજ્ય આલે છે. માનવપ્રાણી બુદ્ધિતત્ત્વના વિશેષ યોગથી પ્રાણીમાનમાં ગજ ભોગવે છે. એનામાં ચેતનમય આત્માનું નાત્રાજ્ય મુઘટિત અને મુંદર રચનાથી અસંતૃપ્ત થયેલું હોય છે. માનવજાતીમાં ૫ માનવમન તેના ચેતનમય આત્માનું કેન્દ્રસ્થાન હોઈ તેની પ્રભા અને પ્રભુત્વ, એાગસ અને અધિપત્ય ગર્ભરનાં અગેચ્છમ અને આનુએ આનુમાં પ્રસારી દે છે. માનવ-મગજ એ માનવમનનું કેન્દ્રસ્થાન છે. આત્માનું પ્રભુત્વ ગ્રીવનું મન મગજ મારફતે તેના નર્વે હુકમો ગર્ભરના પ્રત્યેક અણુ-પરમાણુમાં પહોંચાડી દે છે. માનવકક્ષત એ માનવ મગજનું પ્રતિબિંબ છે. મગજની નર્વે ક્રિયા અને પ્રતિક્રિયા માનવકક્ષતમાં વેનારથી વેતઈ શકાય છે. સર્જનાદારની સર્જનગણિતથી મર્વ રચના માનવકક્ષતમાં હા. ભા.—૩



પાક પાતાના રેખા-ગજાની ૩ પાતાના મૂલ્યવનકે નમાવજીવનની  
વાત પરપૂર્ણ હતો નથી, અધીપદધી વાત કહે છે ને તમારી  
પામથી માગની વાત જાણા મૂકા નહીં જાય છે.

( ૪ ) સોવ નકાના માગની હાથની આગમીએ લગભગ  
મુલ્યની જાણ હાથ છે અને હાથ વતન વિનાના, ભાઈ લાચા જવા  
નજી પડે છે આરા માણસનું જીવન હતું વિનાનું, અનાજનું મીઠ  
પમાન થતું હતું છે. આરા માણસને ઘણાંકુ શુભ વાત કહેવાથી ધણા  
માથા પગિલામ આવે છે, તે કંઈક હાલના રોજનાં મિલાડી જેવો  
હાથ છે અને તેના પેટમાં કંઈક વાત ટકતી નથી-મિલાડીનો  
પેટમાં ખાંડ ટકે તો આવા માણસના દિવસ વાત ટકે. અજાત રથી  
ઉપત થતી પરિસ્થિતિની મજબૂત આરા માણસ વાળીએ વખત  
પાતાનું આમું જીવન નિર્ણય કરે છે. તમના સિવાય જેવા તે  
નનમાય ને આમું શુભાવવા મનમું છે.

( ૫ ) આવા પ્રમાણના રક નો મુન મજબૂત થાય છે. હાલ  
છે તેના હાથ કમરે લટકતા હાથ કે આરા માણસ નક નિમીશ જાન  
દાથમા લીધેતું નથી પણ પાતાના ઉદગરાણો હાથ છે. મુન  
વાળાનું કામ અહની સર્વ શખિઆની અમમતાનું મુચક છે મીન  
કાં વિચારને તના મનમા ન્યાત નથી અને જીવ કોવાના નમર  
પાત્ર ગયા હાવાની આગમી કરે છે.

( ૬ ) પાત્રમા પ્રકારનો માલક માતા ગોખાન હાર છે. તની  
આવવાનો, હાલા ગદવાની અત વાતચીત કરવાની હમ લાક્ષણિક હોય  
છે. તેનો એ, હાથ કમર પડે હાથ છે અને ખીજા હાથની બે  
આગમીએ કાળની દબે હાલી ઉપર મૂકવી હોય છે. આરા માણસ  
માફકના ગોખાન હાથ છે-મુલ્ય પાગાડ પડે છે અને નારની  
વાત ગવાથી ને પાતાનું દિવ ખાલી છે.

( ૭ ) જકા પ્રકારના માલક વિચારમન હાર છે. વિચાર ઉપર  
વિચાર, તના મજબૂત ૨૫થી ૫૦૦ થતા હાર ૩ અને તના દાથ

કોઈ દેહાણું સ્થાવી નહીં કરના નથી. આવા માણસના હોય ઘડીકમાં હોય, ઘડીકમાં નીચે, ઘડીકમાં ખિસ્સામાં અને ઘડીકમાં ઘડિયાળની સાંકળી ફેરવના કે બટન કાઢ-ધાલ કરવાના કાર્યમાં મુદ્દાએલા હોય છે. આવા માણસનું આગિય સાદું હોય છે, પણ તેને સંયમની જરૂર છે.

( ૮ ) સાતમા પ્રકારનો આડક વહેમી અને શંકાશીલ હોય છે. એવો માણસ, તેની હાથ શરીરના આગળના ભાગમાં રાખે છે. તમારી દરેક વસ્તુની તે તપાસ કરતો હોય છે. તમારી જાન, તમારાં પુસ્તકો, તમારી વસ્તુઓ તરફ વહેમ અને શંકાની નજરે તે આમથી તેમ જોતો હોય છે. આવા માણસને હસ્તપરીક્ષાનું પ્રત્યેક સ્થળ હસ્તમાં જતાવી તમે તેને છતી થોડા છે અને તેનો વિશ્વાસ મેળવી શકો છો.

( ૯ ) આઠમા પ્રકારનો આડક ધાંધલીઓ, ધમાલીઓ, તોફાની ને બકમાસ હોય છે, તેની કોણી વાળેલી, મુઠી બંધ કરેલી અને આંખો ખાવા ધાવી હોય એવી દેખાય છે, આવા માણસને ચોખ્ખેચોખ્ખું બાર કહીને તેનું ભાવિ કથન કરવું.

( ૧૦ ) નવમા પ્રકારનો આડક હાથ ધમતો અને જાણે સાણુના પાણીયા હાથ ધોતો હોય તેવી રીતે આવે છે. આવા માણસ ધુનારો અને જૂઠ્ઠો હોય છે. જાણે મર્નિમત વિશ્વાસધાન અને મિત્રટોડનું પેનણું ન હોય ! તેના કથન કિપર સંદેહ પણ વિશ્વાસ નહિ મૂકતાં તમને જે ભાવિ જણાય તે કહી નાખવું જરૂરી છે.

( ૧૧ ) દશમા પ્રકારનો આડક અભિમાની, આત્મગૌરવમાં દહનાયોગી, તમારા પર પોતાની પ્રભાવ પાડવા પ્રયત્ન કરતો અને તમારા કરતાં ને ત્યાગમાં ચક્રિયતો હોય તેવો દેખાય કરવા આગે છે. આવા માણસ કમર પર ગ્રંથો ત્રણ મૂકીને, જમણા હાથ સીધા લાંબો કરીને, મંબીર અને ગુજરાતી દેખાડથી ધીમા રૂમ ભરતો તમારી સમક્ષ રજૂ થાય છે. આવા માણસ તમે જે કંઈ કહેો તેમ મંમનિ આપતો નથી. ધન્યા લાંગા અપાવ-જપાવને અને તમારી

માનનું સાચું પૂરું રૂં સમજે છે. પણ 'હું' બધું ય જાણું છું એવો અભિમાનથી તે હા પાડતો નથી.

ઉપર બાતાવેલા જુદી જુદી ખામિયતરાળા ગ્રાહકો ને નિયંત્રણ આપી લક્ષ્યમાં રાખી પછી ક્યાનુસાર તેમની હસ્તપરીક્ષાને ઉકેલ કરવો.

હે ભાઈ ! જો તારે સાચા આમુલિક થવું હોય તો કામ કરવાની કળા શીખ. કળા આજના જિહ્વિની વિખાત નથી; આપણે તેની નિઃકળતા દરેક સ્થળે જોઈએ છીએ.

The true work of art is but a shadow of the divine perfection

—Michel Angelo

કે પોત ડાઘના પાછળના ભાગથી ચારી રીતે ઝળાય છે. ડાઘની  
 ચામડી જેમ સુંવાળી તેમ તેનામાં સફળ, સૌંદર્ય, કળા તે વિલાસની  
 સમૃદ્ધિ વધારે. આવી ચામડીવાળો માણસ વિવેકી, ડાહ્યો તે નમ્રતથા  
 ઉદાર દિલનો. અને માયાળુ સ્વભાવનો થાય છે. તેવી રીતે ડાઘની  
 ચામડી જેમ ઘરછટ તેમ મનુષ્યની પ્રગતિ ઓછી—આવા માણસમાં  
 પશુસ્વભાવ વિશેષ હોય છે. સુંવાળી ચામડી મનુષ્યના સફળતાની પ્રતિ  
 કરી તેને માનવનાથી દેવ ધનાવધાનો પ્રવાસ કરે છે. ત્યારે ઘરછટ  
 ચામડી મનુષ્યના દુર્ગુણની પ્રતિ કરી, તેનામાં પાગલી પ્રતિભા ઉત્પન્ન  
 કરી, માનવમાંથી તેને પશુ ધનાવધાનો પ્રવાસ કરે છે. ચામડીની  
 ત્રીજી જાત સ્થિતિસ્થાપક ચામડીના નામે ઓળખાય છે. આ પ્રકારની  
 ચામડી મધ્યમ હોય છે. તે ચામડી બહુ કુમળી કે સુંવાળી પણ હોતી  
 નથી તેમ બહુ ઘરછટ પણ હોતી નથી. જાપારી, વપીસ, ટ્રેક્ટર,  
 વેંચેના ડાઘની ચામડી ઘણુંખડું આવી જાતની હોય છે તે મનુષ્યના  
 સફળ-દુર્ગુણનું સમતોલપાત્રું જાળવતો તેના ઉપર અધિકારનું ભોગવું  
 છે. કેટલીક વખત માણસના ડાઘની આંગળીઓના ટેરના પર માંસની  
 નાની સરખી ગાદી હોય છે. આ ગાદીઓવાળા મનુષ્યો આસપાસના  
 સંતોષો તે વાતાવરણથી ખુશરાઈ જાય છે. માનસિક કે અસમાનિત-  
 પ્રતિથી ઘાઈ જાય છે તે દુઃખી થાય છે, સામાજીકપ્રધાન ગાદીઓ તેના  
 માયાળુ સ્વભાવનું દિગ્દર્શન કરાવે છે.

( ૭ ) ડાઘની ચામડીની કુમાર કે પોત તપાસવા પછી તમારે  
 તમારા માલિકના ડાઘની દદતા કે સ્થિરતા તપાસવી અગત્યની થઈ પડશે  
 ડાઘની દદતા કે સ્થિરતા તપાસવાનું મુખ્ય કારણ તમારે માલિકના  
 જીવનનું જંતમ કે ચેતન તપાસવાનું છે. માંસલ, પોચી, નરમ કે કઠણ  
 માંસપેશીઓ તમારા માલિકનું જીવન તરત જ કહી આપશે. જીવનનું  
 ખર્ચ તપાસવા માટે નીચે જણાવેલી બે રીતો વધારે સાનુકૂળ થઈ  
 પડશે :—( ૧ ) તમારા માલિકના ડાઘને મજબૂત પકડી તમારી  
 આંગળીઓ વડે તેમને દબાવો અને તમારા જણાવેલા માલિકના ડાઘની

મંત્રપેશાઓ કેટલો પ્રત્યાધાન આપે છે. તે તપાસો—કેટલો પ્રત્યાધાન  
 વધારે તેટલું છુવન બેમ—એતન કે ખમીર વિશેષ (૨). તમારો  
 પ્રાપ્તના હોયના પંદરમાં જુદી જુદી જગ્યાએ તમારી આંગળીનું દબાવ  
 કરી માંસલપેશાઓ તરફથી કેટલો પ્રત્યાધાન મળે છે તપાસો.

### ૩. નખ વિધાન

શાન્તં પાપમ્ । પ્રતિહનં ક્ષમંગલમ્  
પ્રભુ આપત્તિમાંથી બચાવે.



દર્દીના દર્દની પીડા. અતિ પીડા. મહા પીડા;  
નખવિધાનથી નિરજે. સામુદ્રિક દષ્ટિપાતથી.

તેમ વૈદિકશાસ્ત્રમાં દર્દીનાં દર્દ પારખવાને નખવિધાન આ  
ઉપયોગી વસ્તુ નીવડી છે, તેમ તે સામુદ્રિક શાસ્ત્રમાં ગ્રાહકના મન  
પ્રકૃતિ પારખવાને અતિ ઉપયોગી વસ્તુ બનાય છે.

માટે આઃ મહિના લાગે છે. જે આશા લાગતી હોય ખવાઈ ગઈ હોય તો એ મહિનાથી દર્દ લાગુ પડ્યું છે એમ નમજવું. જે અર્ધા નખની હોય ખવાઈ હોય તો આઃ મહિનાથી દર્દ લાગુ પડ્યું છે એમ નમજવું. જે પાનુ લાગતી, હોય ખવાઈ ગઈ હોય તો એ મહિનાથી દર્દ લાગુ પડ્યું છે એમ નમજવું. અને જે આખા નખની હોય ખવાઈ ગઈ હોય તો આઃ મહિનાથી દર્દ લાગુ પડ્યું હોય છે એમ નમજવું. જાનનાંતુની નખગાઈવાળા દર્દનો નખ નાંકરો અને લાખો હોય છે. અને તેની નીચેની ચામડી ભુગ રંગની હોય છે. જ્યારે નંદુરસ્તી ભોગવતા માણસનો નખ પંદોળો અને લાખો હોય છે, અને તેની નીચેની ચામડીનો રંગ લાલોગ પડતો કે ફલગુલાખી હોય છે.

ટુંકા નખ દરમની નખગાઈ સૂચવે છે. જ્યારે આવા નખ ઉપર ધોળાં ચાંદા પડવા માટે છે, ત્યારે, આ નખગાઈ ગર થાય છે અને જે ખરાબર દરકાર નખગાના ન આવે તો આ નખગાઈ વધતાં વધતાં વધી જાય છે. ટુંકા નખવાળા માણસની પ્રકૃતિ બહુ વિવાદી હોય છે. તેઓ મામાની વાત માનતા જ નથી. અને તેમની પામે પોતાનો મત ખરો ગણાવે છે. ત્યાર જ જાય છે. કેટલીક વખતે તો મામાનુ દિલ બગાવે તપાસવા આવા મનુષ્યો દરકાર પ્રકારે તેમને ઉઠેડે છે અને તેમની બોલીમાંથી નાગ દાદી લઈ પોતાને જે અર્થ બાંધવો હોય છે તે બાંધે છે. આવા માણસની નાથે મૌન અને અનગાઈ લાલકારક થઈ પડે છે.

પહોળા અને ચપટા નખવાળાને મેલેગિવાનો બ્યાધિ લાગુ પડે છે. આવા નખવાળા માણસની પ્રકૃતિ અતિ મનોહર હોય છે. એવા નખવાળા માણસો ખુલ્લા દિલના, પ્રામાણિક અને દુનિવાદાનીના કપટી, અને દગારા લોકો તેમના બોળપણનો લાલ લઈ તેમને છેતરી જાય છે.

ખરાબ માદીના જેવા આકાગવાળા નખ ક્ષય જેવા ભવંક દર્દનું મચન કરે છે. નખની ગરબાન થવા લાગતા જ દર્દીના ઉપચાર કરવા જરૂરી છે. અતિ મોડે થાય તો ઘણું માફું પશ્ચાત્ત આચવા પણ અંમય છે.

આધારણુ ગાદીના જેવા આકારવાળા નખ ઉધરસ અને દમની વ્યાધિનું સ્ત્રવન કરે છે. આવા માણસ માટે તાત્કાલિક વૈદ્યગ્રીય ઉપચાર અતિ આવશ્યક છે.

સુકાઈ ગયેલા નખ અતિચારી, ઉદાસ, નિરાશાવાદીઓ અને ચીડિયા સ્વભાવ દર્શાવે છે.

કાળાશ પડતા નખ વિશ્વાસઘાતીપણું સૂચવે છે.

જે વ્યક્તિઓના નખ માંસની અંદરથી નીકળતા હોય એટલે જ્યાંથી નખની શરૂઆત થાય ત્યાં ખૂબ જ માંસ હોય છે તે સુખની ઈચ્છા ધરાવનાર બને છે અને અનુભવે છે.

જેના નખો પીળા રંગના હોય તેઓનું હૃદય અવિશ્વાસીપણાના કારણે દુઃખમય અનુભવમય બને છે.

જે વ્યક્તિઓના નખ શરૂઆત આકારના હોય, તેઓ પાત્ર લક્ષણથી પીડાતા હોય છે.

જે વ્યક્તિઓના નખ કપડા આકારના હોય તેમ જ વચમાંથી જમાના હોય, તેઓ દરિદ્રી હોય છે.

જેના નખ નાંખાના રંગ જેવા રાખના હોય, તેઓ મનરાજ હોય છે અથવા બને છે.

જે વ્યક્તિઓના નખ સોપાની જેવા હોય તેઓ સુખસપ્તકાંતિના હોય છે.

જે વ્યક્તિઓની ચાંથી આંગળીના નખ નાનો હોય તેઓ જન સંવર્ધનને ઝસદી સમજનારા હોય છે.

જેના નખો બગેલીની માફક ગાળા હોય તેઓ રાત્રિ વ્યાધિથી પીડાતા હોય છે.

જે વ્યક્તિઓના અંગૂઠાના નખના ઉપરના ભાગમાં મોંઢે મિઠ હોય તેઓ ચાલુ પ્રેમમાં આવ્યા હોવાનું સૂચવે છે.

નખો પરના કાંઈક કાચ, ચિંતા અભાસપદ્ધતિ ને ઉદાસિનગતિ સૂચવે છે.



## ૪. હાથના રંગ

નિસર્ગરમણીયં વપુ ચારુ દૃશ્યતે ।

કુદરતી મુંદર ગરીઃ મનોહર લાગે છે.

આરોગ્ય ને અનારોગ્ય, લોહીના ફરવા થકી;  
હાથના રંગ દેખાડે. વપુના વધવા થકી.

માનવ જીવનની પ્રગતિને માટે અને માનવશરીરના અસ્તિત્વ તેમ જ દેહાવ માટે ફક્ત એક જ અનિ અગત્યની વસ્તુની જરૂર છે તે લોહીનું પરિભ્રમણ, લોહીના પરિભ્રમણ ઉપર જ માનવ શરીરની સુખાકારી ને આરોગ્યનો આધાર છે, લોહીનું પરિભ્રમણ જેમ વધારે સ્વનંત્ર અને સાતું હોય છે તેમ શરીરનું આરોગ્ય સાતું હોય છે. આરોગ્યશાસ્ત્રના તમામ સિદ્ધાંતો લોહીના પરિભ્રમણ ઉપર ભાર મૂકે છે. વૈદકશાસ્ત્રના તથા આરોગ્યશાસ્ત્રના તમામ સિદ્ધાંતો આ એક જ વસ્તુ લોહીના પરિભ્રમણ-ઉપર રચાયેલા છે, સામુદ્રિકશાસ્ત્ર પણ આ મહાન વિધાનથી વંચિત નથી. જે જે પ્રકારનું લોહી શરીરમાં ગતિ, ડિવા અને પ્રતિક્રિયા કરે છે, તે તે પ્રકારની હાથની ચામડીના રંગ બદલાવ છે. આ હાથની ચામડીના રંગ ઉપરથી મનુષ્યનું આરોગ્ય અને મનુષ્યનો સ્વભાવ તેમ જ તેની પ્રકૃતિ સમજી શકાય છે. સામુદ્રિક શાસ્ત્રમાં રંગની અગત્ય આ કારણોને અગે જ આપવામાં આવી છે.

લોહીના પરિભ્રમણ પ્રમાણે હાથની ચામડીના પાંચ પ્રકારના રંગ થાય છે : (૧) નરેદ, (૨) ફૂલગુલાબી, (૩) પીળા, (૪) વાદળી અને (૫) ગતો. એ રંગ પ્રમાણે જ મનુષ્યનું આરોગ્ય અને પ્રકૃતિ સમજી શકાય છે. જામાન્વ રીતે પાંચ પ્રકારના હાથની ચામડીના રંગ પ્રમાણે પાંચ પ્રકારની પ્રકૃતિના મનુષ્યો હોય છે.

ધોળા કે ગરેદ રંગ :—નાદુગસ્ત અને નળણી તળિયતને અંગે કેટલાક લોકોના હાથની ચામડીના રંગ ધોળા થઈ જાય છે. આવા

દાઢીને જેવા પીળા દેાય છે. આવા મનુષ્યમાં હૃદયની ચેતના ઓછી  
 હોય છે, શરીરમાં અશક્તિ લગાઈ જાય છે અને મગજે પિત્ત થી  
 ત્રણ છે. તે ચીડિયા સ્વભાવવાળો, નોકરસ્ટ અને ગેતી મગતવાળો હોય  
 છે. તે હમેશાં હૃદયની કાળી બાબતો જ વિચાર કરે છે, દુનિયામાં  
 તે દુઃખ વિચાર અન્ય કંઈ જાતે જ નથી. નમાજના મોજાગી મુખનો  
 ન નહાએ ત્યાગ કરે છે, અને માનવજન તરફ નિઃશ્ચય અને ફિટકાર  
 વરનાવે છે. તેના દિલમાં ઝંડ, વેગ, અનિશ્ચય અને અનિશ્ચિતતાના ભાવ  
 લગાઈ જાય છે અને તેથી તે દિલમાં ઉલ્લસ ધારવા એકાતવાસ બોલે  
 છે. વખત આવ્યે તે ઉદ્ધત અને ઉચ્છૃંખલ જાતી જાય છે. વેગનો  
 દાવાનગ તેના દિલમાં લડકે જાય છે અને એ દાવાનગમાં દુનિયાને  
 તે માળવા તત્વ ધાય છે.

**ચાદળી રંગ-આસમાની રંગ :** લોહીની અતિ ધીની અને  
 અચક્ષતી અચક્ષતી, મગતી મગતી અતિએ પશ્ચિમમય કરવાની કિયાને  
 અંગે હાથના પાંચની ચામડીના અને હાથના નખાનો ભૂગ, ચાદળી રંગ,  
 આસમાની રંગ યાય છે. આ ના લાગણીમાં લવાનડ વસ્તુ-ભાગ માદળી  
 કે મગજનું મુલ્યન કરે છે-હૃદયની નમણી ગતિ થવા માટે છે. હૃદયની  
 નમણાઈ વચના નવના છેવા પાન મુવી જાય છે-અને છેવટે તેનું  
 હૃદય કાર્ય હતું ત્યાર પડી જાય છે-શરીરમાંથી પ્રાણપંખનું જોડી જાય  
 છે. ડોક્ટર લોહી આપ દર્દીઓના દર્દને Weakness of the  
 Heart 'Heart Disease' 'Weakness of the  
 Lungs' નામ આપેલા છે. આ નામને આપના તાત્કાલિક દૈદકીય-  
 ડોક્ટરની ઉપચારની ખાનગી હોવાની દર્દીને બલામય કરવી પાડે છે.

**સાતો રંગ :**— લોહીની અતિઅતિ વધવાની ગતિને લીધે હાથની  
 ચામડીના લોહીના રંગે નાના રંગ થઈ જાય છે. લોહીના રંગે રાના  
 નાના હાથની ચામડીના માલન હૃદયી વધારે આગવવાળો, પુરુષ  
 બળ અને શારીરિક શક્તિવાળો હોય છે. તે હિંમત અને આનંદથી  
 ભરપૂર ભર્યા હોય છે. આવા પુરુષની અને સ્ત્રીના પુરુષાર્થવાળા પુરુષ

કોઈપણ કામ અધૂરું મરતો નથી, તેની આજ્ઞા કાર્યના છેડ છેડા સુધી જવાની હોય છે, તેથી તે “આ પાઠ કે પેવે પાર”ના સ્વભાવવાળા થઈ કાર્યમાં અમૂંઝે છે ને વિજય મંગલ છે અથવા વિનાશ મંગલ છે. આવી પ્રકૃતિવાળો પુરુષ પ્રેમની બાળનમાં, સુદની બાળનમાં, વ્યાપારની બાળનમાં, કળાની બાળનમાં કે ધર્મની બાળનમાં પૂરેપૂરે જીવે છે—તે કનિષ્ઠ દેવતાનો નાશાત્ નમ્નો દોષ છે. આરા મનુષ્યનો પ્રેમ પણ અતિ તીવ્ર હોય છે તેમ જ કોવ પણ અતિ દાઢ્ય હોઈ, તેનો લગાયક ગુસ્સો પણ અતિ દાઢ્ય હોય છે. તેનું અંગે તે મનનો નયમ નજાવી મરતો નથી અને યુદ્ધ દેશના જમાં યુદ્ધની નોખા વગાડી આંધળીઆં ફરી યુદ્ધે અમૂંઝે છે. અને ‘એક મળણીઓ માને ભા.’ એ કહ્યું નાથી પાડે છે. કાર્તિકેનો આ કાર્તિકેય પાતાની પ્રાપ્ત વસ્તુ મારે પ્રાપ્તુ બલિદાન આપતા પણ અચડતો નથી.

રંગની માફક દાઢ ઉપર બેસેલા વાળથી પણ મનુષ્યની કુદરતી શક્તિ અને હવનના જંમનું માપ ઢાઢી મકાન છે. કાળા વાળનું પુરુષ પ્રમાણમાં જિગડું મનુષ્યની અનાધાન્ય શક્તિનું ને આગેજ્યનું દર્શન કરાવે છે. જે પ્રમાણમાં મનુષ્યના દાઢ ઉપર કાળા અને જાંબટ રાગ જોઈ તે પ્રમાણમાં તેની ગાંઠિત શક્તિ વિરોધ, અને જે પ્રમાણમાં તેના દાઢ ઉપર કાળા અને કુંડાળા રંગમ રંગના વાળ જોઈ તે પ્રમાણે તેની માનનિક શક્તિ વિરોધ હોય છે. કાળા વાળવાળા આદમી વસા ઉચ્ચાડી, વધારે ચંચળ, વધારે વિવાની, અને વધારે જીવની હોય છે.

કોળા વાળવાળા :—આદમી કાર્ય કરવામાં નિષ્વિન, ખોના, વિચારશીલ અને ઈંદ્રી પ્રક્રિયા દોષ છે. તેમનામાં હવનનું નેમ કે વનના નેરડમે તટવા પ્રમાણમાં દાના નથી અને તે અંગે ભલ્યાન શંકાવાર્થ હશે છે તેમ તેમની ચિંતિત :

લંગ મલિનં પલિનં મુણ્ડંદર્શનચિહ્ન જાનં નુંદેના ન્યાં ચાર છે.

જતા યાગયાગા આદમી એકમ ઉચ્ચાઈ જનાગ, અનૂતી ન  
 જાનતાતમા આગમીરી પઞ્ચ આવી જનાગ હાવ કે

ભૂગ યાગયાગા આદમી - કી નૃતિના, રમની આગમ  
 મિનાના, મુગ્ધ અને સુગતના નાથથી પણ જગ્યાએ ગમી નહિ  
 યાગયાગા તેમ જ સદા પદ્ધતિના હાવ છે.

મિશ્રિત યાગયાગા પુરો મિશ્રિત પ્રતિયાગા થાય કે.

‘હે આર્ય’ ! તુ તાગ પૂર્વજની નમાન આગમ જાણે જ્યા  
 આગેજ્ય નથી ત્યા પ્રેમ, પ્રતિષ્ઠા, ધન, સત્તા કે કોઈ પણ ચીજ આનંદ  
 આપતી નથી. જ્યા આરામ નથી ત્યા સૌંદર્ય નથી. સૌંદર્ય ઉપજ  
 જનાગ ફક્ત એ જ વસ્તુઓ છે આગમ અને આનંદી સ્વભાવ.



## ૫. હાથના વળાંક

યથાકાલે વ્યવહાર ।

નમ્ય પ્રમાણે વર્તના શીખ.

માનવ-મનની સ્થિતિ, ગતિક્રિયા પ્રતિક્રિયા  
હસ્ત-વળાંકથી માટે. મંત્રેગાધીન ઓ ક્રિયા  
હાથના વળાંકથી (આગાઓનું, અને હાથના પંજરનું પાછા  
રાખી તે) મનુષ્યના મનની, તેમ જ જ્ઞાનો, વર્તેલો અને  
આનંદાનંદના મનાવડાને અનુગા થઈ કર્તવ્ય કરવાની શક્તિનું માપ  
વળાંક શકાય છે. વૈજ્ઞાનિકશ્રેણી નિમ્નાનુસાર ૧૬ પ્રકારની વળાંકના  
૧૬ પ્રકારના નિદાનો છે.

(૨) સ્થિતિસ્થાપક અક્કડ મન વિવિધ સ્થિતિને અનુરૂપ થઈ શકે છે. તેની સ્થિતિ અને ગતિ તેમજ ક્રિયા અને પ્રતિક્રિયામાં જમાનો, મનનેજો કે આત્મપાત્રતા વાતાવરણ અનુસાર ફેરફાર કરી શકાય છે, અને આથે નાથે પોતાની મૂળ સ્થિતિ અને પોતાનું મૂળ સ્વરૂપ કાયમ અને રચાયે ગામી શકાય છે.

(૩) વળતું મન વિવિધ સ્થિતિને અનુરૂપ થઈ શકે છે. તેની સ્થિતિ અને ગતિમાં તેમજ ક્રિયા પ્રતિક્રિયામાં જમાનો, મનનેજો કે આત્મપાત્રતા વાતાવરણ અનુસાર ફેરફાર કરી શકાય છે.

જામુદ્રિક શાસ્ત્રમાં માનવકસ્ત, માનવશાસ્ત્ર માનવ-મનની ગરજ સૂચે છે. (૧) અક્કડ હાથ, અક્કડ મનનું કામ કરે છે. (૨) સ્થિતિ-સ્થાપક હાથ, સ્થિતિસ્થાપક મનનું કામ કરે છે. અને (૩) વળતો હાથ, વળતા મનનું કામ કરે છે.

અક્કડ હાથ : અક્કડ હાથ બગલટ અને સખત હોઈને તેની આંગળીઓ અલગના લાગ તરફ હળવી હોય છે. આવા હાથવાળો માનુષ બહુ જ સાવચેત, જડ અને અચળ હોય છે. તેમજ આંકડા મનવાળો, હડીલો ને દુગમ્મહી હોય છે; તે પકડેલું પૂછકું મૂકતો નથી. આવા હાથવાળો મનુષ્ય નવીન નાહનથી ભડકે છે. નવીન વિચારથી ચર્મકે છે, નવીન કર્તવ્યોથી આશ્ચર્ય પામી ફાટી આંખે ટગટગર

અક્કડ હાથ



આકૃતિ ૧

(૧) નાચન-૧

(૨) જડ, ફર

(૩) હડીલો અને દુગમ્મહી

(૪) જૂની ઝીનલાત ને જૂના જિવાજમાં માનનાના.

(૫) નાહનનો નિરરકાર કરનાર

અને આત્મશ્રદ્ધાવાળા હોય છે, છતાં ય અન્યની વાત સાંભળી શકે છે. તે તે પ્રમાણે શક્તિઅનુસાર કર્તવ્ય કરે છે. તે એકદમ સાદસ કે અતિમાદન ખેડતો નથી, પણ સંજોગાનુસાર સાદસ ખેડવામાં પાડી પાની પણ કરતો નથી. તે જની ઘરેડનો વખતને અનુસરીને ત્યાગ કરે છે તે અમય, સ્વપાત્ર તેમ જ સન્નિવ્રતતાના સારને સમજી દેશ તેવો વેશ ને વખત પ્રમાણે વાળનું વગાડી શકે છે. દૃઢથી વધારે ઉચ્છ્રંખસ કે ઉત્સાહી હોતો નથી, પણ વાતાવરણને અનુકૂળ થવા પૂરતો તે ઉચ્છ્રંખસ કે ઉત્સાહી બને છે જ. પંચાતો તે યોગ્ય રીતે ઉપ-યોગ કરી શકે છે, પણ ઉદાઉની માફક ઉગ્રી મૂકતો નથી તેમ ધેસો એ આધનમાત્ર છે અને પ્રભુ નથી, એમ પણ અમને છે, અનિશ્ચય દવાળુ પણ હોતો નથી તેમ જ દૃઢથી વધારે નામના મેળવવા માટે આંધળિયાં દાન પણ કરતો નથી. તેને મન જીવન એક સમસ્યા છે, અને એ સમસ્યાને નમજ્યા માટે અને તેનો ઉકેલ કરવાને તે અધિગ્ન પ્રયાન કરે છે. તે અમય અને શક્તિ પ્રમાણે વિચારવન, ઉદ્ધાર, ઉત્નાલી, દવાળુ અને નર્વમી થઈ શકે છે, તેનું મન વિવિધ સ્થિતિ, ગતિ ક્રિયા અને પ્રતિક્રિયામાં નિરંતરે પ્રમાણે પલટાતુ ગરે છે, અને છતાં ય પોતાનું મન સ્વરૂપ કાયમ અને સ્થાયી ગામી શકે છે.

વળતો હાથ :

- (૧) મંજંજવળ ર્તના
- (૨) બનકાળનું વિમર્જન,  
ર્તમાનનું જ નર્જન
- (૩) નવીન નાદનમા તદુપ
- (૪) નર્વ રસ્તુઓનો નાભુકાગ-  
એકેમાં પૂરા નર્જિ.



આકૃતિ ૩

- (૫) નાવ કે બિખારી

વળતો હાથ :—વળતો હાથ નહેજ દવાળુથી પુનઃકળ વળી નવ્ય છે અને કાંડાના પાછલા ભાગ સાથે એક થવા માનતો હોય તેટલે સુધી પડે

## ૬. સામુદ્રિક ત્રિલોક.

જાતસ્ય હિ ધ્રુવો મૃત્યુઃ તથા પ્રાપ્તવ્યમ્ કુરુ !

નામ તેનો નાગ છે, માટ જે પ્રાપ્ત કરવાનું છે તે પ્રાપ્ત કર !

પહેલાં વિલાગની મધ્યે ઝંખના જ મુકીર્તિની.

ગ્રીજ વિલાગની મધ્યે ઝંખના ધન પ્રાપ્તિની.

ત્રીજ વિલાગની મધ્યે ઝંખના છે વિલાગની.

મોજગોખ તથા મુખી જિદગી માણવા તારી.

અખિલ ધત્તાડમા ત્રિગુણાત્મક વિભૂ તિનો જ વિસ્તાર ભારભાર પ્રવર્તી ગયો છે. પરમાત્મો, આત્મા અને પ્રાણ, આ ત્રિગુણાત્મક વિભૂ તિને માટ ત્રણ લોક નિર્માણ થયેલા છે, સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાળ. આ ત્રણ લોકની ક્રિયા ત્રણ ગુણને આધીન છે, નર, રજ્જ અને તમસ. જેમ અખિલ ધત્તાડમા ત્રિગુણાત્મક વિભૂ તિનો જ વિસ્તાર ભારભાર પ્રવર્તી ગયો છે, તેવી જ રીતે પ્રાણીના પિંડમા પણ એ જ ત્રિગુણાત્મક વિભૂ તિનો વિસ્તાર ભારભાર પ્રવર્તી ગયો છે અને તેથી જ ગુણ છે કે, જે પિંડે તે બ્રહ્માંડે. માનવનન પણ આ ત્રિગુણાત્મક વિભૂ તિને જ આધીન છે. એની ક્રિયા પણ ત્રણ ગુણને આધીન છે. એ ત્રણ ગુણને આધીન થઈને તેમના ત્રણ વિલાસ પામ્યા છે. દેહ જેવા, મનુષ્ય અને પશુ જેવા મનુષ્ય અથવા નાગ મનુષ્ય, મત્સ્ય મનુષ્ય અને નળગા મનુષ્ય—નાગ મનુષ્યની ક્રિયા નરગુણને આધીન છે, મત્સ્યમની ક્રિયા રજ્જગુણને આધીન છે, અને નળગા મનુષ્યની ક્રિયા તમોગુણને આધીન છે.

માનવકલ્પ એ માનસક્રિયાનો અંગગા કે આવરો છે. એના પાંચ ત્રણ વિલાસ પડે છે; (૧) માનનિક, (૨) આત્મનિક અને પાશવિક. આત્મગીતો વિલાસ એ માનનિક વિલાસ છે. મનની ચિન્તિ, ગતિ, ક્રિયા અને પ્રતિક્રિયાનું એ મુચન કરે છે. આત્મગીતો મૂળથી તે ચંદ્રગિ અને શક્રગિના ગિખન નદીનો વિલાસ એ આત્મનિક



મનુષ્યના હાથની આગળીઓના વિભાગ ને નાનાનિક અને  
 પાશવિક વિભાગ કરતા મોટો હાથ તો મનુષ્ય મનથી દોઝાઈ નવ  
 કર્તવ્ય માનનિક દુનિયાને સમતાં જ કર છે. આવી મનુષ્ય અવ્યાન  
 ને અપ્રયત્ન કરવાને માટે જ લાયક હોય છે. તે દુનિયાદારીના ધંધા,  
 વેપારગેજગાર, હમઊછોગ, ખેતીવાડી કે મજૂરી કરવા માટે અનજ  
 હોય છે. તે ગિલકુલ અવ્યાનહાગિક હોય છે, બહુ બહુ તો તે નોકરી  
 કર છે. આ કારણે અંગે વિદાન પુરો, ગિફ્ટો અને વિદ્યાર્થીઓ  
 ના ગરીબતા ગરીબ ગહે છે. કિંચિત્તો અને વેખંડો આ વર્ગમાં જ .  
 આવી જાય છે. તેઓ માન ને કાર્નિના બુખ્યા હાન છે. માન ને  
 ધનના બુખ્યા હાન નથી. તેમના હૃદયની અજાન નિર્દાનતાનું કારણ  
 હૃદયથી સ્વાર્થ માનનિક રાજી જ હોય છે. તેઓ જગ વિનાના હોય છે.  
 પૈસા એ જ પ્રભુ એની માનનારાગી દુનિયામાં પના વિના હૃદય નથી  
 નવતુ નથી, અને પૈસા તો તમને મળતા નથી. તેથી તમનું હૃદય  
 નિર્માન થઈ જાય છે. તેમના આખા હૃદયમાં તેમનું દુનિયાની કિંદ  
 રાય છે પણ દુનિયાન તમના હૃદયની પના હાન નથી. "કટલીક  
 રખત દેગોદાન" તેવા અજાન કર્તવ્ય કરનાર મહાપુરુષના મન્ય પડી  
 નિના તમની કદ કરવા જાય છે, પણ તે કદ "મઈ એનના મોટા  
 પેણા" તેવી નજરે પડ છે. તે હૃદયના હાથ છે તમા સુધી દુનિયા તેમન  
 જ પના વ ફેલી નથી, અને મન પડી ફાલે પુણ્ય તોય સમર્પયામિ  
 કરવા નીકળે છે ।

માનનિક દુનિયામાં અમતાગ મહાપુરુષના ન માન તો તે દુનિયાન  
 જ કરી શક છે, પોતાની બુદ્ધિના અને ચાન્નિના પ્રભાવે તેને  
 મુગ્ધ કરી શક છે, રખ ત બુદ્ધિ અને પ્રભાવને દુનિયાદારીના ધંધા,  
 વેપારગેજગાર, "મજૂરી કે ઉછોગ, અજ ખતીવાડી તરફ રાગતાની  
 જરૂર છે

મનુષ્યના હાથના આગળીના મુઠથી તે ચક્રગિ અને ગુકગિના  
 ગિખર સુધીનો વિભાગ (આસાગિક વિભાગ) ને મોટો હાથ તો મનુષ્ય

યુ તરી શકે. તરી જ રીત એ જ પ્રતિભા અમુક લાગ ને પાશવિક દુનિયા તરફ વાળે તો તે વિકાસ ને પશુપ્રતિભા વશ કરી એક અંધમાં ચળવળનું જીવન ગુનારી શકે.

માનવહસ્તમાં ચંદ્રગિરિ અને શુક્રગિરિના ગિખગથા તે હેડ ડાઘ નધીનો કે મહિષ ૧ મુધીનો વિલાસ (પાશવિક વિલાસ) ને ગાઢ હોય તો મનુષ્ય સ્વછંદી ને વિકારી થાય છે, તેના જીવનની તમામ પ્રવૃત્તિ તે તેના ગ્વજીદ ને વિકાસને પોષણ તરફ જ વાળી એક પશુનું જીવન ગુનાર છે. આવો પુરુષ નરિત્ર વિકારી આખે ભુલ્યે છે. એને મન નૌ દર્શ એ ગોલાનું નાધન નથી, પણ ભોજ-ઉપભોજ ને વિજા પોષણ માત્રનું જ નાધન છે. મુગ અને મુઠ્ઠી એ એના અનિમાન નાથી હાન છે બીની અધમ પ્રતિભા મનુષ્ય કાઠપણ નરગુણ કે કોઈ પણ ઉત્તમ જાતની પ્રજાના કે કીર્તિ નાજન કરી શકતો નથી. તે જન્મજન્મ જીવી રિયનિએ આવેલા મનુષ્યને નીચે નમતરી પાત્રાની અનેક માનની ગિનાણ નમ્મી યુક્તિ પ્રયુક્તિઓ ધ્યાન રહે છે. તેની ઝેરી આખ છીંચા અને અદેખાઈના તપા ઝેરના તણખા વગનાવે છે, ડડ કપટનો એ કાલીનામ નમ જમાલગી જ પ્રનાડે છે આના મનુષ્યનો હાથ ન મગ્ગ અને નખત હાથ તો તે વિકાસ પ્રતિભા દુનિયાનું સૌ દર્શ અત શીન એખનામક લૂટવાને તયાર થઈ જાય છે બી મનુષ્ય અધમતામાં જ જીવે છે. તે અધમતામાં જ મરે છે.

આ માપન ન પાત્રાની અધમ વિકાસપ્રતિ ઉપર કાજ ગાળી તને દુનિયાદારીના કાંઈક તરફ સાજ તો એક મહાન વેપારી કે ગજનીતિન ચોક્કા કે ખેડન થઈ ગઈ અજા તો એ જ પ્રતિ ન તે ગાધ્યાત્મિક દુનિયા તરફ સાજ તો એક નત તુલસીદાસ કે લખ સુદાસ થઈ ગઈ.

૧ મુદ્રિતની દૃષ્ટિએ માનવિક, નાગ્નિક ને પાશવિક ત્રી દુનિયાનું નમનોલપાડ નેદરે બીજા બેના લાગે એકનું આધિપત્ય થઈ

હનમા નામુ થઈ પ' છે જમનાસ હન મા' નહ જમ  
 અને નમસુ રમે ગુણોનુ નમનોવપણ જોએ આ હુનિનામા અત્વા  
 બીજા કોઈપણ નમસ કળા નમનોવપણની સ્થાન અમલના છ  
 નમનોવપણ મનના નવમથી આતી રક છે અને નવમ વિના મા  
 નાન નથી થતુ મોજાનિષ મહાગમાવણમા વમિમુનિ શ્રીગમચ જીને  
 મનને નવમ નામનાનો ઉપદે આપના મદ છે ક .

# ૭. આંગળીઓ વચ્ચેનું અંતરે

अनिर्वचः श्रियो मूलम् ।

ગેતો જાય તે મૂઆની ખબર લાવે.

કલ્પના કાર્ય-શક્તિની. (તે) પ્રતિભા પુરુષાર્થની;  
અંગૂઠી અંત કહે છે. કામના કરણી કૃતિ.

આંગળીઓ વચ્ચેના અંતરથી પણ મનુષ્યના સ્વભાવ અને પ્રકૃતિ જાણી શકાય છે.

આંગળીઓ વચ્ચેનું અંતર નમાન હોવું નેતર્યો. અનમાન અંતરથી મનુષ્યના સ્વભાવ પ્રકૃતિ અને કાર્યમા કેટ પડી જાય છે.

નંત અંગૂઠા અને યુગ્મની આંગળી વચ્ચેનું અંતર ઘણું નિમ્નજાત દેવ તો મનુષ્ય ઉદ્ધાર સ્વભાવના સ્વભાવ અને સ્વચ્છતા ધાર છે તે નેતર્યો પણ કાચ કે ધાક નહીં કરી શકતા નથી. પગધીત કે પગપગ થયું તે તેને મન મગ્યા બગમ છે.

નંત યુગ્મની આંગળી અને મિત્રની આંગળી વચ્ચેનું અંતર ઘણું નિમ્નજાત હોવ તો મનુષ્ય સ્વભાવ નિમ્નજાતો ધાર છે. બીજાના અભિપ્રાયથી તે જાન્યાર્જ જતા નથી, પણ પાનાના જ અભિપ્રાય ઉપર મુસ્તાક ગદે છે.

નંત મિત્રની આંગળી અને મિત્રની આંગળી વચ્ચેનું અંતર ઘણું નિમ્નજાત દેવ તો મનુષ્ય ભારિત માટે બેદરકાર હોવ છે, સ્વભાવ નિમ્નજાતો ધાર છે અને ગદિના બધનાને છેનાર ધાર છે.

બને અમાન હોરી નેઈએ. બેમાથી જન કોઈ લાખી હોય તો તે અન્યની ઉપર અધિકાર ભોગવે છે. બુધની આગળીઓ નૌથી દ્રંકી હોરી નેઈએ બુધની આગળી ગિની આગળીના પહેલા વેદાના કાપા સુધીના માપે લાખી હોરી નેઈએ. આથી વિગેય લખાઈ હોય તો બુધગિરિનુ પ્રભુત્વ જામી જાય.

### ત્રીજા વેદાની ગાદતા :



- (૧) વાનના
  - (૨) વિલામ
  - (૩) મોજગોખ
  - (૪) ખારાખીરામા પુ'જા પ્રેમ
  - (૫) 'આજ ભોગવો, જાય કાબુ દોરી છે' શ્રુતિ
- આગળીઓનો એકમેકનો દોળાવ પણ વાનમા નખવો નેઈએ.

આદૃતિ ૭  
છટી હારી નેઈએ, એકમીજા નર દળતી ન ગદની નેઈએ. નરિ તો જે આગળી દળ તે આગળીમા દળના આગળીના મળની શ્રુતિ થાય છે.

આગળીઓ નવનુ અતર કદથી નાગ હાન તો મનુ ન સ્વની બને ઉદ્દત બની જાય છે. તે ભાગિચાન નર દળતો ને છે અને ધર્મન સ્કાથી બ્રહ્મ થાય છે.

આ કાળા મોત્રાગી નીનમી નદીએ એક હાથમા તાપ-નદક અને બીજા હાથમા કળાકાગળાઓ વાગુ કરીને ન કડો ગિજિન અરિગિજિન તથા અગિજિન મુરંકાને ધર્મન સ્કાથી બ્રહ્મ કરી છે.

## ૮. આંગણીઓનાં દેશવાં

માહસે શ્રી પ્રતિવસતિ

માહન મિના લન્બી પ્રાપ્ત થની નથી.

ગાયની ગાયની આય. કુલ્પના કવિતવ્યની  
ગાથ ગાથ માહાગાથ. નિત્ય નિત્ય નવી નવી.  
કર્તવ્યની માહાગાથિ. મજનગાથિ આત્માની.  
ભગ્નની ભાવની અર્પે. ચપરાં દેશા રૂઝાં.

# ચૌરસ ટેરવાં

સર્વાત્મતા તસ્મિન્કર્મણિ સવ્યાપૃતઃ

પોતાનાં નમ-મનથી તે કાર્ય કર્યા મંડી પડ્યા છે.

૫

અંધારણુ વ્યવસ્થા ને નિયમો કૈનપ્રાપ્તિનાઃ

અહાએ સ્થાપત ખાંધે છે ચૌરસ ટેરવાં કેડાં.

આંગણીઓનાં આગન દ-વાં નિયમિતના, વ્યવસ્થા અને દંડ  
વસ્તુ માટે ચામ ચોરસ! છાંવે છે.



આંગણી ૯

ચૌરસ ટેરવાં :

(૧) નિયમિતના

(૨) વ્યવસ્થા

(૩) દંડ વસ્તુ માટે - ચામ  
ચોરસ

(૪) પદ્ધતિ અને જવાબદારી  
આવા ટેન્શનવાળા મનુષ્ય

નિયમિતના ને વ્યવસ્થાનો ઉપાનય  
દાંડ ક-માં, કુદાનમાં, શાખામાં કે  
શાખામાં, રહેણમાં કે સમાજમાં,

નથી. પણ પૂર્વે મિયાન કરીને પદ્ધતિન જ રૂં છે. નારી ૬ નગની  
 નમામ વસ્તુમા નિનમ જ એના ભામિના તરીકેનુ કામ રૂ છે.

આ જાળનમા એક ધનેશ્વર સ્વીતન છનાઈનુ ડાન ચોક્કઆઈના  
 આદર્શ રૂ છે. સ્વીતન છનાઈ ચોખ્ખાઈનો નમ ના હનો તેના લોખંડી  
 રૂમાનોથી પોતાના નોકરોને તે થોડું પાનુ ચનકા દેતો નહિ. તે માનતો  
 કે દરેક જાળનમા નજમમા મખન ચાકનાઈ મખના મિત્રોયે કોઈપન  
 પ્રકારની મજાન રતદ મજાવરી અશક્ય છે. સચના પ્રમાણે કોફીના  
 કેટલોક જથ્થો નહિ ખરીદવાથી તેના એક કેટને તેના કેટનાક ઉગર  
 કાયરનો જથામ કર્યા હતા. છતા તેણે તે નોકરને એકદમ જન આપી  
 અને કહ્યું, ભયેને, હું તદન પાવમાવ થઈ જતો હોઈ, પાનુ મારા  
 હુકમનો ભંગ થયો જોઈએ નહિ.'

તે કોઈપણ જાળન નનીય પર છોડતા નહિ. નેપાલિયનની મારક  
 નાની નાની જાળનમા પણ તે ચોક્કન હતો, છતા તેના આપાગીભાઈઓ  
 તેની મોટી રાગડનુ કાગણુ તેનુ અદલાખ હનુ એમ માનતા.

હે ભાઈ ! તુ ચાક્કન થના શીખ, ગરુ કે ચાખાઈ એ  
 પ્રમાણિતનાની નેનખી બકન છે.



ખ્યાલ નિદરાજ જ્યારેના કોધાનલનો ભોગ થઈ પડેલા ડોઢાઈના  
મહાન શિદ્ધપશાન્ત્રી હીગધરના હવનચરિત્રથી આવે છે. ગિરપી હીગધર  
હવનાં દટાવાની સજ્જતી પોતાની કળાને વધુ અમર કરી છે.

‘હે વીર ! તું તારા હવનનું ધ્યેય હીગધર જેવું રાખજે.’ ચંદનના  
જલો જ્યારે બિગે છે ત્યારે તે પોતાની આગપાસ સુખંધ ફેલાવતાં નથી;  
પરંતુ જ્યારે તેમને છુંદી, કાપી નાખવામાં આવે છે; ત્યારે તે ચોતરફ  
પોતાની સુવાસ ફેલાવે છે.

આર્જીદાર દેરવાં

પદં હિ સર્વેષામ્ ગુણેર્નિધીયતે

શબ્દ તત્ત્વ પંચાઈ આયે છે.

મોરનાં હોડાને કંઈ ગીનરવાં થતાં નથી.

સ્વપ્નમૃદ્ધિ તથા ઊર્મિ. કલ્પના તત્ત્વજાવૃત્તિની.

ઉભરાયે અંતરમર્દી. આર્જીદાર દેરવાં જગે.

૮



આર્જીદાર દેરવાંના મુખ્ય ધર્મ:

( ૧ ) સ્વપ્નનરિટ

( ૨ ) કલ્પના

( ૩ ) જ્ઞાવાચા આદર્શ

( ૪ ) ઊર્મિનો ઉશ્રાવ

( ૫ ) તત્ત્વજાવૃત્તિ

# ૯. આંગળીઓના પ્રકાર

ગંદાએલી આંગળીઓ

ન કામવૃત્તિર્વચનીયમીક્ષતે ।

આત્મનિશ્ચિત પુરુષ લોકોના બોલ્યા મામું જોતો નથી.

પૃથક્કરણ વસ્તુનું, અગમચેતી ખાધની  
તર્કશક્તિ ગણતરી ને, મારામાર જ વાદની  
ચિકિત્સા વિધાનની. ખંત ને વળી ધીરતા.  
ગંદાલી અંગ લી ધર્મ જાણો મત્ય જ મર્ચકા

ગંદાએલી આંગળીઓ



( ૧ ) પૃથક્કરણ

( ૨ ) તર્કશક્તિ

( ૩ ) ગણતરી

( ૪ ) અગમચેતી

( ૫ ) ન પૂર્ણ વિચાર પડી આવ્યા

ગંદાએલી આંગળીઓ દુનિયાની

નીજગાદ અપને મદ પાડી તેમથી

અનુપમ નાત્યનું અંગોધન ર છે.

માદૃતિ ૧૦

ગંદાએલી આંગળીઓમાળા મનુષ્ય હરક વસ્તુ અને કાર્યનું  
બુદ્ધિયુક્ત ન પૂર્ણ પૃથક્કરણ કર છે, તના લાલાપાલ તપાને છે.  
નામિતીથી એ વસ્તુની ચિકિત્સા કહે છે અને પડી સ્વીકાર  
છે. નીત વિચારેને તેઓ અનુમોદન આપતા નથી. તેમ જ  
કાંઈપણ કાર્ય હિતાવગ કે વેગથી કળના નથી, ધીન્જ અને ખંત એ  
એમના મહાન નદશ્ય છે.

તે ઠીક ઠીક નથી. પણ અનુમાનથી તે અતજ્ઞાનથી તે વસ્તુનું ગુણ  
- થી વર્ણ કરી શકે, મગીત કે અભિનય દ્વારા તે આલમના નખતા  
રૂપ આલેખી શકે છે.



## મુંઝાણી આંગળીઓ

- (૧) ઉભાડ
- (૨) અંતરૂપેના
- (૩) અંતરૂપેના
- (૪) તરંગ

(૫) માદર અંતરૂપેના

શિશુ દ્વારા જન જોવાના

તેની પાસે આવી ઉભા અંતરૂપેના

આ વ તમામ મહાન મુંઝાણી પાસે

આવે છે. મનિયાગીની આંગળીની લુધ્ધિ હોતી નથી, કારણ કે જોવાની  
નિશ્ચિતતા હોતી નથી અને ધનરામિની નામાન્ય લુધ્ધિ હોતી નથી,  
તથા ઘણી રખત તેને આ અનોખા જમાનામાં પહોંચી પડે છે.  
ઘણી રખત તે નજીકના લોક ધનમંદ્ર આગળ ઊભો હોવા દ્વારા જોવા  
તેને નિર્ધાર કરવાનો સાગ આપે છે. આથી કદાચ આ  
નિશામાં થવા જેવું છે.

તેના વાદ્યગણિ નાગી હોય છે, તેથી નારા જૃકમંત્ર, નાગે કાન્કુન, નાગે એકાઉન્ટન્ટ, આગ એન્જિનિયર અને ગણિતશાસ્ત્રી થઈ શકે છે.

તેના પ્રગ્ને તે હન્ટ નાની વસ્તુઓથી શણગારે છે, દરેક વસ્તુને માત્ર તેના ઘરમાં યોગ્ય જગ્યા જ હાય છે. તેના વસ્તુવિધાનમાં કંઈ ચૂક થતી નથી.

તે વિશ્વાસુ મિત્ર નીવડતો નથી. તેના વહેનીલા, સ્વાર્થી અને પ્રપંચી સ્વભાવને કીધે તે સદા વફાદાર નીવડતો નથી. અને વખત આવ્યે બાહ્ય સમવામાં પાછી પાની કરતો નથી.

લાખી આંગળીઓનાળો પુરુષ એવો વહેમો, સ્વાર્થી અને પ્રપંચી હોય છે કે, પોતાને મદદ કરનાર વિશ્વાસુ મિત્રનો પણ તે વિશ્વાસ કરતો નથી. એનો દાખલો કેરટન હાર્ડન પૂરો પાડે છે. મધદગિયે એની ભાગેલી સ્ટ્રીમરને મળતી વહાણની મદદ એણે ઉવેખી, એને પગિણામે બવા પેમેન્ટરો સાથે સ્ટ્રીમર હપી મઈ. લાખી આંગળીઓવાળો માણસ આવી મૂર્ખતા ભરેલી ખાટી આશાનાળો હોય છે.

નિર્ગળ, સુગ્ન અને કંઈપણ નિશ્ચિત હવુ નગર કાર્ય કર છે. આવા લોભ નાનામાં નાના અનન્યમાં કાઈ પણ અર્થ કદી જોઈ શકના નથી.

# ૧૦. અં ગૂ ઠે

ધિના પુરુષકારેણ દૈ ન સિદ્ધયતિ ।

દિંમતે માં તા મદદે ખુદા

દુઃખમાં અંગેડો દર્શે. કષ્ટકાગકિત મનોબળ;  
 આચારે અંગેડો દર્શે. ક્રિયા પ્રતિક્રિયા દર્શ.  
 દિલમાં અંગેડો દર્શે. જ્ઞાન ને પ્રેરણાબળ;  
 વિચારે અંગેડો દર્શે. તર્ક-ન્યાય તણું દર્શ.  
 તેજમાં અંગેડો દર્શે. પ્રભા ને પ્રીતિતા બળ;  
 મૌખ્યમાં અંગેડો દર્શે. કથા ઉદારતા દર્શ.  
 મોંદરમાં અંગેડો દર્શે. પ્રેમ વિલામનું દર્શ;  
 ભાવ્યમાં અંગેડો દર્શે. ચારિત્ર્યનું આદામળ.



આદિતિ ૧૬

આંગળીઓની મામે થતો અંગૂઠો :  
 ચાગ આંગળી=એક અંગૂઠો.  
 ચાગિત્ય કે પ્રતાપ.

મોટા અંગૂઠો ચાગિત્યનું બળ બતાવે છે, પ્રબળ માનસિક શક્તિ દર્શાવે છે અને દુનિનાદ્વર્ગીનું અપાલુતવા ધન મેળવવાની ધમશ દેખાડે છે.

મોટા અંગૂઠાવાળો મનુષ્ય બળ અને મનથી કામ કરે છે. તેના મન અને તન બન્ને મજબૂત હોય છે. કુદરતે આના અંગૂઠાવાળા માણસને નત્તા ભેગવવા માટે

જન્મ આપ્યો છે. મોટા અંગૂઠો જો ખરગચકો હોય તો નત્તાની નાંચે વોડા યા વડના પ્રમાણમાં જુદા પલ્લુ નામેય થાય છે. મોટા અંગૂઠાવાળો મનુષ્ય જીવનની ઉપયોગી, જરૂરિયાતનાથી અત નજર રસ્તુઓની જ તલાશ કરે છે. અને તેની મજબૂત છંદાશક્તિ તથા દૃઢ નિશ્ચયથી દુનિનામા વિજય મળાવે છે.

મોટા અંગૂઠો :

- ( ૧ ) ચાગિત્ય બળ
- ( ૨ ) ઈન્દ્રિયશક્તિ
- ( ૩ ) દૃઢ મનાયગ
- ( ૪ ) બળ
- ( ૫ ) વિજય

નાનો અંગૂઠો ચાગિત્યની નિયંત્રણ બતાવે છે, હંડના બાર અને લાગણી બતાવે છે નીન્દર, કટ્ટપના અને અંતઃપ્રેરણા બતાવે છે.



આદિતિ ૧૭



નાનો અંગુઠો

(૧) ચારિત્ર્યની શિયલના

(૨) હૃદયના ભાગ

(૩) સાગળી

નાનો અંગુઠો મનુષ્ય દ્રવ્યના અને પ્રવૃત્તિ  
કામ કરે છે, હૃદયની ઝિમ્મીઓ અને ભારથી આરો  
મનુષ્ય દોરવાઈ જાય છે અને તેને અમિ તે  
દુનિયામાં ધનપ્રાપ્તિ માટે આગળ વધી શકે તે નથી.

આદર્શ ૧૮ અને દુનિયાદારીનાં જાપણના અભાવે દુનિયામાં  
ખતો આવે છે, અને પરાધીન જીવન ગુજરે છે.

ધણી તારે આવા માણસનું ચારિત્ર્ય સાદું દોનું નથી, વળી હાથની  
સાગળીને વશ થઈ દેટલીકવાર તે આંધળીઆં કરી બેઠે છે.  
માનુષ્ય પાતાના ચારિત્ર્યની જેવી જિંદગી આંરે તેમ જીવે છે.



શારીરિક શાસ્ત્રોને આધારે અંગૂઠાની રચના જ એવા પ્રકારની છે કે તે અનુક્રમે એકાએક આંગળીઓની સામે યાય છે, અને પ્રમંજ આઠમ સર્વ આંગળીઓની સામે પણ યાય છે. અંગૂઠાના આ સામે થવાના બળને લીધે જ માનવહસ્ત મોટી અને નાની વસ્તુ પ્રાપ્ત કરવામાં એટલી બધી ચપળતા મેળવે છે કે કળા અને શાસ્ત્રો સમગ્ર વર્ણના અને તેમની ઉપર અધિકાર ભોગવવાની ગતિન મેળવે છે. હથિયાર ધારણ કરવાની, એન્જિનો બનાવવાની ગતિન પ્રાપ્ત કરે છે અને ટુંકમાં જે જે સાધનોએ માત્રવ ઇતિહાસ ઘડ્યા છે, તે તે સાધનો વાપરવાની કુશાલતા પ્રાપ્ત કરે છે. આ અંગૂઠો જ માનવ જગતને શોધભોગ કરવાની કારખાનાં બનાવવાની અને દુનિયાને પોતાની ગતિનથી આશ્ચર્યચકિત કરવાનું બળ આપે છે.

અંગૂઠાનું બળ નું કામ કરે છે તે સરદાર મેરિડનના દૃષ્ટાંત દ્વિપરથી સાબિત થાય છે. મેરિડને પોતાના સસ્કન્ના સેનાપતિને કોન્ફિડેન્ટ સમરેનો પરાજય કરવા માકળ્યા. દુસ્મનના અયાગ બળ આગળ તે પાછો પડ્યા અને તેનું સસ્કન્ ભાગવા માંડ્યું. આ પરાજયના સમાચાર આપતા તે મેરિડનની પાસે આવ્યા અને બોલ્યા : 'સાહેબ, આપણો પરાજય થયા છે.' મુરગે થયેલા શેરિડને કથું : 'નહિ છ; તમે હાર્યા હો છો. પણ આપણું સસ્કન્ હાર્યું નથી. પોતાની તરવાર ખેંચી તેને તે પોતાના માથા ઉપર ફેરવી અને પાછળ આવતા દુસ્મન સમક્ષ તરફ ધરી. તેના બુધ્ધિ બંધો અચાજ ભયંકર આગ્રહથી બેઠા. નીકળ્યા અને દુમદો કર્યા તેને કંગાળ કર્યું. સસ્કન્ રિથન થયું, તેવાર થયું અને તોફાની અમુક જેમ હોયો થઈ બીજાને તેમ, તે દુસ્મન ઉપર બેઠ્યું અને કોન્ફિડેન્ટ સસ્કન્નો પૂરા પરાજય થયો.

આવા પ્રમંજા અજાદ નેપોલિયન બોનાપાર્ટના જીવનમાં ઘણી વાર મળી આવે છે. પ્રજાના ઇન્છાગતિ અને દહ બિદાયથી નું માન્ય નથી થતું ?

અંગૂઠાની ગિચા નમજ ના માટે અંગૂઠાની બેંગળી તબક્કા જરૂરી છે.

અંગૂઠાની બેસણી ત્રણ પ્રકારની છે : (૧) ડાબી બેસણી, (૨) નીચી બેસણી અને (૩) મધ્યમ બેસણી.

**ડાબી બેસણીવાળો અંગૂઠો :** ડાબી બેસણીવાળા અંગૂઠાને પહેલો વેરો શુદ્ધની આંગળીના ત્રીજા વેદાના છેડા સુધી અને કોઈ કોઈ વાર તો બીજા વેદાના મધ્યભાગ સુધી પહોંચી જાય છે.

ડાબી બેસણીવાળા અંગૂઠાનો મનુષ્ય કંદુલ પરત્ર અને સ્વાર્થી થાય છે. તેને કોઈને મારે ક્ષમા લાગણી થતી નથી. એનો સ્વર્થ એ જ એનું સર્વસ્વ છે.

**નીચી બેસણીવાળો અંગૂઠો :** નીચી બેસણીવાળા અંગૂઠાને પહેલો વેરો શુદ્ધની આંગળીના ત્રીજા વેદાના મધ્યભાગ સુધી પણ જાય નથી, અને કોઈ કોઈવાર તો ત્રીજા વેદાના મૂળ સુધી જ પહોંચે છે.

નીચી બેસણીના અંગૂઠાવાળા મનુષ્ય ઉદાર, સ્વતંત્ર અને પરમજી થાય છે. કોઈના દુઃખની વાત સાંભળી તેને ક્ષમા આવે છે અને તે તેને મદદ કરી સિવાય રહેતો નથી. પરમાર્થ એ જ એનું સર્વસ્વ છે.

**મધ્યમ બેસણીવાળો અંગૂઠો :** મધ્યમ બેસણીવાળા અંગૂઠાને પહેલો વેરો શુદ્ધની આંગળીના મધ્ય ભાગ સુધી જાય છે.



**મધ્યમ બેસણીવાળો અંગૂઠો**

(૧) સ્થાન પરત્ર કંભુગ અને ઉદાર

(૨) પરત્ર અને સ્વતંત્ર

(૩) સ્વાર્થી અને પરમાર્થ

અને નિશ્ચયશક્તિ, મનઃસ્થિતિ અને ચત્તા વિશેષ હોય છે. આ ઇન્દ્રિય-શક્તિ અને નિશ્ચયશક્તિ તેની તર્કશક્તિ અને ન્યાયશક્તિને દબાવી દઈ તેમના ઉપર પોતાનો દૃઢ કાબૂ બેસાડી દે છે.

**અંગૂઠાનો પહેલો વેદો :**



આકૃતિ ૨૦

- (૧) ઇન્દ્રિયશક્તિ
- (૨) નિશ્ચયશક્તિ
- (૩) મનઃસ્થિતિ
- (૪) ચત્તા
- (૫) કર્તવ્ય વધારે, વિચાર 'જોછા.

આવી મગજનું ઇન્દ્રિયશક્તિ અને નિશ્ચયશક્તિવાળો મનુષ્ય પ્રથમ કર્તવ્ય કરે છે, પ્રથમ પાણી પીએ છે અને પછી તેના માર્ગમાં તે દૃઢ નિશ્ચિત રાખે છે. અને કોઈ કોઈ વાર મંભીર બુલો કરી દે છે, જેનો તે પાળળથા

મુખ્ય પસ્તાવો કરે છે. તેનું જીવન, તેની તર્કશક્તિ અને ન્યાયશક્તિને દબાવી દઈ આગળ વધી જાય છે અને તેથી તેને પસ્તાવું પડે છે. તેની હૃદય તેને કંઈ જ સંજ્ઞા દેતી નથી.

**અંગૂઠાનો બીજો વેદો :**

- (૧) તર્કશક્તિ અને ન્યાયશક્તિ વિશેષ
- (૨) સામાન્ય, ભારતીય,
- (૩) વિચાર વધારે-કર્તવ્ય જોછું.



આકૃતિ ૨૧

આવી મગજનું તર્કશક્તિ અને ન્યાયશક્તિવાળો મનુષ્ય વિચારનું જ પૂર્ણ હોય છે. વિચાર પ્રમાણે તે આચાર કરતો નથી. વસ્તુઓ કેમ પ્રાપ્ત કર્યા તે, તે જાણે છે; પરંતુ વસ્તુપ્રાપ્તિ માટે કર્તવ્ય કરતો નથી.



આ.નિ - ૯

આને ન્યાયશક્તિ મિત્ર હોય છે. પોતાનો હલુ યુક્તિપૂર્વક ઉપેક્ષાથી  
 વિશેષ આ મનુષ્ય માગી ગીત નથી છે. તો પાત્રને આકૃષ્ટ લગાડતા  
 થી અને માનુષ્ય, મુદ્દા મીઠું, મીઠું બોલી પોતાનો સ્વાર્થ નાગી  
 નિત સાધી નથી છે. તો યુક્તિબાજ, આનાક, માગી ગીતમાનુષ્યના,  
 મિત્ર, પ્રભાવશાળી, અને ગજનીનિમા કુશળ હાય છે.  
 આનાક આનાકનો અંગ્રહો :-



આનિ એ

આટલું ગમે  
કાર્ય નાથવામાં તને જે કોઈ આકર્ષે  
તે તેને જ્યારે નાથવા તે પૂરેપૂરે પ્રાપ્ત કરે છે. તમારો તરથી તે  
દુનિયા મામે મરન. જિંદગી ગંભીર કોઈની પણ પગલા કરી મિત્ર  
આગળ વધે છે

કંઠોરૂ આજારનો અંગૂઠો :-

- (૧) તર્કશક્તિ અને -માન્યશક્તિ વિશેષ
- (૨) સુક્ષ્મતા દેવની નાધતા
- (૩) મીઠી બોલીથી સ્વાર્થ નાધતા
- (૪) નાગી મીનભાત
- (૫) પ્રભાસ નાગ

કુદોશ આકારનો અંગૂઠો :-

આના અગૃહાવાળા મનુષ્યના  
ખીજે વેટો કાઢવા પાડતો હોય છે.  
આના અગૃહાવાળા માનસીમા તર્કશક્તિ

આદ્ય આકારનો અંગુહો :-

- ( ૧ ) પ્રભાત ઈન્ડિયાનિ
- ( ૨ ) દલ નિધા
- ( ૩ ) સુભાષ
- ( ૪ ) સુભાષ

આરા અમૃતાવાળા માનુસ  
પોતાની પ્રજા છૂટાજમિન અને દદ  
નિશ્ચય વડે પોતાનું કાર્ય નામે છે. એ

કાર્ય નાથવામા તને જે કોઈ આક્રમણ  
પૂરે પ્રાપ્ત કરે છે. તમામ ભયથી ત  
બી કોઈની પણ પગલા કરી નિવાર

ગઢા જેવા આઝારનો અમૂલ્ય અથવા ખૂની અમૂલ્યો -

ગઢા જેવા આ ાના અમૂલ્યો નાના, મધ્યમ, મોટા અને બેડોળ હોય છે. ગની પશુના જેવી પ્રજાગ હક અને ખુન્નત તેનામાં પડગ હોય છે તેથી તેનું ખીબું નામ ખૂની અમૂલ્યો પડયું છે.

ગઢા જેવા આઝારનો અમૂલ્યો.

અથવા ખૂની અમૂલ્યો -

( ૧ ) રાની પશુની પ્રજાગ હક

( ૨ ) ખૂની તન્ત

( ૩ ) ખુન્ન

( ૪ ) જાલી રીતમાન

( ૫ ) હિંદોના વાન નહિ



આકૃતિ ૨

આવા અમૂલ્યો માણસ ભયમ હાલો આનંદ અનૂની અને ભયમ જાણી રીતમાનવાળો હોય છે આરો મા ૧૧ ઉપરાંત જતા ભયમ મુશ્કાત કો છે, અને અપતે જાનમાલની પાત ખુવારી છે છે મારે તેની આવે મિનકુલ પ્રત્યે પાડો જ ઈચિત નથી દુર્જન પ્રથમ વડે દુર્જન મોકોને પ્રથમ વડન મગા એ સૂત આ મા લખા ગોઅ જ છે

વગતો અમૂલ્યો - રાગતા હાથની માફ રાગતા અમૂલ્યો પડેવા પેદાની પા ખી માબુ પુ મગ વા ૩

વગતો અમૂલ્યો

( ૧ ) નમર પ્રમાણ વર્તન

( ૨ ) લાગણીપ્રધાન હિત

( ૩ ) હાથિમા હિ

( ૪ ) અમૂલ્ય માજ કા માવ કા

દીગ છે ? અ સૂતો પ્રત્યે

આવા વગતા અમૂલ્યવાળા માણસ

પુરુષ દેહ હોય જ ન હાથિમા

૮૬



આકૃતિ ૨૫

અને ચાલાક હોય છે, તેમજ રૂઝવ . અને સંલેખો પ્રમાણે . કામ કરનાર હોય છે, ગમે તેવા માણસ સાથે તે પ્રવર્તે પાડે છે . અને પોતાની ચાલાકીથી તેને વગ કરી લે છે. તે સામાજીકપ્રધાન, ઉદાર માયાળુ હોય છે. વિનાશિ તથા વાચનાથી તેનું દિલ ડબી જાય છે અને તેની પાસેનો છેલ્લો પેચો પણ તે જિખારી કે વાચકને આપી દે છે. 'આજ મોજ ફંગે, કાલ કોણે દીડી છે?' એ સૂત્રનો એ પૂર્વરૂપ છે. તે સામાજીકપ્રધાન હોઈને આજે જીવે ચડે છે અને કાલે નીચે પડે છે. નક સાધવામાં તે પૂરે એકો હોય છે, અને તેથી જીવનમાં ધાર્મિકવાદ વિનય પણ મેળવે છે. 'તેનો રવભાવ આનંદી અને હસમુખી હોય છે. આમાના દિલ ઉપર તે પોતાની પ્રતિભાની છાપ પાડવા વિના રહેતો નથી. તેના બદલાતાં વલણને અંગે તેને ભારે ખોટ આવી જાય છે. અને તેનું જીવન નિરાશામય બની જાય છે. આવા પ્રવર્તમાં પણ તે પ્રકાશ માટે અધિકારમાં ય બાધોડિયાં મારે છે. આવા માણસે નાં પૂર્ણ આશાવાદી હોય છે.

અક્કડ અંગુઠો :- અક્કડ અંગુઠો બિલકુલ વળતો નથી. તે સીધો ને સીધો ટટાજ રહે છે.

- [૧] દુનિવાદારીમાં પાકો
- [૨] ધનપ્રાપ્તિની ધગશ
- [૩] બહુ પાવરધો
- [૪] કંજુસ અને જડમુ
- [૫] અતરો રવભાવ



અક્કડ અંગુઠાવાળા આદમી દુનિવાદારીના વ્યવહારમાં, અને ધનપ્રાપ્તિની યુક્તિમાં બહુ પાવરધો હોય છે. તે સામાન્ય બુદ્ધિ વિશેતાવાળા કંજુસ અને જડમુ હોય છે. દરેક વસ્તુના લાભાલાભ તે બારીકાઈથી તપાસે છે તે પ્રવર્ત

આકૃતિ ૨૮



આકૃતિ ૩૧

અંગૂઠાના નખની નીચે ત્રણ  
મમાંતર કાપા :

- ( ૧ ) બાપકર્મી
- ( ૨ ) ભાગવિનાયક
- ( ૩ ) ખોટો ફલ

અંગૂઠાના નખની નીચે નં ૧ ના  
નમાનન કાપા હોય તો એવા ત્રી  
પુરુષોને ધન અને નૌકર્ષ રાગનામા  
મળ્યું હોય છે. આવા ત્રી પુરુષો કામગી  
રક્રિયા, માનસાથી લાગેલાગ વગેરે

અને વિલાસનુ નવન કરનારા હોય છે તેઓ નજીક મિ ઉપર અથવા  
તો ચિત્રપટના મામ કરવાને ભાગ્યશાળી થાય છે તેઓ પ્રાપ્તિને ખાતર  
નન ઉડાવે જ જાય છે તેઓ નજીક મિ કે ચિત્રપટની નાચ જ લાગ  
૨ છે કાગળ કે નજીક મિ કે ચિત્રપટ તમના તન, મન ને ધન ધારક

અંગૂઠાના નખની નીચે એક જ  
કાપો :—



- (૧) આપકર્મી
- (૨) ભુક્ષિમ ન
- (૩) મિડાન
- (૪) રિશ્વાસુ
- (૫) વક્ષાદાર

આકૃતિ ૩૩

તેમનો નખપ્રદેશ અસ્પષ્ટ અને લંગગોળ હોય તે અહંકારી અને તીવ્ર પ્રકૃતિવાળા થાય છે. કેાઇપણ વ્યક્તિ આઘે વેર કરનાં તેને વાર લાગતી નથી. તે વખતે તે અવની ને જંગલી થઈ નય છે. એનું વેગ પૂરું કરવા તે અનેક યુક્તિ-પ્રયુક્તિઓ કરે છે. તેમનું કૌટુંબિક જીવન જિનનલિન અને અમંતુષ્ટ હોય છે.

હે બંધુ ! વિધિના વિધાનને માન આપી નું તારું જીવન ઉજ્જવળ બનાવજે. મુઝંકલીઓથી ડરીશ નહિ. કારણ કે ઘણા માણસોની મહત્તાનું તારણ તેમની પ્રચંડ મુઝંકલીઓ હોય છે. નિગંતર આગળ વધવાની ટલ અને શ્રદ્ધા ગમજે; કારણ કે એ બંને નયણી મુઝંકલીઓને હંકારી નાખનારા બળ છે. અગતી કારકીર્દિવાળાના જીવિતમાં નિહાળના જેવો કેાઈ શબ્દ જ નથી.





તે પ્રાપ્તિ માટેની દુનિયા ૪૧ છે કેવળ સત્યાગ્રહિ ખાતર ૪ નર્મ  
શુભોનો ઉપયોગ ~ છે

૫૧ ઉપર નો તારાનુ ચિહ્ન દ્વારા તો પુષ્કળ સત્યાગ્રહિ થાય  
છે, મને આગ્રહિ તથા સત્યાગ્રહિ માર્ગમાં ફક્ત મળે છે

૧૬૬ ઉપર ૧૧ નવુર્ણનુ  
ચિહ્ન દ્વારા તો મનના મનોગ્ધા  
પૂર્ણ પડે છે અને કાર્યસિદ્ધિ  
થાય છે

ગુરુની આગમીના બીજા વેકા  
ઉપર વર્તુલ.

(૧) મનના મનોગ્ધા પૂર્ણ થાય

(૨) ૧૬ નિર્મિ

૧૬૬ ઉપર ૧૧ ત્રિકોણનુ ચિહ્ન  
દ્વારા તો ૪૧ નર્મનિ દ્વારા છે



આકૃતિ ૪૫

વેદા ઉપર નંત સીધી રેખાઓ હોય તો દિન પ્રતિદિન પ્રગતિ ને ઉન્નતિ થાય છે.



ગુરૂની આંગળીના ત્રીજા વેદા ઉપર સીધી રેખાઓ :

(૧) દિનપ્રતિદિન પ્રગતિ

(૨) ઉન્નતિ

વેદા ઉપર નંતે આઠી રેખાઓ હોય તો દિનપ્રતિદિન અધોગતિ થાય છે.

વેદા ઉપર જો તારો હોય તો તે ગરમ મિત્રાનો વ્યભિચારી થાય છે.

હ મહાશય ! તારી પ્રકૃતિ અનુસાર તું કર્તવ્ય કરીશ તો

આકૃતિ ૩ઃ વિશ્વ મેળવાઈ, પ્રકૃતિ વિરુદ્ધ થાના પુરુષોએ દુનિયાની આથે મુદ્દ ખેલ્યા છે અને દુનિયાએ તેઓને હરાવ્યા છે.





આકૃતિ ૩૦

પહેલા વેદા ઉપર સીધી રેખાઓ હોય તો હર રમત બગાડ કામ કરવાનો વિચાર થાય છે, શિથિલવૃત્તિ થાય. નપુંસકતાની નિશાની.

શનિની આંગળીના પહેલા વેદા ઉપર સીધી રેખાઓ :

- (૧) કદંગા કામ કરવાનો વિચાર
- (૨) શિથિલવૃત્તિનો થાય.

શનિની આંગળીના બીજા

વેદા : કડાપણ અને ગાંભીર્ય, આક્રમણ અને ઝલાનિ, વહેમ અને શંકા, મનઃસ્થંભ અને ઇન્દ્રિયનિમ્મલ ગુણોનો ઉપયોગ કેવળ ધનપ્રાપ્તિને માટે અને દુનિયાદારીના વંદનારને અર્થ જ થાય છે.

શનિની આંગળીના બીજા

વેદા ઉપર સીધી રેખાઓ :

- (૧) ધીરે ધીરે પ્રગતિ
- (૨) ધીરે ધીરે હલવ



આકૃતિ ૩૧

શનિની આંગળીના ત્રીજા વેદા : કડાપણ અને ગાંભીર્ય, આક્રમણ અને ઝલાનિ, વહેમ અને શંકા, મનઃસ્થંભ અને ઇન્દ્રિયનિમ્મલ ગુણોનો ઉપયોગ કેવળ વિજ્ઞાન ને મોક્ષપ્રાપ્તિ માનવ જ થાય છે.



આદૃતિ હૃદય

સૌન્દર્ય વેદા ઉપર ને નારી  
-ખાઓ હોય તો કાળા વસ્ત્રમાં  
લાલ મેગવ છે અને તેમાં તેનો  
છે ન ચાલ છે

ગનિના આંગળીના ત્રીજા વેદા  
ઉપર સીધી ખાઓ :-

- (૧) ગાળી વસ્ત્રમાં લાલ
- (૨) ગાળી વસ્ત્રમાં ઉદય
- (૩) નાકની અને નયની

રવિની આંગળી

ન યુક્ત વીરસ્ય ક્ષત્રિયસ્ય પ્રતિજ્ઞાતં શિથિલયિતુમ્ ।

-મદ્ર નારાયણ

(૦) ગાળન ક્ષત્રિય લોકેલી તિજા પૂરી ન ગુના દીલ કની  
ગી નથી તો તિજા પૂરી ગી એ જ હિનાલ છે

હસા અને પ્રભા મારી. ધીરતા મુખશાન્તિની;  
કીર્તિ અને દિગા માહી. રવિની ગરવી ગામી.

રવિની આંગળીના મુદ્ર :- (૧) પ્રભા અને પ્રભુના,

- (૨) ગાળ, (૩) લિમન અને મર્મગી, (૪) મુખ અને નરિતા,
- (૫) કીર્તિ અને વિજય

ટુકી : ગાળ ન રવિના વેના

મપમાં રેશ્યાંગળી દ્વારા કાળિનિ

ચાગમ દેરયાંગળી : તપાપ્તિન માટે જ જ્ઞાને ચાકરાની  
અને અમલમાં મુખાની રતિ.

આર્જુનાદાર દેરવાંવાળી : મર્દ જ્ઞાની બાળતમા અતર્કન.

લાખા પહેલા વેદાવાળી : જ્ઞાની પુષ્કળ અંત દૃષ્ટિ.

લાખા બીજા વેદાવાળી : તીવ્ર વપારીબુદ્ધિ.

લાખા અને પહેલા ત્રીજા વેદાવાળી : પોતાની કળાને

પન્થામાં રેખી નાખવાની ખાસ દૃષ્ટિ, પ્રમાણિત મર્દને જ ને ખાસ બહાન.

ગુરૂની આગળી માથ બગબર વેદાવાળી . ધન અને કીર્તિ બન્નેની પ્રથમ મહત્ત્વાગતી

ચિની આગળીના પહેલા વેદો પ્રણ અને પશુના કળા, હિમત અને મર્દાંગી, સુખ, અને મતોષ, કીર્તિ, માન વિગતની માનનિક દુનિયાની ગ્યના.

પહેલા વેદો ઉપર જ સીધી રેખાઓ હોય તો તે મનુષ્યનું મન નાશખાળનું ગોખીન હોય છે અને તેમાં કવ, કીર્તિ, માન નહેવાઈથી મેળવી શકે છે

આ વેદો ઉપર જ તાળાનું ચિહ્ન હોય તો સ્વપગકમથી માન, કીર્તિ અને ધન મળતું છે

અને વેદો ઉપર જ ત્રિકોણનું ચિહ્ન હોય તો દુનિયામાં શ્રેષ્ઠ નેત્ર મળી જતાવતેના કાળ મળતું છે ને તેમાં વિજય મળતું છે

ચિની આગળીના પહેલા વેદો

ઉપર ત્રિકોણ

(૧) એક નેત્ર

(૨) વિજય



આકૃતિ ૪૦

વેદો ઉપર જ ચાંદીનું ચિહ્ન હોય તો નેત્ર વગર કાર્યમાં કુદગતી બક્ષી મળે છે અને તેમાં લાભ અને વિજય મળે છે

નવિની આગળીનો બીજો વેઠો - પ્રના અને પ્રભુના કાં  
 કિમન અને મહાનગી, નમ્ર અને સંતોષ, ક્રીનિ અને વિજય  
 પાશવિક દુનિયા ગમે છે. આ નકશોનો ઉપયોગ કેવળ ધર્મોપાર્જન  
 અને ક્રાંતિને માટે જ રહે છે.

વેઠો ઉપર બે નાગનુ ચિહ્ન દોષ તો છે, કારણ કે તે  
 ગીત વિજય મેળે છે તથા કૃષ્ણ શાનિ ધન વિમેગ મેળે રે.

વેઠો ઉપર નવ ત્રિકોણનું ચિહ્ન દોષ તો હોય પણ પ્રાપ્ત  
 આગળ તથા પ્રગતિ કરી શકે છે.



આકૃતિ ૪૧

વેઠો ઉપર બે નીધી રખાએ હાલ  
 તો પેનાના બુદ્ધિમગથી બીનની  
 પાનથી થતો નાગ કાયદો ઉભરે છે

નવિની આગળીના બીજા વેઠો  
 ઉપર મીધી રખાએ .

(૧) બુદ્ધિમગ

(૧) બુદ્ધિ મગથી બીનની પાનથી  
 થતો નાગ કાયદો

વેઠો ઉપર બે એક જ ગીત  
 રખા દોષ તો બુદ્ધિમગથી માન  
 તથા ધન મેળે રે.



રવિની આગળીના ત્રીજા વેદા  
ઉપર તાને

- (૧) પુણ્ય ધન
- (૨) પુણ્ય માન
- (૩) પુણ્ય કીર્તિ

તે વેદા ઉપર ત્રિકાલ હાય તો  
કુલામજીવિ અને ચાસાદ થાય  
છે, તેમ જ સુખ, શાન્તિ અને  
આત્માની મજા છે.

આકૃતિ ૮૦

વેદા ઉપર તે સીધી ડેખાઓ હાય તો જીવિજનથી બીજા  
માણસો પાસેથી ઘણો આગે રાખે છે.

હે મનુષ્ય ! તે કાર્ય કરનારો તં નિશ્ચય ત્ર્યો-હાય છે કારણ  
પૂર્વ જ કરે તેમાં તારો વિજય છે.



वक्तुं सुकरममिदं दुष्करमव्यवसितुम् । ( भट्ट नारायण )

બોલવું સહેલું છે, કરવું કઠિન

કુશાચ બુદ્ધિ ઉદ્યોગ, વિજ્ઞાન વિમૂર્તિ (વર);

વેપાર સ્વ-આલમનો, બુધની ગણતરી કળા.

બુધની આંગળીના ચુસ (૧) ચાલણ અને ચપલતા

(૨) દુનરઉદ્યોગ, (૩) વિજ્ઞાન, (૪) વેપાર-સેવજાર, (૫) તેજ

ધણી દેહી વસ્તુની પરિસ્થિતિ સમજવાની તીવ્રશક્તિ.

લાંબી : પોતાનું મન અને પોતાની બુદ્ધિશક્તિ સુધારવાનો અનિશ્ચય પ્રેમ, સંવાદમાં સરળતા અને પ્રભાવ, સામાની ઉપર હાથ પાડવાની શક્તિ.

અપટલ દેરવાવાળી : દુનરઉદ્યોગની કુશળતા વૈજ્ઞાનિક સિદ્ધાંત, સારી વક્તૃત્વશક્તિ.

ચોરસ દેરવાવાળી : તર્ક, આવકારિક બુદ્ધિ, સારી વિચાર-શક્તિ, સમવાતુચાર લાખા, જોઈએ તેટલી જ વાત કરવાની રીત.

અણીદાર દેરવાવાળી : સ્વે અભ્યાસનું અનર્ધાન, સારી વક્તૃત્વશક્તિ.

લાંબા પહેલા વેઢાવાળી : વિજ્ઞાન, અને વક્તૃત્વનો પ્રેમ.

લાંબા બીજ વેઢાવાળી : દુનર ઉદ્યોગ અને વ્યાપારિક બુદ્ધિની વિશેષતા.

લાંબા ત્રીજ વેઢાવાળી : તીવ્રતા, બુદ્ધિ, લાંચીવારી.

રવિની આંગળી જેટલી લાંબી : સાગ લાથમાં તત્કાલ અગાળ હાથમાં કમરતિ અને ફડકપટ્ટતિ.

શનિની આંગળી જેટલી લાંબી : સર્વ મુનીમનોને વટારી આગળ વધતી વૈજ્ઞાનિક શક્તિ-વૈજ્ઞાનિક બુદ્ધિ.

બુધની આંગળીનો પહેલો વેઢો : ચાલણ અને ચપલતા, દુનરઉદ્યોગ, વિજ્ઞાન, વેપાર-સેવજાર અને તરતની માનસિક દૃઢતા.



એ છે વેદા ઉપર જે નારાણુ ચિહ્ન હોય તો ધન મેળવે છે.  
વેદા ઉપર જે ત્રિકોણ હોય તો હુનરવિજ્ઞાન વગેરેમાં વિજય મેળવે છે.



આકૃતિ ૪૩

બુધની આંગળીનો પહેલા વેદા  
પર ત્રિકોણ

- (૧) હુનરમાં વિજય અને લાભ  
(૨) વિજ્ઞાનમાં વિજય અને લાભ  
વેદા ઉપર જે સીધી રેખાઓ  
હોય તો મગજગતિ વીર કામ કરે છે.  
વેદા ઉપર જે આડી રેખાઓ  
હોય તો ગય માગ્યાની ધાગી દબ પડલી  
હોય છે, અને તેમા પોતે પાતાને  
દાનિવાર નમરે છે.

બુધની આંગળીનો બીજો વેદા : ચાલોકી અને ચપગના  
હુનરઉદ્યોગ, વિજ્ઞાન, વેપાર રાજ્યાર અને ત્વગની આત્માગિક દુનિયા  
એ છે આ મદ્દગુણોનો ઉપયોગ કરવા ધનોપાર્જનમાજ કરે છે.

વેદા ઉપર જે નીધી રેખાઓ  
હોય તો ગમે તે કાર્યમા સુખ  
જ્ઞાનિ અને આમાદી મળવી શકે છે  
બુધની આંગળીના બીજા વેદા  
ઉપર સીધી રેખાઓ

- (૧) ગમે તે કાર્યમા સુખ  
(૨) ગમે તે કાર્યમાં જ્ઞાનિ  
(૩) ગમે તે કાર્યમા આમાદી  
વેદા ઉપર જે આડી રેખાઓ  
હોય તો અનેક વિધનો નરે છે



આકૃતિ ૪૪

## ૧૨ : હાથના આકાર

મર્ધે દૈવાધીનમ્ । તવ માગ્યમ્ મજ મજ ।  
[ સર્વ વસ્તુ ભાગ્યને આધીન છે; તારા ભાગ્યને ભજ ]

મન બુદ્ધિ અહંકાર, ક્રિયા પ્રતિક્રિયા તથા;  
મુખ દુઃખ વળી શાંતિ, લાભાલાભ જ અન્યથા,  
કીર્તિ અકીર્તિની સ્થિતિ. ધનપ્રાપ્તિ તળી પ્રથા;  
હસ્ત આકાર દર્શ છે. ભાગ્યની સઘળી પ્રથા.

પ્રકૃતિ અને પ્રબુતિથી, મનિ અને મનિથી, ક્રિયા અને પ્રતિ-  
નિયાથી, વિચાર અને આચારથી, હેતુ અને ધ્યયથી મનુષ્યનું જીવન  
જાણવામાં હાથના આકાર અતિ ઉપયોગી છે.

મુખ્યત્વે કુળને હાથના ૭ પ્રકાર છે :

(૧) પ્રાથમિક હાથ (૨) ચપટા હાથ (૩) ચારસ હાથ (૪)  
ફળાવાન હાથ (૫) ગાંઠવાળા હાથ (૬) તત્ત્વન હાથ અને (૭) મિશ્ર હાથ.

પ્રાથમિક હાથ : પ્રાથમિક હાથ નીચામાં નીચી જાતનો છે.  
એ હાથ દ્રંકમાં દ્રંકો, જાડો અને દેખાવમાં લયાનક લાગે છે, એનો  
અંગૂઠો વડના ટો જોવો ફક્ત માસનો લોચો જ હોય છે.



આકૃતિ ૪૨

(૧) પ્રાથમિક હાથ :

- (૧) જડભગત જેવો
- (૨) રાની પશુ જેવો
- (૩) જંગલી રીતભાત

આના હાથવાળા મનુષ્ય પશુજીવન  
ગુણગ્વાને અને મહેનત, મજૂરી તથા  
દેતરું કરવાને જ જન્મ્યો હોય છે.  
સ્વભાવે તે અનિ ઉઝ ને ઝૂની હોય છે.  
તેના કોથ ઉપર કે તેની ચિકારત્તિઓ

ઉપર તેનો કાજ હોતો નથી, તથા તર્કશક્તિ ખીણેલી હોતી નથી.

(૨) ચપટો હાથ : ચપટા હાથ આમાન્ય રીતે અનિર્મિત દેખાય છે. આંગળીઓ ઉપર ગાંઠો જેવો ચપટા ભાગ દેખાય છે. તેમ જ ટંવાં ચપટા હોય છે. ઠાંડાના મૂળ આગળનો ભાગ આંગળીના મૂળ આગળના ભાગ કરતા વધારે પહોળો હોય છે. તે કેટલીક વખત આંગળીના મૂળ આગળનો ભાગ કાંડના મૂળ આગળના ભાગ કરતા વધારે પહોળો હોય છે.



ચપટો હાથ

- |                                  |              |
|----------------------------------|--------------|
| [૧] કર્તવ્યગતિ                   | [૨] નમન નર્મ |
| [૩] નામની ગોધ                    | [૪] નરીન મંદ |
| [૫] નકલ વસ્તુની અનિર્મિત ગ્રામન, |              |

તે આ હાથમાં આગળના મૂળ આગળના ભાગ ઝડાના મૂળ આગળના ભાગ ઝડા વધાર પહોળો હોય તો તે મનુષ્ય વિચારમાં, આચારમાં, મનમાં કે જીવનમાં વધાર ચડકારુ થાય છે.

(૩) ચોરમ હાથ : ચોરમ હાથના મનુષ્યના હાથનો પાંચે ચોરમ હોય છે, મધ્યમ ચોરમ હોય છે આગળના મૂળ આગળના ભાગ ચોરમ હોય છે ને આગળના ટેંગા પણ ચોરમ હોય છે ચોરમ હાથ નિયમિતતા, નયસ્થા અને દરેક વસ્તુની ચાગ્ય જાણણુ દર્શાવે છે.



આ, તિ ૪૮

### ચોરમ હાથ :

- (૧) નિયમિતતા (૨) નયસ્થા
- (૩) દરિયાદારીના નયવહારમાં પાંગળ

- (૪) ધનપ્રાપ્તિમાં પ્રવીણ
- (૫) દંડ નિશ્ચયવાળો, મજબૂત મતોબળનું સચક ચિહ્ન આવા હાથોવાળો મનુષ્ય ધનિયા દારીના નયવહારમાં પાંગળ અને અર્થોપાર્જનમાં અત્યંત પ્રવીણ હોય છે.

ધનપ્રાપ્તિ માટે તે ગમે તેવા કષ્ટ પેશવા નગ થાય છે ધનપ્રાપ્તિ માટે પદ્ધતિપૂર્ણ, એકાગ્ર ચિત્તે ને ખતથી કામ કરે છે સામિતી વિના તે કાંઈ પણ વાન માનતો નથી, તે દંડ નિશ્ચયવાળો અને જરૂર હોય છે તે વેપારી તરીકે, વફીલ કબેજીસ્ટર તરીકે, દાનતર ક દેશ તરીકે, ગણ્યના અમલદાર તરીકે, ઇન્જિનિયર તરીકે, દૈનિક તરીકે કે ગણિતશાસ્ત્રી તરીકે તે પ્રતીપ નીવડે છે. સારી કે નરતી તમામ વસ્તુમાં તે નિયમ પ્રમાણે જ કામ કરે છે તે પાતાના કામમાં ખુબ ઉત્ક્રાંતી દેાય છે અને પોતાના કકમનો ભગ નહન કરી ચડતો નથી.

ચોરસ હાથનાળા ક્વા ધનિઃ અને દુરાગ્રહી હાય છ તનુ આ ૧૬  
દાટાત ધેરન ગેશ્વચાઈદુ ઉપગથી મળે છે

તેણે લખેલી એ ફડી બે એક હિયેડે સ્ત્રીમાની નહિ આથી  
ખીજે દિવન પોનાના માપસો સાવે આવી પડા થો, પાય કડેડ  
પચાન સાખ ગેલગના નનાના નિકા બકને ફડીઓ પેર આપનામ  
હતા જે તેની પાન હતા નહિ, આખરે બે ૩ ગેશ્વચાઈદુ ની દડીન  
સ્ત્રીમાગનાની જાદુગન કરી

(૪) કળાનાન હાથ કળાનાન હાથ ગુલામો ને પાતળા ગાં  
છે તેની આગમીના ટગરા ચખના નેવા આમગવાળા હાય છે

કળાનાન હાથ

શખ આમરના ટેરના

- (૧) કળા
- (૨) સાગમી
- (૩) અતર્નાન
- (૪) અત ટેરખા
- (૫) ચિત્રગ, ચિત્પનાજી

૧૭૧૭૧૦ ૬ નંદ



આંગળીઓ જોડાયેલી જોવામાં આવે છે. માણસની બુદ્ધિ તેમ જ માનસિક પ્રવૃત્તિ સારી હોય છે. આંગળીઓના મૂળમાં પર્વતોનો ભાગ સાધારણ ચારસ તેમ જ આંગળીઓનો નખવાળો ટેરવાનો ભાગ ઇંડાની આકૃતિનો હોય છે.



આ જાતની વ્યક્તિઓ આચારવિચારને પાળનારા, વ્યવહારિક જાગૃતમાં અનભિજ સંગ્રા-ધનવૃત્તિવાળા, સાદી અને શાન્તીય વિષયની આવડતવાળા હોય છે. જોડાયેલીનો ભાગ ચારસ

આકૃતિ ૫૦

હોય તો પેસાની જાગૃતમાં બહુ જ બેઠકાર હોય છે. નવીન સંગ્રા-ધનવૃત્તિમાં બુદ્ધિ જ ખર્ચ કરનાર બને છે. તેઓનું મુખ્ય કામ શોધમત્ત હોય છે. તેમ જ શાન્તીય આવડતવાળા હોય છે. કાલ્પ સૌંદર્ય કરનાં નિજનદમાં માનના હોય છે. સ્વયં, સ્વનંત્રતા, તત્ત્વજ્ઞાનના શોધક તેમ જ ખજોળાનાં પુસ્તકો વાંચવાનો શોખ હોય છે.

**તત્ત્વજ્ઞાની હાથ :** તત્ત્વજ્ઞાની હાથ લાંબો, પાનળો, હાડકાં દેખાત તેવા, અને આણીદાર રંગાળો ટોચ છે. આ હાથ કોઈ કોઈ વખત વેદાની ગાંઠથી કાટખંજો પાડતા દેખાય છે.

**તત્ત્વજ્ઞાની હાથ**



આકૃતિ ૫૧

- |                         |                    |
|-------------------------|--------------------|
| ( ૧ ) તત્ત્વજ્ઞાનવૃત્તિ | ( - ) જિમિનો ઉછાળો |
| ( ૩ ) કલ્પના            | ( ૪ ) સ્વનંત્રતા   |

આ હાથ તત્ત્વવૃત્તિ, જિમિનો ઉછાળ, કલ્પના ને સ્વાનંત્ર્યમાં પરિણમી શકે છે.

આવા હાથવાળો અનુભવ કલ્પના અને સ્વાનંત્ર્યમાં જ રમનારો હોય છે. આ

નિનાની આર્થિક ઉપાજના ન વમાવડે શિખાર છે ન હોય  
 માનવજા હોય તે મનુષ્ય પોતાની ક પના ઉપર જાણ મેળવી શકે  
 પરંતુ માટે લાભ તે હવે ઉપર તમાર વિચાર મૂકી જુલના નાં થા  
 કરનાર હોય છે

(૭) મિશ્ર હાથ મિશ્ર હાથમા હિર જમ્બુવેવા નર્મ અથવા  
 માત્ર હાથની પ્રતિનિધિ મિશ્ર હોય છે તેની એ આગળી થાતી  
 તે ખીન નહી હોય હ, એ આગળી ચોક્કસ તે ખીન નહ  
 આગળી હાથ કે તે વગી એ આગળી હાથ હ

## ૧૩. આપણું ભાવિ

મામ્યંફલતિ સર્વત્ર ન વિદ્યા ન ચ પૌરુષમ્ ।

પુરુષાર્થ વિના ભાવ્ય હોય જ્યાંથી ? આપણા ભાવ્યને આપણે ન ધડીએ તો કોણ ધડે ? આપણા મહાન નિશ્ચય અને મહાન કર્તવ્યથી જ આપણે આપણું ભાવિ ઘડવાનું છે. જેના જીવનમાં કોઈ મહાન પ્રગણ નથી, કોઈ મહાન પ્રોત્સાહન નથી, તેને માટે કોઈ ઉજ્જવળ આગા કે કોઈ ઉજ્જવળ ભાવિ નથી.

એક જ કુટુંબમાં અને એક જ મંડળમાં એક વસ્તુ બધારે એક ભવ્ય ઈમારત બની કર છે, ત્યાર અદક અને શક્તિ વગરને। તેનો ભાઈ ખડેરામાં જ પડી રહે છે. તેની તે જ નામગીરીમાંથી એક કાર્તિ અને ધન લે છે ત્યાર બીજો અપકારિ અને ગરીબાઈ લે છે.



# ૧૪. ગુરુગિરિ.

ભૂમિમિત્રં હિરણ્યં ચ વિગ્રહ ફલં ત્રયમ્ ।

યદૈતન્નિશ્ચિતં માત્રિ ફર્તવ્યો વિગ્રહસ્તદા ॥ પંચનંત્રમ્ ॥

ઉન્નતિ માટે યુક્ત યુગ્મ જરૂરનું છે. ગરુડાવ સ્વર્ગના હોય  
તો જ ગરુડની ઉન્નતિ થઈ શકે, ધાર્મિક સ્વર્ગના હોય તો જ  
ધર્મની ઉન્નતિ થઈ શકે ને આધ્યાત્મિક સ્વર્ગના હોય તો જ  
આત્માની ઉન્નતિ થઈ શકે. —કાકા કાકેસકર

અતિ ગત્તા વગી પડવી. અતિ ઇન્છા વગી થનઃ

અતિશે આત્મવિદ્યાસ વગી એકાગ્રતા મન.

અતિમાન તાક પાન. વ્યાધિ. આહુ આહુ તનઃ

અતિ ધર્મ તથા કૃર્મ. અતિ અંધી ભયુ મન.

મનમાન બ્રીજતને પ્રકૃતિપ્રમ મર્યાદા

ગરુડા બાગના મંજા. જાલેા જલેા ઓ મર્યાદા.

અત્યંત દિમ્બ હારતો નથી ને મોતની સાથે જાથ બીડીને પણ એ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરી સિવાય રહેતો નથી. એની દિમ્બનાં એ અનેરાં મૂલ્ય.....

ગાંધી દાની લેડેલી ગુરુની આંગળીના મૂળમાં જે રેકર્ડી લેવેલ, ઉપનંદો લાગ દોષ છે તેને ગુરુગિરિ અથવા ગુરુનો પહાડ કહે છે,



આ, નિ પૃ ૩૩

**ગુરુગિરિ :** ગુરુગિરિ અથવા ગુરુનો પહાડ જે અનિશ્ચય વિસ્તૃત હોય તો મનુષ્ય પ્રણા આકાંક્ષારી, પ્રણા સત્તા ભોગવાતો શોષીન, અતિ સ્વર્ધારી, અતિ આકાંક્ષારી અને અતિ ઝેરીલો થાય છે.

ગુરુગિરિ અથવા ગુરુનો પહાડ જે મધ્યમ કદે વિસ્તૃત હોય તો મનુષ્ય વધારાગ્રામ્ય મહત્વાકાંક્ષીવાળો, વધારાગ્રામ્ય સ્વમાન જાળવનારો, વધારાગ્રામ્ય ધાર્મિક વૃત્તિવાળો, વધારાગ્રામ્ય દિમ્બવાળો અને ધર્મસાથી ધુગ થનારો હોય છે.

ગુરુગિરિ અથવા ગુરુનો પહાડ જે ખૂબ જ નાનું હોય તો તેની ખૂબ જ નાની ગિલકુલ વિસ્તૃત હોય જ નહિ. અથવા તો તેની ગિલકુલ અછત કે મેગાજરો હોય તો મનુષ્ય સ્વમાન ગિનાતો અને પાનવિદ વૃત્તિવાળો થાય છે,

જે મનુષ્યના હાથમાં ગુરુ અને ગળિના ત્રિગિઓ કે પહાડો વિસ્તૃત થયેલા હોય તો તે મનુષ્ય અગ્રવ થનારો અને કીર્તિવાન થાય છે.

ગુરુગિરિ ઉપર પ્રથમ પૃથક કે સમૂહમાં પડેલા તાગ, ત્રિકોણ, ચતુર્લ, ચાર્ન, નીચી જોબી આગો અને ત્રિગળનાં ચિહ્ન ગુરુગિરિનું જાણ પડાં છે.

હા. બા.—૮

ગુરુગિરિ ઉપર પૃથક પૃથક કેમકરેલા પડ્યા જનકુ, આડી :ખા,  
ચોકડી, ટાપુ અને ટપાના ચિકો ગુરુગિરિનુ બા ઘટાડે છે અને  
મનુષ્યના આગેવાન કે ચારિત્ર ઉપર પ્રભાવ અનુ કરે છે

ગુરુગિરિ ઉપર કોગ : :

- (૧) સુખી સ્વભાવ
- (૨) ના પ્રાપ્તિ
- (૩) કારિગ્રહણ

ગુરુગિરિ ઉપરનુ કોનુ ચિહ્ન  
મનુષ્યના નામી અને વિશ્વથી સ્વભાવની  
આગ્રહી કરે છે. ન મનુષ્યના મનોવ્યો  
પૂર્ણ થતા અને તેને કારિની પ્રાપ્ત થતા  
એનુ પ્રયત્ન કરે છે.



આકાર પ-૪

એ મનુષ્યનો આકૃતિમાથી જાણ થઈ જાય છે એની આગાહી કરી શકાય છે.

ગુરુગિરિ ઉપરની નીચી ઊભી ગળા મનુષ્યના સુખની વૃદ્ધિની આગાહી કરે છે,

ગુરુગિરિ ઉપરનું નિશાળનું ચિહ્ન મર્મ પ્રકાશના આગાહી કરે છે.



- ગુરુગિરિ ઉપર જાણું
- (૧) ધનની પાયમાલી
  - (૨) આપણાઈ
  - (૩) પુત્રના વહુમ
  - (૪) મત અભિમાન

ગુરુગિરિ ઉપરનું જાણાણ ચિહ્ન પ્રજ્ઞા પતા, અનિશય, આકૃતિ પણ આપણાઈ અને પુત્રના વહુમ તેમ જ મત અભિમાનનું મૂલ્યન કરે છે.



ગુરુગિરિ ઉપર ટાપુ

- (૧) વનની પાયમાલી
- (૨) કાર્તિની ઠાન

ગુરુગિરિ ઉપર ટાપુ ચિહ્ન મનુષ્યના ધનની પાયમાલી ને કાર્તિની ઠાનની આગાહી કરે છે.

ગુરુગિરિ ઉપર ટાપુ ચિહ્ન 'કે આડી રખાણું' ચિહ્ન મનુષ્યને આર્થિક મુશ્કેલી આવી પડે છે એનું સૂચન કરે છે.

આકૃતિ પણ

ને આગળ વધે જ નય છે અને જડચેતન સ્થાવર-જંગમ શુદ્ધ્યો  
તેની આ અગ્નિ શક્તિથી જ દુનિયા તેની આગળ ચૂકી નય છે.  
કંટલીક વખત તો તેની આ અગ્નિ પ્રાધમ્ય—

‘ભાગ્ય કહે કે રીઝે તેની મને પરવા નથી’

એમ બોલતો બોલતો તે પ્રાણથી પણ પરવારી નય છે. આ  
રીતે પૃથ્વીનો બાળક અધૂરું કાર્યો આદરી પૂરું કરવા, જ્યાંથી આગ્યો  
ત્યાં જ પરવરી નય છે. કેવો વિચક્ષણ, ગ્રહો, આત્મસમર્પણી સજ્જન !  
શુદ્ધિ આંગળીની જોડેની ખીજ શનિની આંગળીના મળમાં જે  
ટેકરી જેવો ઉપસેલો ભાગ દેાય છે, તેને શનિગિરિ અથવા શનિનો  
પગડ કહે છે.



### શનિગિરિ

શનિગિરિ અથવા શનિનો પગડ  
જે અનિશ્ચય વિરત્ત હોય તો મનુષ્ય  
સફાયે લયલીત અને મોનથી ડરતો  
ફરે છે. તેને અચાનક આપધાન કરવાનું  
મન થઈ આવે છે. આવી ગતિ એ  
આવા ગાંડપણની નિશાની છે.

શનિગિરિ અથવા શનિનો પગડ  
જે મધ્યમ કહે વિરત્ત હોય તો મનુષ્ય  
જન્મથી જ તત્ત્વજ્ઞાની, મંબીર સાહિત્યને

આહવારો અને મંબીર મંગીતને પમંદ કરનારો થાય છે. તે સાગણી-  
પ્રધાન ને શોકમૂર્તિ હોય છે. તે એકાંતપ્રેમી થાય છે અને કાંઈપણ  
પ્રકારનું સાહસ કરનાં પહેલાં પુષ્કળ વિચાર કરે છે.

શનિગિરિની ગેરહાજરી હોય તો મનુષ્ય અંશગતિચાળુ હવન  
છે છે.

જે મનુષ્યના હાથમાં શનિ અને મંગળના ગિરિઓ કે પગડો  
નિરત્ત હોય તો મનુષ્ય ગ્રીહિયો ચાતરાઈમાં વધી પડનારો, પહેલે  
દૃષ્ટે સામાની ઉપર સના અગ્નિમાયાના રવિભાવવાળો, કુટિલ, રીસાળ



શનિગિરિ ઉપર એક સીધી  
લીટી રેખા :

સંપૂર્ણ ભાગ્યવાન

શનિગિરિ ઉપર એક સીધી  
રેખાનું ચિહ્ન મનુષ્યના સંપૂર્ણ  
ભાગ્યનું સૂચન કરે છે.

શનિગિરિ ઉપર ત્રિશ્લોકનું ચિહ્ન  
મનુષ્યની મનોવૃત્તિ ને ભૂમિધન-  
વૃત્તિ સમાવેશન કરે છે.

આકૃતિ પદ

શનિગિરિ ઉપર જાળું

સંપૂર્ણ દુર્ભાગ્ય

શનિગિરિ ઉપર જાળાનું ચિહ્ન  
મનુષ્ય જીવનભર અકર્મી ને  
અભાગીઓ રહેવાનો છે, એ  
જાળાનું સૂચન કરે છે.

શનિગિરિ પર ચોકડીનું  
ચિહ્ન ગુપ્ત અને ગદનમા  
ગદનશાસ્ત્રના દુરુપયોગનું સૂચન  
કરે છે.

શનિગિરિ ઉપર આડી રેખા,



ટાપુ અને ટપરાનાં ચિહ્ન અવાનક આવી પડનારી આકૃતિ ૬૦  
ઘણી મોટી આકૃતિ, અને સામાન્ય આકૃતિનું સૂચન કરે છે.

શનિના પહાડ ઉપરનાં વર્તુલ, સીધી લિની રેખા અને ચોરસ  
એ ત્રણ જ ચિહ્ન શુભ છે-જાણીતાં અગુણ છે.



જો રવિ અને જુધના ગિરિઓ કે પહોરો સમાન વિસ્તૃત હોય તો મનુષ્ય દૃઢ નિશ્ચયવાળો ને ખતીલો થાય છે. વિજ્ઞાનના અભ્યાસમાં પૂરો હિસાબી અને વજ્રત્વક્રમામાં પ્રવીણના મેળવી તે દ્વારા ધન અને યશની પ્રાપ્તિ કરે છે.

રવિગિરિ ઉપર પૃથક પૃથક કે સમૂહમાં પહેલાં તારો, ત્રિકોણ, વર્તુલ, ચોરસ, સીધી રેખા અને ત્રિશૂળનાં ચિહ્ન રવિગિરિનું પણ વધારે છે.

રવિગિરિ ઉપર પૃથક પૃથક કે સમૂહમાં પહેલાં જળુ, આડી રેખા, ચોક્કડી, ટાપુ અને ટપકાનાં ચિહ્ન રવિગિરિનું પણ ઘટાડે છે અને મનુષ્યના આરોગ્ય, ચારિત્ર્ય ઉપર પ્રત્યક્ષ અસર કરે છે.

રવિ કે સૂર્યરેખા સાથેનું રવિગિરિ ઉપરનું તારાનું ચિહ્ન કુશાગ્ર જીવિ અને સતત ઉદ્યોગને લીધે પુષ્કળ કાર્મિક ને ધનાગમનનું સૂચન કરે છે.



આકૃતિ નં. ૨૨

### રવિગિરિ ઉપર તારો

- (૧) કુશાગ્ર જીવિવાન
- (૨) ધનાગમન
- (૩) કાર્મિકવાન

રવિ કે સૂર્યરેખા સાથેનું રવિગિરિ ઉપરનું તારાનું ચિહ્ન જો કેટલીક સીધી જોબી રેખાઓ સાથે મનુષ્યના હાથમાં પહોંતું હોય તો મનુષ્યને અવશ્ય ધન પ્રાપ્તિનું સૂચન કરે છે.

રવિ કે સૂર્યરેખા વિનાનું રવિગિરિ ઉપરનું તારાનું ચિહ્ન ધનના સ્ત્રોતમાં પડી ધન સૃષ્ટિની પ્રાપ્તિનું સૂચન કરે છે.

## રવિગિરિ ઉપર ત્રિજોષ :

(૧) કળાકૌશલ્ય

(૨) કળાવાન લેખક

ગવિગિરિ ઉપર ત્રિજોષ

ચિહ્ન કળાકૌશલ્યમા વિજય

મળવાનું સૂચન કરે છે આના

ચિહ્નનાજો મનુષ્ય નાગ લેખક

થઈ શકે છે.



આકૃતિ ૩

## રવિગિરિ ઉપર ચતુર્જા

(૧) રતપ્રાપ્તિ

(૨) વશપ્રાપ્તિ

ગવિગિરિ ઉપર ચતુર્જા

ચિહ્ન ધન અને વશની પ્રાપ્તિ

સૂચન કરે છે



આકૃતિ ૪

ગવિગિરિ ઉપર ચતુર્જા ચિહ્ન મનુષ્યને આગામી આદતમાથી દુનારા બચાવનું સૂચન કરે છે. મુખ્યત્વે કુળને કળાકૌશલ્યમા તે ન્યાયાગિક બુદ્ધિનું સૂચન કરે છે અને તે અંગે અન્ય જનોએ ગુલા વાગેલી તેના કળા-મીશનની લડતમાથી તેનો બચાવ થાય છે.





આકૃતિ -૫

રવિગિરિ ઉપર જાણુ .

(૧) યકાર્ (૨) આકાર (૩) ધનગણ  
રવિગિરિ ઉપર જાણુ નિશ્ચ  
પુત્રા નાડી મારી, આખા અને  
પતંગાણુ નુરત કહે છે.

રવિગિરિ ઉપર આડી રેખા, આડી,  
ટાક અને ટપમના નિશ્ચો અનુસરે  
દેશ, નમાનના, કુમારો ને પ્રિય  
વર્ગના પ્રિય પ્રમાણનુ સુચન કરે છે.



આકૃતિ -૬

દ મનુષ્ય ને તુ ગોન્દરો ગોખીત તાર ને નાડી કિ  
કલા નિ નરત શા નાખત પા છે.

ગોન્દરો વેડી રેનાં. ના ના મરતના મળે:  
ગોન્દરો પામનાં પાડેલાં. ગોન્દરો જનતુ પર.  
ગોન્દરો ખેલતુ એ તો. પ્રભુનો ઉપયોગ છે:  
પાવત: પૂજતુ અને એ એનો ઉપયોગ છે

## ૧૭ : બુધગિરિ

પયઃ પાનં ભુજંગાનાં કેવલં લિપ્યર્ચનમ્

ઉપદેશો દિ સુર્વાણાં પ્રકોપાય ન શાન્તયે ॥ પંચતંત્રમ્ ॥

‘તક આંધ્રે નેને નત્પગ્નાપૂર્વક મકનુ કરી સેડી એ જીવનનારૂં થતી  
ચાલી છે. —દીઝરાયલી

કૃશાત્રપુત્રિ વાક્યપદ. ગાદરે સાદામશ્વિત  
ભેડનીતિ નંપુત્ર. સંવાટે પદ્મનાથિય.  
બાહુદેમ બાહુવેશ. આચાર સંગાર વેદિના  
મર્ચકર્મ પ્રગિહમાં બાહુવેધ વેશી વ્યજન.  
કાયાના કદ માંહી એ. જાળે બાહુક વામન  
કાર્ય અકાર્ય મિહિમા. સાહે વિરાટની રમ  
ગાક્ષાત્ર તકમૂર્તિ એ; નિષ્ણાન માનવ માનસ;  
કલા વ્યાપારવૃદ્ધિમાં અતિસોલી ધનાગમે  
ધારા વિજ્ઞાનગાત્રામા પ્રવીણ એ રે સર્વજ્ઞ  
દક્ષિણ માતૃની નેહે. બાળ રે જુવનો મદા.

બુધગિરિ હાથના છેડા તરફ  
લખાયેલો :

( ૧ ) પાંડો વેપારી

બુધગિરિ અથવા બુધનો પંડોડ  
જો હાથના છેડા તરફ દગતાં હોય તો  
પાંડો વેપારી થાય છે.

બુધગિરિ જો ગિલકુલ વિસ્તૃત ન  
હોય કે તેનું અસ્તિત્વ જ ન હોય  
તો વેપારી ગિલકુલ નકામો હોય છે.



આકૃતિ ૨૮

બુધગિરિ ઉપર તારાં

( ૧ ) અપ્રમાણિકતા

( ૨ ) દગાખોરી

( ૩ ) આડપટ



આકૃતિ ૨૯

બુધગિરિ ઉપર તારાનું ચિહ્ન મનુષ્યની ચાલુ અપ્રમાણિક પ્રતિભા  
સૂચન કરે છે. તે મનુષ્યની દગાખાજ, અવિશ્વાસ અને ચોગ્રપ્રકૃતિની  
આગાહી કરે છે. આવા મનુષ્યની નાથે વેપાર વંધામા લાગીદારી ન  
કરી લેઈએ.



ખુરગિરિ ઉપર એક સીધી  
ઊભી આ :

(૧) આસ્મિક મનરાધિ

ખુરગિરિ ઉપર એક સીધી  
ઊભી આ આ નિમક નનપ્રાપ્તિનુ  
મૂલ્યન કર છે

ખુરગિરિ ઉપર નિશાનુ ચિહ્ન  
ગાળનીનિમા કુશળતાનુ મૂલ્યન  
કર છે

આ નિ ઉ

ખુરગિરિ ઉપર જાણુ

(૧) ગુનની અને આસ્મિક મગ્ધ

ખુરગિરિ ઉપર જાણાનુ ચિહ્ન  
જાકપટનુ નાહન કરતા ગુનની અને  
આ સ્મિક મગ્ધનુ મૂલ્યન કરે છે

ખુરગિરિ ઉપર આડી આ  
નનપ્રાપ્તિ માં ગુન નિશાન  
મગ્ધના નુ મૂલ્યન કર છે



ખુરગિરિ ઉપર આડી ચિહ્ન

જાક ન પગી પ્રતિનુ મૂલ્યન કર છે

આડી ઉ

ખુરગિરિ ઉપર ટાપ અને ના ના ચિહ્ન માં અને ના ના પે નાગમા  
નિપ્રાપ્તિનુ મૂલ્યન કર છે

ખુરગિરિ ઉપર ઘણી બ ના આજો રૈત્તનિન રિત નરકની  
નિપ્રાપ્તિ મૂલ્યન કર છે દા નગી લાહન વૈ દિતની આગાદી કર છે

ખુરગિરિ ઉપર કટલી નગમગ રૈત્તનિન હૃદય-આ સુધી  
પહાચની હાન તો તે ના અર્થનામા હિત પ્રતિનુ મૂલ્યન કર છે  
દા ના --

# ૧૮. મંગળગિરિ અને બુધનો પ્રભાવ

મૃતઃ પ્રાપ્નોતિ વા સ્વર્ગે શયં દત્વા સુતાનિ ચ  
 ઉમાયપિ હિ શૂરાણાં ગુણા વે તૌ સુદુર્લભૌ ॥ પંચતંત્રમ્ ॥  
 સંકટના સમયમાં વિગત ધારણ કરવી એ અર્ધો લડાઈ જીત  
 સમાન છે. —ટેલેફોન

મંગળના પહાડના ગજમાં, જાણે. વજ્ર વિભાગ છે.  
 નીચો, મધ્યમ. ઊંચો, એ ત્રણેનાં અભિમાન છે.  
 આધિ વ્યાધિ, ઉપાધિ એ, આખા જીવનચિત્રહો:  
 સામા થવા તાણી શક્તિ નીચો મંગળે દે જગે.  
 પ્રાણ ને પ્રકૃતિ કેવાં. એ માનવ ધરાવતો.  
 મધ્ય મંગળ સૌ એ છે. સ્પષ્ટ સ્પષ્ટ બતાવતો.  
 આધિ વ્યાધિ ઉપાધિ એ. આખા જીવનચિત્રહો.  
 ધર્મ તે શાન્તિની શક્તિ ઊંચો મંગળ દે જગે.  
 ત્રણેનું સ્વરૂપ ધાએ તો; મહામર્ત્ય રહે જગે.  
 મરે કે મારે એ, જગે. પાણી પાણી નહિ કરે.  
 શુરાને મુંઢવી શોખી. વળી શોખી સંપ્રાપ્તનો.  
 પ્રેમી. કામી, આતિ રાગી. બાળ મંગળ દેવનો.



જમશેદજી નસરવાનજી તાતા

જમશેદજી નસરવાનજી તાતા ભારતવર્ષની આધુનિક ઔદ્યોગિક  
 અલમના પિતા હતા. તેઓ ભારતખંડની ઔદ્યોગિક ગતિના સર્ગક  
 હતા. કર્મચ, કર્મચ અને કર્મચ એ જ એમના જીવનનો પ્રધાન  
 હેતુ હતા. તે વર્ષની વયે ઈ. સ. ૧૮૫૨ની સાલમાં જમશેદજી  
 એફિન્સ્ટન, હાઈસ્કૂલમાં અંગ્રેજીનો અભ્યાસ કરવા ગયા. તેઓએ સાત  
 વર્ષ મુંઢી અંગ્રેજીનો અભ્યાસ કર્યો. ત્યારબાદ ઈ. સ.

૧૮૧૬ની સાલથી તેઓ વ્યાપારી કુશળતા પ્રાપ્ત કરતા પોતાની પિતાની પેઢીમાં બેગવા લાગ્યા. તક મળતાં તેઓ ચીનમાં હોંગકોંગ ગયા, ત્યાં ચીનની અંદર ઈ. સ. ૧૮૬૧ થી ઈ. સ. ૧૮૬૫ સુધી આંતરવિમુક્ત શરૂ થયો. આ આંતર વિમુક્તમાં કાપડના ભાવ દિનપ્રતિદિન ચડવા લાગ્યા. તેમણે, જે તક ઝડપી લઈને કાપડનો ધંધો આદર્યો. મુગઈની પેઢી મારફત ધોડગંધ માલ આખા હિંદુસ્તાનમાંથી ખરીદીને ચીનમાં મોકલવામાં આવ્યો. આ વેપારમાં તે ઘણું કમાયા. આ અરસામાં તેમનો પ્રખ્યાત પ્રેમચંદ રાયચંદની પેઢી આધે સંજંધ બંધાયો. જે પેઢી લેન્ડશાયર અને માન્ચેસ્ટર મિલ્સની સાથે સાંગે અંગંધ ધરાવતી હતી. તેમનું કામકાજ ધમધોકાર ચાલતું હતું. જે કામકાજને પહેાગી વગવા માટે ઈંગ્લેંડમાં એક ચાખા ખાલવાનો વિચાર થયો, અને જમગેડજી તાત્કાલ ઈંગ્લેંડમાં પેટીની ચાખા ખોલવા ગયા, ત્યાં તો ચીનનો આત્મવિમુક્ત બંધ ચસાથી કાપડના ભાવ ગમચ, પ્રેમચંદ રાયચંદની પેટીને કાચી પડવાના સંજોગો ઊભા થયા. તેની આધે જમગેડજી તાતાની પેટીને પાનુ ધમ્મું નુકસાન થયું, પરંતુ આ નુકસાન એપ્રીલીનીઆના આ યુદ્ધમાં સંગ્રહને માલ મોકલી મળી લેવાયું. નાણાની નદર સ્થિતિ નિચાવ કોઈપણ વેપાર ખેડી ગદાનો કે ટકાવી ગદાનો નથી, અંધા ઠડવામાં કડવો પાક તેઓ અનુમતી શાખા અને જીવનમાં ડી પાનુ ભૂલયાપ આધી નહિ.

જમગેડજી તાતાએ હવે પોતાની જ માલિકાની મિલ રચાવવાનો નિચર કર્યો. આ હેતુ જરૂર લાગવાને તેઓ માન્ચેસ્ટર ગયા અને ત્યાંના મિલ ઉદ્યાગનો જન પૂરેપૂરો અનુભવ મેળવ્યો. ઈંગ્લેંડથી પાંચ વર્ષ પડીયા તેઓએ મિલ બાવસ માટે નાગપુર શહેર પસંદ કર્યું. માડગાણી સિદ્ધારિવાના હંદેગના દિવસે જ તા. ૧ લી જન્યુઆરી ૧૮૭૭ના રોજ એ મહાગણીનું નામ અમર કરવા મિલનું નામ ધી એમપ્રેસ મિલ મળી, એની શરૂઆત કરી. દિનપ્રતિદિન મિલની પ્રગતિ એટલી વધી વધી ગઈ કે આખા હિંદુસ્તાનમાં તે પહેલા નળગની મિલ ગણાઈ.

‘ આ સર મનસેદજી નસરાવનજી નાના નંપૂર્ણ જીવના પ્રભાવ નીચે  
 હતા.’ અને જે વ્યક્તિએના કાચમાં સારા પ્રમાણમાં જીવનો પર્વત  
 નિકાસ પાડેલા દેવ છે, તેઓ કાળાંતરે આગળ આવે છે.

### ‘જીવન’ પ્રભુત્વ

‘ મનનાનો જાળક ભગવાનના ભક્તની માફક આધિ, જ્યાંયે :  
 ઉપાધિના મંત્ર તાપ સહન કરી શકે છે. એક મંત્રની માફક પરાપકાર  
 જીવન જીવી શકે છે, અને એક મહામર્દની માફક રોગ ચક્રી વિજ  
 નેજીવી શકે છે.

સામવાળા થાય છે, મોતની સાથે પણ તે ગાય બીડવા તત્પર થાય છે. એટલા બધા પગક્રમવાળા તે થાય છે.

મંગળગિરિ કે મંગળનો પહાડ વિસ્તૃત ન હોય કે એકાગ્ર દોય તો તે મનુષ્ય નામદ, નાહિમતવાન, કાયર ને કાપુરુષ થાય છે.



આકૃતિ ૭૫

મંગળગિરિ ઉપર નારો :

( ૧ ) ખૂની

( ૨ ) ગુની

મંગળગિરિ ઉપર નાગનું ચિહ્ન આમા મનુષ્યનું ખૂન કરવાનું સૂચન કરે છે, આવો મનુષ્ય ગતિગત અને ગુની થાય છે.

મંગળગિરિ ઉપર ત્રિકોણનું ચિહ્ન યુદ્ધકળામાં પ્રાવિષ્ટ સૂચવે છે. દાકારી લાઇનમાં અર્ધગોળા

ગત્યપ્રયોગમાં ડોંગલની આગાહી કરે છે.

મંગળગિરિ ઉપર ચતુર્લિપ્ત ચિહ્ન યુદ્ધકૌશલ્યનું સૂચન કરે છે.

મંગળગિરિ ઉપર આગમનું

ચિહ્ન ગુનીની જવાબદારી ઉપર સ્થિત થતા યુદ્ધમાંથી બચાવ કરે છે.

મંગળગિરિ ઉપર ગીધી

ઊભી રેખા :

( ૧ ) પ્રજાગ દિશન

( ૨ ) મોતની સાથે બાથ બીડવાની શક્તિ.

મંગળગિરિ ઉપર ગીધી ઊભી રેખા પ્રજાગ દિશનનું સૂચન કરે છે. આવો મનુષ્ય મોતની સાથે બાથ બીડવા તત્પર થાય છે.



આકૃતિ ૭૬



# ૧૬. ચંદ્રગિરિ અને ચંદ્રનું પ્રભુત્વ

ચંદ્ર આત્મા જગતઃ તસ્થુષઃ સ્વચ્છ ।

દેવનો નાશ દેવથી નહિ, પ્રેમથી થાય છે. પતિપત્નીનો પ્રેમ રથૂળ  
ચરતુ નથી-તેની યાદ આત્મા પરમાત્માના પ્રેમની જાણી થાય છે.  
મહાત્મા ગાંધીજી



કદપના, તર્કશક્તિ ને ભક્તિ અદ્ભુત ભાવની;  
શક્તિ પ્રકૃતિ માતની. ને વિરક્તિ સંસારની.  
જાગૃતિ દિલ્લોશની, મસ્તી મત્ત આવેશની;  
અશાંત પ્રકૃતિ દેહે ને પ્રાણે પ્રાણ સંખંધની.  
મુશક્તિ મહાકાવ્યની. ને કથાઓ રોમાંચની;  
સ્વતાઓ આતિ સોહો. પ્રભુના ચંદ્રદેવની.  
સ્વપ્ન સંસારમા રાચે. વિરાજે કદપના જગે;  
ભ્રાંતિ ને જ્ઞેમની મૂર્તિ ચંદ્રનો બાળ છે જગે.  
અતિ ઉન્નાતિ ગિરિની, મૂર્તિ લાવે છે ગદ ઘેલછા.  
અલાવે એ ગિરિથી. આણે છે ધન-ઘેલછા.

ચંદ્રનો બાળક અહર્નિશ કદપના સ્પર્શમાં જ વિચરે કવચમાં મરત  
બને છે. કદપનાના સુધક ને સોહાગી રવનોમાં એ ગચ છે. કદપના-  
જન્મ સુખમાં રાયવાની જ એને અનેરો ગદ હોય છે-એ કૃત્તનના ને  
નિર્દયતાનો શિકાર બની ધવાંધલા ખૂટની માફક એ એકાકી આકંઠ  
કરે છે. આત્ર આકંઠમાથી જ ભવભૂતિની કરુણા જન્મે છે. સોહાગી  
સંસારપ્રિયતાનું સમાનપાત્ર જગતમાં નહિ જડવાથી દુઃખ અને શોકમિશ્રિત  
ગદુખ્ય એના દિલમાં પ્રગટે છે. એ રસકારુણ્યની પ્રગળ ભગતીથી એને  
ઘેલછા કે ઉન્માદ થાય છે અને એ ઘેલછા કે ઉન્માદમાથી પુરુષના પૃથ્વી  
પર પ્રગટે છે, પોતે ઘેલો થાય છે, અને જગતને ઘેલું કરે છે.



ચક્રાંગિ : હાથના છે ૧ આંગળી  
મનઃક્રિયાની ગીચે ને પોચીના ઉપર  
ભાગના તે ટેકડી જેવા ઉપરથી ભાગ  
દોષ છે તેને ચક્રાંગિ કે ચક્રો પદ  
દે છે

ચક્રગિરિ ઉપર તાગાનું ચિહ્ન જમાથી મગણનું સૂચન કરે છે  
આથી મનુષ્ય દોહી અને વિશ્વામઘાતી પણ નીવડે છે

ચક્રગિરિ ઉપર ત્રિનોલ :



- (૧) પનાનો મદુપરોગ
- (૨) નમ્ર સ્ત્રીગના
- (૩) મેલી વિદ્યામા પૈશલ્ય

ચક્રગિરિ ઉપર ત્રિનોલનું ચિહ્ન  
પનાશક્તિના ઉપયોગમા હાપા ને  
નિરે નુ સૂચન કરે છે, આથી મનુષ્ય  
જાદની ગામા ઓ મની વિદ્યામા  
પ્રતીક થાય છે

ચક્રગિરિ ઉપર ચતુર્લલન ચિહ્ન

આકૃતિ ૧૧  
જમા જવાથી મગણનું સૂચન કરે છે

ચક્રગિરિ ઉપરનું ચોરનનું ચિહ્ન બુદ્ધિથી પનાશક્તિના  
નયમનું સૂચન કરે છે તેમજ આગામી આત્મમાથી બચવા સૂચવે છે

ચક્રગિરિ ઉપરની એ મીની જબી આ અચાનક ઉપારિતુ  
સૂચન કરે છે

ચક્રગિરિ ઉપર ત્રિલ મનુ ચિહ્ન  
પનાશક્તિના ઉપયોગમા હાપા ને  
નિરનનું સૂચન કરે છે

ચક્રગિરિ ઉપર જાણુ



- (૧) ગાપણુ (૨) જાગ્યાન

ચક્રગિરિ ઉપર તાગાનું ચિહ્ન  
આગામી ગાપા ને વેલ મનુ સૂચન  
કરે છે વળી તે જાગ્યાતની પણ  
આગામી કરે છે

આકૃતિ ૧૨

## ૨૦. શુક્રગિરિ

આકૃતિ ગુણાન્ કથયતિ । । પંચતંત્રમ્ ।

મોન્દર્પ મેનનારની દષ્ટિ ઉપર અવલંબે છે, સાચું મોન્દર્પ  
અનનમાંથી હિલસાયે છે. —ઝમકે વિચાર

સ્નેહ. સંક્રાન્તિ છે યાચના વિલાસનો:  
દયા ને દાનની તૃપ્તિ. કૃપા મંગીત નૃત્યનો.  
વિરાજે મુંદરી મંગે કામરૂપ ધરી જગ.  
અનંત કાર્યશક્તિનો. શુક્રદેવ ગાયે જગે.

\*

અનંત ચેતનની જ્યોતિ દિવસ કોલ ન પ્રગટાયે ! દયાની  
'દેવમૂર્તિ' કોને દાન ન આપે ! સચિત સજ્જનાની સદગુણી ચાલકોને ન  
આકર્ષે ! સ્વર્ગી નંગીનની મીઠા સંદેહ કોને ન મુજબ કરે ! સર્વાંગ મુદ્દ  
મુદ્દગીના નૃત્ય કોને ન નચાવે ! સ્વર્ગીય મુદ્દગી મુદ્દાનો જનમ પાવા આવે  
તો કોણ ન પીએ ! નદનવનની અપ્સરા ગાયેના વિહાર કોને  
અનુચિત સામે !

શુક્રગિરિ :

અંબૂદાના મૂળમાં અને તથા  
આગાના ભાગમાં જે ટેકરી જેવા  
ઉપમંસો ભાગ હોય તેને શુક્રગિરિ  
કે શુકનો પહાડ કહે છે.

શુકગિરિ કે શુકનો પહાડ જે  
અનિશ્ચય વિસ્તૃત હોય તો મનુષ્ય  
વિષવાધ ને કાની, દુષ્ટ અને બાધ-  
જોગ, જાકપટથી છેતરનારો, હૃદય-  
હીન, સ્વાર્થી અને વિદારી થાય છે.



આકૃતિ ૮૪ .

ગુકગિગિ ૩ ગમ્નો પાડા ન મચ્ચન કદે વિસ્તૃત હોય તો મન ૧  
પવિત્ર પ્રેમવાળો, માયાળુ, દનાળુ ને ચાગિતવાળો થાય છે, તે નીચે ૧  
મગીત અને નૃત્યનો પગમભાષ્ય હોય છે

ગુકગિગિ ૨ ગુકનો પાડા ને મિષકુલ વિસ્તૃત ન હોય ૨ ગેન્ડા ન  
હોય તો મનુષ્ય કડો અને લાગણી વિનાનો હોય છે

ને ચક્રગિગિ અને ગુકગિગિ બન્ને વિસ્તૃત હોય તો મનુષ્ય મધ્યમ  
પ્રમા થાય છે મનમનલી મદગી

નાલ નાકાન ગાખનારો થાય છે  
અને ચચમગ્તિનો હોય છે

ગુકગિગિ ઉપર તારા

(૧) પ્રેમમા નિગના

(૨) માહાધના



આકૃતિ ૮૫

ગુકગિગિ ઉપર ત્રિકોણ

(૧) પ્રેમની ગાળના

(૨) મહિનશાસ્ત્રના પ્રવીગના



આકૃતિ ૮૬

ગુકગિગિ ઉપર ત્રિકોણ નું ચિહ્ન  
પ્રમ અને રોડગધનના ગાળના  
સચ્ચન છે આના મનુષ્ય  
ગધિનશાસ્ત્ર અને તમામ પ્રમાની  
મહાનગી અને આકાશના શાસ્ત્રમાં  
નીચે થાય છે

## શુક્રગિરિ ઉપર વર્તુળ



(૧) પ્રેમનુ નાજક જાંવન

શુક્રગિરિ ઉપર વર્તુલનું  
ચિહ્ન પ્રેમના જ મનમાં જાંધાવાની  
આગાહી કરે છે.

આકૃતિ ૮૭

શુક્રગિરિ ઉપર નાજકનું ચિહ્ન કેદખાનાના મલમમાંથી જાણાય  
કરે છે.

શુક્રગિરિ ઉપર એક નાંધી જોવા રખા પ્રેમપ્રકાશ પડવાનું  
શુચન કરે છે.

શુક્રગિરિ ઉપર ત્રિશૂળ :

(૧) ઉ.ત. ૧ તિ

(૨) માયાનુ રવમા



આકૃતિ ૮૮

શુક્રગિરિ ઉપર ત્રિશૂળનું ચિહ્ન  
ઉપર અને માયાનુ ૧ તિનું શુચન  
કરે છે.



આદિ ૧૮

ગુજગિરિ ઉપર નળ

(૧) વિપત્તિ પટના

(૨) વિકાસી જીવન

ગુજગિરિ ઉપર નળાન વિદિ

વિપત્તિપટના ને વિપત્તિ પટનાનું

સૂચન કે છે આપે મન કે

વિકાસી જીવન ગુજગિરિ છે

ગુજગિરિ ઉપર આગી મા

માગી ચિંતાનું મા ગ અવન હ

## ૨૧. આયુષ્યરેખા

જન્મ ને મૃત્યુની રૂપા આવરદા રેખા જગે;  
જિંદગી જાણવાની આ આવરદા રેખા વરે

આયુષ્યરેખા મનુષ્યનાં જન્મની અને મૃત્યુની મુખ્ય અને દુઃખની ચક્રાંતી અને પડતીની, મુખ્ય રેખા છે. મનુષ્યના જીવનને આનંદમય અને મંગળમય બનાવે છે, ધન-વ અને પુરુષાર્થના પ્રકાશથી બહેલાવે છે. દાન, યજ્ઞ તથા તપ આદિ સાધનથી વિકસાવે છે, અસ્તિત્વના ભેદનો પ્રકાશ પાડી જીવનમાં શ્રદ્ધા અને શ્રેય સમર્પે છે. આયુષ્યરેખા મનુષ્ય-જીવનની કામધેનુ છે, મુંદર ગંજીની છે; એ પાપ, ગંનાપ તથા શોકને શમાવનાર છે. દરિદ્રી દાવાનળને ગર્વુર્ણ રીતે શાંત કરનાર મેઘ સમાન છે. આયુષ્યરેખા એ જીવનનાં ની માતા છે.

આયુષ્યરેખા ગુરુની આગળીમાંથી જીવનપ્રવાહ મંગળનાર પહેલી રેખા આ આયુષ્યરેખા દસ્તાની જાણીએ. ગુરુની આગળીના નીચાણના ભાગના મૂળમાંથી ઉદ્ભવે છે. નીચલા મંગળ અને શુક્રના પાડાડોને ઘેરની આગળ વધે છે અને ઘણી ખરી વખત ગુરુના પાડાડોની નીચે દસ્તાના મૂળમાં અદ્ય ધાય છે. તે મનુષ્યની નિહંગસ્તી બનાવે છે. જીવનના ઘણા અગત્યના બનાવોનું તે અક્ષરસઃ ચર્ચન કરે છે. માનવ



આકૃતિ ૬૧

જીવનનો પ્રવાહ હાંચી ગતિએ કે નીચી ગતિએ ગંજવાનો છે, ક્યાં તેની ઉન્નતિ કે અધોગતિ થવાની છે, ક્યાં તેના જીવનનો અન આવવાનો છે વગેરે દષ્ટિગ્નિદુઓ તે અરીમાની માફક દર્શાવે છે. એ રીતે આયુષ્ય રેખા મનુષ્ય જીવનનો જીવતો મગતો નકશો છે.

આયુષ્યરેખા વિનાનો હરત મનુષ્ય જીવનની ક્ષણિકતા બનાવે છે. આવા હરતવાળા મનુષ્ય મૃત્યુનો મહેમાન ઘણો જલદથી બને છે.



અભાવની બાબતો ઈંગ્લેન્ડ આવે આદમી પૂરી કરી શકતો નથી. નિર્વંશનો ઈંગ્લેન્ડ ગયેનાર એવો આ મનુષ્ય પોતાની મિલકત બીજાને માટે મૂકતો જાય છે. અંગ્રજીની વાત તો એ છે કે આવે મનુષ્ય લોભી પણ અતિશય હોય છે અને તેનાથી પુષ્પ-દાન-નિમિત્તે પણ દેના ખર્ચો શકાતો નથી. તેની લક્ષ્મીને આમથીના બંધ બાંધા હોય છે. આના માણસનું જીવન નિગળાવાદી હોઈને ઘણી વખત તે તેની નિમિત્તની માનસિક શક્તિના અભાવની કૃત્રિયા કરતો માનુષ્ય પડે છે. જ્યારે આયુષ્યરખા હરતના પંજમાં અગૂદાથી છેટે પહોળી પથરાઈ પોતા તરફ વળાડે છે ત્યાર તે ટુકેના પહોળી મર્યાદાશક્તિ અને માપમા વધારા કર છે. આવી આયુષ્યરખાવા મનુષ્ય કામ કરામાં ઘણો ઉત્સુક હોય છે, બાળાઓના મહેલ બાવતા હોય છે, નક્તિશાળી હોય છે તેમ જ લાગણી પ્રધાન હોઈ ઉદાર તે માતા દિનરાજા હોય છે, આર્પણ નક્તિશાળી હોય છે અને ઘણી વખત વિધવાનજન પણ હોય છે. તેની બાંયેનું સ્ત્રી-સગન દલદાથી નીરડ છે. નામાન્વ રીત સાખી આયુષ્યરખાવા મનુષ્ય લાલુ



આદમી ૬૬

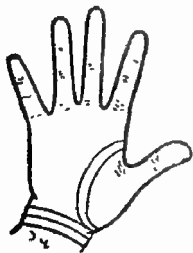
આયુષ્ય રખા છે તે દેહી આયુષ્યરખાવા મનુષ્ય દેહ આયુષ્ય રખા છે.

આયુષ્ય રખાના અભાવમાં તેની રખાડ ગાય અતિ ઉપચારી વર્તે પડે છે. દેહ આયુષ્ય રખાવા મનુષ્ય દીર્ઘાયુષી હોય છે, અને અદ્ય આયુષ્ય રખાવા મનુષ્ય અદ્યાયુષી હોય છે. ઘણા ખર્ચે રખા મનુષ્યના બને હાથમાં આયુષ્ય રખા કરતાં તેની ગયેની હોય છે. ગા. બા. - ૧૦

કેટલીક વખત જમણા હાથમાં આયુષ્યરેખા દીર્ઘ હોય છે. આવી રેખાવાળા માનુષ દીર્ઘ આયુષ્ય ભોગવે ખરે, પરંતુ માંદગી તેમજ આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિવાળું આયુષ્ય ભોગવે છે. કેટલીક વખત જમણા હાથમાં ટુંકી આયુષ્યરેખા હોય છે. અને ડાબા હાથમાં દીર્ઘ આયુષ્યરેખા હોય છે. આવી રેખાવાળા મનુષ્ય મધ્યમ આયુષ્ય ભોગવે છે. જીવનની અગામિ ફરે છે. અલગત, તેને અસ્વાયુષી જ કહી શકાય. બીજી રેખાઓ ડાબા જમણા હાથમાં આયુષ્યરેખા જેવું આયુષ્યની તારવણા કરવી જોઈએ.

જમણા હાથમાં ઘટ્ટ, જાંડી, દીર્ઘ અને સપ્રગાણ આયુષ્યરેખાવાળા મનુષ્ય મર્ત્ય મજબૂત, માનસિક ગતિવાળા, કાર્ય કરવામાં દિગ્ગદી, આત્મશ્રદ્ધાવાળા, આધિ, વ્યાધિ ને ઉપાધિથી નહીં ડગનારા તથા આટીધુંટી તંબજ દિગ્ગેણીના પ્રઅંગેમા સાંત રહી યુક્તિથી પાનાતું કાર્ય કાઢી દેવામાં તત્પર હોય છે. પણ તેને જમણા હાથમાં મજબૂતી રેખાનાં સાથ હોવા જોઈએ.

જ્યારે જમણા હાથમાં નાંકડી અને પાનગી રેખાવાળો મનુષ્ય દીન, નિશા વિનાનો, સહેજ મટેનરૂપ

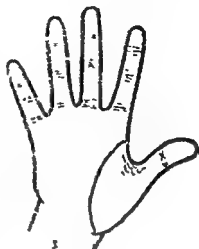


આદર્શ હથ

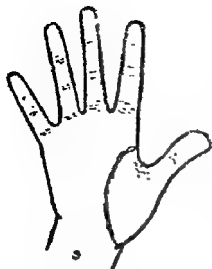
કંટાળી જતાગે. તથા હતાશ જીવન વ્યવિત કરનારે, અશાંત અને વિનામદ બની બેસાડેલા ધર્મ જાય છે. કેટલીક વખત તો આવી માણુન ખગખોટાના ભેદને પાં પારખી ગડતો નથી, અને કિંકર્ણ વ્યમદ બની જાય છે. વગી તે માદગીથી કંટાળી જતાગે અને માથું દુઃખવાની તેમ જ અપવાની ફરિયાદ ધરાવનારા હોય છે. આવા માણુનાં દ્રાકટના કાયમનાં દર્દી થવાને જ મનનીય હોય છે.

પડોળો અને હીછરી આયુષ્યરેખા, એ શક્તિનો અભાવ, માંદગી

આગળ દર્શાવેલ શક્તિની હિમનની  
અછત, કંઝાણ અને માંદલુ શરીર,  
શરીરનું નબળું બંધારણ, મૂડન  
શક્તિનો અભાવ, કમજોર અને  
પોતાની જાતમાં પણ વિશ્વાસની  
ખામી બતાવે છે. આવા માનુષ્યો  
માંત્રાદિ આદીશુદ્ધિ ઉકેલવામાં  
અમદન હોય છે. પોતાની જાતની  
જ્ઞાન માટે તેઓને મિત્ર,  
મજા અને અન્ય મનુષ્યોની  
ઉપર આધાર મળ્યા પડે છે.  
જીવનના અનેક નિઃશ્રદ્ધા વિચારમાંથી



આકૃતિ ૬૩



આકૃતિ ૬૭

નથી. ધણી વખત તો તે હાથ અને હિંદ તી ચંદ્રનાચાંચા માલુમ પડે છે. ધણી વખત આવા માણસનો જાતનમાં 'રાતો તય તે મુખાની ન પગર લાવે,' એવું અને છે. આયુષ્યરખામાં નીચેની નિશાનીઓ અડચણો જાની કહે છે.

તેમાં ફેર એટલો હોય છે કે તેઓ જીવનમાં ઘણી ભારે માંદગીઓ ભોગવે છે.

આયુષ્યરેખાને કાપતી દરેક નાની મોટી રેખાઓ, જીવનના પ્રવાહને રોકે છે અને નાની કે મોટી માંદગી કમશઃ ભોગવે છે. સાચગીપ્રધાન અને માનસિક વ્યાધિવાળા મનુષ્યની આયુષ્યરેખા નાની નાની ચિંતાની રેખાઓથી જીવાંધી હોય છે, અને તે કાયમની ઉપાધિથી મુક્ત થતા ન

( ૨ ) ટાપુ :



આગનિ ૮૦

પ્રિય માંડળી ભોજનાવે,  
અને ટાપુ નંદ્યો વિન્તુન હોય  
તેટલો ગમય માંડળી ભોજવે.



આ નિ ૧૦૧

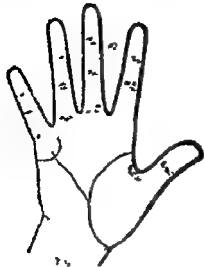
( / ) ભ ગાજી

આજના હાલના પાટો ક,  
અને એ નમ્ય માંગીમા પત્ર  
કરો પટે



આકૃતિ ૧૦૩

આયુષ્યગ્ધાગ્રાથી નીચી ને એક  
બે આગનીના પડા, નર, જલી  
હોતો તો તેની ગ્ધાગ્રાથી મનુષ્યને  
અચાનક મિનકતમા, અમીન કહ્યો  
મળતમા અને ના-દાકટના કામમા  
નાગ લાભ થાય છે.



આકૃતિ ૧૫

આયુષ્ય-આમાથી નીચી ને  
એક કે બે આ ઉપના પડા  
તન્ક નય તો ની આવા  
મનુષ્યને આવા ના ધાગી નામના  
અને દોલન મળે છે

આયુષ્ય-આમાથી નીચી ને  
એક કે બે આ ઉપના મગના  
પડાડ તન્ક જતી હોય તો તેની  
આવા મનુષ્યને સમગ્રી બાધા  
કે નાહનબધા મામથી નામના અને  
દોલન મળે છે



આકૃતિ ૧૭

આયુષ્ય-આમાથી પોની તન્કી શિખે ને એમજાખા ફૂટે અને ત  
નકના પડાડ તન્ક જતી તો તેમ મનુષ્યને દુનના નાત્ર મનો પડે છે  
દગિયાપાગની મુનાદગી કની પડે છે અને તને વિના વિષય મળતુ નથી



## ૨૨. મસ્તકરેખા

મનની કામના શક્તિ. તે કટપના કર્તવ્યની.  
 ઉત્કર્ષ કાર્યશક્તિનો. યુદ્ધિ અગમ ગમ્યની  
 કાળુ ઇન્દ્રિયનો રૂપ. ભાવના ભવિતવ્યની;  
 જણાયે અરીયા જેવાં. મસ્તકની રેખા વડે.

મનની મુગ્ધ પૂરી થાય છે. તે પ્રત્યેક માનવીના હૃદયમાં ચેતન, પ્રેરણા છે.

નામાન્ય ગીત પ્રત્યેક મનુષ્યના હૃદયમાં સ્પર્શ થેા હોય છે.

( ૧ ) આયુષ્યગ્ધા, ( ૨ ) મસ્તકગ્ધા, અને ( ૩ ) હૃદયગ્ધા.

પરંતુ કેટલાકના હાથમાં ફક્ત બે જ ગ્ધા હોય છે : (૧) આયુ-  
ગ્ધા (૨) મસ્તકગ્ધા અથવા હૃદયગ્ધા. આવી વખતે મસ્તકગ્ધા યા  
હૃદયગ્ધા એ બેમાંથી કઈ ગ્ધા અદ્યત્ન હોય છે, તે નાભિપું મુદ્રેકલ થઈ  
પડે છે. નવરાત્રી દરમિયાન અદ્યત્ન હોય છે. મસ્તકગ્ધા અન્ય  
ગ્ધાઓની આઘશક્તિ હોઈ ત લાગ્યે જ અદ્યત્ન હોઈ શકે છે.

તે મનુષ્યના હાથમાં હૃદયગ્ધાના નાથ વિનાની મસ્તકગ્ધા હોય  
છે તે મનુષ્ય સામાન્ય વિનાનો, હદર વિનાનો, દુરાગતિ, દુર અને  
વખત આવે ધાનકા વિચાર તે આચારના હોય છે, તે સ્ખૂનનો  
કર્કશ, લોભી અને વેળની વચુલાન કરનારો થાય છે. તે વળે માટે  
મરી પડનારો, પછાત જાતનો અને ક્ષાલ વિનાના લોભવાળો હોય છે.

મસ્તકગ્ધા પ્રમાણસર લાખી હોવી નેઈએ. અને ગુના પહોંચના  
મુખમાંથી નીકળી મગજ અને ચેતના પહોંચના મન ભાગ નરક તેનો

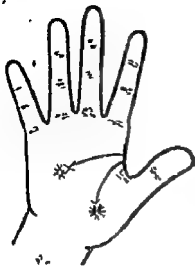
રોળાવ હોયો નેઈએ. લાખી  
મસ્તકગ્ધાવાળો મનુષ્ય મજબૂત  
માનવિક શક્તિવાળો હોય છે.

ટૂકી મસ્તકગ્ધાવાળો મનુષ્ય  
નબળો માનવિક શક્તિવાળો હોય  
છે. ત ઘણી વખત અસ્થિર મગજનો  
અને વાગ વાગ પોતાના વિચાર  
અદ્યત્ન છે. ટૂકી મસ્તકગ્ધા ખાન  
ખાનપૂર્વક નિહાળવી નેઈએ. કેટ-  
લીક વખત ટૂકી મસ્તકગ્ધા ને  
રથજે અટકે છ ત્યા આગળ મનુષ્ય  
મૂઠ મનનો થાય છે.



૧૬

આકૃતિ ૧૦૯

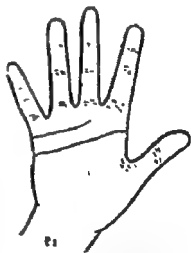


આકૃતિ ૧૧૦

જો દંડી મસ્તક રેખાના અંતે તારાનું ચિહ્ન હોય તો તે મનુષ્યનું મોન અકસ્માતથી થાય છે. જો દંડી આધુપ્યરેખા અને દંડી મસ્તકરેખા બન્નેને અંતે તારાનાં ચિહ્ન હોય તો ભરપુરાનીમાં તેનું મોન થાય જ. ચોક્કીનાં ચિહ્ન પણ તેટલાં જ ભયમયક છે.

રેખાની લંબાઈમાં તેનું માપ હંમેશાં ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ.

જો મસ્તકરેખા આખા હાથની આરપાર સીધી ચાલી જતી હોય અને હૃદયરેખા સાધારણ હોય તો આવી રેખાવાળો મનુષ્ય મનથી અને મગજથી જ કામ કરનારો હોય છે. તે હૃદયમાં ભાવ ને લાગણીને દબાવી દઈ, મનમાં ધારેલા કાર્યના દૃષ્ટિબિંદુથી જ સૂઝળી વસ્તુઓ નિર્માણી તે પ્રમાણે કર્તવ્ય કરે છે. આવા મનુષ્ય અનિશ્ચ લોભી થાય છે. વખત આવ્યે તે પ્રેમને પણ વીસરી જાય છે. દરેક દરેક વસ્તુમાં તે પોતાના સ્વાર્થનું અને અવગ્રાહનું દૃષ્ટિબિંદુ જ આગળ ધરે છે. આંખને આંદ્ર નાંખતી મુંદ વસ્તુઓની તેને



૧૧

આકૃતિ ૧૧૧

પરવા હોતી નથી. હૃદયને કંટ્રોલમાં લેતા લાવની તેને અસર થતી નથી. તેને ક્ષત તેના સ્વાર્થની જ અસર થાય છે.



૨૨

આકૃતિ ૧૧૨

મરતકરેખાની શરૂઆતનું બિંદુ અથવા મૂળ, જ્ઞાનપૂર્વક તપાસવું જોઈએ. ઘણાખરા મનુષ્યોનાં હાથમાં મરતકરેખા શરૂઆતમાં આયુષ્યરેખાને ચોંટી રહેલી અને તેમાંથી જ ફૂટતી માલુમ પડે છે. આવી મરતકરેખાવાળા મનુષ્યો માનવજાતમાં પોતાના વિકાસ માટે અન્યની ઉપર આધાર રાખવો પડે છે.

ઘણાખરા મનુષ્યના હાથમાં મરતકરેખા આયુષ્યરેખાની સાથે લાખા ગાળા સુધી ચોંટી ગયેલી હોય છે. અને ત્યાંબાદ તે, તેમાંથી છૂટી પડે છે. આવી મરતકરેખાવાળા મનુષ્યો આત્મવિશ્વાસ હોતા નથી. દર નિશ્ચયથી તે પોતાના કાર્યોમાં ઉંડેસ પોતે કરી શકતા નથી અને પરવાની ગિખામણથી, દેવગીરી અને અનાદ્ય તથા પોતાના કર્મના કંઠે છે. તેઓ પોતાના પ્રમાણની જાણ અને પોતાની કમ નબુદિની જાણ નામની ઉપર યાદી શકતા નથી.



૨૩

આકૃતિ ૧૧૩

મરતક ખાની દોળાવની ગાળત પણ અતિ અગત્યની છે. મસ્તકરેખા



૨૦

આકૃતિ ૧૧૬

ને મીઠી ને સીધી હાથના પંજા-  
માથી પનાર થઈ મંગળતા પહોડ  
તરફ ગય તો તેવી ગેખાવાળો  
મનુષ્ય દૃઢનિશ્ચયી, અગળ માનસિક  
શક્તિ ધરાવનાર, કુશળ અને વ્યવ,  
હાર હોય છે. તે પોતાનો સ્વાર્થ  
આધવામાં વધાર તક્ષીન બને છે.  
અને તેને લઈને જાડાગની દુનિ-  
યાના પાતાવગ્ધુની અસર તેના મન  
ઉપર આગ્રી થતી નથી. જે વસ્તુને  
તે વ્યવહારના ને આમાન્ય બુદ્ધિના  
દ્રષ્ટિબિંદુથી જ નિહાળે છે અને

તેના ખપની ન હોય તે બધી વાતો એક કાને નાભળીને ખીજ કાને  
કાઢી નાખે છે, કેટલીક વખત તો આવે માણસ લાગણી વિનાનો,  
હંડા અને હૂર થઈ ગય છે અને તથા અંગતમાનુષ્ય વર્તી શકતા નથી.  
જેક મનુષ્ય પામે તે પોતાનું વાર્ધુ જ કામ કરાવવાના મનનો હોઈ તેને  
જા પા-ગાજી જ મિત્ર હોય છે. કેટલીક વખત તો તે અત્યંત નાકડા  
રિચારવાળો અને એ કુચિત રૂતિનો થઈ ગય છે અને તેને અગે દુનિયાની  
પગલા કરતા નથી તમ જ દુનિયા પણ તમાની પગલા કરતી નથી. સ્વાર્થ  
નિભાવની કોઈપણ જાતની કમ્પના કે કોઈ આદર્શ તેના મનમાં વસતો જ  
નથી. કેટલીક વખત તેનું હૃદય ગુસ્સા અને નીંમળ બની ગય છે.



૨ જે મસ્તકદેખા શુનના પડાડ  
 ઉપર અગર તો તેની નીચેયા  
 ઉદ્ભવ પામે છે તો તેની દેખાયાગા  
 મનુષ્યમાં શુનની અંગીની ને શુનના  
 પડાડના શુન-દુર્ગુણની અસર  
 થાય છે સામાન્ય રીતે મસ્તક-  
 દેખાનો દોષાંત શુન અને શનિના  
 પડાડની વચ્ચે 'હિંચા' દાય છે.

જે મસ્તકરખા તેની ગળિમાં રવિ અથવા સૂર્યની આગળી અને



પડાડ તરફ જિયા ટેળાવે થઈને જન્ય તો તેવા મનુષ્યમાં રવિની આંગળી તથા પડાડના ગુણ-દુર્ગુણની અસર થાય છે. જે રવિની આગળીનો પહેલો અને ઉપલો વેદો ખીન્ન બે વેદો કરતાં સાંખ્યા ઘટ અને મજબૂત હોય તો તે મનુષ્ય માનસિક દુનિયામાં સ્ત્રી, શુદ્ધ અને સારી કળા તરફ વળી એક ઉત્તમ કળાકાર થશે. જે મધ્ય વેદો પહેલા અને ત્રીજા વેદો કરતાં

આકૃતિ ૧૨૨

અને સાંધ્યનો લોહ અંયુક્ત રીતે બેવડાવશે. જે છેલ્લો અને નીચલો વેદો જળવાન હોય તો તે મનુષ્ય દેખાવ લાપકમાં પાવરશે હશે.

જે મસ્તકરખા તેની ગળિમાં બુધની આંગળી અને પડાડ તરફ

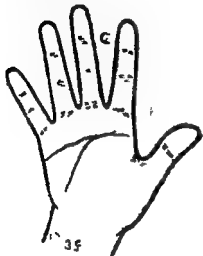
જિયા ટેળાવે થઈને જન્ય તો તેવા મનુષ્યમાં બુધની આંગળીના તથા પડાડના ગુણ-દુર્ગુણની અસર થાય છે, જે બુધની આગળીનો પહેલો અને ઉપલો વેદો ખીન્ન બે વેદો કરતાં સાંખ્યા, ઘટ અને મજબૂત હોય તો તે મનુષ્ય માનસિક દુનિયામાં સ્ત્રી, મુંદર બાળમાં સારી રીતે નવનિર્મિત, માનસિક શક્તિથી અમા ઉપર મોહમંત્ર જતી અનંત કન્નાર, એક મુંદર રત્ના અને બાળ્ય કરનાર થશે.



આકૃતિ ૧૨૩

મનુષ્યના હાથમા મન્નકરખા કરોના હૃદયરખા વચ્ચે બાજુના હાથ અને બાંકી હોય તો તે મનુષ્ય બુદ્ધિને કમાવી દઈ વાગળીને વશ થઈ કામ કરે અને હૃદયરખા કરોના મસ્તકરખા વચ્ચે કોડી

અને મળવાન હોય તો તે બુદ્ધિથી લાગળી અને અમાવને દારી કરીએ કરે.



આકૃતિ ૧૦

જે મનુષ્યના હાથમા મન્નકરખા કરોના હૃદયરખામા બાજી નર છે તે મનુષ્ય ઈશ્વરને આત્મીય થઈને, લાગળી રા થઈને કે વિદ્યાથી ઉન્નત મનીન પોતાના મનનો કાજ ગમાવી બેન છે અને ઘણી રખત તે ફોજદારી ગુના કરવાને હોડેગર છે અને નારક તો તે ગુના પણ કરી બેસે છે.

જે મન્નકરખાનો હોડો બુધની આગળી ને પછા નર હોવા જાય છે. તો તે મનુષ્ય સ્વાર્થાધ થઈ પગા એકમા ગવામા જ રાગ પૂગા નહે છે. આની રેખાવાળો મનુષ્ય જે રોક કે માલિક હોય તો તે તમા નોકરો પાન ધાનકીપાન કામ લે છે, તઓની પામ વવા-ના વચ્ચે લેનડુ કરાવે છે. આની રખાવાળો મનુષ્ય આશિષપણ કે અપ્રમાણિ, પાન-ગમે તે પ્રકારે પેમા એકમે કરવામા ગરોપ-ગો નહે છે



આકૃતિ ૧૦૭



આવા મનુષ્યનો એકમાત્ર દેવ પેસો જ હોય છે. તેવાને મન તેને  
એ જ પરમેશ્વર, બીજા તમામ ભાવોને દાબી દઈને તે પનાનો  
પૂર્વગી થઈને જ મર છે. જે આવા મનુષ્યને હૃદયરેખા ન દોર  
તો સમજવું કે 'જમે તેવાં કાળાધોળાં કરતાં તે શિલકુલ અચકાને  
નહિ. આવા મનુષ્યો શક હોય છે.

ત્યારે મસ્તકરેખા ઉપસા મંગળતા પડાં ઉપર પહોંચે છે ત્યાર  
મનુષ્ય સદાગી વસ્તુને વ્યાવહારિક  
અને દુનિયાદારીના દષ્ટિબિંદુથી  
નિહાલ છે. મસ્તકરેખાની આ  
મધ્યમ મિશ્રિ છે.

ધણખરા મનુષ્યોના હાથના  
મસ્તકરેખા ચંદ્રના પડાં નજર  
દગતી હોય છે. આવા મનુષ્યો  
હૃદયનાં આધીન થઈ પડે છે.  
અને તેથી તે એકાગ્ર વ્યાવહારિક  
અને દુનિયાદારીના એક  
દષ્ટિબિંદુના હોય છે.





૩૮

આકૃતિ ૧૦૬

(સરખાવો આકૃતિ ૧૧૦)

રખા ઉપર તાગ અને ચોકડીના ચિહ્નો ઘણા જાણીતા છે. 'કેટલીક વખત તો તેને લઈને માનવીને દુઃખદાયી અકસ્માતો સહન કરવા પડે છે.

કેટલીક વખતે મસ્તકગેખા તેના છેડે ચીપિયા આકારની થાય છે. આવી ગેખાવાળા મનુષ્યોમાં જ્યારે પાગનું અને કપડાનું, અને પગ દુનિરાતું બનેનું જાન હોય છે. તેઓ શ્રી અને સરસ્વતી બનેના સ્વામી થઈ શકે છે. તેઓ ભાગ મુલાદી અને ગાળદાઈ થઈ નકે છે, નાબતના એવચી નર્તક બાટે પ્રભુત્વ મેળવી શકે છે, તેમ જ ગંગામીના મહાન સુવર્ણ અને વ્યવસ્થાપક થઈ નકે છે. વળી ત

શ્રેષ્ઠ અને ગાંડપાનુ ઉત્પન્ન કરે છે. આવા મનુષ્યો હાંમેશાં પોતાની ધૂન અને તાનમાં મગ્ન રહે છે. જે ગંડા પડાડ પર શ્રેષ્ઠ પન્નાર થતી મસ્તકગેખાના છેડા ઉપર તાગનું ચિહ્ન હોય તો તેની રેખાવાળા મનુષ્યો અસ્થિર મગજના બની જાય છે. જે ચોકડીનું ચિહ્ન હોય તો તેમની માનસિક શક્તિ કામ કરતી જાય પડે છે અને થોડા વખત માટે ગાડા પણ બને છે. વળી જે ટાપુ કે ટપકાનું ચિહ્ન હોય તો મગજ બહાર મારી જાય છે. મસ્તક-



આકૃતિ ૧૧૦

૪૦ તો એક મહાન લેખ, કવિ અથવા નવલકથા ૧૦ ૫૩ રાં છે  
 સાથે સાથે ન્યાયહાનિક હુદિયા વેપાર, ખેતી કે નોકરી કરીને સા  
 ધન ૫૧ પ્રાપ્ત કરી શકે છે. આવા મનુષ્યોની સ્થાપના જેવડા અથ  
 વાળી હોય છે અને વખત આ રે તેમને જૂકુ બોલતાં વાં સાગની  
 નથી મસ્તકરખાના અતમા ગીપિયો એ આગ હાથમા ધણ મા  
 ચિહ્ન ગણાય છે જો ગીપિયાનું પાખિત્ર મગગના તરફ વધારે દગતુ  
 હોય તો તે મનુષ્ય ધન કમાવા તરફ વધારે સક્ષમ છે અને જો  
 ગીપિયાનું પાખિત્ર ચમના તરફ વધારે દગતુ હોય તો તે મગગ  
 મરપના, માય અને લખાણ તરફ વધારે સક્ષમ આપે છે

૪૧ સ્ત્રી વખત મસ્તકરખાના અતમા નજ પાખીઆ હોય છે એ  
 પાખીયું જુદા તરફ જાય છે એક મગગ તરફ જાય છે અને એ  
 ચક્ર તરફ જાય છે ત્રણ પાખીઆ  
 વાળી મસ્તકરખા સાગમા આગી  
 મસ્તકરખા મહેવાન છે આગી  
 રેખાવાળા મનુષ્ય એક મહાન  
 રેખાગી એક મહાન મોહો અને  
 સાથે સાથે એક મહાન કવિ કે  
 લેખક થઈ શકે છે અને મોડી  
 મહેનતે તેને વિજય મળે છે  
 આગી રેખાવાળા મનુષ્યો વિજય  
 મેગવરા માટે જ જન્મ્યા હોય છે



આકૃતિ ૧૦૩



## ૨૩. હૃદયરેખા

પ્રેમના બંધમાં બાંધ્યાં. શ્રીરાત્રા રચતા હોયે:  
ગાપાળે વ્યાકૃત્તા ગાપી, ગરવી તથા નીચરે.



આકૃતિ ૧૩૦

દેનાળા અને હિંદા હૃદયવાળા  
મનુષ્યના હાથમાં મુક્ત જોડી અને  
ગપટ હૃદયરેખા હોય છે; પરંતુ  
કેટલાક મનુષ્યના હાથમાં મિલકુલ  
હૃદયરેખા હોતી જ નથી. આવી  
હૃદયરેખા વિનાના મનુષ્ય લાગણી  
વિનાનો ઠંડો, દૂર અને સ્વાર્થી હોય  
છે, પોતાનો સ્વાર્થ સાધવાને તે  
અન્યને ગમે તેટલું નુકસાન થાય  
તેની પગલા કગતો નથી. પાગલાના  
ભોમે પણ તે પોતાનો જગા જીતેલો  
સ્વાર્થ સાધ્યા વિનાય રહેતો નથી.

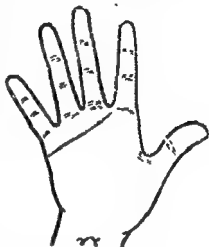
જ્યોતિષશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ મનુષ્ય  
વસ્તુ હૃદયરેખાથી જાણી શકાય  
છે. હૃદયરેખા મુરુની આંગળીની  
નીચેના લાગમાથી અગર તો એ  
લાગ આંગળીની નીચે છે અને  
મુરુના પહાડ, મનિના પહાડ, ગિના  
પહાડ અને જીવના પહાડ નીચેના  
લાગમાથી વર્તેને હાથના છેડે  
મંગળના પહાડની ઉપર મળે છે.



આકૃતિ ૧૩૧

બેસ્ટરી નેવાં યની જનનિકુલમાં પ્રેમનો પાકાર કરતાં રહ્યાન ગુનર છે કે સાગર ને સનિતા સમાં એકબીજામાં ભગી જઈ એક-બીજાનાં નુખદુઃખનાં ભાગીદાર થાય છે

જો હૃદયગેખા ગુરુ અને સનિની વચ્ચેના ભાગમાંથી નીકળી હાથના છેડે મળે છે તો તેવી ગેખા મનાવનારો પુરુષ વ્યાવહારિક સામાન્ય ભુદ્ધિની ખીલવણીવાળો થાય છે. આગે પુરુષ ભાગશીવશ થઈ એક બાબુ દારવાઈ જતો નથી, કે વિચારવશ થઈ ઉન્મત્ત થતો નથી. તે પ્રેમધેસો યત્નતો નથી, પરંતુ પ્રેમને દુનિવાદગીનું વારનવિક રવ-રૂપ આપી મધ્યમ જીવન ગુનરે છે. તે હીલા કે પોચા કાગળનાં યત્નતો નથી. પેખા મિત્રાવ પ્રેમ દફા શક્તો



આકૃતિ ૧૩૫

નથી. અને પ્રેમને ટકાવવા માટે પેખાની પાખ જરૂર પડે છે; કેવળ પ્રેમ એ એક જાતની શેલ છે એવું તે માને છે. અને આવા પ્રકારની શેલ જ દુનિનામાં વસવા છઠ્ઠાનાર માણુન ગખથી એ દુનિવાદગીને લગ્નવચાં જેવું છે.

જો હૃદયગેખા સનિતા પહાડની નીચેથી નીકળી હાથને છેડે મળે છે તો તેવી ગેખાવાળો મનુષ્ય મિલાસી જીવન ગુનરવાની છઠ્ઠાવાળો હાય છે, આગે પુરુષ શારીરિક સંબંધથી પોતાની છઠ્ઠાવાળા તૃપ્ત કરવાનો પ્રયાસ કરે છે. શારીરિક



આકૃતિ ૧૩૬

૧૭૧

અને એ મેળગાખ અને વિલામને પોપવા ખાતર જ પોતાના ધનની  
 ઘણી વખત બચ્ચાદી કરે છે. કાંટા વિનાની હૃદયગંજાવાળો મનુષ્ય  
 પોતાની જાતનો સ્વાર્થ સાધવામાં વધારે ડુગળ હોય છે. તે પોતાના  
 હૃદય અને ગળ્યાગાડવા મિત્ર તરફ રુદ્ધ હોય છે. પરંતુ સામાન્ય રીતે  
 જે દરેક તરફ માયાળુ હોતો નથી. એની સ્વાર્થાધતા તેને તેમ કરતો  
 અટકાવે છે. કાટાવાળી હૃદયગંજાવાળો મનુષ્ય અન્યની તરફ ઉદ્ધાન અને  
 પ્રેમાળ થઈ શકે છે, મુખ્યત્વે કરીને તેના મિત્રો, અગાવડામાં અને હૃદય  
 પ્રત્યે તે વિશેષ ઉદ્ધાન અને પ્રેમાળ યાવે છે. કાટાવાળી હૃદયગંજાવાળો  
 મનુષ્યને ઘણા મિત્રો હોય છે અને ઘણી વખત તે મિત્રોને માટે નાનક  
 કરે છે.

હૃદયગ્ધા ને પોતાની ગતિમા કાઢ્યા પછાડ તરફ જિ'ગી થઈને



આમગ વચે તા તે પકાડના ગુપ્ત  
દુર્ગુણ તે નમયે મનુષ્યમા આંધે છે.  
હૃદયગ્ધા ને પોતાની ગતિમાં  
મન્યકગ્ધામાથી આકર્ષાઈ નીચેના  
ટોળારે વળા નામા-વ ગતિએ  
હાવતા ઝેડાને એ પકાડ્યા નવ  
તા તે નમયે મનુષ્ય છુટિ અનં  
મરતકથી દોનસાહ હૃદયના ભાર  
અને લાગમીને દમારી દેગે. ત  
નમય મનુષ્ય અ-ન સોંકો તરફ  
બેઠાડ કલ્પન રસાર્થો અને

આકૃતિ ૧૪૧

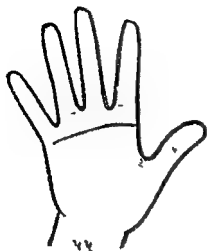
લાગણીર્ણવ થઈ ગયો

હૃદયગ્ધા ને પોતાની ગતિમા મન્યકગ્ધાથી આ. રોમ તના તરફ  
પાયાઈ તને રીધી આમગ રી નવ તા ગાલના નમય મનુષ્યના  
ઉત્તમમાં ગ ની માનિ. અકમાન  
થને, તે રખત મનુષ્યના મન્ય ને  
ગ નીક હન થયે ભનડ માનિ  
તાન અગ્ર વ્યાધિ લાગ પ ન અન  
તે રખતે આરા અ કમાનાયો તનુ  
માન પહા તોપગતના આટુ અપ  
ગતિનામ ચિહ્ન ગ નીક પુગિલામ  
લાગ્યા વિના નવ નીક અગ  
મગ લાહી ચક્રી જનાકો નાગ  
અ નામા-વ હન થન કાચ  
મનુષ્યનુ મગજ પાસે રહ તે ગાગ  
પા મની ગગ ને આગ મનુષ્યના



૪૨

આકૃતિ ૧૪૦



૫૫

આકૃતિ ૧૮૫

જેને હૃદયગ્રંથા શુદ્ધના નીચાણના  
ભાગમાંથી ગત થઈ જીવના પડાડ  
ઉપર અગર ત્યાં આગળ અટકી પડે  
છે તો મનુષ્ય પસાની પ્રાપ્તિ માટે  
તત્ત્વો, મહેનત કરે છે. તે નિવાર  
તમે જ પ મગનો નથી. તેમ મનો  
પણ થતા નથી.

નપૂર્ણ હૃદયગ્રંથા હોડી, મુરાળી  
અતઃપગગર ગાપમગની હોર છે. એ  
હૃદયગ્રંથામાં ભગાણ, ટોપ, આકળ  
કે કોઈ અપશુકનીઆગ ચિદ્ર ન  
દાવ તો આવી નપૂર્ણ હૃદયગ્રંથા

પાળા પુરુષ હૃદયની આગી ગાઈગિક સ્થિતિવાળા, આગી તમિતનવાળા,  
નિયત અને મજબૂત પ્રમનારાળા  
અન્યની આરે પ્રમાણનિથી રાઈ  
નાગ, મહત્ત્વ રમરાળા, પાડાડુર,  
ધીગજ્જાન અને નિર્ભર હોર છે,  
આવા પુરુષ - મા રમથી આર  
નાગ અને આર જ પ્રમ દકારી  
ગામન ગાહોર છે. તે ગવગ પાતાના  
પ્રમ ગ્રંથનાગ તે રા નથી, પણ ગ ની  
અને જિ રા રમ માગુ કરનાગ દ્વાર  
જે આવી હૃદયગ્રંથા પાળા મનુષ્યને  
પ્રમના પ્રગા ગા રાગ આર છે.  
પતુ તે ગ્રાગ, રાગા આર છે  
તમને તે દકારી રાખ છે, તે પોતાના સ્નેહી, મિત્ર અને પ્રમપાત્રોને  
ભાતિગાથી પૂર છે. અને અમુદ સ્નેહમાંથી સન્માને છે.  
(૧, ભા. — ૧૦)



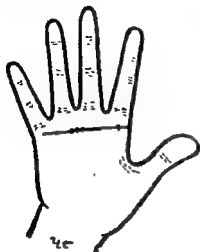
૫૬

આકૃતિ ૧૮૬



દ્રોહી અને પાતશી હૃદયરેખાવાળા મનુષ્ય બીજાને માટે બેઠકકાર  
 વૃત્તિવાળા, રનેલ કે લાગણી વિનાનો, સાંકડા મનનો, ખીકણ અને  
 દુનિયાની પડવા વિનાનો હોય છે. તે જેટલાની સાથે ઉપર ઉપરનો  
 પ્રેમ જતાયે તે જથ્થામાં તેનો જીંડો સ્વાર્થ હોય છે, સ્વાર્થ સિવાય તે  
 અન્યની પ્રીતિ કરતો જ નથી.

ઘડીકમાં તાર બનાવે છે તો ઘડીકમાં શ્રાર બનાવે છે, તે શંકાશીલ અને પ્રેમભાવમાં ઢીલો દેાય છે. આવા મનુષ્યની તંદુરસ્તી પણ



આકૃતિ ૧૮૮

સારી રહેતી નથી. તે કાયમનો માંદો હોય તેમ જણાય છે. ઘણી વખત તો તે વેધ-ડોક્ટરનો કાયમનો દરદી રહે છે.

જે હૃદયરેખાની ઉપર ટપકાં ટપકાંવાળા કાળા કાઠા હશે તો તેવી રેખાવાળા મનુષ્યને તે સમયે થાડી શારીરિક પીમારી રહેશે અને ઘણું લાગે ચામડીનાં ચેપી દર્દોનો તે ભોગ ગનશે. આવી રેખાવાળા માણસને વયના મધ્યભાગે આંખાનું નૂર ગુમાવી ચક્ષમાં લેવાં પડે છે.

જે હૃદયરેખા, આડી લીટીથી આવરી ગઈ હશે તો તે મનુષ્યને અગાંવકાલા, ફેનેલીઓ અથવા મિત્રવર્ગ તરફથી દુઃખ સહન કરવાનું આવશે, તેમ જ તે મિત્રોના નિષ્ઠાંશ આપતિનું સૂચન કરે છે. અને અગાંવો નિરુકાશે છે. જે આ વખતે હૃદયરેખા યુગ્મરેખા (સખરેખાને) નિઃછેદની હોય તો પત્નીની સાથે ભારે અલગનાય થઈને છટાછેડા લેવાનો વખત લાયક છે.



આકૃતિ ૧૮૯



૬૦

આકૃતિ ૧૫૦

એ હૃદયરેખા ઉપર ટાપુનું  
ચિહ્ન હોય તો તે સમયે મનુષ્યને  
જીમારી આવશે. આ જીમારી  
મુખ્યત્વે આંખોના દુઃખાવો અને  
હૃદયની નિર્ગળતા એ ખાસ  
જીમારીઓ હોય છે.

જો હૃદયરેખા ઝુટક ચર્ચનો  
કર્મથી મંચાશે તો ઝુટક લાગના  
સમયે સખત જીમારી આવશે,  
પરંતુ પાછળથી તે જીમારી યતી  
નહોતી. આવી ઝુટક રેખાવાળા  
હાથમાંની નમળની મંચકરેખા  
ન હોય તો માલુમને (હાટકેલ)  
હૃદયરોગથી મનુષ્ય યસનો ભલ  
નહોતો.



૬૧

આકૃતિ ૧૫૧



૬૨

આકૃતિ ૧૫૦

જો ૧૬૧ જાળાથી એ જાળા  
ફૂટીને ગુના પરિત તરુ ૧૧૫ તો  
તે મનુ ન લોભી અને ગતાનો  
ગોખીન થન રૂગી આ માલન  
મમિમાની અને રૂલોની અન  
ગાના પા ૨ છે

ત ૧૧૦ મ માથા અગ જા ૧૧  
ફૂટીને ગતિના પરિત તરુ ૧૧૫ તો  
તે મનુ ન રિત્તાનોના પૂજ  
નથા જમીથી લાવ રાજા થા



૬૩

આકૃતિ ૧૫૩



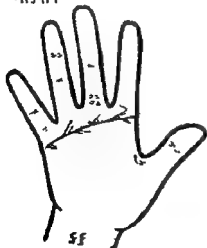
આકૃતિ ૩૧૪

જે હૃદયરખામાંથી એક શાખા  
કૂળને ગળિયા પડતી તરફ જાય  
તો તે મનુષ્ય ધન, યશ, કીર્તિ  
તથા પ્રાપ્ત અને સદૃશતા તરફ  
આકર્ષાય



આકૃતિ ૩૫૫

જે હૃદયરખામાંથી એક શાખા  
કૂળને જુડતી પડતી તરફ જાય  
તો તે મનુષ્ય દુરદશકિત ને  
યાચારિત્ર શુદ્ધિથી ધનોર્ધારન  
શક્ય સ્વતંત્ર



આ નિ ૧૫

જે હૃદયરખામાંથી નાની નાની  
શાખાઓ કૂળને ઉપરની માલ જાડ  
તો મનુષ્યનો ઉચ્ચ જનાવે છે  
નીચની જાણુ જનનાં તે તેની  
પડતી સચવે છે

## ૨૪. ભાગ્યરેખા

લક્ષ્મી તથા અલક્ષ્મીની પ્રાપ્તિ જીવનમાં જડીઃ  
આહા. આગા-નિરાશાની. એણી જીવનમાં થડી.  
ગાદુ મુખ અને દુઃખો. લાલ અલાલની કડીઃ  
જણાયે જગતમાં ખુદલા. મુભાગ્યની રેખા વડે.

જ્યોતિષશાસ્ત્રની દ્રષ્ટિએ ઘણા પુરુષની ભાગ્યરેખા અજગ  
પ્રકારની હોય છે. મનુષ્ય કઈ જાતનો થરાનો છે તે તેની ભાગ્યરેખા  
વડે જાણી શકાય છે. યોગી કે ભોગી, ગાય કે ગદ, ગ્રામજન કે નિર્ધન  
નુખી કે દુઃખી, પગલમી કે પાગલા એ સર્વ વસ્તુનું વિધાન તેની  
ભાગ્યરેખા વડે જાણી શકાય છે. એ વખતે મનુષ્યના જીવનનો ઉદય  
ચવાનો છે કેયે વખત તેના જીવનની અભિલાસા આ પૂરી થરાની છે  
કે વખતે તેના મનના મનાગના મનાસારાના છે, આ વખતે વિદ્યાન  
તેની ભાગ્યરેખા વડે જાણી શકાય છે.

જાથમા ભાગ્યરેખાનો ઉદ્ગમ આ જગ્યાએથી થાય છે—

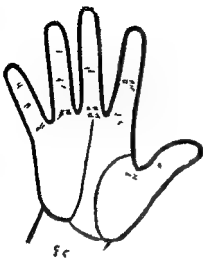
(૧) પહલી ભાગ્યરેખાનો ઉદ્ગમ મહિનાના ગણ્ય  
ભાગમાંથી થઈને ગનિના પકાડો કે મીઠા પરિત ઉપર મીઠાના  
અનુગણો વિના જાય છે.

(૨) બીજી ભાગ્યરેખા આધુનિકમાથી નીચી ઉપરના મળે  
તરુ જાય છે.

(૩) ત્રીજી ભાગ્યરેખા ચંદ્રની ઉપરથી નીચી ઉપરની ભાગ્યરેખા  
તરુ જાય છે.

(૪) ચોથી ભાગ્યરેખા જાથના મધ્ય ભાગમાંથી નીચી ઉપર  
તરુ પ્રયાણ કરે છે.

આ રેખાઓ કાળ માપુનના ભાગેના જ્યોતિષ ગીતના  
પાત્ર ન રીતે તે નક્કી કરી નમાય છે.



અ નિ ૧૫

જાણે ભાગ્યેણા કાચના  
કેડાથી ઉદન પામીને, પગના  
મધ્યભાગમાંથી પગાઠ થઈ ગતિના  
પગ નગર જનન છે લાગ તરી  
ભાગ્ય ખાતાળા મનુ રત પોતાની  
જનના ત્યાગોથી જ ધનન પતિની  
નાહિ થાય છે તેના સગ નડાલા  
૩ મિત્રો નગરથી તેને ઓગ્રી મ  
મળે છે પોતાના જીવનનિર્વાહનો  
આ તા રાત જ મદનાનો કોન  
છે આપનારથી આરો મનુ ન  
આગળ વર છે

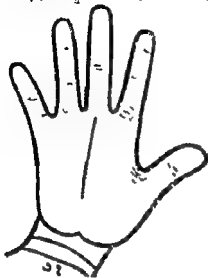
જાણે ભાગ્યેણા ચંદના પગ ઉપરથી કિ ર પામીને ગતિના  
૫૧ નગર જનન લાગ તરી  
ભાગ્ય ખાતાળા મનુ રા જનમા  
નનન પતિની નિતિ મગામ નાગી  
નતિની નલાહ ૬ આર્થિક મદદ  
રહે આના પગ આગળ વર છે  
રનેહી, મિત્ર કે અન્ય પુરુશની કૃપા  
વડે આગળ વરનાગ પ સામા પ  
ધારી વખત આની ભાગ્યેણા  
નૈવામા આવે છે દેકમા ચંદના  
પગાથી ગતિના પગા નગર જતી  
ભાગ્ય ખા પગાધીન ભાગ્યોદન  
અનર ૮ જના હાથમા ચંદનો  
પડા રિગ્નન અને ગલ ચિહ્નોથી  
અનિ હાર રા નો ભાગ્યેણા ચંદના પડાગમાંથી નીકળી ગતિના



આકૃતિ ૧ ૦

પડાડ પર થઈ પડેલા વેદાને સ્પર્શની હોય છે અને શુકના થા તે  
ગનિના પડાડ પર ત્રિફોલનું ચિહ્ન દેાય તો તેની અશ્વિને મનપ્રસ  
તરૂથી ઘણી આગ વનપ્રાપ્તિ થાય છે. આવી સમિત્તોનો ભાગોલ્ય

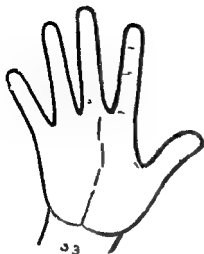
૨૮ થી ૩૦ વર્ષની ઉંમરમાં થાય  
છે અને જિંદગીના છેલ્લાં દિવસો  
સુધી અખ ભાગવે છે.



આ.નિ ૧.૧

ફેલ્ડીક રામને ભાગ્યશા  
લાયના નીચાણના ભાગમાં જન્મી  
નથી. પરંતુ જિયાણના ભાગમાં  
જન્મેલી જન્માય છે. આવા મનુ-  
ષ્યોની પ્રથમ જિંદગી દુઃખી  
અથવા તે મુનીગતોથી ભરેલી  
પડાય છે, બાકીના ભાગ્યશા  
જન્મેલી જન્માય છે. ત્યાંથી જ  
તેમના જીવનમાં સ્તન આવેલું હોય



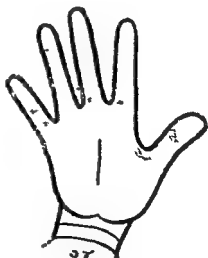


૩૩

આકૃતિ ૧૦

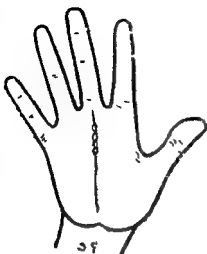
૧ લાગે પા ૭ આનમાં  
૧ડી ગાદી હોય પણ મ નલાગ  
ને ગાલભાગમાં વિનકુન તેમ જ  
નહિ ને મ્દાય હોય તો ત્રુટ  
ત્રુટ ક આગ્રીપાતળી હોય તો  
મયપલ ઘડ ૪ મુડી ને આનની  
નવ પલ્લુ પુરાવસ્થા ને મ્દાયસ્થા  
દુ મી ને મુની નાથો લગ્લી  
ભય.

૧૧ ભાગ્યમાં મનભાગમાં  
જીડી ન ગાદી હોય પણ ૭ -  
આનના ભાગમાં ને આનભાગમાં  
વિનકુન ૧૫ જ નહિ આન  
મય હોય તો ત્રુટ ત્રુટ ક  
આગ્રી પાતળી હોય તો મુવાવ-  
સ્થા ઘણી મુડી ને આનની  
નવ પલ્લુ પુરાવસ્થા ને  
મ્દાયસ્થા દુ મી ને મુની નાથો  
લગ્લી નવ.



૩૪

આકૃતિ ૧૧



૩૬

આ, નિ ૧૦૦

ફર થઈ જાય છે, જાગ-જાગ  
રાગી ભાગ્ય-ખા અનેક આપત્તિઓ  
અને મુનીમતાનું સચન ૨૨ છે  
નેટલા ભાગમાં નાકજરાગી ભાગ  
જેખા હાય તટવા ભાગમાં અપા  
રાગી અપદ્ધા આની પડે છે  
ભાગ્ય-ખામાં ટાંકનું ચિહ્ન  
અનુભવ ને જાનિત-૨૩ છે જના  
જ્યાંતિગજાઓઆ આ ચિહ્ન  
બેરપાણુ અને વાંચી જીતના  
માને છે. પરંતુ વિજ્ઞાનની દૃષ્ટિએ  
એ વસ્તુ ખાગી ૨૩ છે નક ઘણી  
વ્યક્તિઓ બેરફા અને ચાંચી સીન નીરડે છે. પરંતુ બેરપાણુ અને  
વાંચી જીતનાનું ખરું જાણ આર્થિક મુસીબત છે. આર્થિક મુનીમતાને  
જાણે જ ઘણી વ્યક્તિઓન તરા વરાની રજ પડે છે. અમાજમાથી

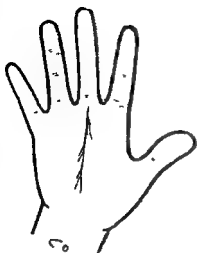
અગમ ભુદિ અને સત ૧  
ખતથી જ તેઓ પોતાના ભાગ્યના  
વિજ્ઞાન બનાવે છે. જૂના જ્યોતિષ-  
ગાત્રીઓ આવા પુરુષોના નમ રમા  
ગુપ્ત ભાગ્ય-ખામાં પુરુષોનું  
નમોત આપે છે, જ્યાં એટલું  
ના જ્યાં વિજ્ઞાન વાવ તેમ નથી જ  
૩ નાગી ભાગ્ય-ખામાં પુરુષો  
૪ ફી મહત્તત થોડા રખતમા વાણુ  
પ્રાપ્ત કરી ગંક છે. તેઓના  
જીવનમાં મહુ મુસીબત આવી  
નથી અને આવે છે તો મહેલાઈથી



૩૭

આકૃતિ ૧૦૭

અર્થિક મુસીબત અને  
વાંચી જીતનાનું ખરું જાણ આર્થિક મુસીબત છે. આર્થિક મુનીમતાને  
જાણે જ ઘણી વ્યક્તિઓન તરા વરાની રજ પડે છે. અમાજમાથી



આકૃતિ ૧૭૦

ત્યારે લાઝરખામાથી નાની નાની ઝેખાઓ કુટી નીચાણની બાજુએ જતી માલૂમ પડે, ત્યારે મનુષ્ય કાર્યસિદ્ધિ માટે નિરાશા અને ગ્તાનિથી ભરપૂર હોય છે, અને તે કાર્યસિદ્ધિ કરી શકતો નથી, આ સમયે તેના આદર્શ અધૂરાં રહે છે.

નામાન્ય લાઝરખાને છેલ્લા કાપા કે લીટીઓ લાઝરખાનું બાજુ નજાનું પાડી દે છે અને તે સમયે મનુષ્યની પ્રતિભા નાનો વા મોટા અવગેય જિભો કહે છે.

લાઝરખાની સાથે સાથે દોની, ડિયાળના લાગમા જતી નાની નાની ઝેખામા લગી નવ કે તેની સાથે સાથે જિએ ચડે તો આની ઝેખાઓ લાઝરખાનું મળ પાનુ થાનુ વચાર છે અને તે સમયે મનુષ્યની પ્રતિભા નાનો વા મોટા ફાયદો કરે છે. કાર્યસિદ્ધિ માટે આ આ નમ વ નમ વ નાનુદગ નીરડે છે.



આકૃતિ ૧૭૧



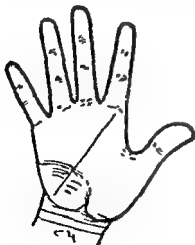
આકૃતિ ૧૭૩

કેટલીક માણસોના હાથમાં લાગ્યેઆ હોતી નથી અને ગવિના પહાડ ઉપર એક ગાદી જાડી લીટી દેખાય છે. આ ગાદી જાડી લીટી મુખ-સંપત્તિવાળો વૃદ્ધાવસ્થાનું સૂચન કરે છે.



આકૃતિ ૧૭૪

જો લાગ્યેઆ હાથના પંજના મધ્ય લાગમાથી પસાર થઈ ગુરુના પહાડ પર જાય તો તે મનુષ્ય તેની પ્રજાનું મહત્ત્વાકાંક્ષા પ્રમાણે વિજય મેળવી મુખી થાય છે.



જો લાગ્યેઆ ચન્દના પહાડ ઉપર ઉદય પામી ગુરુના પહાડ પર જાય તો તે મનુષ્યને પોતાના મનની મુગ્ધ અને મહત્ત્વાકાંક્ષા પૂરી કરવામાં કોઈ રીતે જાતિ મદદ કરે છે; અને તેમાં તે વિજય મેળવે છે. અને મુખી થાય છે.



આકૃતિ ૧૭૦

જો લાઝરખામાથી એક નાની  
કેખા ફૂટી ગુરુના પડાડ ઉપર મળે  
તો મહત્વાકાંક્ષાથી અને માનની  
ઓને વગ કરી તેમની ઉપર મતા  
ભોગવવાની શક્તિથી વિજ્ય મેલ  
ગળ્યનીનિમા કુશળ મનુષ્યોના  
હાથમા આવી લાઝરખાની શાખા  
ગુરુના પડાડ ઉપર મળેલી હોય છે.

જો લાઝરખામાથી એક નાની  
કેખા ફૂટી રવિના પડાડ ઉપર  
મળે તો તે મનુષ્ય કળા, વેપાર  
અથવા તો નટશક્તિમા વિજય  
મેળવશે. રવિની આગળીને પહેલો  
વેદો જો ગાશે અને લાખો હશે તો  
કળામા, ખાસ વેદો જોગાશે અને  
લાખો હશે તો વેપારમા અને  
તોજો વેદો જો ગાશે અને લાખો  
હશે તો નટશક્તિમા વિજય મેળવી  
યશ પ્રાપ્ત કરશે.



આકૃતિ ૧૭૧



આકૃતિ ૧૭૮

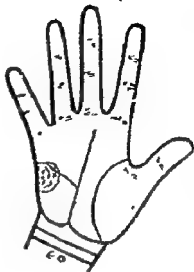
જો લાગ્યરેખામાંથી એક શાખા ગુરુના પહાડ તરફ જાય અને એક શાખા રવિના પહાડ તરફ જાય તો તે મનુષ્ય ધન અને કીર્તિ અવશ્ય પ્રાપ્ત કરશે. આવા મનુષ્યને તેના મનની મુરદો પર લાવવામાં ગુરુનું સત્તાપણું અને મહત્ત્વાકાંક્ષીપણું તથા ડહાપણું અને ધીરજ, રવિની કળા અને કુનેહલયુક્તિ બુદ્ધિચાતુર્ય તેમ જ વેપારવૃત્તિમાં મદદ કરશે. મનુષ્યના હાથમાં આ સારામાં સારા ચિહ્ન ગણાય છે.

જો લાગ્યરેખામાંથી એક શાખા હૃદયના પહાડ પર જાય તો તે મનુષ્ય વ્યાપારવૃત્તિમાં અવશ્ય લાભ મેળવી ધનવાન થશે. આવા મનુષ્યને તેના મનની મુરદો પર લાવવાને હૃદયની કુશાગ્રબુદ્ધિ સમય પ્રમાણે વેપાર કરવાની પ્રત્યુત્પન્ન-મતિ, શારી વજીવશક્તિ અને વૈજ્ઞાનિકવૃત્તિ મદદ કરી વિજય અપાવવામાં સહાયક થશે.



આકૃતિ ૧૭૯

જે લાઝરખામાંથી એક  
 શાખા હિયા મંગળ હિપર વળવ  
 તો તે મનુષ્ય તેને મહેલી કહેતી  
 પ્રજા શક્તિથી, દુર્ગમી સામે  
 ધરાની દિગ્ગમથી અને મનુષ્ય  
 હિપર અધિકાર ભોમરાની અગળ  
 શક્તિથી વિજય મેળવી સુખી થઈ.

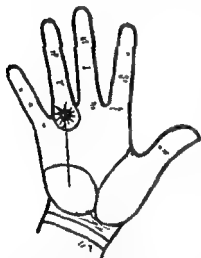


આકૃતિ ૧૮૦

લાઝરખાનો વિચાર કરી દેશદેશ મનુષ્યથી અને માન્ય કરી  
 દેવાની નીતિથી ઉમેશા માડકોને આકર્ષી શકાય છે, લાઝરખાનું  
 રંગ વર્ણવના પદેના દિગ્ગમ, મધ્યમ અને કનિષ્ઠ લાથોનો વિચાર  
 કરવો આવશ્યક છે.

## ૨૫. સૂર્ય રેખા

શ્રી ગાન્ધા સોહાગની. શ્રી લક્ષ્મીના વિભાવની;  
મુકીર્તિના મંડાણની. વૈભવ કળા ત્રેશત્યની  
મિલામ ને વિહારની. સ્વમાન ને મુકર્મની;  
પ્રતાપી પુરુષાર્થની. સૂર્યરેખા જગે ઝંઝ.



આકૃતિ ૧/૧

ચન્દ્રના પહાડની પાછુએથી ઉદય પામીને સીંચી સૂર્યના પહાડ  
તરફ જતી રખાને સૂર્યરેખા કહે  
છે. કેટલીક વખત સૂર્યરેખા આખી  
હોય છે અને કેટલીક વખત તે  
હાથના હોંચાણના ભાગમાં જ  
અડધી હોય છે. કેટલીક વખત તે  
સૂર્યના પહાડ મુધી પહોંચે છે અને  
કેટલીક વખત તેના મુધી પહોંચતી  
તથા સૂર્યની રેખાને કેટલાક  
પ્રભાવની રેખા પણ કહે છે. સૂર્યની  
રેખાવાળો મનુષ્ય કળાવાન, વનવાન  
અને કીર્તિવાન થાય છે. લલિત

કળામાં તે પાવગ્ધો થાય છે.

ધણખરુ સૂર્યરેખાવાળો મનુષ્ય લલિતકૌશલથી પોતાની આજીવિકા  
ચલાવે છે અને એ કળાકૌશલથી જ તે વન અને કીર્તિની પ્રાપ્તિ  
કરે છે. સૂર્યરેખાવાળો મનુષ્ય સહેલાઈથી મિત્રો કરી શકે છે અને  
તેમની મિત્રોનો લાભ ઉઠાવી શકે છે. સૂર્યરેખાવાળો મનુષ્ય ત્રીજા જુદા  
વાગો હોય છે અને તેના જુદાવાગના પ્રભાવથી તે નામાની ઉપગ

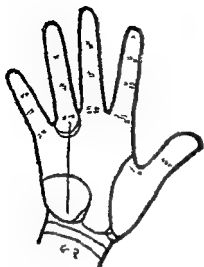


પોતાની સુંદર છાપ પાડે છે. તે આલમમાં આગળ વધવાને પોતાનાં  
 હૃદિયાતુર્થનો ઉપયોગ કરે છે અને અનેક માનવીઓનાં મન મેગવી  
 ને માન, પ્રાપ્તિ ને ધનપ્રાપ્તિ કરતો કરતો નીડરપણે આગળ વધી જાય છે.

સૂર્યરેખા વિનાનો મનુષ્ય જીવનમાં સદાય અવિજ્ઞાની થતો નથી.  
 ધણાવ સૂર્યરેખાવાળા મનુષ્યો કરતાં તેણે પ્રજ્ઞા પુરુષાર્થ ઉદ્યોગ અને  
 ખંતથી વિશેષ ધન અને વિશેષ માન મેગવેલાં માલૂમ પડે છે. એનું  
 કારણ એ જ છે કે, સૂર્યરેખાવાળો મનુષ્ય પોતાના હૃદિયાતુર્થ ઉપર  
 વધારે પડતો વિશ્વાસ મૂકી, આગસ યદને બેસી રહે છે. તે કામ કરવા  
 બેસે તો ઢગલાબંધ કામ કરી નાંખે છે. પરંતુ જો તે આગસ ઉપર  
 ચઢ્યો તો દિવસના દિવસ અને મહિનાના મહિના પણ આગસમાં  
 કાઢી નાંખે છે. એટલે પોતાના કર્તવ્યનું જેટલું ફળ મેગવવું જોઈએ  
 તેટલું તે મેગવી શકતો નથી. પ્રજ્ઞા પુરુષાર્થ, ઉદ્યોગ અને ખંતવાળા  
 સૂર્યરેખા વિનાના મનુષ્ય કરતાં તે વિજ્ય મેગવવામાં પાછો પડી જાય  
 છે. સૂર્યરેખાવાળા મનુષ્યનો મોઢામાં મોઢો દુર્ગુણ તેનું આગસ છે.  
 તેનામાં વાધના જેટલું આગસ હોય છે. અને આગસ મનુષ્યનો  
 મોઢામાં મોઢો થતું છે, માલસ્ય દિ મનુષ્યાણાં શરીરસ્યો  
 મહારિપુઃ । જો સૂર્યરેખાવાળો મનુષ્ય આગસ તણ, પ્રજ્ઞા પુરુષાર્થ  
 ઉદ્યોગ અને ખંતથી પોતાનું કાર્ય અવિસ્તરપણે ચાલુ રાખે તો તે  
 સૂર્યરેખા વિનાના મનુષ્ય કરતાં પણ વચારે વિજયી, વચારે ધનવાન,  
 અને વધારે કીર્તિવાન બની શકે છે. જીવનમાં વિજ્ય મેગવવા માટે  
 પ્રજ્ઞા શ્રદ્ધા, અસત નિશ્ચય અને કર્તવ્યપરાયણતા હોવાં જરૂરી છે,  
 જેટલા પ્રમાણમાં એ વિશેષ હોય એટલા પ્રમાણમાં વિજ્ય વહેલો  
 વરી શકાય.

## સૂર્યરેખાની લંબાઈ

સૂર્યરેખાની લંબાઈ માનવ-  
જીવન ઉપરનું પ્રભુત્વ નક્કી કરે  
છે. કાંડામાથી ગરૂ થઈ સૂર્યના  
પડાડ સુધી પહોંચતી સૂર્યરેખાવાળો  
મનુષ્ય આખા જીવનમાં તીવ્ર  
બુદ્ધિશાળી રહે, દંડ નિશ્ચય,  
ખંતથી અને મહેવાઈથી કર્તવ્ય-  
પ્રાપ્તિમાં વિવિધ મેળની લાભ-  
શાળી થાય છે.

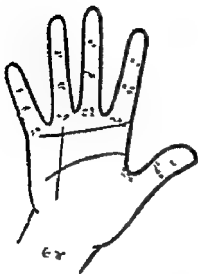


આકૃતિ ૧૧૩

તે સૂર્યરેખા નીચાણના  
ભાગમાં ગરૂ થઈ અધવચ અટકી  
નય તો તે મનુષ્ય ચોતાની બુદ્ધિ  
પ્રમાણે કળપ્રાપ્તિ કરી શકતો નથી.  
ઘેટના ભાગમાં સૂર્ય રેખા છે,  
તેટલા ભાગમાં તે મહેવાઈથી કળ-  
પ્રાપ્તિ કરી શકે છે, પરંતુ બાકીનું  
જીવન તેને મખન મજૂરી અને  
મહેનત કરી આજીવિકાની પ્રાપ્તિ  
કરી પડે છે.



આકૃતિ ૧૧૪



આકૃતિ ૧૮૬

જો સૂર્યગેખા હિંચાણના ભાગમાં હૃદયગેખા હિપગથી હૃદય પામી સૂર્યના પગડા સુધી પહોંચે તો મનુષ્ય પિસ્તાળીસથી સીતે વર્ષની અવસ્થા સુધી અને તેનાની પછી પાર સુખી અને આજ્ઞાદ લિહી ગુમરી, ધન અને યશની પ્રાપ્તિ કરે છે, મનુષ્યના જીવનનો આ છેલ્લો સમય સુખમાં ગયો તો આખું જીવન સુખી ગયું સમજવું. કહેવન છે કે જેનો અત સારો તેનું મર્વ સાડું.

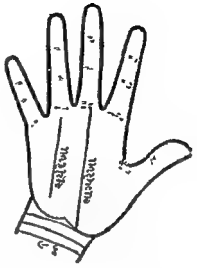
ઘણી વખત ભાગ્યગેખા અને સૂર્યગેખા સખીપણાનું કન્નિય કરે છે અને પરસ્પર સલાવ કરી જીવન દીધાવે છે. ઘણી વખત ભાગ્યગેખા

જો સૂર્યગેખા હિંચાણના ભાગમાં હૃદય પામી મનુષ્યગેખા અને હૃદયગેખા વચ્ચેનો ભાગ આવરી લે તો મનુષ્યનાં ત્રીસથી પિસ્તાળીસ વર્ષ સુખેથી પસાર થાય છે. મનુષ્યના જીવનનો સાતમાં ભાગે ધનોપાર્જનનો વખત ત્રીસથી પિસ્તાળીસ વર્ષ સુધીનો હોય છે. આ વખત સારી રીતે વીતી જાય છે તો પત્ની અન્ય વખતને માટે આત્મી મંદન રહેતી નથી.



આકૃતિ ૧૮૫

નથી દોતી ત્યારે સૂર્યરેખા સ્પષ્ટ  
 હોય છે અને સૂર્યરેખા નથી દોતી  
 ત્યારે ભાગ્યરેખા સ્પષ્ટ હોય છે.  
 ત્યાર ભાગ્યરેખા નથી દોતી અને  
 સૂર્યરેખા સ્પષ્ટ હોય છે ત્યારે  
 સૂર્યરેખા ભાગ્યરેખાનું કર્તવ્ય કરી  
 લે છે, ત્યારે સૂર્યરેખા નથી દોતી  
 અને ભાગ્યરેખા હોય છે ત્યારે  
 ભાગ્યરેખા સૂર્યરેખાનું કર્તવ્ય કરી  
 લે છે. મંપૂર્ણ ભાગ્યશાળી  
 મનુષ્યના હાથમાં બન્ને રેખા દીર્ઘ  
 અને સ્પષ્ટ હોય છે.



આકૃતિ ૧૮૧

તે સૂર્યરેખા જીવનના અમુક

ભાગમાં સ્પષ્ટ હોય, પછી અમુક  
 ભાગમાં અદૃશ્ય થઈ જાય અને  
 ફરી પુનઃ સ્પષ્ટ હોય તો જીવનના  
 જે ભાગમાં તે અદૃશ્ય હોય તે  
 ભાગમાં મનુષ્ય કંઈ ભારે પરાક્રમ  
 કરી શકતો નથી. તે વખત તેલું,  
 બુદ્ધિકોશલ્ય ગુપ્ત હોય છે અને  
 ન જીવનમંદ્રામમાં મુકાવી શકતા  
 નથી. જેમ સાથે જીવનમંદ્રામમાં  
 મુકાવીને સૂર્યરેખાના ટેકાની  
 ખાત આગમ્યકતા છે. નહિ તો  
 ભારે ખોટના પ્રયત્નોમાં સપડાઈ



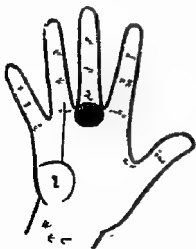
આકૃતિ ૧૮૦ જ્વાના સંન્નિગો ઉપસ્થિત થવાનો ભય વધે છે.

અદૃશ્ય સૂર્યરેખા ઘણી વખત ઉદારકૃપણાની ને ખર્ચાળપણાની  
 નિશાની છે. તે વખતે મનુષ્યે ખાત સાવધ થવાની ને આસ્વીનાયનીને  
 ૨૦૨

છા ભરવાની જરૂર છે. નહિ તો દળી દળીને કુલડીમાં ધરાવ્યા જેવો ઘાટ થાય છે, છત્તનનું રજાનર દ્રંક સમયમાં ખાઈ નાખવાનો પ્રસંગ ઉપસ્થિત થાય છે.

અદૃશ્ય સૂર્યરેખા હિડાઉપણા ને ખર્ચાળપણાની નિશાની ઉપરાંત અપયશ આપવાની પણ નિશાની છે, અદૃશ્ય સૂર્યરેખાવાળો મનુષ્ય સર્ગાસંબંધી; મિત્ર-દોસ્તાર કે અન્ય સ્નેહીવર્તનું તત્ત્વ, મન, ધનથી ગમે તેટલું કામ કરે તો પણ તેમના નરકથી તેને વશ મળતો નથી. એટલું જ નહિ, પણ જિલ્લો અપયશ મળે છે. ઘણી વખત એ જ સગા-સંબંધી, એ જ મિત્ર દોસ્તાર, એ જ સ્નેહી, તેનું ખાઈને ખાદે છે. તે દગો કરી દુશ્મનની મરજ સાથે છે. માટે એવા અદૃશ્ય સૂર્યરેખાના સમયનાં મનુષ્યે જેમ જાને તેમ પ્રવાસાંધ્યા મિત્રા ને સગાના સંબંધમાં આવવું. મુશ્કાલી વાત એ છે કે તેમની સાથે ગિલકુલ સંબંધમાં આવવું જ નહિ અને કદાચ આવવું પડે તો તેમની સાથે નાણાં ધીરવાનો પ્રસંગ પાડવો નહિ. નહિ તો નાણાં અને સંબંધ બંને ખાવાનો પ્રસંગ ઉપસ્થિત થાય છે.

જો સૂર્યરેખા અંડના પાંદડા ઉપરથી ઉદ્ભવ પામી પૃથ્વીના પહોડ

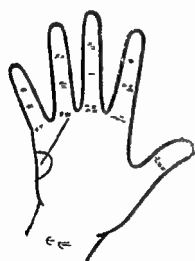


આકૃતિ ૧૮૮

તરફ જાય અને સૂર્યની આંજળીનો પહેલો વેદો જો મજબૂત અને ગાંઠ હોય તો તેવી રેખાવાળો મનુષ્ય કલ્પના અને ભાષા ઉપર કાબૂ ધરાવતો હોઈ લેખક થાય છે અને લેખક તરીકે તે સફળતા મેળવે છે. જો આ મનુષ્યની આંજળીના ટેરવાં ચંખાકારનાં હોય તો તે મનુષ્ય કવિતાને વધારે ચાહી કવિ થશે. જો તેની આંજળીઓ ગાંઠા-ગાંઠાવાળી અથવા તો ચોરસ હોય તો તે ઇનિહાસકાર, ઐનિહાસિક કાવ્ય, કે

અતિહાસિક નવલકથા લખનાર થાય. જે આવા મનુષ્યનો મંગળનો પહાડ વચ્ચે ગાદો ને ઉત્તેજિત હોય તો તે વીર પુરુષોનાં ચરિત્રો કે વીર પુરુષોનાં કાવ્યો લખનાર થાય. યુદ્ધોનું વર્ણન આવો પુરુષ મુંદર રીતે કરી શકે છે. જે મનુષ્યનો શુકનો પહાડ ગાદો અને ઉત્તેજિત હોય તો તે દરુણગુસનો એવો મગ્ગ લેખક થાય કે તેનાં કાવ્યો કે કથાથી તે વાંચકગ્રંથનાં દિવ પીગળાવી આંખમા અમ્મુ લાવી શકે. જે શનિનો પહાડ મજબૂત હોય તો તે ગ્વાયણગાગાઅ, ભૌતિકશાસ્ત્ર કે મરોધન અને વિજ્ઞાનને લગતા પુસ્તકો લખે.

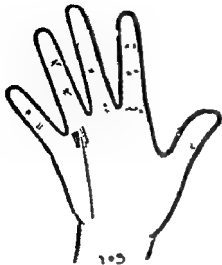
જે સૂર્યગ્રા ઉપલા મંગળના પહાડ ઉપરથી ઉદય પામી મૂર્ધ પહાડ તરફ જાય તો આવી રેખાવાળો મનુષ્ય શાંત ચિત્તથી મુસીબનો વટાવી, હિંગતથી આગળ વધી વિજય અને નામના મેળવે છે. દુઃખના વખતે આવો મનુષ્ય હિંમત હારી જતો નથી, પગતુ ધીરજ ધાગણ કરી ખંનથી આગળ વધે છે ને વિજય મેળવે છે.



આકૃતિ ૧૮૯

મૂર્ધરેખાની સ્થિતિ તેનો શુભ અને પ્રભાવનું દર્શન કરાવે છે. જે મૂર્ધગ્રા જીડી, ગાદી ને ૨૫૫ હોય તો મનુષ્ય મર્જનશક્તિવાળો થઈ નખ અને નીભાગને પ્રાપ્ત કરે છે. સર્જનશક્તિ એ મૂર્ધરેખાનો પ્રથમ મહશુભ છે—નીર્ધનો ગોખ એ મૂર્ધરેખાનો દ્વિતીય સહશુભ છે, ૫૩૧ તે સૌંદર્ય કુદરતની ક્રિયામા હોય, સુદરીના સ્વરૂપમા હોય, કળાની ખીલવણીમા હોય, માનનીની ગદેત પમાડે તેવી દૃતિમા હોય કે ગમે ત્યા હોય જેમ હમણ

તમ્મ હમર આકર્ષાય જ છે. તેમ નીર્ધ તન્વ મૂર્ધરેખાવાળો મનુષ્ય અકર્ષાય છે અને એ સૌંદર્યની પ્રાપ્તિ માટે ગમ્મકવિ દલાપી



આર્તિ ૧૦૭

તે સૂર્યગ્રહા સુર્યના  
પગડ મુઠ્ઠી પહેાચે અને ત્યા  
કેટલીક નીચી ઢેખાઓ દેવ  
તો મનુષ્યની જુદી અને  
શક્તિ ધારા કર્યાં જ્યાં  
એ સામગ્રી ખર્ચાઈ જતી અને  
તથા તેને ચેલો ફગની પ્રાપ્તિ  
થને ધનહીન અને ઉમંગી  
જન હવનાં ઉપ માણનાં  
લાયમા આ ચિન્ન માન હાલ છે



આર્તિ ૧૦૮



આર્તિ ૧૦૯

જન સૂર્યગ્રહાને છેડે અપદ  
પ્રિયતા જેડુ ચિહ્ન હાલ તો તે  
મનુષ્ય સુધી જીવન ગુણગી ધન  
અને વશની પ્રાપ્તિ કરી, સુખેથી  
જીવનની સમાપ્તિ કરે

તે સૂર્યગ્રહાના છેડે ચોગ મુ  
ચિન્ન હાલ નો તે મનુષ્યનો પ્રભ  
તરી આપણજોમાથી અને ઉપારિ  
જોમાથી નહુજમા ગયાય થા



આકૃતિ ૧૦૦

જો સૂર્યરેખાના છેડે ત્રિકોણ  
કે ધ્વજનું ચિહ્ન હોય તો તે  
મનુષ્ય લેખક તરીકેની આરી નામના  
મેળવી પોતાની કાન્કિર્દીનો સુખી  
અંત જોશે. ખીજી રીતે આવું  
ચિહ્ન રાજદાગના લક્ષ્મીમાથા  
નિકલક નીચળી જઈ નામના  
ને સુદૃઢ યશપ્રાપ્તિનું સૂચન  
કરે છે.



આકૃતિ ૧૦૧

જો સૂર્યરેખામાથી એક નાની  
રેખા કૂટીને ગુરુના પદાડ ઉપર  
જાય તો તે મનુષ્ય અત્યંત અને  
સોલગ્નિને વગ થઈ તે માર્ગે  
ધનોપાર્જન કરશે.

ડા બા. - ૧૪



112

આકૃતિ ૧૦૩

જો સૂર્યરેખામાથી એક નાની  
રેખા કૂટીને શનિના પદાડ ઉપર  
જાય તો તે મનુષ્ય કડાપણ અને  
સાલપણથી જીમીન ની ખનીજ  
માર્ગે ધનોપાર્જન કરશે.





૧૧૩

આકૃતિ ૨૦૩

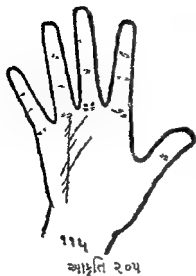
જે સૂર્ય આમાથી એક શાખા  
ફૂગી જુધના પહાડ ઉપર જાય તો  
તે મનુષ્ય તરીકે વ્યાપારી જુદીથી  
ધનોપાજ્ઞને તે વચની પ્રાપ્તિ કરશે

જે સૂર્ય આમાથી એક શાખા  
ફૂગીને શનિના પહાડ પર જાય  
અને મીઠું શાખા ફૂગીને જુધના  
પહાડ પર જાય તો તે મનુષ્ય  
વ્યાપાર, શાણપણ તો વ્યાપારી  
જુદીથી જમીન તે વ્યાપારમાથી  
ધનોપાજ્ઞને તે વચની પ્રાપ્તિ  
કરશે



૧૧૪

આકૃતિ ૨૦૪



સૂર્યરેખામાંથી જાયે જતી  
રેખાઓ સૂર્યરેખાનો પ્રતાપવધાર  
છે અને સૂર્યરેખામાંથી નીચે જતી  
રેખાઓ સૂર્યરેખાનો પ્રતાપ  
ઘટાડે છે.

સ્પષ્ટ ને સુંદર સૂર્યરેખા સર્જનશક્તિનો લાંબર હોઈ, મનુષ્યના  
પુરુષાર્થને દીપાવે છે, ને સૂર્યના પ્રભાવની માફક મનુષ્યજીવનના પ્રભાવને  
આપ આપે છે.



મનુષ્યનું મૃત્યુ થાય છે. જીવનરેખા કે આયુષ્યરેખા જમે તેટલી લાંબી ને સ્પષ્ટ હોય પણ જો બુધની રેખા તેને મળે કે છેદન કરે તો આયુષ્ય-રેખાનું બળ ઘટી જાય છે અને મનુષ્ય સ્વર્ગનો મહેમાન થાય છે. આયુષ્યરેખાને મળતી બુધની રેખા આગામી મૃત્યુનો પેગામ છે. કાંઈપણ નાનંગોમાં તે ન મળે એ જ ઈચ્છવાજ્ઞેય છે. એટલે આયુષ્યરેખાથી બુધની રેખા નોટલી ફર તેટલી વધાર આગી.

બુધની રેખા માનવીના હૃદય પાગખનાર કેન્દ્ર છે. અનેક રોગ જેવા કે મગજ લોહી વડી જમણો રોગ, હૃદય બંધ પડવાનો રોગ, અછળું ને અપચાનો વ્યાધિ, કાળજી, હોઝરી કે જહનના રોગ, પિત્ત અને પિત્ત-પ્રકૃતિના વ્યાધિ, ક્ષન, ન્યુમોનિયા, કે ટાઈફોઈડના મકાનનારિ, વાતરોગ કે સપિવા વગેરે દર્દોનું બુધની રેખા સંદર્ભરૂપક થાય છે. તે વ્યાધિઓની ચક્રી પડતીનું થર્મોમીટર છે.

ઘણા મનુષ્યોના હાથમાં ગિલકુલ બુધની રેખા પાતી નથી. એ નાગમા આવે ચિહ્ન છે. બુધરેખાની ગેરહાજરી, ગરીબનું ટકાઈ

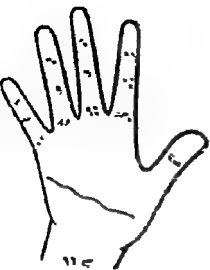


115 .

આકૃતિ ૨૦૭

અને મજબૂત બધાંજી તમ જ નમોની નમતૂલના મુશ્કે છે બુધની રેખા ડાબી નેઈએ તો ગિલકુલ આગી જારી નેઈએ, નહિ તો તે ગિલકુલ નદમ્ય કે ગેરલાજર હોય તો વધાર ઈચ્છનીય છે.

નાકબ-નાકબાવાળી બુધની રેખાસાથે મનુષ્ય એટલા બધા વ્યારિયો પીડાયવો હોય છે કે તે મનવા વાકે જીવે છે, એ મુખ્યસ્ત્રે પાકુગમનું ખાન મુશ્કે કરે છે.



આકૃતિ ૨૦૮

હુધની રેખામાં પડેલો દરેક ટાપુ, આકડી કે તારો દરેક છવમેણુ દર્દનું સૂચન કરે છે. હુધની રેખામાં તારો એ ભયંદરમાં ભયંદર નિશાની છે. ઘણી વખત એ તારો નજદીકના મૃત્યુનું સૂચન કરે છે. એ તારો મૃત્યુ ન આવતું હોય તેને આમંત્રણ આપીને લાવે છે.

આપોસિયાની માફક વાંઝાયૂદ્ધા જતી હુધની રેખાવાળો મનુષ્ય માંદગારની સ્થિતિ બોગવે છે.

હુધની રેખામાં પડેલો દરેક ટાપુ કે કાપ દરેક જુદા જુદા વ્યાધિનું સૂચન કરે છે.



આકૃતિ ૨૦૯

શુદ્ધ પ્રભુત્વવાળા મનુષ્યમાં હુધની રેખા અપચો અથવા પિત્તપ્રકૃતિનું સૂચન કરે છે. જો શુદ્ધની રેખા વધારે જાડેલી હોય તો તે લોહી ચઢવાનો રોગ થાય છે.

ગનિના પ્રભુત્વવાળા મનુષ્યમાં બુધની બગડેલી રેખા પિતાશયના તાવ, વાનગેગ કે અધિવા અને નસોના કમળોગ્ધણના ન્યાયિનું મૂચન કરે છે.

ગવિના પ્રભુત્વવાળા મનુષ્યમાં બુધની રેખા હૃદય ને કેશ્મને લગતા રોગનું મૂચન કરે છે.

બુધની બગડેલી રેખા લાગણીથી હિંગેગઈ જવાનો ન્યાયિ ઉત્પન્ન કરે છે.

ચંદ્રના પ્રભુત્વવાળા મનુષ્યમાં બુધની બગડેલી રેખા તીવ્ર પિતાશયના ઝેરી તાવનું મૂચન કરે છે.

સારી બુધની રેખાવાળો મનુષ્ય શરીર અને મનનું સુદૃઢ આરોગ્ય અને સ્વાસ્થ્ય જાળવવા ઉપગત કુશાગ્રબુદ્ધિથી અને આત્મબળની શક્તિથી વેપાર-ગેજગારમાં આરાધનની દ્રમાણી કરે છે અને આલમમાં વિજય મેળવે છે, વળી તે વૈજ્ઞાનિક શોધખોળમાં પણ આગળ વધી નામના મેળવે છે.



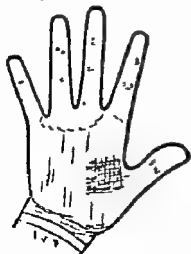
વસ્તુતઃ શુક્રમુદ્રિકાદેખ્યા એ હૃદયદેખ્યાની ભાજિનીરેખા છે અને  
 કેટલાક હાથમાં હૃદયરેખા હોતી નથી ત્યાં હૃદયરેખાનું કામ કંઈ છે.

કેટલાક હાથમાં હૃદયરેખા દોઢા ઉપરાંત શુક્રમુદ્રિકાદેખ્યા દેાય છે.  
 આવા મનુષ્યો અનિશ્ચય પ્રેમભીના હોય છે. તે દયાથી ભરપૂર હોય  
 છે. પ્રેમપાત્રનું સમારે દુઃખ તે જોઈ શકતા નથી અને પોતાના સ્વાર્થના  
 ભોગે પણ તે પ્રેમપાત્રનું દુઃખ અવિનિપણે નિવારવા પ્રયાસ કરે છે.  
 જેમ દીપકને દેખી પતંગિયું પોતાની કાયાને ભાગી મુકવા તત્પર થાય  
 છે, જેમ મંગીનની મધુર સદેહ માટે મૂગ પોતાના પ્રાણ પરહગ્યા  
 તત્પર થાય છે, તેમ શુક્રમુદ્રિકાદેખ્યાવાળો મનુષ્ય પોતાના પ્રેમપાત્ર માટે  
 પોતાનું તન, મન, ધન ત્યાગવા તત્પર થાય છે.

શુક્રમુદ્રિકાદેખ્યાના આ અતિ પ્રેમભાવના સંસ્કારને અંગે કેટલાક  
 તેને વિપવલપટના અને બ્યભિચારના ચિહ્ન તરીકે આલેખે છે.  
 વારનાવિક રીતે શુક્રમુદ્રિકાદેખ્યા વાનનાગ્નિ અને વિપવલોલુપતાનું  
 ચિહ્ન નથી પણ મનની અવિનિ અચાત પ્રકૃતિ અને જ્ઞાનતુષ્ટીની  
 તીવ્ર ઉત્કંઠાશીનું ચિહ્ન છે. આને અંગે શુક્રમુદ્રિકાદેખ્યાવાળા ધણા  
 દર્દીઓ ચક્રી, વાયુ કે હિરટગિયાના દર્દથી પીડાતા માલુમ પડ્યા છે.  
 કેટલીક વખતે શુક્રમુદ્રિકાદેખ્યાવાળા ધણા મનુષ્યો પ્રેમની છૂપી આગથી  
 એવા બળાતા માલુમ પડ્યા છે કે તેનાથી તે આગ કોઈને કહેવાતી  
 નથી અને સહેવાતી નથી. આવા મનુષ્યો ધણી વખત કામજ્વરથી  
 પીડાય છે, અને પ્રેમમર્તિનું મિલત કે સહવાસ નિવાર તેમનો કામજ્વર  
 બેતરતો નથી. પ્રેમના ગણે ચટેલા આવા પ્રેમીઓને પ્રેમમર્તિની વાતો  
 વિશેષ ગમે છે.

જે મનુષ્યના હાથનો પાંજો અગ્નિજ્વલ નાનીમોટી રેખાઓથી  
 જ્વાલેસો હોય છે. તેવો મનુષ્ય અચાંત પ્રકૃતિનો અને જ્ઞાનતુષ્ટીની  
 નળાશઈવાળો હોય છે. તેવા મનુષ્યના હાથમાં શુક્રમુદ્રિકાદેખ્યા હોય  
 તો તે સદાય અચાંત પ્રકૃતિવાળો રહે, ગત ને દિવસ કંઈને કંઈ,  
 વિચાર તેના મનમાં ઘોળાવાજ કરે, શાન્ત અને સુખી નિદ્રા  
 અચિત્ત જ હો, સંદેહ નહોતો વાતમાં ઉત્કંઠાજ્વલ જાય, ને યોગિયા

સ્વભાવરાજા થતો જાય. આવા મનુષ્યમાં શુક્રશુદ્ધિકારેખા વાનનાનુ  
આગપણુ કરે છે. વ્યાગે વિચારના ભાગથી આવેા મનુષ્ય અશાન્ત  
બની જાય છે ને ઉદ્વેગઈ જાય ત્યાગે વિવાન કે વાનનાના માર્ગે તે  
શાન્તિ મેળવવાનો પ્રયાન કરે છે. મગજનુ સમતોલપણુ શુભાવી  
બેનવાથી તે આ માર્ગે વળે છે અને પાછો પસ્તાવ છે. આંધા  
નુષ્ય ધારે છે કે દુનિયામા તેનુ સ્થાન નથી. દુનિયામા કાઈ તેની  
જગત હતુ નથી. આવા પ્રાણની વિચારમાળા શુક્ર થના તે ઉત્તરેતર  
વધતી જ જાય છે. એની વિચારતદ્વામા તે તેના ગાદ મિત્રાના પાનુ  
તનામ કર્તવ્યો એ પડી એક માર્ગદર્શી તપાની જાય છે, તેગા  
વચ્ચે છે અને તે નમામ કર્તવ્યોમાંથી તેના વિશ્વાસ ભરી જાય છે.  
તેને એમ લાગે છે કે તેના મિત્રો પાડુ તેની જાએ દગ્ગા ગમે છે એક  
માખીની પેઠે તેને સ્વાસ્થા કમળાઆનુ જાણુ ગમે છે કતાઈને તકાં  
વવ કન્વાના મઠા જેવી તેની નિયતિ કરી મૂકનાર એ દ્વાખાલ  
મિત્રોની આરે હવે તેને શી પેવાદેવા છે. આવેા મનુષ્ય નાનામાં  
નાના દુષ્ખને પડાડ નમાન ગમી વ છે, જ્યા નામમાન પણુ ભર



આકૃતિ - ૧૧

દાય નહિ ત્યા પડાડ જેવો ભય  
છે એમ માની બેને છે, અને આ  
ગીત તેન વિનમ્રમ, વાયુનું દર્  
વાશુ પડે છે.

વળી જો આવા મનુષ્યનો  
દાય મગજ ને કડક દોષ, અને  
શુક્રનો પડાડ વિશ્વાસ પોચો  
દોષ, કે નાની મેગી અને  
મેખાઓથી જાણેયો દોષ તે તે  
વિષયવિષય અને વિષયનુદિવને  
નાર્મ વળે છે અને ને વિશ્વાસ  
નુદિવને અમે મંત્રાપ કે ગુપ

માનવાનો પ્રયાસ કરે છે તે જગતની પરવા કરતો નથી, કાગલ કે જગત તેની પગલા કરતું નથી. સામાજિક ને કૌટુંબિક જીવનને તે નકામાં ગણે છે. તે ફક્ત એક જ જીવન સારું ગણે છે અને તે વિષયવૃત્તિનું.

શુક્રેખાનું ખરાબ પરિણામ જિગતી જુવાનીમાં આવે છે. તમામ પ્રકારના હાથવાળામાં આ અવસ્થામાં શુક્રેખા માટે પરિણામ નીપજળ્યા વિના રહેતી નથી. પણ જિગતા જુવાનો, મુખ્યત્વે ફરીને મેળધી ત્રીસ વર્ષ વચ્ચેના જુવાની કૂટતી જુવાનીને અંગે સુંદરીના સહવાસની ડંચા ધરાવે છે; કામિનીના કટાક્ષથી ઘવાઈ તેઓ પોતાનું ભાન ભૂ લે છે અને તેને મેળવવાની માનસિક પ્રતિજ્ઞા સેવ્યા કરે છે; આથી તમનું મન ઉત્કંઠાઈ જાય છે. અને તેમને સુંદરીના મંભોગના સ્વાન આપ્યા કરે છે. આવી અતૃપ્તિમાં તેઓ મૃદિકમ વિરુદ્ધની કુટવના ભોગ બને છે. આ કુટેવથી ક્ષતવીર્ષ અને શક્તિહીન થતા જાય છે. તેઓ સ્વભાવે શરમાળ અને નરમ બની જાય છે. તેઓ એકાંત છૂવન યુગ્મરવાનો નિશ્ચય કરી તેમ કળતા થઈ જાય છે. મમાજ કે લોકોના મંસર્ગમાં જેમ બને તેમ ઓછા આવે છે. સ્ત્રીજનિના નાહવાસમા આવતાં પણ તે ડરે છે, પરંતુ માનસિક મહવામ અને માનસિક મંભોગથી જ તૃપ્તિ માનતા થઈ જઈ ઉપર જળાવેલી ભવંકર કુટવનો ભોગ બની જાય છે.

એવા નવજુવાનોને લગ્ન થવા પછીથી કે પચીસમું વર્ષ વટાવ્યા પછીથી દુનિયાદારીનું ભાન આવી જાય છે. તેમના પશુજીવનનો તેમને ખ્યાલ આવે છે અને તેથી તેઓ સુધરી જાય છે. આમાંના કેટલાક તો ક્ષતવીર્ષ અને શક્તિહીન બન્યા છતાં ઘણાં લાંબા કાળ સુધી સુંદરતા નથી, ગતિના પ્રભાવવાળા ઘણા યુવાનો આ દર્દના દર્દી હોય છે. સુંદર મારી ગિખામણ અને માળાપ કે વાલીઓની તડ અને ફડ ચોખ્ખે ચોખ્ખી વાત તેમને આ કુટેવમાં પડતાં ઘણી વખત અટકાવે છે.





આ નિ ૦૧૦

તે શકેખા શુની આગળી  
અને શનિની આગળી વચ્ચે  
શુક્ર યદ્ય શનિના કે ગિના પડા  
હી પડાવ તો તે કેવળ વિનાની  
પ્રકૃતિ ને માન્યા મનના  
સચર ૬

તે શકેખા શુની આગળી  
અને શનિની આગળી વચ્ચે  
શુક્ર યદ્ય છે બુદ્ધિ પડાડ નીચે  
હાથના છેડા નુધી પડાવે તો તે  
અવિગત ચેતનગ્નિ ન પનાગ્નિ  
દેખાડ ને હાથમા લીધેલ મન  
પાડ પાડવાની ધરત સચર છે

તે શકેખા નાની નાની નુદક  
તરક બે ના કે આગ લીગીઓની  
નેવી હોત તો તે વિભગી મન  
ને પ્રયગ આ ૧ વનિયા પદ  
સચર છે



## ૨૮. વિકારરેખા

વાસના વિપ(ય) તૃપ્તિની, ધેલજા સંભોગની;  
રેખા વિકારની જાણે. સ્થિતિ ને સ્થાનબ્રહ્મની.

\*

વિકારરેખા એ સ્થિતિ ને સ્થાનબ્રહ્મ થયેલા પુરુષની પ્રથમ  
વાનનાતૃપ્તિનું, નંદમ વિનાના સંભોગનું, મદ્યેલી વિકારી તૃપ્તિનું,  
અનિગય ઉન્નતપણાનું છટકેલ ને લપટપણાનું ચારિત્ર્યશિથિલતા ને  
ચારિત્ર્યહીનતાનું લય જમા લય કડ નિશાન છે. આની ગખાવાળો પુરુષ  
મા, બદેન કે દીર્ઘીમા ઠઈ બેઠ જોતા નથી. તેની પ્રથમ વિકાર-  
તૃપ્તિમા તેને ગાગમારનું લાન ગઢતું નથી. તેને માદનત પુષ્પનીકામજીના  
નલવચનો ટાક્યા વ્યય થયે :

મત્ય વચન અરુ દીનતા. પરજી માત મમાન;  
ઈતનેરે હરિના મિલે. તો તુલસીદાસ જમાન.

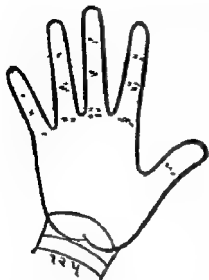


આકૃતિ ૨૨૮

વિકારરેખા ચક્રના પંચાંગમાથી  
ઉત્પન્ન પામી અર્થિદાનરે નુકેના  
પંચાંગમા વિગમ છે.

૪ નમો આ ગખા -  
આયુષ્યગખાને છેદે જી ત જ નમય  
ત માણુનું હામ-હાડાગિના  
મનુ થાન છે.

કેટલીક વખત વિકારરેખા ચંદ્રના પહાડમાંથી નીકળી પોંચી



આકૃતિ ૨૨૫

ગંજેલી હોય છે જ. તઓ એક હાથમાં સુગ ને બીજા હાથમાં સુદરીના બોમી હોય છે. આ વિકારરેખાના સ્થાન પરથી બીજી પછી એક ગખા અગમ નીકળી, નીચી ને નાધી શુકના પહાડ પર ગય છે. આ રેખા મોટી પેશાળના દર્દીની ખાન સૂચક છે. ધનું સામે આ રેખાથી માણુનને તેની યુવાવસ્થાથી જ મોટી પેશાળનું દર્દ સાચુ પડે છે. જે રેખાનું નમજુ જઈને કિપચાગ કરતામા આવે તે આ દર્દ નાન થઈ શકે છે. આ ગખાનો બીજો પ્રભાવ અભત્યાસન્ય ને અપેવ પાન એ પણ એક વિશિષ્ટ ચિહ્ન છે.

સુધી પહોંચે છે. આ રેખાવાળા માણુનને પરચી અંબોગના અવન પરચી સંભોગની ઈચ્છા અને પરચી અંબોગની કલ્પના થવા કરે છે, અને ઘણી વખત તે તેના વિકારી સ્વપ્ન, વિકારી ઈચ્છા, ને વિકારી કલ્પનાને અમલમા મુકે છે. પણ આ રેખાવાળા આદમી પ્રથમની રેખાવાળા આદમી જેટલો ભયંકર નીવડતો નથી.

છતાંય જાને પ્રકાગની રેખાવાળા માનનીઓ દાગડિઆ, અકીળીઆ ને

આ રેખાવાળા માણુમા ઓને ઈચ્છાગ નાચનાગ હોય છે, અને ઓની ચકાખીયા આ માણુમા થમે તેવું જુડું કામ થણુ કરાવડું જાને છે.

## ૨૯. મંગળ રેખા

મંગળરેખા એ આયુષ્યરેખાની લગિનીરેખા છે. એ આયુષ્યરેખાના અદ્યના ભાગમાં આયુષ્યરેખાની નમાનગતિએ રહે છે. મંગળરેખા



આકૃતિ નં ૧

મંગળરેખાનો ઉદ્ભવ મંગળના નીચલા પહાડ પગથી શરૂ થાય છે અને કાડાની પોચી નજી આયુષ્યરેખામાં તે વિગમ છે

મંગળરેખા ઘણા મોડા મનુષ્યાના હાથમાં જોવામાં આવે છે. મંગળરેખા જેટલી લાંબી, જીડી અને સ્પષ્ટ હાય છે, તેટલા જીવનના મમયમાં મનુષ્ય નર્મ પ્રકાર વધારે ઉત્સાહી જોવામાં આવે છે.

મંગળરેખા જેટલી ટૂંકી તેટલા જીવનના મમયમાં મનુષ્ય નર્મ પ્રજાને શાંતિ ભોજનમાં માનૂસ પડે છે

મંગળરેખા આયુષ્યરેખાની લગિનીરેખા હાઈ કેટલીક વખત તે આયુષ્યરેખાનું કામ કરી લઈ મનુષ્યના આયુષ્યમાં દૃઢિ કરે છે





આકૃતિ ૨૨૧

**ત્રિકોણ :** આયુષ્યરેખા, મસ્તકરેખા અને હૃદયરેખા આરોગ્યરેખા વડે મનુષ્યના હાથના પાંચમાં ત્રિકોણ બને છે. જેમ ત્રિકોણ મોટો તેમ વધારે સ્થાનું ફળ મળે છે; કારણ કે આરોગ્યરેખા આયુષ્યરેખાથી જેમ દૂર તેમ વધારે સ્થાનું.

**હૃદયરેખા ને મસ્તકરેખા વચ્ચેનું અંતર :** હૃદયરેખા ને મસ્તકરેખા વચ્ચેનું અંતર મનુષ્યનો સ્વભાવ ને તેની પ્રાણ પ્રકૃતિનું સૂચન કરે છે. આ અંતર સમાન ને માપસર હોય તો મનુષ્ય સમ હાવી ને સિદ્ધાન્તવાદી થાય છે, જો અંતર ટુંકું હોય તો મનુષ્ય સાંકડી વૃત્તિવાળો, અદેખા ને ઝેરીલો થાય છે. જો અંતર હૃદયી વધારે હોય તો મનુષ્ય મિદાન વિનાના ને મજામાં આવે તે પ્રમાણે ચર્ચનામાં હોય છે.

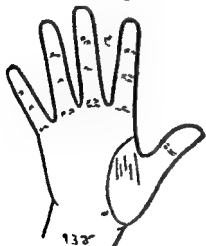
**શનિની મુદ્રિકા :** શનિની મુદ્રિકાનો હૃદય શુરુની આંગળી ને શનિની આંગળીની વચ્ચે થાય છે. તેની ગતિ શનિના પહાડને આવરી લેતી હોય છે. જાળાકાર ગતિએ એ શનિના પહાડને આવરી લે છે. એટલે એનો દેખાવ મુદ્રિકા જેવો હોય છે.



શનિની મુદ્રિયાંબા ૨ મનુષ્ય  
અરિથમ પ્રકૃતિનો, વારે વારે અનેક  
ધર્મો બદલનારા હોય છે. કારણકે  
એક ધર્મમાં તેનું ચિત્ત વાંગા  
ખત સુધી ચાંટતું નથી એટલે  
એને વિજય મળતા નથી. તેનાં  
આર્થ તથા કાર્ય આઠકેવા  
અધુર ગમે છે, દુનિયાના મળા  
કેજદારી ગુનાઓ કરનારાના ધર્મ  
હાથમાં આ ગ્રિહ નેત્રમાં આવે  
છે. શનિની મુદ્રિકા એ ભયંકર  
ચિહ્નનું એક છે.

વંત્રની મદદથી જ આ ગેખાનો સમૂહ બારીકાથી જોઈ શકાય છે. માટે બગબર બારીકાથી તપાસ કર્યા બિવાય મંતાનો રુપિતની મંખ્યા કહી શકાતી નથી.

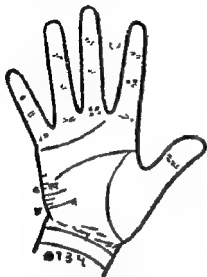
**મિત્રગેખા :** મનુષ્યના જીવનમાં મા, બાપ, ભગિની, સ્નેહીવર્ગ ને મિત્રમંડળની ઘણી અસર હોય છે મનુષ્ય એ સામાજિક પ્રાણી છે અને સમાજમાં ઘણા મનુષ્યોની મદદ વગર તે આગળ વધી શકતા નથી; વળી માનવ એ કુટુંબનું પ્રાણી છે. તેના જીવનની ગતિઆત જ કૌટુંબિક જીવનથી થાય છે એટલે કુટુંબના આધાર નિવાસ પણ તેને ચાલી શકતું નથી. વળી માનવ ગાંઠનું પ્રાણી છે. અને ગાંઠમાં અનેકાનેક દેશભક્તોના ને ગાંધીય નગવીરોના મહાસમા તેને આવવું પડે છે. અને ગાંઠ કે માતૃભૂમિ માટે તેને ઈઈ ને ઈઈ ફગળ અઢા કરવાની હોય છે, માતૃભૂમિ પ્રતિનો પ્રેમ તેને ઉન્નત સ્થિતિએ પહોંચાડે છે. જનની જન્મભૂમિસ્થ સ્વર્ગાદિય ગરીયસી । સ્વર્ગથી અને જનની કરતાં પણ અધિક જન્મભૂમિ માટે તે શું કર્તવ્ય ન કરે ! પોતાની આર્થિક ઉન્નતિ ચાહનાગને પણ અનેક મનુષ્યોના પ્રમંથમાં આવવું પડે છે. આ રીત મનુષ્યના જીવનમાં ઘણી વ્યક્તિઓની અસર હોય છે.



જાનિ - ૨૪

તે જે વ્યક્તિઓની નેટલી નેટલી મહાન અસર મનુષ્યના જીવનમાં પડે છે. તટલી તટલી. મુખ્ય વ્યક્તિઓની ગભી ગેખાઓ લાખી-ટુંકી, ગાદી કે ઓછી હોય છે તેટલાતેટલા પ્રમાણમાં મનુષ્યના જીવનમાં તેમની અસર વધતી ઓછી હોય છે.

શત્રુરેખા : જેવી રીતે માનવીને મિત્ર દોષ છે તેવી જ રીતે તેને હવનમાં શત્રુઓ પણ દોષ છે. તે તેને જગ્યાએ સુખ મળવા દેતા નથી. કેટલાક શત્રુઓ તો મિત્રના રૂપમાં પણ દોષ છે, તે મિત્રોનો સ્વાંગ



આકૃતિ ૨૨૫

ધરી શત્રુઓનું કામ કરે છે. તે નેના હિતશત્રુ દહેવાય છે. શત્રુઓ તો કાને નથી દોતા ! મર્દને માથે શત્રુ તો હોય જ. એ શત્રુઓને કીધે જ દુઃખના વખતમાં તેની કિંમત અંકાય. શત્રુઓ દુઃખની કસોટી કરનાર કામિયાગર હોય છે.

આવા શત્રુઓની રેખા ઉપલા મંગળના પકાડના છેડે આડી પડેલી હોય છે. દરેક રેખા દરેક શત્રુનું સૂચન કરે છે. કેટલાક વિડાનો ચંદને છેડે આવેલી આડી રેખાને શત્રુરેખા ગણે છે.

ચિંતારેખા : મનુષ્યનું હવન સદાએ સુખમાં જતું નથી. 'થડી થડી તડકા ને છાંયડો ફેરવાયે' તે પ્રમાણે શુદ્ધ સુખ ને શાન્તિ હવનભર માણસને દેતાં જ નથી. તેને નાની મોટી ઘણી ચિંતાઓમાંથી પસાર થવું પડે છે. કેટલીક ચિંતાઓ નાની હોય છે. કેટલીક ચિંતાઓ મોટી હોય છે. ચિંતારેખા વ્યાં સુધી લાંબી હોય તેટલા પ્રમાણમાં ચિંતા કે દુઃખ જાણવું, અને જે રેખાને મળતી કે છેદતી હોય તે રેખાની ચિંતા સમજવી.



કેટલીક ચિંતાઓ તેના આયુષ્યને, મસ્તકને કે હૃદયને અસર કરનારી હોય છે તે વધુ લયંકર છે.



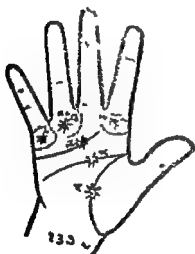
આવી ચિંતાઓ જતાવનારી રેખાઓ હોય છે, તે શુક્રના પહાડમાં આડી પડેલી હોય છે, ને સાંધી લખાઈ, આયુષ્ય, મસ્તક અને હૃદયરેખાને છેદે છે. કોઈ કોઈવાર તો તે ધનરેખાને છેદી અપયશ અપાવે છે.



# ૩૩. શુભ અને અશુભ ચિન્હો

રેખા દિપ્ત માણુમના હાથમા ઘેટવાક ગુભ અને ઘેટ્યાક અગુભ ચિહ્નો નેવામા આવે છે. ગુભ ચિહ્નો રેખાના પ્રભાવ ને પ્રભાવ, બાક તેમ જ નેમમા વસાન છે છે, ત્યાં અગુભ ચિહ્નો તેમા ઘટાડો કર છે માત્ર ગુભાગુભ ચિહ્નાના જાળાજાળની તુલના કરી, તેમની રેખા દિપ્ત ઘટલી અથવા ધાર છે તેનું જાગીમઠઈના નિરીક્ષણ કરી અનુમાન લાધવ સંજ્ઞીર છે

તાગે એ ગુભાગુભ ચિહ્ન છે : (અ) તાગે એ તૈથી અગત્યમા અગત્યનું ચિહ્ન છે હસ્તરેખા એ વીજગીત જાળ છે નાગ રથના નાગ પિંડાન લારે છે ને જગ રથજે જૂડ પશ્ચિમ લાવે છે



આ,તિ ૧૧૭

(બ) તાગે ને શુભના પડા દિપ્ત દેખ તો મનુષ્ય પ્રજા આગનાવાળા નતાનાન અને ધનવાન થાય છે

(ક) તાગે ને ગરિના પડા દિપ્ત દેખ તો મનુષ્ય જ્ઞાવાન વિદ્વાન, ધનવાન ને જાતિન થાય છે

(ડ) તાગ ને ખુબના પડા દિપ્ત દેખ તો મનુષ્ય જુદિમાન જ્ઞાવાન ને ધનવાન થાય છે

(ઈ) તારો ને આયુષ્યરેખા

(જ) તાને ને હાથેના ઉપર હોય તા મનુષ્યને પ્રેમપાનમાં અકલ્પ્ય નિર્ગા, સ્નેહીઓ તરફથી દયા ને દોહ થાય છે ને તેનાથી ઉત્પન્ન થતા અકલ્પ્ય ને અવર્ણનીય ગોડને લીધે મનુષ્ય મદ્દ પાતી, હાથ પાંચ પડવાના નાધિથી મનુષ્ય પામે છે.

**શુભ ચિહ્ન :**

**ચોરસ :** ચોરસ એ નામે ગણ ચિહ્ન છે એ આવી પડનાર આકૃતિમાંથી મનુષ્યનો બચાવ કર છે, એ મંત્રસ્થપનો નિવિ.ગાર્ડ ને દુર્ગમન દાગનો મનુષ્ય છે એ મળનમરુની નિન્નેરી છે ને આકૃતિદાગનો આધાર છે.

ગમે તે રેખા ઉપર કે પહાડ ઉપર તે હોય તો તે રેખા કે પહાડના ગુભ બળની તે રૂઢિ કર છે, અશભ મળતુ નિવારણ કર છે, આન ચોરસ એ નદાર મનુષ્યના હૃદયનો હવનો નવગતા ચોક્કસ છે.

**ત્રિકોણ :** ત્રિકોણ એ ચોરસ કરતા બીજા નમરુનુ શુભ ચિહ્ન



આકૃતિ ૨૦૮

છે જે રેખા પર, પહાડ પર આગળી પર નિકાલ આપે હોય ત નાના, પહાડ કે અગળીના માનનિક બળ અને નેમ, પ્રતાપ ને પ્રભાવમાં તે રૂઢિ કર છે. માનનિક શક્તિનો તે ઓજસ્વી નિતારો છે ને કર્પના શક્તિનો આભાદ નાગર છે

(ક) ત્રિકોણ ને શુદ્ધ પહાડ પર આપે હોય તા તે મનુષ્યની મહત્વાકાંક્ષાનો પ્રકર પાતી તના વિચર અપાવે છે.

(સ) ત્રિશણુ ને શનિના પહાડ પર આ ચો દોય તો તે મનુષ્યના  
ડહાપણુ ને વિનશમાં વૃદ્ધિ ડગી તેને ના યનાવે છે

(ગ) ત્રિશણુ ને ગવિના પહાડ પર આ ચો દોય તો તે મનુષ્યની  
પ્રામા વૃદ્ધિ ડગી, તેમાં યશ અપાવે છે

(ઘ) ત્રિશણુ ને શુધના પહાડ પર આ ચો દોય તો તે મનુષ્યના  
શુદ્ધિચાર્તુત્વમાં વૃદ્ધિ કરી તેને વિજ્ઞાન ને ધનવાન બનાવે છે

(ચ) ત્રિશણુ ને જીવના પહાડ પર આ ચો દોય તો તે મનુષ્યની  
પ્રજ્ઞા ને પનાશુખિમાં વૃદ્ધિ ડગી તેને મહાન સ્વિ ને મહાન લેખ  
બનાવે છે

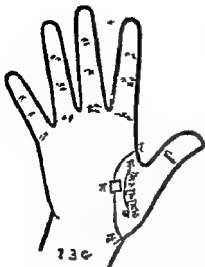
આ દષ્ટિએ ભગિનીરખા એ ઉત્તમોત્તમ રેખા છે. બ્યારે બ્યારે મુખ્ય રેખાનું જળ ઘટી જાય ત્યારે ત્યારે ભગિનીરેખા એના જળનું સિંચન કરીને પણ મુખ્ય રેખાને ટકાવી રાખે છે. તે પરકલ્યાણ માટે સ્વાત્માર્પણ કે કુળ્યાની કરનાર મહાન વ્યક્તિની ગરજ સારું છે અને આ દષ્ટિએ તે ગાગમાં સારું ચિહ્ન છે. સંત કે મહંતની ગરજ માગનાર આ રેખા મદાયે સાર્થવાહિની છે.

**અશુભ ચિહ્નો :**

**વાંકીચૂંકી ને આછી પાતળી રેખા :** વાંકીચૂંકી ને આછી પાતળી રેખા એ પ્રથમ નજરનું અશુભ ચિહ્ન છે. એ મનુષ્યના જીવનની ચડતી પડતીના ચમકાવે બતાવે છે.

**ફાંટા પડતી રેખા :** ફાંટા પડતી રેખા એ બીજા નજરનું અશુભ ચિહ્ન છે, તે મનુષ્યના મગજનું સમતોલપણ હલાવી નાખે છે. અને કંટાળા વખત તેને ડરવાનું હોય છે કંઈક ને કરાવી નાખે છે. કંઈક. આવી ફાંટાવાળી રેખા ઘણી વખત મનુષ્યના ધંધા બદલાવે છે. જેમ જેમ આની ફાંટાવાળી રેખા વધારે ગાંઠ ને સ્પષ્ટ થતી જાય છે, તેમ તેમ મનુષ્યના જીવનનો ક્રમ બદલાતો જાય છે, અને કંઈક કંઈક વખત તો ક્રમ અને ધંધા નક્કર બદલાઈ જાય છે. આવી રેખાવાળા ઘણાંય ડાહ્યા માણસો ખટપટીઆ ચર્ચ ગયેલા માલુમ પડે છે. ને ઘણાંય ડાહ્યા ખટપટીઆ માણસો ડાહ્યા ને વિવેકી માલુમ પડે છે. આવી રેખાવાળા માણસો પોતાનો ધંધા પણ બદલી નાખે છે.

**ટાપુ :** ટાપુ એ ત્રીજા નજરનું અશુભ ચિહ્ન છે. એ રેખા કે પહાડમાં ખામીનું સૂચન છે. હંમેશા એ આવનાર આપત્તિનું સૂચન કરે છે ને હંમેશાં એ ઓછુવત્તુ નુકસાન જ કરે છે. જેમ બોયે પડેલો પોદડો માટી લીધા મિચાય ઉખડતો નથી, તેમ રેખા કે પહાડમાં આવી પડેલા ટાપુ તેના જળને ઘટાડા સિવાય ગહેતો નથી.



૧૩૬

આકૃતિ ૧૦૯

આવે છે કે જો આ લગ્ન થયા પછી તે રેખા નીચી રીતે વહેવાને બદલે ઊંચી રીતે વહે છે અને રેખાભંગનો આંકડો વાંકા વર્ણા આગ દાની દિશામાં જાય છે, અર્થાત્ તે મૂળ રીતે તરફ જાય છે.

(ક) જો આયુરવેદીનો લગ્ન થઈને તેનો આંકડો આગ દા તરફ જાય તે માનવીનું અવશ્ય મોત થાય છે.

(દ) જો મરણરેખાનો લગ્ન થઈને તેનો આંકડો હાથના પાંચ તરફ ગમે તે મનુષ્ય આંકડો થઈ જાય છે ને એ ગાંડપણમાં તેનું મોત થાય છે.

(ઈ) જો દુઃખરેખાનો લગ્ન થઈને તેનો આંકડો તેના મૂળ તરફ વળે તે દુઃખના તમામ બળને તે હણી નાખે છે ને માનવીનું મોત આવે છે.

૨૩૬

રેખાભંગ : રેખાભંગ એ યોધું અંગુલ ચિહ્ન છે. જો રેખાભંગ નાનો હોય તો યોધું નુકસાન થાય છે અને જો મોટા હોય તો મોટું નુકસાન થાય છે.

કોઈ કોઈ વખત રેખા ભંગ થયા પછી ભગિનીરેખા ચોરમથા મધાય છે. ત્યાર નુકસાન થતું અટકી જાય છે.

કોઈ કોઈ વખત રેખાભંગ થયા પછી તે આગળ વધતી જ નથી. આ અવશ્ય માણી આકર્ષનો પાવ છે.

નીચી લગ્ન સમય તો એ નીચી રીતે વહેવાને બદલે ઊંચી રીતે વહેવાને આંકડો વાંકા વર્ણા આગ દાની દિશામાં જાય છે, અર્થાત્ તે મૂળ રીતે તરફ જાય છે.



૧૩૭

આકૃતિ ૧૩૦

આવે છે કે જો આ લગ્ન થયા પછી તે રેખા નીચી રીતે વહેવાને બદલે ઊંચી રીતે વહે છે અને રેખાભંગનો આંકડો વાંકા વર્ણા આગ દાની દિશામાં જાય છે, અર્થાત્ તે મૂળ રીતે તરફ જાય છે.

ચીપીઓ : ચીપીઓ એ પાંચમું અશુભ ચિહ્ન છે. ઘણી વખતે રેખાનો અત ચીપીઆના જેવા આકારમાં થાય છે. તેથી 'રેખાનું' પણ એ ક્રાંતામાં વહેંચાઈ જાય છે અને મળ રેખાને તેટલું નુકસાન કરે છે. કુટલીક વખત રેખાનું પણ ચીપીઆમાંથી નીકળતા અનેક ક્રાંતામાં વહેંચાઈ જાય છે અને રેખાને નિરુપયોગી બનાવી મૂકે છે. ઘણા ક્રાંતાવાળી ચીપીઆના આકારની રખા, જોતે દિવસે નિર્ણય અને નિર્ણય બની જાય છે. ઘણા ક્રાંતાવાળા ચીપીઓ નુકસાનકારક ચિહ્ન છે.



121

આકૃતિ - ૩૧

ટપકું કે ડાઘ : ટપકું

કે ડાઘ એ ગ્રામા ને પહાડમાં જુદું અશુભ ચિહ્ન છે. જે વખતે રખામાં કે પહાડમાં ટપકું હોય કે ડાઘ હોય તે વખતે ગ્રામા પહાડનું પણ ઓછું થઈ જાય છે. મસ્તકરેખા ઉપર શનિના પહાડની નીચે તે ટપકું કે ડાઘ હોય તો માથાના ભાગને ઈજા થાય છે. અગર તો ઉમરના પચીસ વર્ષ પછી નાગડાગી કાગલો જેલયાત્રાનો પ્રસંગ ઉપસ્થિત થાય છે.

સાંકળ-સાંકળવાળી રેખા : નાકળ-નાકળવાળી ગ્રામા એ સાતમું અશુભ ચિહ્ન છે, આની ગ્રામાવાળા મનુષ્ય નનનો, મનનો કે ધનનો કાળુ રાખી શકતા નથી અને ઘણી વખત તે દિવસે 'ડાઘો', નિગળાવાદી ને મગ્ગા ખાતર જીવતાં માલુમ પડે છે. તેનું શરીર તંદુરસ્ત હોય નથી, મન મગ્ગાનું હોય નથી ને હૃદય બહુ જ પોચું હોય છે, વ્યાપે નાકળનો ભાગ નીચી, નાગી ને સ્પષ્ટ રેખામાં પગિામે છે, ત્યારથી જ એની કંઈક ઉન્નતિ થયા માટે છે. ગાંધી તા જેના માથા ન મગે તેના ચાલ્યા કેમ જાય ?

## ૩૪. રેખા પ્રમાણે ઉંમરની ગણતરી

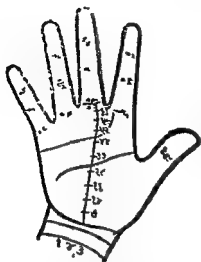
ઘણીએ વખત મનુષ્યની ઉંમર-ગણતરીમા ભૂલ આન છે, એ ભૂલ જેમ અને તેમ ઓછી આવે એ વવારે ઈચ્છનીય છે કેટલીક વખતે મનુષ્યના દેખાવ ઉપરથી તેની ઉંમર કલ્પની પડે છે, કેટલીક વખત તેના હાથના પળને વાગ્વાર દયાણુ કરી, જ્યાં આગળ વેળા જવાં જણાય ત્યાંથી તેની ચાલુ ઉંમર ગણી અનુમાન ગુરુ પડે છે. આ બંને ગણતરીમા ભૂલ આવવાનો વારર રમર છે. નાગમા નાગ ન તા મનુષ્યની ઉંમર પૂછી, તે ઉંમરને ખરી માની ભૂલકાગ, વર્તમાનમાગ ને ભવિષ્યકાગના બનાવ કહ્યા દીક પડે છે

હસ્તરેખા જોનાર ને ભાવિચયન ગુનાર આ દમ વાર, મહિનો કે મમયનુ ભાવિ હી ગુતો નથી તના ભાવિચયનની ગણતરીમા ૭ માસ, બાર માસ અને કેટલીક વખત દેઢ વગનનો ૨૦ નાનાન્ય રીત આરે છે. જમ હસ્તરેખા જોનાર ત્રીણુ તમ આના તદાન્ત ઓછો આવે છે.

ખીજી એક અગત્યની બાબત જણા ના નિવાવ આને તેમ નથી તદત નહવા બનાવો મનુષ્યની હસ્તરેખાથી મળી આવતા નથી, તથી જો ઘઈ દિવસ વિચરતા બનાવ ચાક્રમ મમયે અમુક પ્રાગ બન્યા એનુ હેનાર મળ તા ત છેતગનાર ધુતાગ છે, એમ માન્ય કેજા અગત્યના બનાવો, નાટા મદદાડો હાનતી વિચિત્રમા રેગકાગ બન કુ કમાગીના મમયો મહત આજ્ઞતા ગનારો અને અતિ આન ના અવમરા હાન-ખાથી તેઈ અને જાણી શકાય છે જઈ જઈ વ્યક્તિઓએ અથવા જઈ જઈ ન તુઓએ દ્યારે દ્યાર માનનીના હાન ઉપર અસર કરી, અસર કરે છે, કે અસર કરગે તેનુ ચાક્રમ અનુમાન હાનગખાથી બાધી શકા છે, પણ અસર કરનારી વિતઓ કે વસ્તુઓનાં નામ દામ કે ગામ આપી શકાતા નથી



ભાગ્યરેખા પ્રમાણે ઉંમરની ગણતરી :- આમાન્ય ગીતે



આકૃતિ ૨૩૩

ઉંમર ગણી દર આત સાત વર્ષે એકેક કાપો કરી આગળ વધવું. એમ આખી ભાગ્યરેખાના (આંગળીના મૂળ સુધીના) દશ કાપા પડશે. છેલ્લા કાપા આગળ સિતેગનો આંકડો આવશે.

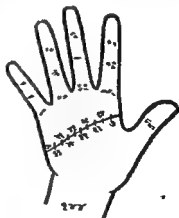
મસ્તક રેખા પ્રમાણે ઉંમરની ગણતરી :- મસ્તકરેખા

શુદ્ધ પહાડ પરથી આયુષ્યરેખા- માથી અગર ન શુદ્ધની આગળીના મૂળ આગળથી શરુ થઈ હાથના પગમાથી પગાગ થઈ મજાગ કે અડના પહાડ તરફ વળે છે. મસ્તક- રેખાની શુદ્ધ આત આગળ શૂન્ય ઉંમર ગણી દર આત વર્ષે એકેક કાપો કરી આગળ વધવું. એમ આખી મસ્તકરેખાના દશ કાપા થશે. છેલ્લા કાપા આગળ સિતેગનો આંકડો આવશે.

જા. ભા.—૧

મણિ-મુદ્રિકાના બંધથી શરૂ કરતાં મસ્તકરેખા સુધીની ઉંમર ત્રીસ વર્ષની ગણાય છે; મસ્તકરેખા ને હૃદયરેખા સુધીની ઉંમર ત્રીસથી પિસ્તાળીસની ગણાય છે, ને હૃદયરેખાથી તે આગળીના મૂળ સુધીની ઉંમર પિસ્તાળીસથી ચિત્તે વર્ષ સુધીની ગણાય છે.

વવારે-એકસાઈ કરવા માટે મણિ-મુદ્રિકાની ત્રયમ રેખાથી કે ચંદ્રના પહાડ ઉપરથી ભાગ્યરેખા શરુ થાય છે ત્યાં આગળ શૂન્ય



આકૃતિ ૨૩૪

રમણસાએ કુદરતના કારણ ઉપર વ્યાધિ છે એથી એના નિર્જાતાતુ અતુ ગણુ કગવાથી આપણને મુખનો માર્ગ અવગન જડી ગદે છે એની વેધક દષ્ટિથી આપણા ભાવિની ગતિ જાણી શકાય છે

જે વાસનાને લીધે આત્મા નૂતન શરીર વારણુ કરે છે એ શરીરમા તે આત્માનુ જગ ક પ્રભા જન્મથી મગણુ સુધી કેવા જે કુળમા જે મિત્રવર્ગ કે સનેરી સુધીએમા કે ન જોગેમા એ આત્માએ શરીર વારણુ કર્યું, તેમની નાવે જન્મથી મગણુ સુધી એનો કેવો અવધ ગદેવાનો છે, જે દુનિયામા એ આત્માએ શરીર ધારણુ કર્યું તે દુનિયામા તેના ભાવિની ગતિ જ્ઞી છે તે જાણુ પ્રત્યે માનવી શ્રી ૩ પુરુષ માટે અતિ અગત્યનુ છે

### જન્મ તારીખ

(૧) વ્યક્તિની નાસાગિ, નિદિ દર્શાવે છે

(૨) વ્યક્તિના ભાવિનિર્માણનો મુખ્ય પાયો છે

(૩) વ્યક્તિની પ્રભા કે આત્માનુ જગ દર્શાવે છે

(૪) ગતિના આત્મા ઉપર અધિ ૧૦ ભોગવતો જન્મનો આકરો

ખનાને છે

(૫) વ્યક્તિના આત્મા ઉપર અધિકાર ભોગવતો જન્મના આકરના આદેશનો જન્મત શરી એ દ્વારા સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરાવે છે

( ) ગુણ કર્તવ્ય શરુ કરવાનો ભાવિનો દિવસ દર્શાવે છે વ્યક્તિના જન્મનો મહિનો, વ્યક્તિનુ રૂણ, મિત્રવર્ગ, નબધીજન કે આત્માના ન જોગે નાવેનો સબધ દર્શાવે છે વ્યક્તિના જન્મનું વર્ષ વ્યક્તિના જનમા અતિ અગત્યના વર્ષો ખનાવે છે આ પ્રમાણે વ્યક્તિના જન્મનો વિસ, વ્યક્તિના જન્મનો મહિનો અને જન્મનું વર્ષ, એ ત્રણે એકલા મળીને વ્યક્તિના ભાવિની ગતિ નિર્માણુ કરે છે

વ્યક્તિના ભાવિની ગતિ જાણવાની સહેલામાં ગાંઠેલી રીત નીચે મુજબ છે :

(૧) વ્યક્તિના જન્મદિવસનો અંક કાઢવો.

(૨) વ્યક્તિના જન્મ મહિનાનો અંક કાઢવો.

(૩) વ્યક્તિના જન્મના વર્ષનો અંક કાઢવો, અને એ ત્રણેના અંકનો સરવાળો કાઢવો. એ સરવાળાના અંકનો પુનઃ સરવાળો કાઢી એનો એકઠગી અંક કાઢવો. આ એક અંકી અંકપ્રમાણે વ્યક્તિનું સામાન્ય ભવિષ્ય નક્કી થાય છે, દષ્ટાંત તરીકે :

દાનવીર એન્ડ કાર્નેગી : જન્મ તા. ૨૫મી નવેમ્બર ૧૮૩૫  
તા. ૨૫ = ૨ + ૫ = ૭ (વ્યક્તિગતપ્રભા, આત્મબળ)

૧૧મો માસ નવેમ્બર = ૧૧ = ૧ + ૧ = ૨ (કૃણ, મિત્રવર્ગ સંબંધી કાર્યો)

૧૮૩૫ = ૧ + ૮ + ૩ + ૫ = ૧૭ = ૧ + ૭ = ૮

૭ + ૨ + ૮ = ૧૭ = ૧ + ૭ = ૮ (ભાવિની ગતિ)

આ પ્રમાણે ૮ના આંકકા પ્રમાણે દાનવીર એન્ડ કાર્નેગીનું સામાન્ય ભાવિ ઘડાયું.

તેમના જીવનમાં અતિ અગત્યનાં વર્ષ નીચે પ્રમાણે હતાં :

૧૮૩૫ = ૧ + ૮ + ૩ + ૫ = ૧૭

+ ૧૭ (ઉપલા ૧૭ ઉમેરો)

૧૮૫૨ની માસમા પીટસબર્ગમા (અમેરિકામા) તાગના સંદેશવાહક  
Messenger Boy મટી મામિક પત્રીસ ડોલરના  
પગારથી તાગ માર્કેટ જાવ્યા.

૧૮૫૨ = ૧ + ૮ + ૫ + ૨ = ૧૬

+ ૧૬ (ઉપલા ૧૬ ઉમેરો)

૧૮૬૮ની સાલમા લોન્ડનના કારખાનાઓની પ્રતિષ્ઠાથી અને  
ક્રાન્કટોથી અમેરિકામા કુગોડપણિ જાવ્યા.

$$૧૮૬૮=૧+૮૬+૮=૨૩$$

+૨૩ (ઉપલા ૨૩ ઉમેર્યા)

૧૯૯૧ની માલમા કાર્નોગી અભ્યર્થપતિ થયા

રવિન્દ્રનાથ ટાગોર જન્મ છઠ્ઠી મે ૧૮૬૧

બક્રી=૨

(ચાર્લસ પ્રમા કે આત્માનુ બાળ)

મે=૫

(કુળ, મિત્રવર્ગ, સખ ધીજન કે નત્તેગો)

$$૧૮૬૧ = ૧+૮+૬+૧=૧૬=૧+૬=૭ \text{ (ભાવિની ગતિ)}$$

$$+૫+૭=૧૮=૧+૮=૯$$

આ પ્રમાણે દેના આંકડા પ્રમાણે પ્રવિર રવિન્દ્રનાથ ટાગોર નામાન્ય ભાવિ થયા

તેમના જીવનના અનિ અમલના વર્ગો .

$$૧૮૦૧=૧૬$$

$$+૧'$$

૧૮૭૭ કવિની પહેલી વાગની ઇંગ્લેન્ડની મુસાફરી, વિશ્વ-બ્રહ્મત્વની ભાવનાની ખીલવાણી

$$૧૮૭૭=૨૩$$

$$+૨૩$$

૧૯૦૦ વિશ્વબ્રહ્મત્વની શાળા શાન્તિનિકેતનની સ્થાપના અને ઉદ્ઘાટનક્રિયા ૧૯૦૧

$$૧૯૦૦+૧૦$$

$$+૧૦$$

૧૯૧૦ 'ગીતાગોવિંદ'ની રચનાથી વિશ્વને સંહિત કરી દીધું.

$$૧૯૧૦ = ૧૧$$

$$+ ૧૧$$

$$૧૯૨૧$$

વિશ્વકવિ તર્જીની ગણના થઈ.

$$૧૯૨૧ = ૧૩$$

$$+ ૧૩$$

$$૧૯૩૪$$

વિશ્વના બુદ્ધિશાળી મહાપુરુષ તર્જીની ગણના થઈ.

જન્મ તારીખ મનુષ્યના જીવનમાં કેવો અગત્યનો ભાગ ભજવે છે તે કોમવેલના જીવનથી સાબિત થાય છે —

૩ માર્ચે—કોમવેલ (ઓલીવર)નો જન્મ.

૬ સપ્ટેમ્બર—ડનબાર્ના યુદ્ધમાં વિજય.

૩ સપ્ટેમ્બર—યુસ્ટના યુદ્ધમાં વિજય.

૩ માર્ચે—કોમવેલ (ઓલીવર)નું મૃત્યુ.

\*

૮નો આઠો રાજા એડવર્ડ માતમાના જીવન ઉપર કેવો અધિકાર ભાગવતો હતો તેનું દૃષ્ટાન્ત નીચે મુજબ છે —

૮મી (નવેમ્બર) ૧૮૬૩=ગણ એડવર્ડ સાતનાનો જન્મ.

૧૮૬૩=૧+૮+૬+૩=૧૮=૯ ગણ એડવર્ડનું લગ્ન વર્ષ.

૨૭ મી (જૂન) = ૯ ગણનો ગાલ્યાલિયેક દિવસ નક્કી થયો.

૨૭ મી (ઓગસ્ટ) = ૯ ગણનો રાલ્યાલિયેક નક્કી થયો.

\*

પ્રેક્ષીઆ જર્મનીનો રાજા વિલિયમ ૧ લો તેની માતા સાથે જર્મનીમાંથી ભાગી ગયો અને ઈંગ્લેન્ડના આશ્રયે જઈને ગયો. ગમવ શાસ્ત્રમાં પ્રતીષ્ઠા એવી એક સ્ત્રીની તેને મુલાખાત થઈ વિલિયમ

પટેનાએ એ સ્ત્રીને પોતાનું અવિધ્ય પૂછ્યું.

વિલિયમ : 'મારું ભાવિ કેવું છે ?'

સ્ત્રી : 'આ વર્ષ ૧૮૪૬નો સગવાળો કર.'

વિલિયમ : '૧+૮+૬+૬=૨૨.'

સ્ત્રી : '૧૮૪૬ ની અગ ૨૨ હિમેર.'

વિલિયમ : '૧૮૭૧.'

સ્ત્રી : '૧/૭૧ ના વર્ષમા જર્મનીના આંતરિક યુદ્ધનો અંત આવશે તે તુ મદ્રાસ નહેનગાદ થઈશ.

વિલિયમ : '૫૪૧.'

સ્ત્રી : '૧/૭૧નો સગવાળો કરો.'

વિલિયમ : '૧૭.'

સ્ત્રી : '૧૮૭૧મા સત્તર હિમેરો.

વિલિયમ : '૧૮/૮.'

સ્ત્રી : '૧/૮૮ની સાલમા તારું મૃત્યુ થશે.'

વિલિયમ : 'પણ મારા દેશનું શું ?'

સ્ત્રી : '૧/૮/નો સગવાળો કર.'

વિલિયમ : '૨૫.'

સ્ત્રી : '૧૮૮૮મા ૨૫ હિમેર.

વિલિયમ : '૧૯૧૨.'

સ્ત્રી : '૧૯૧૩ ની સાલમા જે મનુષ્ય તારી પાછળ ગાદીએ આવશે તે તેનું પોતાનું અને દેશનું ભૂકું કરશે.' જર્મનીના બાદશાહ મહર્ષિ કેમરની બામતમા આ બનાવ બની ગયો છે, તે આપણે સર્વ બાણીએ છીએ.

૧૯૧૩ પછી જર્મનીનું શું થયું તે આજ રીતથી જાણી સહેલું થઈ પડે.

ગમનશાસ્ત્ર પ્રમાણે હિંદુસ્થાનનું ભાવિ બે રીત જણી શકાય : (૧) દેશમા બની ગયેલા પ્રજાજીવ બનાવ તરફથી, (૨) દેશના રાજની

સંવત્સરી ઉપરથી. એ બન્નેની તારવણીમાં જે વર્ષ આવે તે વર્ષમાં હિંદુસ્તાનનું પ્રબળ ભાવિ ઘડી શકાય. બન્ને રીતનીએ મુજબ આપી છે.

(૧) ૧૮૫૭ : પ્રગ્નક્રીય બળવો (૨) ૧૯૧૦ : મહાન રાત્રિ એકવર્ષ

૧૮૫૭=૨૧

૧૯૧૦=૧૧ સાતમાનું અવમાન

+૨૧

+૧૧

૧૮૭૮

૧૯૨૧

૧૮૭૮=૨૬

૧૯૨૧=૧૩

+૨૪

+૧૩

૧૯૦૫

૧૯૩૬

૧૯૦૨=૧૨

૧૯૩૬=૧૭

+૧૨

+૧૭

૧૯૧૪ વિશ્વનું પ્રથમ મહાયુદ્ધ

૧૯૫૧

૧૯૧૪=૧૫

હિંદુસ્તાનનું સ્વાતંત્ર્ય.

૧૯૧૪=૧૫

બન્ને રીતની તારવણી કાઢતાં

+૧૫

હિંદુસ્તાનના સ્વતંત્ર્યના વર્ષ

— — —

૧૯૫૦-૧૯૫૧ આવે છે. એ

૧૯૨૯

બન્નેના મધ્ય સમયે આ બનાવ

૧૯૨૯=૨૧

બનવા પામે :

+૨૧

૧૯૫૦ હિંદુસ્તાનનું સ્વાતંત્ર્ય.

આ ગણતરીમાં હમેશાં બે ત્રણ વર્ષનો હેરફેર કાયમ માટે આવે છે. માટે વર્ગો આસપાસનાં સમજવાં.



ત્યાગ અહિક અર્થતંત્રના વ્યવહાર માટે જ ઉત્પન્ન કરવામાં આવ્યું છે, ત્યાગે આંકડાગાત્ર આ લોક અને પરલોક, આર્થિક તેમ જ પરમાર્થિક કે આધ્યાત્મિક વ્યવહારને માટે યોગ્યતામાં આવ્યું છે. માટે જ ગણિતગાત્ર કરતાં આંકડાગાત્રની મહત્તા વિશેષ છે.

### અંકશાસ્ત્ર અને આધ્યાત્મિકશાસ્ત્ર

આર્યજનો માને છે કે આ સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ શન્યથી થઈ છે. ઔદાગુન્ય શન્ય સ્વરૂપ એ સૃષ્ટિનું ઉત્પત્તિસ્થાન છે.

પરમાત્મા કે પરબ્રહ્મ એ સૃષ્ટિને મર્જનાર કે ઉત્પન્ન કરનાર છે અનેક સ્વરૂપે અને અનેક નામે નામોવાળા પરમાત્મા એક અને અવિભિન્ન છે, તેથી તેનો આકડો ૧ છે.

એ પરમાત્માએ પોતાના ચિદ્વત્ત ચત્ત્વરસરૂપથી આત્મ કે બ્રહ્મ ઉત્પન્ન કર્યો તેથી તેનો આકડો ૨ છે.

પરમાત્મા ન આત્માએ મર્ગીન પોતાના સિદ્ધારથે પ્રૃત્તિ કે માયાનુ મર્ગીન ક્યુ ન તેનું નરત્ત, રજત્ત અને તમત્ત ગુણમાં અજગ, અમગ અનેત વિવાન મુધી પ્રતિપાદન ક્યુ એટલે તેનો આકડો ૩ છે. "

પરમાત્મા, આત્મા અને પ્રૃત્તિના ગુણ તે સ્વરૂપનુ પ્રતિપાદન કરવા સત્ત્વેદ યત્તુર્વેદ નામવેદ, અથર્વેદ એ ચાર વેદ ગવાયા તેથી એમનો આકડો ૪ છે.

૪ની ગતિ, તજ આઠાગ તે રાધુ, એ પાચ તત્ત્વોના ગુણ તે સ્વરૂપ નમન્ત્વા ત્રિવાય ચતુર્વેદ, પ્રૃત્તિ, આત્મા અને પરમાત્માનો ગાગુ તે સત્ત્વ નમન્ત્વ મકાના તથા, માટે એમનો આકડો ૫ છે.

મત્ત, દ્વા, તપ, ગૌત્ત, રવે અને દ્વામા, એ ૭ નાદન ત્રિવાય પંચતત્ત્વ, ચતુર્વેદ પ્રૃત્તિ, આત્મા તે પરમાત્માનો મહિમા ત્રણી મકાનો તથા. માટે એમનો આકડો ૬ છે.

ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ, એ ચતુર્થ પદાર્થ અને જ્ઞાન, બક્તિ તથા વૈગમના વ્યવહાર ત્રિવાય ૭ તાવન, પંચતત્ત્વ, ચતુર્વેદ, ત્રિગુણાત્મા પ્રૃત્તિ, આત્મા અને પરમાત્માનુ સ્વરૂપ સમગ્રનુ તથા; માટે એમનો આકડો ૭ છે.



એ નવ ગ્રહ ઉપગ્રહી માત દિવનના નામ પણ છે સૂર્યના ગ્રહની નામે યુરેનમનો ગ્રહ મયુન્ત થઈ જન છે અને ચંદ્રના ગ્રહની નામે નપચુન કે વન્ડનો ગ્રહ મયુન્ત થઈ જવ છે તથા નીચ પ્રમાણેના આઠ પ્રમાણે ગ્રહના દિવસો નિર્માણ થાન છે

૧=૪	વિવાગ	૨-૭	મામગાગ
૬	મગગવાગ	૫	ભુવવાગ
૩	ગુરુવાગ		ડકવાગ
૧	શનિવાગ		

જન્મપત્રિ મા આઠ પ્રમાણે ગણિતા અનુક્રમ આ પ્રમાણ છે

૧	મે	૭	તુલા
૨	કર્ક	૧	મિ
૩	મિથુન	૮	વન
૪	"	૧૦	મગ
૫	વિ	૧૧	કુલ
	રા	૧૨	મિન

### અ-શાસ્ત્ર અને અન્ય ગાન્ત્રો

જન્મ નાંજનક્રમથી ન ગીતગાસ્ત્રની ઉત્પત્તિ થઈ છે તમ રા ન નલ ૧૧થી રમનગાસ્ત્રની ઉત્પત્તિ થઈ છે જન્મ નાંજનક્રમના આ ૨ ગ મ પ ૧ ની ન તડના આ દલનો ૫ થી ન ગીતગાસ્ત્રનું બ વાગા ૧ રાનુ છે તમ ૧ મનના ૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૭ ૧ ૮ આ ૧૦ આ દાલનો ૮૫ ના રમતગાસ્ત્ર ગ્યાયુ છે

અવાગ ૧૧ આ દાલના ઉપ યો જન્મ ટલિદોનની ગ્યના થઈ છે નરિગા આ દાલનો ઉપ યો જન્મ વિદ્યુતની ગ્યના થઈ છે દર્શનના આ લાનના ઉપગ્રહો ૧૧ રાલગ્રાફી અને નિવિઝનની રાજના થઈ છે ગાના આ દાલનો ઉપગ્રહો જન્મ ગીઆની રાજના થઈ છે તરી નીતે ૪ વમનના આ લવના ૮૫ થી આ ૧૧ગાસ્ત્રની રાજના થઈ છે

તમામ બેક્રી આકાશ દ્વારા છે ત્યાં મનુષ્ય અને વસ્તુનું ચાગ્રિય અને નામધર્મ અમતોલ ગદે છે, વસ્તુના એક જ ધ્યેય અને નિશ્ચિત ઉપદેશ સદા પ્રેરિત થાય છે.

પણ જો મનુષ્ય કે વસ્તુના નામના બેક્રી અને બેક્રી આકાશનું અમાન આમર્થ્ય હોય છે તો મનુષ્યના આત્મજીવનમાં ઉદ્વેગ, ક્રોધ અને ગર્ભાદો નવા કદ છે. તંતુ અનર્જન, અગમચેતી અને કલ્પના તેના મનમાં એ બાજુ ઝાંસા ખસાવે છે ત્યાં તેની પ્રિયાગ્રાહિણી, અંકુશનગ્રાહિણી અને નિર્ણયશક્તિ તેને બીજી ગાજ ઝેલ્યા ખસાવે છે. આવી વખત મનુષ્ય ઘાઈપણ વસ્તુના ચોક્કસ નિર્ણય પર આવી શકતો નથી અને તંતુ ગર્ભાદો બગડી જાય છે. માટે નામનું ચોક ન પૃથક્કરણ કરી નેઈએ.

દેવક નામ નવ પ્રકારના આ દોષના, ઉદાહરણ કર છે, (૧) નવના આકાશના આ દોષનો, (૨) નવજનના આકાશના આ દોષનો, અને (૩) નવ અને વ્યજનના એક આકાશના આ દોષનો અવના આકાશના આ દોષનો મનુષ્યના આત્માનું નામધર્મ દર્શાવે છે. નવજનના આકાશના આ દોષનો મનુષ્યના ગાળ ન જોવાનું આમર્થ્ય દર્શાવે છે, અને નવ અને વ્યજનના એક આકાશના આ દોષના મનુષ્યના ભાવિની ગતિ દર્શાવે છે. આત્માનું ગણ અને નવના મનને એ ન થઈને મનુષ્યના ભાવિની ગતિ ઉદાહરણ કર છે.

આ નિષ્ક્રિયા નામનું ઇચ્છાશક્તિ નવ રીતે થાય છે. (૧) નવના આકાશના નવના (૨) નવજનના આકાશના અવના અને (૩) નવ અને વ્યજનના એક આકાશના અવના

પ્રતીક નિર્માણના નામનું ઇચ્છાશક્તિ નવ રીતે  
 ૫ ૩ ૫ ૧ ૬ ૫ ૫ ૬ ૬ ૫ ૬ ૩ ૫  
 ૧ ૬ ૧ ૬ ૧  
 ૭ ૬ ૪ ૫ ૨ ૬ ૬

નવના આકાશનો સંગ્રાહો ૭૭=૬ (આત્માનું ગણ) નવજનના આકાશનો સંગ્રાહો ૬૫=૬ (સંગ્રાહોનું ગણ) સ્વરના આકાશ અને બા. ભા. ૧૭

અજનના આકાશનો એક સરવાળો ૧૮=૬ (ભાવિની ગતિ) હતો આકાશ દર્શાવ છે કે 'પ્રતીયુ કિનો'ની ભાવિની ગતિ ગાઝીગલ્પના ધવા પ્રતિ છે આ દિશામાં પ્રવાણ કરવાથી તેને હિંમત મળે છે ધનની મદદ મળે અને આગિયનુ પીકાંગ મળે આ તમામ બળોને અંજે તે તેના ગર્વમાં વિજય પ્રાપ્ત ગમે, એ સર્વેશ્વર નામ છે

• તેજ બહાદુર મમુ' •

૧ એ ૪ અ ૫ અ ૬ આ ૬ ઉ ૭ અ ૮ અ ૧ ૨ ઉ  
૫ ૧ ૧ ૧ ૩ ૧ ૧ ૩  
૭ ૧ ૭ ૮ ૪ ૬ ૧ ૭ ૬

સ્વરના આકાશનો સરવાળો ૧ = ૭ (આત્માનુ બળ) અજનના આકાશનો સરવાળો ૩૦=૧૦=૩ (નન્નેત્રનુ ગળ) સ્વર અને અજનના આકાશનો સરવાળો ૭૩=૧૦=૧ (ભાવિની ગતિ) ૧ નો આકાશ દર્શાવે છે કે 'તેજ બહાદુર મમુ'ની ભાવિની ગતિ મહાધૈર્ય અને અજળ હિંમત, અધિકાર અને સ્વતંત્ર કાર્ય પ્રતિ છે આ દિશામાં પ્રવાણ કરવાથી તેમને વિદિ મળે ને વિજય પ્રાપ્ત થતે

• મ ણિ ભા ધ' •

મ અ બુ ધ બ આ ઈ  
૬ ૧ ૫ ૬ ૧ ૧ ૬

સ્વરના આકાશનો સરવાળો ૨૦=૦ (આત્માનુ ગળ), અજનના આકાશનો સરવાળો ૧૦ ૨ (અત્માનુ બળ), સ્વર અને અજનના આકાશનો સરવાળો ૩ (ભાવિની ગતિ) ૩ નો આકાશ દર્શાવ છે કે 'મણિભાઈ'ની ભાવિની ગતિ સ્વતંત્ર વિચારની આગે મમન પ્રમાણે કાન રાની અનુગમિતિવાળી છે એ માટે પ્રવાણ કરવાથી એના માર્ગની નિશિ થા

• કિ રા ૧ ભા લ' •

૩ ધ મ એ ૨ અ ભ આ ૧ અ  
૭ ૬ ૬ ૬ ૬ ૧ ૩ ૧ ૩ ૧

સ્વરના આંકડાનો સરવાળો  $૧૮=૯$  (આત્માનું જળ), અને વ્યંજનના આંકડાનો સરવાળો  $૨૬=૮$  (સંજોગોનું જળ), સ્વર અને વ્યંજનના આંકડાનો સરવાળો  $૧૭=૮$ . (ભાવિની ગતિ). ૮નો આંકડો દર્શાવે છે કે 'કિશોરભાષ'ની ભાવિની ગતિ અતિશે ધનપ્રાપ્તિ, સત્તાપ્રાપ્તિ ને કીર્તિપ્રાપ્તિ તરફ છે, એ દિશામાં પ્રયાણ કરવાથી એને વિજય મળશે.

**‘જમશેદ તાતા’**

જ અ મ અ સ ઈ દ અ ત આ ત આ

૧ ૧ ૪ ૧ ૧ ૯ ૪ ૧ ૨ ૧ ૨ ૧

સ્વરના આંકડાનો સરવાળો  $૧૪=૫$  (આત્માનું જળ),

વ્યંજનના આંકડાનો સરવાળો  $૧૬=૫$  (સંજોગોનું જળ),

સ્વર અને વ્યંજનના આંકડાનો સરવાળો ૧૦.

૧૦ નો આંકડો દર્શાવે છે કે ‘જમશેદ તાતા’ની ભાવિની ગતિ અતિશે ધનપ્રાપ્તિ, સત્તાપ્રાપ્તિ અને કીર્તિપ્રાપ્તિ તરફ હતી, અને કરોડોનું ધન પ્રાપ્ત કરીને ટાટા આયર્ન, ટાટા ઇલેક્ટ્રિક અને ટાટા રિસર્ચ રચાપીને હિંદુસ્તાનના પ્રથમ નવજના ઉદ્યાગપતિ થઈ ગયા.

**‘રમિન્દ’**

ર અ બુ ઈ ન દ ર અ

૯ ૧ ૨ ૯ ૫ ૪ ૯ ૧

સ્વરના આંકડાનો સરવાળો ૧૧ (આત્માનું જળ),

વ્યંજનના આંકડાનો સરવાળો ૧ (સંજોગોનું જળ),

સ્વરના અને વ્યંજનના આંકડાનો સરવાળો ૨૨ (ભાવિની ગતિ)

(૧૧) નો આંકડો એ મહાનબુદ્ધિમાન, વિશ્વસ્ય અને અસૌક્ય પુરુષનો આંકડો છે. એ આંકડો મનુષ્યન આ દેગ અને પદ્મમાં પ્રતિદિ અપાયે છે. તેથી જ ગીતે (૨૨) નો આંકડો એ ‘દ્વી અશ્વર્ય’નો આંકડો છે. એ આંકડો ઈશ્વરના અગ્રાધ અશ્વર્ય ને શક્તિની ધૂન જ્વરન કરે છે. હિંદુસ્તાનના મહાપ્રખ્યાત કવિઓએ વીન્દનાથ ટાંગોરમાં આ જ નો આંકડાનું અનિ આશ્ચર્ય હતું તેથી તે વિશ્વવિખ્યાત થઈ ગયા.

(૪) જો નામનો ભાવિદર્શક આંકડો જન્મના ભાવિદર્શક આંકડા કરતાં વધારે બળવાન હોય તો તે મનુષ્ય ગમે તેવા મંજોગો કે ગમે તેવી મુસીબતોની પગલા ક્યાં જિવાય રવનંત્ર ગીતે પોતાનું જીવન ગુજારવા પ્રયામ કરે છે અને આથી તેના જીવનમાં અણધારી મુશીબતો અને અણચિંતથી અડચણો જિભી ઘાય છે.

(૫) જો જન્મનો ભાવિદર્શક આંકડો નામના ભાવિદર્શક આંકડા કરતાં વધારે બળવાન હોય તો મનુષ્ય નંજોગશ ને પરાધીન થઈ આગળ વધી શકે નથી. આવો મનુષ્ય મુનીતોથી ડરી જાય છે, આકૃતનો સામનો કરવાને નેઈવું આત્મગણ તેનામા હોતું નથી તેથી તે જાણ થઈ જીવન દુઃખી કરે છે.

(૬) સર્વ રીતે એકમંથી એકદિલી અને આત્મબળ કે સંજોગોમાં બળની એકતા સાધવા માટે કાર્યમિત્રિ કરવા માટે ઉત્તમોત્તમ ઉપાય જન્મ તારીખના ભાવિની ગતિ દર્શાવનાર આંકડા પ્રમાણે જ નામના ભાવિની ગતિ દર્શાવનાર આંકડો રાખવો, બંને આંકડા એક જ હોવા જોઈએ. આમ કરવાથી સર્વ રીતે વિજય સાધ્ય થશે.

(૭) મનુષ્યના મગનામામા પણ નાન્યેતી રાખવાની જરૂર છે, પોતાની પદ્ધતિ અનુસાર સન્નામું રાખવું જોઈએ.



પ્રકરણ ૫ મું  
આંકનો પ્રભાવ  
ઐક્યતા આંકડાનું સામર્થ્ય  
જોકોડદં ગદ્યુ ર્યામ્ ।

(૬) એકલો અનેક રવરુષે પ્રત્યાંકમાં વ્યાપ્ત થયેલો છે)

ઐક્યતા આંકડાનું સામર્થ્ય આ સંસારમાં અતિ મહાન છે. એકવડા આંકડા મનુષ્યના વ્યક્તિત્વને ઓપાવી તેના ચારિત્ર્યને ધરે છે, તેના જીવનના રૂપરટ હેતુ નક્કી કરી તેને રવાથથી જનાવે છે, તેના જીવનમાં નાની નાની ગીતોનું સામર્થ્ય જનાવી તેને ઉન્નતિને શિખર સર્ધ જાય છે. તેનું વિદ્વાનના ઉપાયો દર્શાવી, મુશ્કેલીઓમાંથી વિજય પ્રાપ્ત કરવાનો માર્ગ દર્શાવે છે. તેને દલ નિશ્ચય ને કાર્યસિદ્ધિનું રહસ્ય સમજાવે છે. તેને પ્રાપ્તિ અને વિજય અપાવી તેનું જીવન શુભી ને સંતોષી જનાવે છે.

૬ થી ૯ સુધીના એકવડા આંકડા પુરુષ કે સ્ત્રીની, વસ્તુની કે સંજોગની, સમાજની કે દેશની, સ્થૂલદેહની સાંસારિક કે આર્થિક ઉન્નતિ સાધી અનેક પ્રકારના મુખ્ય ને વૈભવ પૂરાં પાડે છે. આ દુનિયામાં પોતાની સાંસારિક કે આર્થિક ઉન્નતિ ચાહતા દરેક પુરુષ કે સ્ત્રીએ એકવડા આંકડાનું સામર્થ્ય પિછાણી પોતાના જીવનને ધન્ય કરવું આવશ્યક છે.

## ૧ ના આંકડાનાં આંદોલનો અને ગુણધર્મો

૧ ના આંકડાની મંત્રા સૂચી છે. (૧) નો આંકડો તમામ આંકડાનું હિતતિસ્થાન છે. મળના હવાનું કેન્દ્રસ્થાન છે, ચગચર જડ-ચેતનના જીવનનો આધાર છે, પ્રાણીમાત્રના જીવનનો પ્રભુ છે. તે મર્મ પ્રાણજ્વલિનો ભંડાર છે.

સૂચી :

- (૧) મહાવૈર્વ્ય અને અજળ હિમ
- (૨) અવિકાર ભોગ વરાની નળા.
- (૩) સ્વતંત્ર વિચાર ને આધાર.
- (૪) અવ્યય અશ્વમ
- (૫) નૂતન સર્જન.
- (૬) નૂતન રોધ.



### આકૃતિ ૧

(૧) એ મહાવૈર્વ્ય ને અજળ હિમનું આ દોલન છે. એ આ દોલન મનુષ્યને (૧) અવિકાર ભોગવવાની પ્રજ્ઞા સગા આપે છે. (૨) સ્વતંત્ર રીતે વિચાર કરવાની શક્તિ આપે છે. (૩) સ્વતંત્ર રીતે કર્તવ્ય કરવાનું બળ આપે છે. (૪) કોઈપણ ધંધામાં કે કર્તવ્યમાં પહેલ કરનાર અશ્વમનું ભેગ આપે છે (૫) કોઈપણ ધંધામાં કર્તવ્યમાં નવીન ગોધ કરનાર મહાપુરુષનું જંતમ આપે છે (૬) ગોધથી સત્ત મેળવવાને યત્ન કરનાર કર્તવ્યનિષ્ઠ પુરુષનું ચતુર આપે છે. અને (૭) કોઈ પણ ધંધા કે કર્તવ્યમાં નૂતન સર્જન કરવાની પ્રજ્ઞા આપે છે.

## પ્રગ્ણ ૭ મું

■ ના આકાશના આ દોલનો અને ગુણરમા

■ ના આકાશની મજા ચન્દ્ર છે ચંદ્ર પાતનુ તમામ તેજ  
સર્વમાથા પ્રકાશ ૭૭ છે ને શાત અને અમનમન ૭૭૫૫ તે ૭૭૭૭ને  
પ્રાશ આરે છે ચંદ્રની પ્રગા નિપ્રાનિનિ વસ્તી, ઘટતી ૭૭૭ છે  
પૃથ્વીમાને દિવસે તે પૂર્ણ ૭૭૫૫૫૫૫૫ છે ને અમાવાસ્યાતે દિવસ  
અનન ધયેલી દાન છે



ચન્દ્ર

- (૧) અતિ નમ્ર અને  
સ્નેહાળી,
- (૨) નમલારે મન  
શાંતિ
- (૩) કાપા ને  
દા
- (૪) પગ ૧  
અમર્ષાશાંતિ.
- (૫) અન્તગે  
પ્રમાદ વર્ત-  
સાની મતિ

આદિ ૨

૨ એ સર્વ આ દોલનો ગ્તા અતિ નમ્ર અતિ સ્નેહાળી અને  
શાંતિપ્રિય આ દોલન છે એ આ દોલન મનુષ્યન (૧) અતિ નમ્ર બનાવે  
છે, (૨) અતિ પ્રેમાળ બનાવે છે, (૩) સમલારે મનોવાન્ધુ બનાવે  
છે (૪) અતિ શાંત બનાવે છે (૫) અતિ ગદ્યો બનાવે છે, ( )  
અતિ દયવાન ને માવાળુ બનાવે છે (૭) નમવાનુમાન અને અહન  
પ્રમાણે સર્વાની મુદ્ધિ આપે છે તથા (૮) અન્તેગા પ્રમાણ સર્વાની  
શાંતિ આપે છે



૨ ના આંકડાવાળી વ્યક્તિઓ સ્વભાવે નમ્ર અને પ્રેમી હોય છે. એવી વ્યક્તિઓ અદ્વૈત વિનર્કાત્મક, કલ્પનાશીલ ને રચનાત્મક હોય છે. એ કલ્પના, કળા અને નૂતન સર્જન અને શોધને આંકડાવી દોય છે. અતિપ્રમાણ અને મેત્રીયાંચ્છુ' હોવાથી તે પરાધીન ને પરવશ થતી જાય છે. ચંદ્રની અસ્થિર ઋતિ પ્રમાણે તેમની ઋતિ અને સ્વભાવ અસ્થિર હોય છે. એવી વ્યક્તિઓ મંત્રોત્ત અને સમયને આધીન થઈ જાય છે. મંત્રોત્ત અને સમયની સામે થઈ એકનિષ્ઠ દર્શન દરવાજા તેમની શક્તિ હોતી નથી.

### ૩ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો

૩ ના આંકડાની નંના ગુરુ છે, એ પહેલા અને બીજા તાગરનું નંયુક્ત આંદોલન છે. આ આંદોલન મનુષ્યને (૧) મહાસોબી, મહામાની, અતિનરાધીશ, પ્રજાના આકાશ્વાણે, પોતાની જ ઉન્નતિ યુક્તિપ્રયુક્તિથી આગળ ને આગળ વધાર્યે જવાની ઇચ્છાવાળો, ૬૬૬ રીતે નિયમનું પાલન કરનારો અને અન્યની પાસે પણ તે જ નિયમ પાળવાની ઇચ્છા ગણનાગે હોય છે.



ગુરુ :

- (૧) મહાસોબી,  
મહામાની.
- (૨) યુક્તિ-પ્રયુક્તિથી  
ઉન્નતિ.
- (૩) અવતર પિયાન  
ને આચાર.
- (૪) મમય પ્રમાણે  
વર્તન.
- (૫) ઉત્તમને ઉત્તમ.

આકૃતિ ૩

૩ ના આકાશાળી વ્યક્તિઓ જલદીથી નેચા સ્વભાવવાળી હોય છે. નેચો સમય તેવું વર્તન કરી શકે છે. આની વ્યક્તિઓ લોકમતની પરવા ગણ્યા વિના સ્વતંત્ર રીતે જીવન ગુજારી શકે છે અને વખત

આચે નો ભતની આચે મન મેળવી પોતાનો સ્વાર્થ દાદી જાય છે.  
વિચક્ષણ બુદ્ધિવાળો હોઈ જીવનના ધણા પથનું તને જાન હોય છે, તે  
વાર તો ધણા ધવાડી મક છે. તને અંત તને વિજય અને સુખપ્રાપ્તિ  
જવડીથી માધ્ય ધાય છે. જીવનને તે બનુ મલીગ સ્વસ્થ આપતી નથી.  
તનો આત્મા અકર્મિણ હોવાને હિરકર્મથી બંધૂત હોય છે.

## ૪ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો

૪ ના આંકડાની સંજ્ઞા હર્ષલ છે. ૪ નો આકારો નખત મહેનત અને કાળી મજૂરીનું આંદોલન છે. એ આંદોલનથી આગમ આનંદ મળતો નથી. એક પડી એક ઉપાધિ આવ્યા જ કર છે. ખર્ચ પડી ખર્ચ આવ્યા જ કર છે. નાણાબીડ મડાયે ચાલુ જ રહે છે.

હર્ષલ :



આકાર ૬

(૧) મખત માનન  
અને કાળી  
મજૂરી.

(૨) ઉપાધિ પડ  
ઉપાધિ.

(૩) આગમના  
અમાર.

(૪) ૮ ૧૦, અંદોલન.

(૫) અણુધાર્યો બનાવ-જેમ કે લડાઈ કે દુકાળ, વેપારની પડતી,

(૬) અસ્થિર કાયદો,

(૭) ખોટું વ્યવસ્થા-મુખ્યત્વે દારૂ. વ્યાપારમાં શુદ્ધ બુદ્ધિ અને નિરંતર ડહાપણ વાપરવાની જરૂર પડે છે; પણ તે દારૂ રાખવા દેતો નથી. દારૂ બુદ્ધિને લપટ કરે છે. ડહાપણને છેલ્લી વિદાયગીરી આપે છે. સમજશક્તિ મેલી કા છે ને અવિચારી હિંમત ઉત્પન્ન કરે છે. જેથી વર્ષો મુઠી કરેલી મહેનત કાણુ માત્રમાં ધૂળમાં મળી જાય છે.

(૮) જે વેપારી એક ધંધામાં દબતાથી વળગી ન રહેતા વારંવાર ધંધો બદલે છે અથવા છાપન વેપારી થઈ ધણા વેપાર એકલે હાથે કરવા માંડે છે તે દરેક વેપારમાં નાશીપાત્ર થાય છે, ધંધા બદલવામાં જ તેની જિંદગી પૂરી થાય છે. દરેક વવામાં તેની ખાસ ખામિયત તથા છૂપા ભેદ જાણવાની જરૂર હોય છે. પણ તે કાંઈ સહજે પ્રાપ્ત થતા નથી. અનુભવથી તે જ્ઞાન મળે છે. ધણા ધંધામાં મન ગાંધ્યાથી એકે બરાબર થતો નથી, અને પડીથી પસ્તાકુ પડે છે. ધંધાના વિભાગ પાડવા એ નીતે માટે લાભકર્તા છે, પણ પાતાના ખ્યાન ધંધામાં બ્યાન ન ગાળતું તે પેના ગુમાવ્યા બગાડ છે.

(૯) દેરાળી ડાહવામાં નીચી વધાર મજબૂત કાંચુ ખર્ચમાં ઉડાઉપણુ છે, ખીજાં બધાં કાગળો કળતા એ વચાર વેપારમાં છે. દેરાળીની તપાન કળતા જાણુ છે કે, વેપારમાં ચાલ નરૂ મળવા જતા નફા કળતા વચાર ખર્ચ ગાંધ્યાથી દેરાળીઆનો કે લાગ વચલ થયો છે. જે માણુને જેટલું કમાવ તેટલું ચાપડી નાખે તો તે પનાકાર થાય જ નહિ, અને જે માણુને કમાવ તે કળતા પણ વચાર ઉડાવે તો તેની સ્થિતિ પણ અદ્ધ ને અદ્ધ જ નહિ. જતા વ કેટલાક માણુમાં પોત મોટા છે, પોતે વચાર કમાણીવાળા છે, પોતે વચાર પેનાદાર છે, એમ બનાવી લોકોને આજુ દહ જીવે નસ્ત દોગ્ધાની છંછા ગમે છે. આવા માણુઓ જ અંતે પોતાની રચેલી જાળમાં પોતે ફસાય છે અને આફતને નોતર છે

(૫) આનુધાર્યો જનાવ-જેમ કે લડાઈ કે દુકાળ, વેપારની પડતી,

(૬) અસ્થિર કાયદો,

(૭) ખોટું વ્યસન-મુખ્યત્વે દારૂ. વ્યાપારમાં શુદ્ધ બુદ્ધિ અને

નિરંતર ડહાપણ વાપરવાની જરૂર પડે છે; પણ તે દારૂ રાખવા દેતો નથી. દારૂ બુદ્ધિને લપટ કરે છે. ડહાપણને છેલ્લી વિદાયગીરી આપે છે. સમજશક્તિ મેલી કરે છે તે અવિચારી દિમન ઉત્પન્ન કરે છે. જેથી વર્ષો સુધી કરેલી મહેનત કાલ્ય માનમાં ધૂળમાં મળી જાય છે.

(૮) જે વેપારી એક ધંધામાં દહતાથી વળગી ન રહેતાં વારંવાર ધંધો બદલે છે અથવા છાપન વેપારી થઈ ઘણા વેપાર એકલે હાથે કરવા માંડે છે તે દરેક વેપારમાં નાશીપાન થાય છે, ધંધા બદલવામાં જ તેની જિંદગી ખર્ચ થાય છે. દરેક ધંધામાં તેની ખાસ ખાસિયત તથા છૂપા ભેદ જાણવાની જરૂર હોય છે. પણ તે કાંઈ સહેજે પ્રાપ્ત થતા નથી. અનુભવથી તે જ્ઞાન મળે છે. ઘણા ધંધામાં મન રાખવાથી એક બરાબર થતો નથી, અને પછીથી પરત્તાવું પડે છે. ધંધાના વિભાગ પાડવા એ સૌને માટે લાલકર્તા છે, પણ પોતાના ખાસ ધંધામાં ધ્યાન ન રાખવું તે પૈના ગુમાવ્યા બરાબર છે.

(૯) દેરાળી ડાહ્યામાં નીચી વધાર મજબૂત કાગળ ખર્ચમાં ઉગાઉપણું છે, ખીન નધા કાગળો વગર એ વધાર વેતનમકારી છે. દેરાળીની તપાસ વગર જણાયું છે કે, વેપારમાં ચોખ્ખું નફો મળવા છતાં નફો કરતા વધાર ખર્ચ રાખવાથી દેરાળીઆના કુલ લાભ વધુ થયો છે. જે માણસ જેટલું કમાવ તેટલું વાપરી નાખે તો તે પેનાદાર થાય જ નહિ, અને જે માણસ કમાવ ત કરતા પણ વધાર ઉઠાવે તો તેની સ્થિતિ પણ અદ્ય ને અદ્ય જ રહે. છતાં વ કેટલાક માણસો પોતે મોટા છે, પોતે વધાર કમાણીવાળા છે, પોતે વધાર પેસાદાર છે, એમ જનાવી લોકોને આજ દરેક જિંદગી દરરોજ વધારવાની ઇચ્છા મળે છે. આવા માણસો જ અંતે પોતાની રચેલી જાળમાં પોતે ફસાય છે અને આશ્વત્થને નોતરે છે.

## ૫ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો

૫ ના આંકડાની સંજ્ઞા છુદ્ધ છે. (૫) ના આંકડો સહેલઠંથી ઘણા મિત્રો, સ્ત્રોત્પત્તીઓ ને સંબંધીઓ અપાવે છે, પરંતુ પોંચમી તારીખે, ૧૪ મી તારીખ અને ૨૩ મી તારીખે જન્મેલા પુરુષની સાથે ૨૪મી રચાયેલી અને છે.

૫ ના આંકડાવાળાં સ્ત્રી-પુરુષો અત્યંત લાગણીપ્રધાન ને ઉદ્દેશાયક્ષી વૃત્તિવાળાં હોય છે. કોઈપણ વસ્તુના વિચાર ને નિર્ણયમાં તે બહુ ઉનાચળિયા હોય છે ને વિચુત્ત્વેગી કર્તવ્યો કરનારાં હોય છે. તે અનિશ્ચય સાહસિક વૃત્તિવાળા હોઈને આધળિયાં કરીને સદામા કે શ્રેયઃજતરમાં અથવા ગમે તે સાહસમા અંપલાવનારા હોય છે.

૫ ના આંકડાંવાળા માનવીઓ સ્થિતિરચાપક ચાગ્રિયવાળાં હોય છે. લાગ્યના ગમે તે ફર ફટકા કે આઘાતમાંથી તે જલદીથી સાગત થઈ જાય છે. લાગ્યના ફટકા તેમના ચાગ્રિય ઉપર જોડી ને પ્રખર અસર કે આધાન કરી શકતા નથી. જો તેઓ જન્મથી પ્રકૃતિથી સારાં હોય છે તો મગ્તાં મુઘી સાગં જ ગહે છે.

(૫)ના આંકડાવાળી વ્યક્તિઓ જો અયોગ સ્થાને મૂકાઈ હોય તો તે સાહસિક મંત્રેગોમા અને સમયના પલટાતા મંત્રેગોમાં તદ્દન નિષ્ફળ નિર્વિય થઈ જાય છે. આવી વ્યક્તિઓ એક વસ્તુથી ખીછ વસ્તુ અને ખીછથી ત્રીછ વસ્તુ પર ફેદી પડે અને એકેયમાં સફળતા પામ્યા વિના ખુવાર થઈ જાય છે. તેમની ઉમદા અભિલાષાઓ અને ઉમદા ચાગ્રિયો કલ્પગદ્યાય નીકળી જાય છે. આશુખ્યાળુના મંત્રેગોનો સહેજ પણ વિચાર કર્યા વિના તે તાત્કાલિક જરુરીઆતો સંતોષવા પૂરતુ જ લાજ આપે છે. તેમનુ જીવન અસ્વચ્ચસ્ત અને દારુણ થઈ જાય છે. એવી વ્યક્તિઓ દગાખોગ, અંચળવૃત્તિની અને પળે પળે પલટાતા ધ્યેાની બની તેમની જન ઉપર, તેમને ચાહનાગ મિત્રા ઉપર અને મગાંસંગધીઓ ઉપર આક્રમના વાદળાં લાવે છે.

કોઈપણ મહિનાની ૫ મી, ૧૮ મી અને ૨૩ મી તારીખે જન્મનેો પુરુષ કે સ્ત્રી પામતા આકડાના આ દોલનો ને ગુણધર્મો લઈને જ અતગ છે, તેથી તે પુરુષ કે સ્ત્રીએ એ આંદોલનો ને ગુણધર્મોને અનુરૂપ જીવન જીવડું જોઈએ, તેના ગુણ ગર્વની શરુઆત તે જ તારીખોએ કે જીવનગરે કરવી જોઈએ.

હા. લા.— ૮



તેમનામાં આકર્ષણનાં અજગ જાદુ જૂપાયેલાં હોય છે. સૌન્દર્યને સત્યને માટે તે મરી કીટનારાં હોય છે, પ્રેમની જાગતમાં તે આદર્શનો નમૂનો હોય છે, તે કલ્પનાનું કેન્દ્ર હોય છે. જો તેઓ શ્રીમાન હોય તો તેઓ કળા અને કળાકાર જન્મેને આશરો આપનારાં હોય છે. તેઓ તેમના મિત્રોનું અહોર્નિશ કલ્યાણ જાખી તેમને માટે પોતાના સ્વાર્થના ભોગે પણ કર્તવ્ય કરનારાં હોય છે. તેમનાં મંજાંધમાં આવનાર દરેક વ્યક્તિને શુભી કરવાનો તે સદાય પ્રયત્ન કરવાવાળાં હોય છે.

૬. આંકડાવાળી વ્યક્તિ જો અચોક્કસ સ્થાને મ કાઈ હોય તો તે ટાકા પાંડારનાં જાખા હાકનારી, 'આમ કરી નાખ્યું' તે તેમ કરી નાખ્યું' અંચી બડાઈ હાકનારી, તગવારની ધાર જેવી જીગવાળી જની જાય છે. આવી વ્યક્તિ વગર કામે અને વગર પૂછ્યે ખાંચ લોકોની જાળમાં માથું માયાં જ કંડે છે અને 'આ માણસનું તે માણસને' અને 'તે માણસનું આ માણસને' કહી કડંગાટ, કલેશ અને લડાઈ કરાવે છે, અંડા-જંડાવાળી આ વ્યક્તિ ઝેરીલી, અદેખી, સંકુચિત ધનિવાળી, હાલી અને અવળા પરિણામવાળી થઈ જઈ દુઃખી થાય છે. મંજેગો પ્રમાણે કેમ વર્તે તે તેને આવડતું નથી. પ્રગતિ અને વર્તનની સામ તે જાળમાં પોકારે છે અને જમાજને અધઃપતનને માર્ગે લઈ જઈને મૂકે છે.

કાઈપણ મહિનાની ૬૬, ૧૫મી અને ૨૬મી તારીખે જન્મેલા પુરુષ સ્ત્રી ૬ ના આડાના આ હોસનો ને શુશ્રુષા લઈને જ અવનરે છે. તેથી તે પુરુષ કે સ્ત્રીએ એ આ હોસનો ને શુશ્રુષાને અનુરૂપ જીવન જીવવું. શુભ કાર્યની શરુઆત તે જ તારીખે કે શુક્રવારને દિવસ કંઈ જોઈએ, તેમ કંવાથી તેના જીવનમાં નૂતન પ્રાણ તે નૂતન જાળનો નવાજ થશે, જે વડે તે પોતાનાં ને પાગકાના પારમાર્થિક હાથે સંલભાઈથી કરી શકશે.



૭ આંદાવાળા માનવીઓ આમાન્દ રીતે જીવનની સર્વાંગી વરતુઓને ધિક્કારનાગ દોય છે. તે નિર્ધન ને નિર્દિન્ય જીવન જીવે છે, તેમની નર્જીકૃતિ અને નવી સુક્તિઓથી જંત તે બાજ્યવત અને શ્રીમંત ધર્મ નય છે, તો તે સોડહ્યાણના કામમા ધણી મોટી રકમના દાન કરી મતોપ માને છે. 'પ્રભુએ આપ્યું છે, માટે આપનું જ નેઈએ' એવી કૃતિ ધગવનાગ દોય છે.

૭ તો આંદાવાળા માનવીઓના વેપાર કે દુન્ટરને લગતા વિચાર ધાનુ જ ઉત્તમ દોય છે; પરંતુ તેમની નયન પ્રકૃતિને લીધે તે વિચાર અમલમા મૂકતાં નથી; નહિ તો તે અવશ્ય શ્રીમંત થાય. તમના ધર્મન લગતા વિચાર કલ્પનાપ્રધાન ને અગવશી લગેલા દોય છે, તમ્કા બીજાના ધર્મનું આકર્ષણ અનુકૂળ કરતા નથી, પણ પોતાનો માનવધર્મ જ પાળે છે. તેમને દિવ્ય સ્વાનો આવે છે. તે ગુપ્ત વિદ્યાના મોખીન દોય છે. તેમને મહાન ભુતગદથી અંતર્જાન ને અગમ-નિગમના અપ્રત્યક્ષ વિપવદર્શનની કુદંતી બહિષ્કારાય છે.

૭ તો આંદાવાળી વ્યક્તિ જંત અંધાર્ય ન્યાન મૂકાઈ દોય તો તે શાત અને મધુન, જીવન ગાળવાને બદલે અશાત અને ઉપાધિયમ જીવન જીવે છે. તે જંદક પરપ દેવી, તેના નાંબધમા તે આવે છે તને પોતાના જ વિચાર પ્રમાણે વર્તવાની કચ પાડે છે, એવી વ્યક્તિ દરેકની ગીતલાલ, લાપા, વિચાર ને વર્તનની ઝાટકણી ઝાઢ છે, તેના આચાર ઉપર દીકા દર છે અને તના હલને આચાર પડોચાડે છે.

કોઈપણ મહિનાની (૭)મી, ૧૦મી, અને ૨૫મી તારીખે જન્મેલો પુરુષ કે સ્ત્રી ૭ તો આંદાવાળા આદોલના ને શુભવર્મા લઈને જ અવતર છે. તેથી તે પુરુષ કે સ્ત્રીએ એ આદોલનો ને શુભધર્મને અનુસર જીવન જીવવું નેઈએ. તેના શુભ કાર્યની શરૂઆત તે જ તારીખે કે સામવાગને દિવસે કરવી નેઈએ, તેમ કરવાથી તેના જીવનમા શક્તિ અને નામધર્મનો સંચાર થશે.

૮ ના આંકડાનાં આંદોલનો ને ગુણધર્મો

૮ના આંકડાની સંજ્ઞા શનિ દેવ છે. શનિ દેવ લાઝદેવના કંદવાય છે.

શનિ :

(૧) ધન ને સત્તા

(૨) માન ને કીર્તિ

(૩) પગકમને ને  
પુરુષાર્થ

(૪) નિરંજુલમ ને  
દુઃખ

(૫) કાર્યને સિદ્ધિ  
સાધકતા



આકૃતિ ૮

શનિ દેવ રીઝે તો શબ્દ અપાવે છે ને ખીલે તો ખદાન-મેદાન કરી નાંખે છે.

૮ એ ધન, સત્તા, માન ને કીર્તિનું આંદોલન છે. એ આંદોલનથી સહમીપ્રિયતા, શત્રુતાનો ઘાબ, મનની તીવ્રતા અને કીર્તિની ભાવના જાગૃત થાય છે.

૮ ના આંકડાવાળાં સ્ત્રીપુરુષો ધન, સત્તા, માન ને કીર્તિનાં અનિ સોબી હોય છે અને તે મેળવવા તે મરજિયા પ્રયાસ કરે છે. તેમના કામમાં આડે આવનાર દરેકને તે હઠાવીને અને પ્રસંગ આવ્યે તેમની ઉપરવટ થઈને પણ તેમની મનોકામના પૂર્ણ કરવાને તે આગળ ને

આગળ ધર્યે જ કવચ છે તેમનું વ્યક્તિત્વ પ્રભાવશાળી હોય છે. ગમે તે પ્રયત્નો અને ગમે તે બોલે હાથમાં લીધેલું કામ પૂરું કર્યા સિવાય મૂકતા જ નથી. તે કોઈની દબલગીરી અડ્ડા કરી મરતાં નથી. આને અમે તેમને ઘણા દ્રુપા દુસ્સનો દોષ છે.

૮ ના આકાશવાણી સ્ત્રીપુરુષોના સ્વભાવ બે પ્રકારના હોય છે : એક-સ્વભાવથી ધન અને નિતા મેળવવામાં જ સ્વાપચ્ચા રહે છે અને અનેક પ્રકારના કાવાદાવા કરી જળાયો અને બંડ જગાડ્યા જ કર છે; બીજા સ્વભાવથી તરસજાની બની, ધાર્મિક વ્રતિ શ્રદ્ધા કરી, હાથમાં લીધેલ કાર્યની નિષ્ઠિતે માટે આકાશપાતાળ એક સ્વાના પ્રાપ્ત કર્યે જ જાય છે. તેઓ કંઠી પ્રકૃતિના ન લાગતી સિનના માણ મ પડ છે; પરંતુ તેઓ તેવા હોતા નથી. જમને તે ચાલુ છે તેમને માટે તે કર્તવ્ય કંઈ નહોતું હોય છે. તેમના આવા બેનજ સ્વભાવન અંગે દુનિયા તેમનામાં વિશ્વાસ મૂકતી નથી. તમને માટે નજરમાં આવે તબોલ છે.

૯ ના આકાશી વ્યક્તિ કંઈ અમ્યાને મૂકાઈ હાય તો તે ઊંચું સ્થિતિનો ઉપવાગ સ્વાથી નિષ્ઠા નીવડે છે અને પરાજય પામે છે. તેના તાળાના ને હાથ નીચેના માણમાં ઉપર ન ત્રાસ ને તોર-જુલમ વગર છે. પોતાની સગા સ્થાપવા ખાતર તે અનેકાને કનઝન કરે છે. તે એક જ મુદ્દા કિંમત કામ કરે છે- 'તે કે સુખી ન થાવે તો કોઈનેય સુખી થવા ન દઉં' ત્રાસ એટલો બધો અમલ થઈ પડે છે કે આખે હમડમા આવી જાય, ને તરમર ચડે છે. આ બાળતમા ગમતા જુઓ પાદશાહ નિગનું જીવન મનન સ્વા યોગ્ય છે.

કોઈ પણ મહિનાની ૧મી, ૧૫મી કે ૨૫મી તારીખ જન્મેના પુરુષ કે સ્ત્રી એ આકાશના આ દોલનો ને ગુણધર્મને અનુ-પ જીવન જરૂર જોઈએ. તેના શુભ કાર્યની ગરુઆત તે જ તારીખ કે સનિવારને દિવસે કરવી જોઈએ. કહેવત છે કે, ગનિવારે ગજા ગાદીએ બેસે. તેમ કવચથી તેના જીવનમાં નૂતન પ્રેરણા, નૂતન બળ ને નૂતન કર્તવ્યકિતનો સંચાર થયો.





(૧) દદ ઈંટ ગગનિ,  
નિરાગમ,

(૨) કપના ને  
લાવના.

(૩) ગા ને  
માહિલ.

(૪) ધન અને  
કાર્તિ.

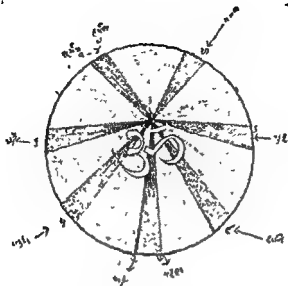
(૫) પગમ ને  
ઉઘમી.

આટ્ટિ ૯

ના આકાશની વ્યક્તિ ને અયોગ્ય રથાને મૂકાઈ હોય તો તે બનક પગિણામ નીપજનવે છે તે કળા, નાહિત્ય ને કૌશલ્યનો ઉપભોગ પાતાન પ્રપચી સ્વાર્થ માટે જ રૂઝ આવી વ્યક્તિ સત્તને ઢેકાળે અનત્ત, ખગને હમા ખોદુ, બલાન બદને બૂદુ અને કિલને બદન વ્યક્તિ ને છે. આની વ્યક્તિઓ વિશ્વાસઘાત કરે છે ન મુખી મસાનમા આગ લગાડ છે ત મિત્રોટી, પ્રપી ને સ્વાર્થ નાનનામા મપૂર્ણ પ્રપચી નીનકી મિત્રાને ગનન માગ છે નગ વહાને ગુસાનમા ઉનાગે છે

કાઈપપુ મજિનાની ૯ મી, ૧/ મી અને ૨૦ મી તારીખ જન્મેલી પુત્રપ કે સ્ત્રી ૯ ના આકાશના આ દાલનો ને ગુણધર્મો લઈને જ અનતર છે. તેથી તે પુત્રપ કે સ્ત્રી આ દાલનો ને ગુણધર્મોન અનુપ જીવન દવનુ નોઈએ. તેના ગુણ કાર્તની જન્મ્યાત ત જ તારીખા કે મગળવાગને વિનમ કવ્વી નોઈએ





આનંદ ૧૦  
પ્રકરણ ૧૬ મું

૨૨ ના આંકડાનાં આંકડાસતો ને ગુણુમાં

૨૦ નો આંક એ દલી અર્થવતો આક છે. એ આંક ઈશ્વરના અગાધ અર્થ ને જાનની ધૂન જાગ્રત કરે છે.

૨૨ એ અગાધ અર્થ ન દલી ન પતિનું આંકડાસત છે. એ આ દોષનથી ઈશ્વર પ્રત્ય અગાધ પ્રગ ને નક્ષત્ર જાગ્રત થાય છે-જેને આગે માનવી ધર્મો ૧ મને છે.

૨૨ ના આંકડાવાળા આ પુનઃ અતિ ધર્મો દેાય છે. ધર્મની મક્કા કરવા માટે છે-લી કાદિ નુથી જાય છે અને કાયાની કુચ્છાની કરવાનો વખત આવ્યે પોતાની કુચ્છાની કરી પાલુ જતાયે છે. આત્મ-નમર્ષનું ને પ્રાણનું મલિદ્ધાન દેશની શક્તિ નમનામાં અજગ દેાય છે. તેઓ કાઈનથી ગુતા નથી. મોતને તો તેઓ હાથમા લઈને હે છે. તેઓ મહાપગકમી જીવન છતી અર્થવતુન કર્મોનો કરવાના પંથે ચડી જાય છે. તેમને પગસાકના અમનિગમના અર્થોદિત રવાનો

પ્રકરણ ૧૭ મું

બેવડા આંકડાનું સામર્થ્ય

मनस्वी कार्यार्थी न गणयति दुःखम् न च सुखम् ।

કાર્યથી સિદ્ધિને ઇચ્છનારો પુરુષ સુખ કે દુઃખની કાંઈ પણ પરવા કરતો નથી.

બેવડા આંકડાનું આધ્યાત્મિક સામર્થ્ય મનુષ્યના ભાવિને ઘટે છે. ૧૦ થી પર સુધીના બેવડા આંકડા આધ્યાત્મિક છે. તે મનુષ્યની આધ્યાત્મિક ઉન્નતિ દ્વારા સાંસારિક ઉન્નતિ કરે છે. આધ્યાત્મિક જાગરે આધારે જ સાંસારિક જાગ ટકી શકે છે. ખીસાના આધારે જ વાહરકું ફરે છે.

મનુષ્યના નામ ઉપરથી ઉપસ્થિત થતા બેવડા આંકડાની શક્તિ તેની શારીરિક શક્તિને સક્રિય કરી તેને ઉન્નતિને શિખરે લઈ જાય છે. આ આંકડા, સંજાદારા, તેના આધ્યાત્મિક જાગરે જાગ્રત કરે છે અને સંજા એ ફરતી ભાષા છે.

બેવડા આંકડાનું શુભ તરફના જીવનવિમુક્તમાં તરફડિયા મારતા દરક પુરુષ કે સ્ત્રીને અતિ ઉપયોગી છે. માનવસમાજનાં અનેક માનવીઓ દુઃખના કાવાનજમાં દટાઈ ગયા છે, બેકારીનાં સકંજામાં ફસાઈ ગયાં છે, જુલમ ને ત્રસથી દેરાન પડેલાન થઈ ગયાં છે. આવા દુઃખી માનવોને બેવડા આંકડા આંધળાની લાકડીની ગરજ સાર છે. બેવડા આંકડાના સામર્થ્ય વડે તેઓ દુઃખમાં વ હિંમત રાખી શકે છે તે મંક-ટમાં વ શ્રદ્ધાથી આજીવ ને આજીવ કાર્યસિદ્ધિ કરવા થાયે જાય છે.

બેવડા આંકડા મનુષ્યના જન્મમરણનું નિરૂપણ કરી ભાવિએ તેમને માટે નિમોણ કસો ઉચ્ચરણ થયે દર્શાવે છે. એ આંકડા તેના આધ્યાત્મિક અવિરોધક અને અવિરોધીક નાપનું નિરૂપણ કરી તેને સુખી અને સંતાપી બનાવે છે. એ મનુષ્યને માયાના ગંધનમાંથી મુક્ત કરી તેને જાગૃતાની બનાવે છે, એ એને સંજામાં તેના ભાવિનું પ્રતીક બનાવે છે.

૧૩ તો આકડો મતા ને લુલ્લમનુ સૂચન કરે છે. આગામી અગમ ભાવિનું એ સૂચન કરે છે. કેટલાક વિદ્વાનો એને અપશુકનીઆળ આકડો ગણે છે, જ્યારે કેટલાક એને મનાચાલક આકડો ગણે છે. ભાવિની ગણતરીમાં એ આકડાથી ચેતતા ગહેવાની ખામ જરૂર છે. આ આકડો મગા, ગહેદાણુ, મામ કે ધંધાની ફેગમદલીનું સૂચન કરે છે. એ ઉત્તરિ અને નાશ બન્નેનું સૂચન કરે છે. જો સત્તાનો દુનુપયાગ કરવામાં આવે તો તે પોતાની જાતનો જ નાશ કરે છે. એવો મહા અર્થ એમાં છૂપાયેલો છે.

૧૪ તો આકડાની સંજ્ઞા, ગતિ, લોહમૂલક અને વસ્તુઓનો નામક છે. આ આકડો ગુભ અને અગુભ બન્નેનું સૂચન કરે છે. અગમચેતીથી પેમા અને ધન, મદા અને સગત આવેતો અવકાર કરવામાં આવે તો તે ગુભ છે, ખીજા મનુષ્યોની આંધે તકગા અને કલહના પ્રયોગમાં તેમજ પૃથ્વી, જળ, તેજ, આકાશ અને વાયુ એ પંચતત્ત્વની બાબતમાં અગુભ છે.

૧૫ તો આકડાની સજ્ઞા શુભ સાન. જલદુ અને નજગળાથી છે. અન્યની પામથી લુગિ-પ્રયુક્તિથી પણ કઠાવવામાં કે બક્ષિસ કે દાન લેવા આકડો ભાગ્યવંત છે, ચાર કે આઠ આકડાવાળા પુરુષ કે સ્ત્રીની બાગતમાં સર્વોક્તિનું કામ કરે છે અત તેમનું સાગ ફાયદો કરી આવે છે. નાગ કમાદાન, નગીનગાઓ, વગા કે નાટ્યકાને સાભ અપાવે છે.

૧૬ તો આકડાની મજા સીજળાથી ત્રી પગા ટાવર, જુગ કે મિનાગની છે. સીજળાથી ત્રી પગા ટાવર, જુગ કે મિનાગમાંથી માથા ઉપર મુગટ મૂકતા એ મનુષ્ય ટાવરની મલે જ નીચે ત્રી પંડે છે. આ અતિ અપશુકનિરાળ આકડો છે મનુષ્યની ત્રી પગા મુગટો, બગાદ વનારી જિદગી અને ભાગી જતી આશાની ઈમાગતના સૂચન કરે છે. ભાવિના પ્રયગ નખતે આ આકડાથી ખાસ નાવવ થયું જરૂરી છે.

૧૭ આકડાની મજા 'ગુકનો અલ્પિનાજા તારા છે.' આ મજા



જાંતિ અને પ્રેમનું સૂચન કરે છે. આ આંકડાવાળા પુરુષ હવેના દુઃખ અને ચારિત્ર્યની કસોટીમાંથી પાર જીત્યો છે, એ જાણવનું સૂચન કરે છે. આ આંકડો અમરનરવનું સૂચન કરે છે. આ મનુષ્યનું નામ અને કીર્તિ તેના મરણ પછી અમર થશે, એવું એમાં સૂચન છે. ચાર અને આઠના એકવડા આંકડા સાથે આ આંકડાનો સંબંધ જોતા હોય તો ભાવિની જાજનમાં આ અતિ ઉત્તમમાં ઉત્તમ આંકડો છે.

૧૮ ના આંકડાની સંજ્ઞા કિરણે કિરણે સોદી વરસાવનો રંગ છે. એક વડું અને એક કુતરો કિરણમાંથી પડતાં સોનીનાં દીપાં ચાલી જાય છે. આ જન્મેનો સાચ કરવા એક કરચણો વેગથી દોડતો આવે છે. આધ્યાત્મિક જગતનો નાશ કરતાં પાશવિક જગતનું આ સૂચન છે. આ આંકડાવાળા પુરુષને કુટુંબીઓ સાથે, સમ્રાવડાલાં સાથે સમાજના પ્રાણીઓ સાથે જ્યારે કુદર્શો જિતવું પડે છે અને હતાશ તેમજ નિષ્કળ થવું પડે છે. આ આંકડાવાળા મનુષ્યને અન્ય લોકો દ્વેષ કરે છે, વિશ્વાસઘાત કરે છે અને છેતરપીંડી કરી તેનું ધન લૂંટી લે છે. આના મનુષ્યને તોડાન, જાળ અને અમિયાં જીવનના બધાં પક્ષ રહે છે. નકરાર કરવાથી પૈસા અને સત્તાનું સૂચન કરતાક વખત આ આંકડો સાથે છે, પણ અશુભ થવાનો યોગ હોય છે. માટે એ આંકડાથી નાવજની રાખવી આવશ્યક છે.

આ આંકડાનું સંબોધન કેવળ આધ્યાત્મિક લાવનાની જાગૃતિને માટે જ નિમાણુ થયેલું છે. એ સંબોધનથી મનુષ્યના હિરમાં નૂતન પ્રેરણા, નૂતન જીર્મિ, નૂતન લાવ, નૂતન ચેતન નવા નવા મનોરથો અને કાર્યસિદ્ધિ માટે નવી નવી યુક્તિ-પ્રયુક્તિઓ જાગ્રત થાય છે. ઈશ્વરરમરણમાં આ અંક એક ધ્યાન અપાવે છે.

૨૧ ના આંકડાની સંજ્ઞા 'વિશ્વ' છે. આ આંકડો પ્રગતિ, સન્નાત ચડતી, જીવનની ઉન્નતિ ને વૃદ્ધિ સૂચવે છે. આ આંકડાવાળો મનુષ્ય દુઃખની ક્રોમાંથી પાર પડી વિજય મેળવે છે. લાવિના સંબંધમાં આ આંકડો અનુકૂળ છે. 'કટલાક વિદ્વાનો તેને 'કાંટાવાળો રાજમુગટ' કે 'કાંટાળો તાજ' કહે છે. કાંટાવાળો રાજમુગટ પહેરનાર રાજવીએ પ્રગતિને માટે દુઃખ તો વેકવા પડે છે; પરંતુ સાથે સાથે પ્રગતિનો પ્રમ ને પ્રગતિના બહુમાન પણ તે પામી શકે છે, લાવિના સંબંધમાં આ આંકડો આગ છે.

૨૨ ના આંકડાની સંજ્ઞા 'લલો માણુ પીઠ ઉપર લય' કર લૂ લોના લાગનો કાથળા ઉપાડીને જાય છે' આ લલો માણુ પીઠ લોકોની મૂખાઈ-ખંધાઈને પ્રથમનો ભાગ થઈ પડ્યો છે. એક નિઃશ્વાસ વાદ તેના પર હુમલો કરે છે, છતાં તે પોતાનો ખચાવ કરતાં નથી. મોહમાં તે મોહમાં, આશામાં તે આશામાં ન મૂખાઈથી પીઠની પાછળ તણાઈ જાય છે. પોતાના અગ્રત સ્વાર્થ ખાતર પીઠ તને હથિયાર જનાવે છે, તેનું તેને ભાન હોતું નથી. તે મોહમાં તે મોહમાં તે અખચસ્તીનાં સ્વપ્નાં એવા જ કરે છે, જ્યારે તે સંઘટ કે લયથી ધંગાય છે ત્યારે જ જાગ્રત થાય છે. આ આંકડો ખાટા વિશ્વાસનો છે. પારકાના વચન ઉપર વિશ્વાસ ગણવાથી જૂઠું પરિણામ આવે છે. લાવિની જાગ્રતમાં જ્યારે આ આંકડો આવે ત્યારે જ સાચ્યેતીથી કામ કરવું જરૂરી છે.

૨૩ આંકડાની સંજ્ઞા 'નિઃકનો ગજવશીય નારો' છે. એનો લાવાર્થ 'વિજયની આગાહી, સત્તાવાળા ઉપરી અમલદારની દૃષ્ટિ' થાય છે. લા. લા.—૧૬

છે ભાવિની માળતમા આ આડો અતિશય ભાગ્યશાળી છે અને તે  
મનુ રના મનની મુગદા નિદ્ર યગે એની આગાહી રે છે

૨૪ નો આશ્વ પશુ ના । ભાવિની આગાહી કર છે એ આક ।  
પણ મતાવાળા પિપરી અવિચારીઓની રૂપા અને વિખતીય વ્યવસ્થા  
તરફથી પ્રભ અને રૂપાની નિશાની બનાવે છે

૨૫ નો આ ડો ખત્તા ખાઈ ખાઈને અને લોદના દૃષ્ટાંતથી  
અનુભવ મેળવીને, ન ન્તેરથી ઘડાઈને નુશર્ણની આગાહી કર છે, ભાવિના  
ન ગ રમા આ આશ્વ । મ જોગે પ્રમાણે રી રે છે

પોતાના મળધીઓમાં આ આંકડાવાળો મનુષ્ય પોતાની વિચારગતિ અને તીવ્રબુદ્ધિનો પ્રભાવ પાડી ગેંદ છે. કેવળ ધનોપાર્જન અને દુનિયાદારીના વ્યવહારમાં જ આ મનુષ્ય ગમેપમે ગટે છે, ભાવિના જીવનમાં આ આંકડો મધ્યમ છે.

૩૧ નો આંકડો ૩૦ ના આંકડાના જેટલો જ ફળ આપે છે. પણ તકાવત માત્ર એટલો જ છે કે ૩૦ના આંકડાવાળા મનુષ્ય પોતાના મિત્રો, મળધીઓ અને સ્નેહીના નળધમાં ગંભીર પોતાની ઉત્તતિ સાર્થ છે ત્યારે આ આંકડાવાળો મનુષ્ય તેમનાથી દુઃ અને અનડો રહી પોતાની ઉત્તતિ સાધવા પ્રયાસ કર છે. ભાવિના સંબંધમાં આ આંકડો મધ્યમ છે. બુદ્ધિનો પ્રભાવ તો આમાં પણ છે, પણ અનડો રહીને તે અગત્ય છે.

૩૨ ના આંકડાની જાદુઈ અમર ૫ ના, ૧૪ ના, અને ૨૩ ના આંકડા જેવી જ છે. સામાન્ય રીતે તે લોકગ્રમ્યુક કે પ્રત્યક્ષ સંગતના સંબંધમાં આવે છે. તે આ આંકડાવાળો મનુષ્ય પોતાના જ દૃઢ નિશ્ચય અને પોતાના જ અભિપ્રાયને વળગી રહ તો તે ઘણો ભાગ્યવંત આંકડો છે, પણ જો તે બીજાની બુદ્ધિ અને અભિપ્રાય પ્રમાણે વર્તવા તત્ય તો તે જરૂર ખત્તા ખાય, અને બરમાલ થાય.

૩૩ ના આંકડાની અનગ, ૬ ના, ૧૫ ના અને ૨૮ના આંકડા જેવી છે.

૩૪ ના આંકડાનો પ્રભાવ ૨૫ ના આંકડા જેવો છે.

૩૫ ના આંકડાનો પ્રભાવ ૨૬ ના આંકડા જેવો છે.

૩૬ ના આંકડાનો પ્રભાવ ૨૭ ના આંકડા જેવો છે.

૩૭ ના આંકડાનો પ્રભાવ ખાન આવશ્યક અને અગત્ય છે.

આ આંકડાવાળો મનુષ્ય ઘણા સારા અને ભાગ્યવાન મિત્રો મેળવી શકે છે. સ્ત્રી-ગતિની ઉપર તો તે જાદુની અને વશીકરણની અસર કરી શકે છે અને તેના તન્દ્યા પ્રેમ અને પંસા બને મેળવી શકે છે. ગમે તે પ્રકારની ભાગીદારી માટે આ આંકડો ઘણો જ સારો છે. ભાવિના સંબંધમાં આ આંકડો સારો છે.

લેખકો અને સાહિત્યકારોમાં અન્ય મનુષ્યો કરતાં વિશેષ ગુણોની આવશ્યકતા છે. તેમણે વિજયી અને પરાજિત થયેલાં સ્ત્રી-પુરુષોનાં ચાન્દ્રિય અને જીવન જાણવાની ખામ આવશ્યકતા છે. દરેક વ્યક્તિના ચારિત્ર્ય અને ગુણ ભેદ તેમને હાથના દર્પણ જેવા હોવાં જોઈએ. પ્રખર કળાવાન સાહિત્યકારોમાં પણ અત્યંત ધીરજ, અવિગ્ન ખંત અને અધાગ શક્તિ હોવા જોઈએ. તદુપગત વિચારગર્જન, વિચાર-સ્વાતંત્ર્ય અને પ્રકૃતિસ્વાતંત્ર્ય પણ તેમનામાં હોવા જોઈએ. આ મહાગુણો સિવાય ઉત્તમ પ્રકારનું સાહિત્યલેખન થવું નથી. ડરપતા અને ચેતન્યતા પ્રાદુર્ભાવ, ઉત્તમ સાહિત્યનો આત્મા અને પુનઃઆત્મા છે.

ધણુ' કરીને ૫ નો આકાશ મહાન લેખકોના જીવન ઉપર અતિ માહત્વની અવગત છે. એ આકાશ એમનામાં અતર્જાન અને પ્રેરણા ગર છે. અંતર્જાન અને પ્રેરણાના જેટલા અગાત પ્રકૃતિના ઘર્ષ જાય છે; પરંતુ એ અગાત પ્રકૃતિ હાથ જ તેઓ દુનિયાના દુઃખ ને સંકટ રપાટ કરીને જોઈ શકે છે. એ દુઃખ અને સંકટથી તેમના હૃદયને આઘાત લાગે છે. અને એથી જ સાહિત્યનો નિર્મળ સ્ત્રોત વહેવા લાગે છે અને તેને અંગે તેમને પર્વતોનો ધણો સોખ જમન થાય છે. કુદરતના સાન્નિધ્યથી જ તેમના અશાંત મનને શાંતિ મળે છે. દુનિયાના મહાન લેખકો ધણુ'ખડુ' ૫ મી, ૧૮ મી અને ૨૩ મી તારીખે જ જન્મ્યા છે.

૫ નો આકાશનો મમલાવ દખવતો એકાકી ૭ નો આકાશ પણ તેમના નામમાં જોવામાં આવે છે. જે લેખકો અને સાહિત્યકારોએ પુણ્ય ધનપ્રાપ્તિ અને નિષ્પત્તિ એકાકી કરી હોય છે તેમના જીવનમાં ૬ અને ૮ નો આકાશ જોવામાં આવે છે. તેમના નામમાં ૧૧ અને ૨૨ નો આકાશ હોય તો તેમને મોટાઈ પ્રાપ્ત કરવા લાગા વખત સુધી ગદ્ય જેવી પડતી નથી. ધણુ'ખડુ' લેખકો, કવિઓના જીવનમાં અતર્જાન આંતર પ્રેરણા દર્શાવના એકાકી આકાશનું જ પ્રભુત્વ વિશેષ હોય છે.

## શ્રદ્ધાવનનું પૃથક્કરણ

શ્રદ્ધાવન એ માનવજાતીનું મહદ્ગિદ્દુ છે. કૌટુંબિક, સામાજિક અને પ્રજાકીય જીવનનો પ્રારંભ શ્રદ્ધાવનથી થાય છે. બાળકોર, પ્રજાકીય સુધારા, નાગરિક પ્રવૃત્તિ, સમાજસેવા અને સ્વદેશપ્રેમ એ સુધારાનો સમાવેશ શ્રદ્ધાવનમાં આવી જાય છે. શ્રદ્ધાવનની ઉત્તમ વ્યક્તિઓમાં, વિચારમાં, આદર્શમાં અને કર્નવ્યમાં પ્રમાણિતતા દેવી જોઈએ. પ્રમાણિતતા એ શ્રદ્ધાવનનો પ્રાણ છે. શ્રદ્ધાવનની સફળતા પામવા માટે મનુષ્યે શંકા અને વહેંચણી પર થવું જોઈએ, અને એકમીનની શુભનિષ્ઠા ઉપર નિશ્ચાસ અને શ્રદ્ધાના બળ સિવાય શ્રદ્ધાવન, સામાજિકજીવન કે પ્રજાકીયજીવન નની શક્ય નથી. પરસ્પરમાં વિશ્વાસ અને શ્રદ્ધા એ શ્રદ્ધાવનના પાયા છે. શ્રદ્ધાવનનો અન્ય અગત્યનો સિદ્ધાંત કૌશલ્ય અને ચાસાકી છે. કૌશલ્ય અને ચાસાકી સિવાય તમે તેવા શુભ દેવોનો દેવ તો પાળી શકો છો તેમનો અવળા અર્થ લે છે. અને તેથી લાભ થવાને બદલે હાનિ વિશેષ થાય છે. ચાસાક પુરુષ અન્યની દુર્ગતિના અને દુર્ગુણ જાણે છે, તે દુર્ગતિના અને દુર્ગુણ દૂર કરાવવાને તે મુંઝર અને મહુર પ્રયામ કરે છે અને તેમાં ખોતે મહક કરે છે; પણ તે કરી અન્યની દુર્ગતિનો લાભ ઉઠાવતો નથી. આપણના સમયે ઉત્તમનો સદ્ગુણ પણ આવશ્યક છે. તમામ ધર્મા અને કાર્યના અધિકારીએ આ ગુણ સારી રીતે રાખ્યો હોવો જોઈએ, અને એ ગુણ વડે જ તેમને દુનિયાને મહાન કરી છે.

૧ નો આંકડો એ શ્રદ્ધાવનનો જાતમાં સારો આંકડો છે એ આંકડો દેવોની નીવડા અને બળ આપે છે, આપણના સમયમાં દલનાથ અને અનંદથી કાર્ય કરવાની ક્ષમિ આપે છે.



## વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિનું પૃથક્કરણ

વૈજ્ઞાનિક થવા ઈચ્છનારમાં કળાકારની કલ્પના અને સંપારીનો અવિરત પરિશ્રમ તેમ જ ખંત હોવા જોઈએ. તેનામાં વિચારનું સંપર્પણ સ્વાતંત્ર્ય હોવું જોઈએ. વિરુદ્ધ લોકમતની સામે કાર્વ કરવાની પ્રત્યક્ષ ધમકી અને ઢિંમત હોવા જોઈએ. એ કદી બની શકે જ નહિ. ‘એ અશક્ય છે.’ આવાં આવાં વચનો દરે પેટે સાંભળવા તેમજ રાતદિન તત્પર રહેવું જોઈએ. ભ્યારે આસપાસનું વાતાવરણ આટલું મધું નિરુત્સાહી અને નિરાશાજનક હોય ત્યારે કંઈક પ્રત્યક્ષ ઢિંમત અને ખંત ધરાવનાર પુરુષ જ આગળ ધપી શકે. અનેક નિઃશ્વળતામાંથી પણ સફળતા મેળવવાની તેનામાં શક્તિ હોવી જોઈએ. વસ્તુના ક્યંવ પ્રતિ અવિરત ધ્યાન અને એકાગ્રતા તેનામાં ઐત્રાંગ્ય વયેલાં હોવાં જોઈએ. સીધી વિશ્લેષ તો હેતુ અને કાર્વની એકાગ્રતા હોવાં જોઈએ અને કાર્વનિષ્ઠિ માટે સર્વ સમર્પણ કરવાની તેનામાં ભાવના હોવી જોઈએ ‘કર’ગે વા મર’ગે’ એ સિદ્ધાંત તેના જીવનનું નય હોવું જોઈએ.

આટલા બધા સદ્ગુણ એકસામટા હોય તો જ વૈજ્ઞાનિક આલમને તેની અજબ ગોંધાથી મઢાત કરી શકે, આલમના મહાન દૈગાનિકમાં આ સદ્ગુણો ભાગસાર ભરેલા હતા નેથી જ તેઓ વિશ્વને પોતાને વશ કરી શક્યા હતા.

૮ નો આકેડે વૈજ્ઞાનિક પ્રકૃતિવાળામાં મહત્તા, સત્તા અને વિશ્વવત્તા આંદોલનો ઉત્પન્ન કરે છે. ૯ નો આકેડે તેમનામાં કળા, અંતર્ગાન અને અંતર્ગરણા ઉત્પન્ન કરે છે. ૧ નો આકેડે તેનામાં ધીરજ અને ઢિંમત પેદા કરે છે. આ ત્રણ આકેડા વૈજ્ઞાનિક પ્રકૃતિવાળાને વધારે અનુકૂળ છે.

## પ્રકરણ ૨૩ મું નાટ્યપ્રકૃતિનું પૃથક્કરણ

કદપના. આત્માનો પ્રભાવ અને વ્યક્તિત્વની પ્રભા એ જગ સદ્ગુણો ગંગામિના કે ચિત્રપટના નટ ધરાની ઈચ્છા ધરાવનાર. યુવક કે યુવતીમાં જન્મી છે. આ ઉપરાંત તમામ પ્રજાતનાં મનુષ્યોમાં તમામ પાત્રોનું આત્મદર્શન તેમનામાં જોવામાં આવે છે. નહિ તો શ્રોતાવર્ગ ઉપર ધારી જાદુઈ અન્ન થશે નહિ. અને નીચી વિગેય તો જે પાત્રનો એ પાદ ભજવનાર હોય તે પાત્રના ભાવ અને સામર્થ્ય તેની ગોચરમાં જનની ગયેલાં હોય તેવું જોઈએ. પાત્રના ભાવ, સામર્થ્ય અને તે પ્રમાણેનો અભિનય શ્રોતાવર્ગને મંત્રમુગ્ધ કર્યા નિવાય રહેતા નથી. લેખકનાં ગાદોમાં પ્રાણ પૂરવાની તત્તામાં શક્તિ હોવી જોઈએ. આ પ્રાણપ્રેરક શક્તિ માનવસમાજમાં પ્રાણ પૂર્વા નિવાય રહેતી નથી. ધનકર્તા હોવા જ અન્યના હોવાનું ધનકર્તા છે, હનતી મૂર્તિ જ અન્યને હનાવે છે, આનંદ અને કલોલ કનુ હારવ અથવા આનંદ અને કલોલ ઉત્પન્ન કર છે અને વીરતાથી ધ્રુવતી ધરતી અન્યમાં વીરતા પેદા કરે છે. આ અદ્વિતીય અમલમાં મૂળમાં માટે 'નટ'ને પોતાનામાં મંપૂર્ણ આત્મવિશ્વાસ હોવો જોઈએ. દુનિયાના ઘણાં અગત્યનીલગેલાં કાર્યો આત્મવિશ્વાસ અને પ્રયત્ન અર્થથી થયેલાં છે. તેનામાં વ્યક્તિત્વની અજગ પ્રભા હોવી જોઈએ. એ પ્રમાણે શ્રોતાવર્ગ આકર્ષાય છે. જે નટ થોડી પણ પોતાના પ્રેક્ષકવર્ગને આકર્ષે તો નથી તે નટ તેના ધંવામાં નિમ્મળ નીવડે છે.

૯ નો આક્રોશ નાટ્યપ્રકૃતિને માટે ઉત્તમોત્તમ છે, એ આક્રોશ 'નટ'ની પ્રકૃતિમાં કળાની પ્રભુતા પૂરે છે. ૧૧ અને ૨૨ ના આક્રોશ પણ સમયાનુસાર સાચા પ્રભાવ યાદે છે. ૬ નો આક્રોશ સામાજિક અન્ન ઉત્પન્ન કરવા માટે સારા છે.





૪. જન્મતારીખનો આંકડો, જન્મના મહિનાનો આંકડો, અને જન્મના વર્ષનો આંકડો, એકઠા કરી તેમનો સરવાળો કરી એકાંત્રી આંકડો કાઢવો.

૨૩મી ટિમેમ્બર ૧૮૯૯ને દિવસે જન્મેલો મનુષ્યના આંકડાનો એકત્ર સરવાળો આ મુજબ થાય છે.  $૫+૩+૯= ૭$ , ૧૭ નો એકાંત્રી આંકડો એ માણસનું સામાન્ય ભાવિ ઘડે છે. ૮ ના આંકડાનો જ્યામી શનિ છે. શનિ એ માણસનું સામાન્ય ભાવિ ઘડે છે.

આ મનુષ્યના ભાવિમા ચાર પ્રકારનાં સ્વામીત્વ છે : (૧) બુધનું, (૨) શુક્રનું, (૩) મંગળનું અને (૪) શનિનું. શનિ એનું નામાન્ય ભાવિ ઘડે છે, માટે એનું આચિપત્ય નીચી વિશેષ છે. એવી બીજા તમગનું આચિપત્ય બુધનું છે; કારણ કે તે એના આત્મામા બળ પ્રેર છે, અને આત્મમગ્ન નિવાય આગળ વધી જઈતું નથી.

૫. જાની ગડે તો એ મનુષ્ય એનું નામ પણ એના સામાન્ય માવિસૂચક આંકડાને અનુરૂપ ગણવું, નામ કેવી રીતે અનુરૂપ કરવું તે બાગળ દર્શાવવામા આવ્યું છે.

૬. જે વસ્તુનો ૧૧૧નો વેપાર કરવાનો હોય તેનો નામાન્ય આંકડો ગણવો. દાખલા તરીકે હીરોના જે ૯૯૯ના ભાવના હોય તો ગણવો; કેમ કે એમનો એકા નવવાળો ૭ થાય છે અને તેનો એકાંત્રી આંકડો ૯ છે, અને ૯ નો આંકડો એ મનુષ્યનું ભાવિ ઘડે છે. ૯૯૯ના ભાવમા ૧૧૧નો વેપાર જ એ જે વેચી દેશ, એ પ્રમાણે ગમે ત મદાની વસ્તુના નવવાળા ૯ થાય તે મનુષ્યના જ વેપાર કરવો. તેણે વેપાર બુધવાને દિવસ જ કરવો, કારણ કે એ નિરાત અન્ન દિવસા તેને માટે અનુરૂપ નથી.

૭. થોડા ઘણા પણ નરો મળે તો ગમે તે દિવસ જે વેચી દેશ, પણ બહુ નફાની આશા નખી બેની નવું નહિ. ઘણી વખત એવું જાન છે કે બહુ નફાની આશા નખી બેસી નટનાનો બંધો નરો મૂઈ જાય છે, અને તેને નિગળ થવું પડે છે.



## ધાણની શરતનું માર્ગદર્શન

૧. ઘોડાની શરતની અનેક રીતો છે.

૨. જન્મના મહિનાના એકાદશી પ્રમાણેનો ઘોડો 'ચિત' કે 'ચે' માટે રખે.

૩. જન્મના વર્ષના એકાદશી આડા પ્રમાણેનો ઘોડો 'ચિત' કે 'ચે' માટે રખે.

૧૦. પોતાના સામાન્ય લાવિના એકાંકી આંકડા પ્રમાણે ઘોડાના નામનો એકાંકી આંકડા આવે તે ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેસ' માટે રમવો.

૧૧. પોતાની જન્મતારીખના એકાંકી આંકડા પ્રમાણેનો જોડીનો નંબર કાઢી તે જોડી જે ઘોડા ઉપર બેસવાનો હોય તે ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેસ' માટે રમવો.

૧૨. પોતાના સામાન્ય લાવિના એકાંકી આંકડા પ્રમાણે જોડીના નામનો એકાંકી આંકડો કાઢી તે જોડી જે ઘોડા ઉપર બેસવાનો હોય તે ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેસ' માટે રમવો.

૧૩. પોતાના જન્મ તારીખના એકાંકી આંકડાનો અને પ્લેટના એકાંકી આંકડાનો સરવાળો કાઢી તેનો એકાંકી આંકડો કાઢી તે આંકડા પ્રમાણેનો ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેસ' માટે રમવો.

૧૪. જન્મના દિવસનો આંકડો, ઘોડાના છેલ્લા નંબરનો આંકડો, ઘોડાના પહેલા અક્ષરોના આંકડાનો સામાન્ય સરવાળો કરી તેનો કાઢેલો એકાંકી આંકડો, અને પ્લેટના નામના અક્ષરોનો એકાંકી આંકડો—એ તમામ આંકડાનો સરવાળો કરી, એનો એકાંકી આંકડો કાઢી એ આંકડાનો ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેસ' માટે રમવો.

૧૫. પોતાના સામાન્ય લાવિના આંકડો, પ્લેટના નામનો એકાંકી આંકડો, જન્મના દિવસનો આંકડો અને ઘોડાના છેલ્લા નંબરના આંકડાનો સરવાળો કરી, તેનો એકાંકી આંકડો કાઢી, તે પ્રમાણેનો ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેસ' માટે રમવો.

૧૬. પોતાની જન્મતારીખના એકાંકી આંકડા કાઢી પ્લેટના નામનો એકાંકી આંકડો કાઢી, ઘોડાના નામના પહેલા અક્ષરોનો સરવાળો કરી તેનો એકાંકી આંકડો કાઢી, એ આંકડાના ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેસ' માટે રમવો.

૧૭. ઘોડાના માલિકના નામના આંકડાનો સરવાળો તેનો એકાંકી આંકડો કાઢી, તે ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેસ' માટે રમવો.

૧૦. પોતાના આમાન્ય લાવિના એકાકી આકડા પ્રમાણે વોડાના નામનો એકાકી આકડા આવે તે ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેમ' માટે રમવો.

૧૧. પોતાની જન્મતાગીખના એકાકી આકડા પ્રમાણેનો જોડોનો નંગ કાઢી તે જોડો જે ઘોડા ઉપર બેસવાનો હોય તે ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેમ' માટે રમવો.

૧૨. પોતાના આમાન્ય લાવિના એકાકી આકડા પ્રમાણે જેડોના નામનો એકાકી આકડો કાઢી તે જોડો જે ઘોડા ઉપર બેસવાનો હોય તે ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેમ' માટે રમવો.

૧૩. પોતાના જન્મ તાગીખના એકાકી આકડો અને પ્લેટના એકાકી આકડોનો નંગાળો કાઢી તેનો એકાકી આકડો કાઢી તે આકડા પ્રમાણેનો ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેમ' માટે રમવો.

૧૪. જન્મના દિવસનો આકડો, ઘોડાના છે નાનગરનો આકડો, ઘોડાના પહેલા અવરના આકડોનો સામાન્ય નંગાળો કરી તેના કાંલો એકાકી આકડો, અને પ્લેટના નામના અક્ષરનો એકાકી આકડો-એ તમામ આકડોનો નંગાળો કરી એના એકાકી આકડો કાઢી એ આકડો વાગે 'વિન' કે 'પ્લેમ' માટે રમવો.

૧૫. પોતાના આમાન્ય લાવિનો આકડો, પ્લેટના નામનો એકાકી આકડો, જન્મના દિવસનો આકડો અને ઘોડાના છેલા નંગાળો આકડોનો નંગાળો કરી, તેના અક્ષર આકડો કાઢી, તે પ્રમાણના ઘોડો 'વિન' કે 'પ્લેમ' માટે રમવો.

૧૬. પોતાની જન્મતાગીખના એકાકી આકડો કાઢી પ્લેટના નામનો એકાકી આકડો કાઢી ઘોડાના નામના પહેલા અક્ષરનો નંગાળો કરી તેનો એકાકી આકડો કાઢી એ આકડો વાગે 'વિન' કે 'પ્લેમ' માટે રમવો.

૧૭. ઘોડાના માલિકના નામના આકડોનો નંગાળો તેનો એકાકી આકડો કાઢી, તે વાગે 'વિન' કે 'પ્લેમ' માટે રમવો.

# ન્યોતિષશાસ્ત્ર

ખંડ ત્રીજો

**વૃષભ :** (અંગ્રેજી હર્ન Taurus) (૧. ૧. ૬) ગા, ઉત્ત, તાનક, ૧૫, ગોકુચ, દ્વિતીય-આ નવના નામો ગ્રખ ગશીનાં ગ્રખસામાં આવ્યા છે ગ્રખ ગશીનો રંગ મેદેદ ગ્રખસામાં આવ્યો છે. આ ગશીની આદતિ બગદને મળતી આવે છે. આ ગશીની નતિ સ્ત્રી સમજનામાં આવી છે. ગ્રખ ગશીની સ્થિતિ સંગા છે. આ ગશીનું આધિપત્ય દક્ષિણ દિશામાં છે. તેથી ગ્રખ, કના અને મકર ગશીમાં નિજનું દિશામાં વાત્તા કંચાનું ગાલદાગંજ કંચાનું છે. આ ગશીને રાત્રિને વિગે વિગે નાગ સમજ છે. આ ગ્રખ ગશીને ચાર વાદ કંપસામાં આવ્યા છે. પૃથ્વી પર ગ્રનિ કંચા આ ગશી છે. આ ગશીની પ્રતિ કંડી છે. આ ગશીમાં કાંતિ નથી. મધ્યમ પ્રગતવાળી અને મધ્યમ ઉદયવાળી આ ગશી છે. આ ગશીના માયિક નુક છે. આ ગશીની અન્ન માનવ ગરીબના માદાના ભાગ પર થાય છે. આ ગશી સ્ત્રી મંરુક્ષક છે. આ ગશી સ્થિતિ-મંગલક સમજાવી. આ ગશી દક્ષિણ દિશામાં ગળાવાન દાય છે. એવું સમજવામાં આવ્યું છે કે આ ગશી પૃથ્વી નર્મ-ચક્રાદિ મહા પચાગ થાય ત્યારે દક્ષિણ દિશા તરફના ગાગમાં કળ નનજવ. આ ગશીના ઉગર્મ ભાગ અતુષ્પાદ તળુવો. આ ગશી દક્ષિણ દિશામાં અને ગત્રાન વિગે ગળાવાન દાય છે. આ ગશીને પૃષ્ઠાદય સમજાવી, એને કે આદાગમાં જમની વખતે પાગળના ભાગમાંથી ઉદય પામ છે. ગ્રખ ગશી કષ્ટાટક પ્રદેશમાં વધારે વર્ષરૂપ ધનનું છે, એટલે નદાપુ ત્યાં સમજવ. ઉંચા પાણી પર ખેતી કંચાની વચ્ચામાં આ ગશીનું ગ્યાન સમજવ. આ ગશી દરેક-નર્મક સમજાવી આ ગશી પાણીના આશ્રયસ્થા રચાનમાં મેદનાર્મ દાય છે. આ ગશીને મૂલ મફક ગણવી. (જાડ, વનસ્પતિ, વાન, તળુખવાને મુલ નજક રહે છે) આ ગશી સમ ગશી ગળવાના આવે છે. આ ગશીનો વર્ણ વચ્ચ ગણવો. આ ગાનો મધ્યગત્રીને વિગે આધારી ગણવી. આ ગશી બુ મિતરવની ગણવી

બને છે. આ ગણી માથાના ભાગથી દિવ્ય પામનારી ગણવી. આ ગણીનું રથાન ચેરા પ્રદેશમાં ગણવું. આ ગણી વૃગાર-ખાનુ, ત્રી-પુનઃપનુ એકાત રથાન, મોજગોખની વગતુઓમાં, જગીચો અને ગમાણીય જગનાઓમાં મહે છે. આ ગણી સરખી લંખાઈની ગણવામાં આવે છે. આ ગણી પાણીના આશ્રયવાળી ગણવી. આ ગણી છુપ મંડાક સમજની; આ ગણી વપય ગણવી. આ ગણી શૂઢ વર્ણની ગણવી. આ ગણી જપોર વખતે આંધ્રગી ગણવી. આ ગણીનું કવ્ય કૃગ-કૂલ છે. આ ગણી વાલુ તત્ત્વની ગણવી.

## મિથુન રાશી

મૃગશીર્ષ નક્ષત્રનો અર્ધા ભાગ, આઠો અને પુનર્વસુ નક્ષત્રના ચાર ભાગમાંના પહેલા ત્રણ ભાગ એ મિથુન રાશીના ગણવા.

## ઉપયોગિતા અને બિનઉપયોગિતા

બહુશ્રુતતા, વિચાર, રૂપના શક્તિ, વ્યવહારતા, હેતુ (ગરબ), અનુરૂપતા-ખીજને પોતાના સમજવાની શક્તિ-એ મિથુન રાશીના ઉચ્છનીય ગુણો છે. ચચળતા, ખીજ વિશે શકા કરવી, અગર પો-એ મિથુન રાશીના અનિ-શનીય ગુણો છે.

કર્ક (૬ હ.), અચછ : નનગ : (Cancer) આ ગણીનાં નામો નીચ પ્રમાણે આપાયા જના ત્રથોમાં નનનામાં આવે છે-કર્ક ફણી, કર્કાટક, અલની, ચતુર્થ, હર્ષિ-એ નામો છે. આ ગણીને ગંગ પીગચદો બદામી સમજવા. આ ગણીની જાકૃતિ પાણીમાં રહેનાર કરચલા જેવી છે. આ ગણી ત્રી પ્રકૃતિની છે. આ ગણી ખૂબ પ્રજાવાળી અનુલવવામાં આવેલી છે. ગત્રીન વિશે વિચારનાર આ ગણી છે. પાણીમાં ચાલનાર આ ગણીની ખાનિયન છે. તેમજ આ ગણી ચાલવામાં ખૂબ જ ઝડપ ધરાવતી હોય છે. આ ગણી તેજસ્વી ગણાય છે. આ ગણીને પગો ઘણા હોય છે. એમ આપણા અનુભવી પેનાનિકો માને છે. આ ગણી ઉત્તર દિશાની અગ્નિપતિ છે. આ ગણી

કક પ્રતિનિધી છે, અને હવે વી ઉપન યનાર્ગ એમ માનવામા આવે  
 છે. આ ગગીનો માસિક ચન્દ્ર છે. આ ગગી છાતીમાં કદ્યતે  
 વિશે અનન્દ જનાર્ગ છે. આ ગગી મૌમ્ય મંશક ગાત છે. તમજ  
 ચર નનક ગગાય છે આ ગગી કીટ ગગી ગગુમાં આવે છે પ્રાટ  
 નનક દોવાથી પશ્ચિમ દિશામાં સાયંકાળને વિશે વાવન અને  
 છે. આ ગગી ગગીને વિશે જળગમ દેવ છે આ ગગીનું ન્યાત  
 ચૌસા દેશમા જાણુ. તેમજ વાવ, નગાર, તેમજ જળ નજીત  
 ગાળ જાતમા આ ગગીનું ન્યાત છે. આ ગગી મરખી સંભાર્ણી  
 છે. આ ગગી ધાતુ મંશક ગગી (નોનાથી લઈને માટી નંનીની  
 ૬૦૬ નસ્તુઓ ધાતુ નનક નજીત) આ ગગી મમ નજીત આ  
 ગગી અપારના મમથે આદ્યળી નજીત આ ગગીનું દ્ય કુવો  
 નજીત. આ ગગી વાનિ નજીત નજીત.



મિહુ : ( મ ટ ), અગ્રેષ્ઠ ( Leo ) નીચે રમાના  
 ન મા નિઃ ગગનોના જાણના-નિઃ, ગદીગવ મૃગેન્દ્ર લેવ પચમ,  
 આ ગગનોના ગગ લુમાગ જેવા જાણના આ ગગી નિઃ જેની છે  
 આ ગગી થોડી પ્રજાવાળી છે આ ગગના આ પગ જાણના  
 આ ગગી દિવસે ચાલનાર જાણની તેમજ આ ગગી ગગ મ  
 મજબૂત છે તેને સ્થિર મજાનાળી જાણની આ ગગના આગ્રિપત  
 પૂર્વ દિશ જાણના. તેને અમાર ઉપાગ નિનો જાણના. અગ્રિ  
 ગગના ગગના તથા જગનામા રગના જાણની ગતિગતિ જાણની  
 આ ગગનો માલિક મૃધ છે આ ગગીની અગર ઉદર (પેટ) ઉપગ  
 જાણની આ ગગી પાપ નગ જાણની તેમજ રિથ એરી આ ગગી  
 પૂર્વ દિશમા જગવાન જન છે આ ગગનો પાગો ભાગ ચતુષ્પાદ  
 જાણના ચતુષ્પા ગગી દક્ષિણ રાત્રિએ જગવાન જન છે આ ગગી  
 માયાના ભાગથી જગનાગી હાનાથી રીયોદય જાણની આ ગગીનુ  
 સ્થાન પાન્ડમ દેશમા જાણના મોટા પર્વત. ગુગઓ એમ મોટા  
 જ ગલોમા રથ ન જાણના આ ગગી દીર્ઘ જાણવી પાણી વિનાના  
 ભાગમા ગહેન ગી ગગા જાણની મૂળ મંજા જાણવી આ ગગી વિપય  
 મંજા જાણની ક્ષત્રિય વર્ણ જાણના આ ગગી મધ્ય ગતિને વિ  
 આધળી જાણની આ ગગના રજ વાગ છે આ ગગી મિહુ  
 તરવની જાણની

## મિહુ રાશી

મધ્યા, પૂર્વાક્ષા ગુનીનુ ઉત્તરના ગુનીનુ પ્રયમ એમ મગીત નિઃ ગગી  
 થા છે

## ગંડાન યોગ

ગગી જિગના ૩૦ પગ અગે ૧૦ મિનિટ અને નિઃ  
 ગગી એગના ૩ પગ એટલે ૧૦ મિનિટ એ મગીતે અ ઘડી  
 અટલે ૨૬ મિનિટને ગં ૧૧ કહેવામા આવે છે

આવળી ત્રણી એ ગળીનું ૬૧ પત્ર છે. આ ગળી ભૂમિ  
તરવની ત્રણી

## કન્યા રાશી

ઉત્તમ નાશુનીના ત્રણ ચળો, ૬૧ અને ચિત્રા નવત્રના બે  
રંગા અમ મળી નના ગળી ત્રણી

## ઉપયોગી અને બિનઉપયોગી ગુણ

માનના નિષેકલુદ્ધિ, વિરોધન, ચક્રાન્તા અને પૂર્ણ નમજાવટ  
એ આ ગળીના ઉપયોગી ગુણ છે, અને બીજાગણ, મીઠા મરી,  
ચિના-ગડા કચી-એ બિનઉપયોગી ગુણ ૭

તુલા : (૧ ત.) (અગ્રહ - લીલા Libra) આ ગળીના  
નામા તુલા, તૌનિ, સ્પિકુડ, જજ, ધન પથા, અપત્ત, જાણુરા, આ ગળીના  
૧૭ કાળો જાણુરા આ ગળીની આકૃતિ હાથમાં ત્રાજવું લઈને  
ઊભેલા માણસ જેવી ત્રણી આ ગળી ચાર નજીક જાણુરા. આ ગળી  
ધાડીક પ્રજાવાળી જાણુરા આ ગળીનું આરિપત્ત પશ્ચિમ દિશામાં  
ત્રણુર. આ ગળી તેજસ્વી છે આ ગળી અત્યંત ટાળી જાણુરી.  
આ ગળી દિવસે રાત્રીને વિા રના જાણુરી, આ ગળી સરખા  
ઉદયવાળી જાણુરી આ ગળી પુરુષ જાતિની જાણુરી. આ ગળીના  
૧૬માન ગરમ જાણુરા. આ ગળીના માનિક શુદ્ધ જાણુરો. આ  
ગળીની અગ્ર ગર્ભાગમતા રડું ઉગ્ર ત્રણી આ કુદ નજીક જાણુરી.  
આ ગળી ચર નજીક જાણુરી આ ગળી પશ્ચિમ દિશામાં જાણુરા  
જાણુરી આ ગળીના પૂર્વ લાગ દિપદ મનુષ્ય ગળા ત્રણી. આ  
ગળા નિમ્ન જાણુરાન મત છે આ ગળીનું હોદ્દામ રયાન છે.  
અમૂલ્ય વસ્તુવાળા શહેરમાં અને જાણુરાની દુકાનોમાં ગદે છે આ  
ગળા દીર્ઘ છે. આ ગળા ધાતુ મજીક છે (માનાથી લઈને માગી  
તુધી વાતુ સજ. જાણુરી.) આ ગળી નિમ્ન જાણુરી. આ ગળા  
શુદ્ધ વર્ણની જાણુરી આ ગળી વિવિધતા આ લાગમાના પદેલા લાગમા

બીજા સંતોએ ગાનાના એ તરીકે જાણુતા આ વારિતરની  
જાણી

### વૃશ્ચિક રાગી

મૂળ તાલ ૪ સાંપાદા અને ઉત્તર સાદા નંનનુ એ પા મગાને  
૪૩ ગગી જાણુવી

જાણાયા

પુલા ગગીની ૩૦ પા જિતના અને ૪૩ ગગી બેન ૧  
૩૦ પા એને ૧ને મગાને એ ઘડી એને ૪૪ મિનિટ મગાને  
જાણ રોગ થાય છે

જાણ

આ ગમત ગાણા જાણુતા ૧૧ મર્ગી તર ૧ જાણા તા ૧  
૭ છે માતાન ૧ ૧ ૧ ૭ અને તે ગાણા ૮૧ જાણ તો માગ  
૧૦૧ તા ૭ છે

ટિગામા આધિપત્ય ભાગવે છે. આ ગર્ગી ગણિતે વિને ફરનાર તેમજ  
 ચાર પગવાળી જાણુતી. આ ગર્ગીની ચર ગજા છે. આ ગર્ગી  
 અદ્ય પ્રજાવાળી ગમજરી, આ રાગી શ્રી જાતિની છે. આ  
 ગર્ગીની પ્રવૃત્તિ ઠંડી જાણુતી. કાંતિરહિત તેમજ પાણીમાં ચાલનાર  
 આ ગર્ગી જાણુતી. આ ગર્ગીની આકૃતિ મગર જેવી છે. આ ગર્ગીને  
 માસિક ગણિ છે. આ ગર્ગી પચભુત્ત ગર્ગીમાં બે કીચણના ભાગ  
 પર અમર ફરનારી છે. આ ગર્ગી નીચ જાણુતી. મકર ગર્ગીનો ઉત્તરાર્ધ  
 જળચર હોવાય છે. (દ્વિપદ ગર્ગી) આ રાશી પૂર્વ ટિગામા દિવસ  
 બગાડાત જાણુતી આ ગર્ગી આકાશમાં જિગનાના નમય પૃષ્ઠોદય  
 એટલે પાછાના ભાગમાંથી જિગે છે આ ગર્ગીનો દશ પ થાલ  
 ની, જાગાગય, વન-જગન આ ગર્ગીના સ્થાના છે આ ગર્ગી  
 મરખી લંબાઈની છે આ ગર્ગી પાણીમાં નહતી છે. આ ગર્ગી  
 ધાતુ બજક છે. આ ગર્ગી નમ જાણુતી આ ગર્ગી દેવ રૂઝની  
 જાણુતી આ ગર્ગી દિવનના ત્રણ ભાગમાં છે-સા ભાગમાં બહેરી  
 જાણુતી. આ ગર્ગીનું કંઈ કંઈનું મેનું અને ઝવેરાત ન ગુલા  
 આ ગર્ગી ભૂમિતત્ત્વની જાણુતી.

### મકર રાશી

ઉત્તરાર્ધ નક્ષત્રના કારતકના ત્રણ ચંદ્રા મળીને મકર ગર્ગી  
 બની છે

### ઈન્દ્રનીય અને અનિન્દ્રનીય ગુણ

આ ગર્ગીના ઉપવાળી ગુણમાં પાંચ પૂર્વતા વાળાગકિત, નારાયની,  
 વ્યાક્રાન્દિપણ સૂચન છે, અને મિતરુપવાળી ગુણમાં ઉદારીનતા,  
 રવાઈ અને હયાતિ સૂચન છે

ફૂલ : (મ - ૧) અગ્રજ એકેન્ડિયન (Aquarius) આ  
 ગર્ગીના નામો આ પ્રમાણ જાણુત - કુલ, ઘટ, તાવજ, ગેગ, એકાદ્ય.  
 આ ગર્ગીનો ગગ નાગિયા જેવા જાણુત. આ ગર્ગીની નજા સ્થિત  
 જાણુતી. આ ગર્ગી બે પગવાળી છે. આ ગર્ગીની પુરુષ નજા

છે. તેમ જ રાશીને વિશે વિચરનાર આ રાશી જાણવી. આ રાશી કંઈ પ્રકૃતિની જાણવી. આ રાશી સ્ત્રી સંસક છે. તેજસ્વી તેમ જ અન્યન પ્રમુખાગી આ રાશી જાણવી. આ રાશીનો સ્વભાવ કિસ્મતી જાણવો. આ રાશી ઉત્તર દિશામાં આધિપત્ય ભાગવે છે. અને અત્યંત મેલી જાણવી. આ રાશીનો માસિક ગુરુ જાણવો. આ રાશી શરીરના બે પગના ભાગ ઉપર અસરકર્તા બને છે. આ સૌમ્ય રાશી છે. મીન રાશીનો ઉત્તરાર્ધ જળચર જાણવો. જળચર રાશી ઉત્તર દિશામાં અને મધ્યાકાશ ગળવાન બને છે. આ રાશી ઉભયોદય એટલે બને ભાગથી ઉદય થનારી જાણવી. આ રાશીનો દેશ કેશાસ જાણવો. નદી, સમુદ્ર, પાણીની ધારાઓમાં સ્થાન જાણવું. આ રાશી પાંગળી જાણવી. આ રાશી જીવ સંજ્ઞાવાળી જાણવી. (પ્રાણી માત્રની જીવ સંજ્ઞા). આ રાશી સમ જાણવી. આ રાશીનો વર્ણ બ્રાહ્મણ જાણવો. ધાતુ-પાણીમાં થતી સર્વ વસ્તુઓ મીન રાશીના દ્રવ તરીકે છે. આ રાશી વાર્ષિકસ્વની જાણવી.

### મીન રાશી

પૂર્વાભાદ્રપદ નક્ષત્રનું એક પાદ, ઉત્તરાભાદ્રપદ, મેવતી એમ મળીને મીન રાશી જાણવી.

### મંડાળ યોગ

મીન રાશી જિનરતાં ૩૦ પળ એટલે બાર મિનિટ અને મેવ રાશી બેનરતાં ૩૦ પળ એટલે બાર મિનિટ એમ મળીને એક ઘડી એટલે ૨૪ મિનિટનો મંડાળ યોગ બને છે.

### દુષ્ટ

આ યોગમાં જન્મનાર બાળક મરી જાય છે, માતાને રોગી રાગ છે, દુષ્ટનો નાશ કરે છે, અને બાળક જીવે તો તે સારો પેસાદાર થાય છે.

### દુષ્ટિનીય અને અનિચ્છનીય ગુણો

ભાવના, જ્ઞાતિ, વિશ્વપ્રેમ, નમ્રતા, કલ્પના શક્તિ, માયાગુપ્તકુ-એ આ રાશીના ઉપયોગી ગુણો છે. ગિનઉપયોગી ગુણોમાં સ્વાનસીસના

પ્રમાદ-આગસ, શંકા, અરિધરતા, બીજના, પરાધીનતા છે.

**સૂર્ય :** આ મહા જીવન-તરવનો માર્ગિક છે. સૂર્યનાં વિશેષ નામો-સૂર્ય, દેલી, હાનુપાત્ર, દીગશિમ, ચન્ડાક, હાસ્કર, અડસ્કર, નિહળાંકર, દીવાકર, હાસ્વાત, તિહાસુરશિમ, વિવસ્વાત, નસિનીપતિ દીવાર્પણ, દીપોદેતા, દિનેશ, અર્ક, હાનુ આદિ છે.

## સૂર્યની આકૃતિ

શરીરનો બાધો ધણો જિયો નડી, થોડા વાળ ળો, મગજન હાડકાનો, પિત્ર પ્રકૃતિનો, વાઘ જેવી આંખો, ઘર, હાલ રંગનો અને જંદા છે. સૂર્યની ઉમર પચાસ વર્ષની સમજવ છે. સૂર્ય સત્યશુભ્રી છે. સૂર્યની ગણી પાંચમી સિંહ રાશી છે. સૂર્ય પાપ માફ તરીકે વર્ણવાયો છે. સૂર્ય મેષ ગણીના દસ અંશે ઉચ્ચનો મળ્યો છે. તુલા રાશીમાં નીચેનો ગળ્યો છે. સૂર્ય સિંહ રાશીમાં આવ્યા પછી ધીમ અંશ નુધી મૂળ ત્રિકોણનો ગણવામાં આવે છે. પછી સ્વગૃહી બને છે. સૂર્ય પુરુષ મહા છે. સૂર્યનો ક્ષત્રિય વર્ણ ગણાયો છે. સૂર્યનો રંગ માળા જેવો હાલ છે. સૂર્ય હાથુ જુએ છે.

**સૂર્યના.** ચંદ્ર, મંગળ, શુક્ર, મિત્ર છે. બુધ સમ છે. શુક્ર, શક્ર, શનિ, શસ્ત્ર છે. સૂર્ય દક્ષિણ દિશામાં બળવાન બતાવ્યો, સૂર્ય દિવસે બળવાન છે; સૂર્ય ઉત્તરાવનમાં બળવાન હોય છે.

**સૂર્ય** ઉચ્ચનો, સ્વગૃહી પોતાના દેહાત્મનો, પોતાથી દોરાના જન્મનો વાનના નડની ગણીનો નવમાંશમાં હોય તે ઉત્તરાવનનો ગણાય, ગણીમાં દાખલ થતી વખતે હંમેશનો જાનુવો.

**સૂર્ય** પહેલાં બાપમા ફળ આપનાર બને છે, ગર્ભ એ પ્રકારે આપનાર મહા છે.

ગર્ભ અપ્રકાશમાં જોતની વખતે પોતાના આગમ પાછળથી હેરા થાય છે.

સૂર્ય દરેકનો આત્મા છે.

સૂર્ય રાજ છે. સૂર્ય મૂળ નંગા જાણી શકે જાનમાથી  
 નથી થતી વાતુના સ્વામી છે. સૂર્ય સ્થિર છે સૂર્યનું નગ માણેક  
 છે. સૂર્યની પ્રત્યક્ષતા માટે માણેક પદ્મનું. સૂર્યના જાથ ૭૦૦૦ (આત  
 હજાર) છે. હાડકામાના તેજને સૂર્યની અન્ત જાણી. સૂર્ય તીખો ગ્રહ  
 છે. સૂર્યનું દેવસ્થાન છે. સૂર્યનું જાડું વસ્ત્ર જાણી. સૂર્યની ધાતુ  
 તાંબુ જાણી સૂર્ય નમવેના સ્વામી છે. સૂર્ય પિતૃવાકનો સ્વામી છે.  
 સૂર્ય નિત્યી જાણ છે.

### સૂર્યની અશુભ અમર

સૂર્યની અગમ અન્ત હાથ તો માયાનો દુખાનો, તાન, કાન,  
 મનો મોનોનો અનુભવ થાય છે.

સૂર્ય લોહી ને પિત્તના વિચારથી માયામા અન મુખમા  
 પિત્તના, જન છે.

શીર્ષાદ્ય રાશી . (૩-૫- -૭-૧-૧૧ ગણી)મા ગહેલો સૂર્ય  
 ગોતાની કશાના પદવા લાગમા રજ આપે છે. ઉલ્લેખાદ્ય ગણી(૧૦ ગણી)  
 મા ગહેલો સૂર્ય જરા લાગોમા રજ આપના જન છે.

સૂર્ય પૃથ્વી નીચની જાગતા અમલ નકાર છે —

જામાનવ જાડાજલાલી, ગર્ભનો જાગ, તમિરન, આશુધ્ય, પિતા,  
 પતિ, જ્યાપાર, વગ, નત્તા, માનુ, માણ, વિગે જાણી જાગ છે

સૂર્યનો મંત્ર



जदाकुसुमसकाश काक्षवेगे महाद्युतिम् ।

तत्रારि रवेणापाध्नं प्रणतोऽस्मि दिवाकरम् ॥

અંક

અંક એ મનનો પ્રાપ્તિ-ક અંક છે.

અંક અન્ત, અંક, ગામ, ગિનાણુ, ગોતરમિ, કવેશ, શયાક,  
 ગામ, ગિનાણુ, તમિરન, ગ-દુ, ગોતર, ગર્ભનીપતિ, ગિનાણુ,  
 ગોતર, અન્ત આગ ૧૧ નાના છે.

## અળસાન

ચંદ્ર ઉત્તર દિશ માં અળસાન બને છે ચંદ્ર ગરિ વિગે અળસાન બને છે ચંદ્ર રાત્રીના પ્રથમ ભાગમાં અળસાન બને છે.

ચંદ્ર મુલ ગામીમાં, પોતાના વાન્માં, પોતાના દેશકાળમાં પોતાની જાકામાં પોતાના નવ માનમાં, ગામીના અત્તમાં, મુખ્ય નયેત્રા માર ત્યાર, મુખ (આથા) નવાનમાં, દક્ષિણાવનને વિગે, નપૂર્ણકર્માન્માં દાવ ત્યાર અળસાન બને છે ચંદ્ર અત્ત ભાગને વિગે અળસાન બને છે,

શીર્ષાદ્ય રાશી (૧-૫-૧-૧૧ મી ગામી)માં ગયો ચંદ્ર દશાના પહેલા ભાગમાં દા આપનાર બને છે, પૃષ્ઠાદ્ય રાશી (૧-૭-૬-૬-૧૦ મી ગામી)માં ગયેલા ચંદ્ર દશાના છેલ્લા ભાગમાં નાશવા બને છે. ઉભયોદ્ય ગામી (૧૨ ગામી)માં ગયેલા ચંદ્ર દશાના બીજા ભાગમાં ક્ષણ આપનાર બને છે.

ચંદ્ર પ્રમથ આપનાર થઈ છે (પ્રકાશિત)

ચંદ્ર, આકાશમાં બિજતી વખતે આગળના ભાગમાંથી બિજતો

દેવાથી શીર્ષાદ્ય જાણવા.

ચંદ્ર, કુમાર થઈ જાયું. ચંદ્ર એ જાણુ મન છે. ચંદ્ર

મૂળનો ગામી છે.

ચંદ્ર ચંદ્ર ૧૩ છે ચંદ્રનું નગ માતી જાણવું.

ચંદ્રની પ્રત્યક્ષતા માટે નમસ્તની વાગીમાં, અગ્નિકાલમાં ચંદ્રનું નગ માતી પહેલું.

ચંદ્રના નવપાની મધ્યમાં ૧૧ ૦૦ છે ચંદ્રની અસર પોલી ૫૦ વધારે થાય છે. અટલા માટે દેહો માતીની ભન્નનો ઉપયોગ કરે છે.

ચંદ્ર ખાગ થઈ છે. ચંદ્રનું સ્થાન પાણી છે. ચંદ્રનું વસ્ત્ર નરું વસ્ત્ર જાણવું, ચંદ્રની વાત મદાન જાણવી. ચંદ્ર મુહૂર્ત (કાળ)નો ગામી છે. ચંદ્ર ચંદ્રથી જ વાળ છે.

ચંદ્ર અગભ હોય તો જાતીલાને કાળે ચંદ્રના ગંગો, નિર્ગળતા, નદી, પાણી તાર, જુત-પિનાચાદિ કાગ ચંદ્રના આચર્યો-થાય છે.



કાંઈ ખ્યાલ અનન્ય મારા, મળીને સમગ્ર જાતના પાત્ર  
અનુભવ સાથે છે,

અંદર પગથી નીચેની બાજતો નમસ્તુ મમન છે—

નામાન્ય નવહોજનાતી નળિયાના કિશોર, પત્ની, મંડ  
જુખ, સગાઓ, મુનારડી, ગર્ભ ધર, જનક-જીવન પ્રસાદી, સાપાટ,  
નરેન્દ્ર વસ્તુ સાદી, માના, ન દ (વસ્તુઓ) વિગે નમસ્તુ

મંગળ, મેં ગળીના બાજુ અંગ મુઠી મૂળ ત્રિકોણ રહે છે.  
પત્ની રવગ્રહી છે.

મંગળ પુરુષ ગ્રહ છે. મંગળ ક્ષત્રિય ગ્રહ છે. મંગળનો ગંગ  
અત્યંત ગંતા છે. મંગળનો રવાની અગ્નિ છે. મંગળ દક્ષિણ દિશાનો  
રવાની છે. મંગળ જીવે જુએ છે.

### મિત્ર સમ ગત્રુ

સૂર્ય, ચંદ્ર, ગુરુ—મંગળના મિત્ર છે.

શુક્ર, ગણિ—મંગળના ગમ (તટસ્થ) છે.

બુધ, ગાહુ—મંગળના ગત્રુ છે.

મંગળ દક્ષિણ દિશામાં બળવાન છે. મંગળ રાત્રીને વિગે  
બળવાન બને છે. મંગળ હિતબાવને વિગે બળવાન છે.

મંગળવાર, પોતાના નવમાસમાં મીન, ક્રિક, કુંભ, મકર, મીન  
ગળીમાં ગત્રીએ વક્ર ગતિનો દોષ ત્યારે, દક્ષિણ સૂર્યમાં ગળીની  
ગદ્યાતમા બળવાન બાધુવો. દગમાં રવાનમાં મંગળ ધન આપે છે.

મંગળ ગદ્યાતમા કળ આપે છે.

શીર્ષોદય ગળી (૩-૫-૬-૭-૮-૧૧ ગળી)માં ગહેલો મંગળ  
દગના પાછલા ભાગમાં કળ આપે છે.

પૃષ્ઠોદય ગળી (૧-૨-૬-૮-૧૦ ગળી)માં ગહેલો મંગળ  
દગના પાછલા ભાગમાં કળ આપે છે.

ઉલ્લોદય ગળી (૧૨-૧૩)માં ગહેલો ગ્રહ દગના બધા  
ભાગમાં કળ આપે છે.

મંગળ તારાગ્રહ મમજવો.

મંગળ આકાશમાં ભગતી વખતે આકૃતિના પાછળના ભાગમાં  
ઉદય પામે છે.

મંગળ એ સેનાપતિ છે. મંગળ એ ધાતુ મંજક છે. મંગળ  
ખાણમાંથી પેદા થતી ધાતુનો કાન્ક છે. મંગળ કૃષ્ણ છે, મંગળનું  
નંગ પરવાણું છે.

અને ઉભયોદય ગ્રામી (૧૨ ગ્રામી)માં રહેલો બુધ ધ્યાના 'વિ  
ભાગમાં રૂળ આપે છે.

બુધ આકાશમાં જિજ્ઞાસી વખતે માથાના બાજયો ઉઠાવવામાં છે.  
બુધ કુમાર છે. બુધની રજા સંજા છે. બુધ એ અગ્નિને  
સ્વામી છે. બુધ મિત્ર સ્વભાવનો છે.

બુધનું નામ નીલમ (સસ્ત્રિયો) પાતું પડ્યું છે. બુધની પ્રસન્નતા  
માટે નવમ્બરની વીંટીમાં, ઈશ્વાન મુખમાં પાતું-નમ નાંખી પહેલું.

બુધના મંડની મંત્ર—સંજ્ઞા ૪૦૦૦ છે.

બુધ શરીરમાં ચામડી પર અસર છે. બુધનો મિત્ર ક્ષત્રિય જાતિયો.  
બુધનું સ્થાન સ્ત્રી-પુરુષોનું એકાંત જાણવું. બુધનું સ્થાન સ્ત્રી  
વિદાન માણસો રહેતા હોય ત્યાં જાણવું. બુધ પૃથ્વીનો સ્વામી છે.  
બુધનું વસ્ત્ર કોદાકું અને કાણાચાણું વસ્ત્ર જાણવું.

બુધ કનુએનો સ્વામી છે. બુધ નિર્વક લોકનો સ્વામી છે.  
બુધથી ચંદ્ર બંધાય છે.

જે બુધ નિર્જાત હોય તે, પેટમાં વાયુનો મેઘ રહે છે. બુધ  
બાજના મેઘો પડ્યું બુધની ખગોળ અસરનાં કારણ થાય છે.  
અર્ધ, સમગ્રથી વિગેરે મેઘોનો અનુભવ થાય છે. વિષ્ણુ વિમ્બાકમેના  
આપથી આ મેઘો થાય છે.

બુધના કારણે તાપ, પિત્ત તથા ક્ષય, જે પણ અને જે નાશનું  
પીડાકારક અને છે.

**બુધ-મદથી નીચેની બાજનો સમજ શકાય છે :-**

ગોળ, બુદ્ધિ, મૃત્યુશ્રી, જ્ઞાનનંદ, સ્વાપાગ, યુવાની, વ્યવહારિક  
સાધના, શાસ્ત્રસ્ત, મોક્ષચાક્ર, મિત્ર, પાત્ર, ખીના, રજન, વિદે  
નમજ્ઞ મહાય છે.

પ્રિયદુકલિકાશ્યામં રૂપેણપ્રતિયં બુધમ્ ।

સૌમ્યં સૌમ્યગુણોવેનં ત્વં બુધ પ્રણમ્યાદમ્ ॥

ગુરુ

ગુરુ એ જ્ઞાન—બુદ્ધિના કારક મહ છે.

ગુરુનાં જુદાં જુદાં નામે.—જી, અંગિ, દેવગુરુ, પ્રજાંત, વાચા પતિ, મંત્રી, દેવેન્દ્ર, ન નાચાર્ય, સુતિ, સુગવ, વાકપતિ, ઇન્દ્રમંત્રી, પ્રકાશપતિ છે.

આકૃતિ

ગુરુ પીળી આંખવાળો, બુદ્ધિશાળી, નવડા મરીચવાળો, કૂર પ્રકૃતિનો; ઠંઈક પીળાશવાળો, તેમજ વધાર ચરબીવાળો હોયો જાણવો.

ગુરુની ઉંચી ત્રીસ વર્ગની જાણવી. ગુરુ સત્યમુર્ણી જાણવો. ગુરુ ધન-મીન ગણીતો રવાની છે. ગુરુ ગુલ મહ છે. ગુરુ કંઈ ગણીમા ઉચ્ચનો બને છે, ગુરુ મકર ગણીમા નીચનો બને છે.

ગુરુ ધન ગણીમા આવીને દશ અંગ મધી મૂળ ત્રિકોણનો ગહે છે, બાદમા ચ્વચ્છી બેન છે.

ગુરુ પુરુષ મહ છે. ગુરુના વર્ણ આઠમણ જાણવો. ગુરુનો નંગ પીળો જાણવો, ગુરુનો સ્વામી ઈન્દ્ર છે. ગુરુ ઈશાન બુદ્ધિનો રવામી છે. ગુરુ મગ્ધે ભાગે જુએ છે.

મિત્ર-મમ-શત્રુ

મૃદ્યં ચંદ, મમળ, ગહુ—ગુરુના મિત્ર છે. સતિ, ગુરુનો સમ (તટસ્થ) છે. બુધ—દુક ગુરુના શત્રુ જાણવા.

ગુરુ પૂર્વ દિશામા બળવાન બને છે. ગુરુ દિવમે બળવાન બને છે. ગુરુ ઉત્તરાયનમા બળવાન બને છે. ગુરુ રથાન ધનમહાર છે. ગુરુ દિવમે અને રાત્રે મગ્ધાન બને છે, ગુરુ મીન ગણીમા,

ગુરૂંધી નીચેની વસ્તુઓ મમજાય છે :—

સામાન્ય જીહ્વાજ્વાલી, આશ્વાદ, આરોગ્ય, વન મતાન  
વાગ્સો, વમ, કાયદો, જીવન—યવસાયની જામતો, વિદ્યાભ્યાસ, કનાઈ,  
તાશુ, એ વિશે મમજી ગાય છે

ગુરુનો મત

દેવાના ચ રૂપીણા ચ ગુરુ કાચ્ચનસનિભમ ।

શુદ્ધિભૂત ત્રિલોકેશ ત નમામિ વૃદ્ધમ્પતિમ્ ॥

૫૦૦

રાહ પુરુષ પ્રકૃતિનો છે-કેતુ પુરુષ પ્રકૃતિનો છે.

રાહ દિવસના છેલ્લા ભાગમાં જળવાન અને છે-કેતુ દિવસના  
ત્રીજા ભાગમાં જળવાન બને છે.

રાહ નૈર્ઋત્ય ખૂણાનો સ્વામી-કેતુ નૈર્ઋત્ય ખૂણાનો સ્વામી છે.

રાહની ધાતુ લોહ છે-કેતુની ધાતુ લોહ છે.

રાહ પાપીપ્રકૃતિનો છે-કેતુ પાપી પ્રકૃતિનો છે.

રાહ તમાગુણી છે-કેતુ તમાગુણી છે.

રાહના રસ તૂરો છે-કેતુનો રસ તૂરો છે.

રાહ ખારી જમીનમાં રહેનાર છે-કેતુ ખારી જમીનમાં રહેનાર છે.

રાહ શુદ્ધમાં, રહેનાર છે-કેતુ શુદ્ધમાં રહેનાર છે.

રાહ વાયુ પ્રકૃતિનો છે-કેતુ વાયુ પ્રકૃતિનો છે.

રાહની ઉંમર ૧૦૦ વર્ષની છે-કેતુની ઉંમર ૧૦૦ વર્ષની છે.

રાહની મિથુન અને કન્યા રાશી છે.

કેતુની ધન અને મીન રાશી છે.

રાહ મિથુન રાશીમાં ઉચ્ચનો બને છે.

કેતુ ધન રાશીમાં ઉચ્ચનો બને છે.

રાહ કુંભ રાશીમાં મૂળ ત્રિકોણ જાળવે.

કેતુ મિથુન રાશીમાં મૂળ ત્રિકોણમાં જાળવે.

રાહ પ્રકૃતિ, રંગ સ્વામી શનિની માફક રાહ કેતુનાં જાળવે.

રાહ તીવ્ર જલ્મ છે.

પૃથ્વીનું હાલનું અવસ્થા થવું, ઉલ્કાપાત થવો-ત્યારે જાગવાન બને છે.

રાહુનું નંગ ગોમેદક છે.

રાહુના નંગને નૈઋત્ય ભૂજામાં અને કેતુના નંગને વાયવ્ય

ભૂજામાં વીંટીમાં મઠવી ધારણ કરવું.

કેતુનું નંગ વૈદુર્ય પશ્ચી છે.

રાહુના મંત્રની જપ સંખ્યા ૧૮૦૦૦ છે.

કેતુના મંત્રની જપ સંખ્યા ૧૭૦૦૦ છે.

રાહુ-કેતુનું રથાન્ન સાપના રાફડામાં છે.

રાહુ-કેતુ જંગલ-મહેલો ઉપર રથાન્ન ધરાવે છે.

રાહુનું વસ્ત્ર ચિત્રરૂપ વાળુનું—કેતુનું વસ્ત્ર મેઘાં ઠાંકા-વાર

જાણુવું.

રાહુ ખરાબ હોય તો રેંદરું સેવડ, બંદીખાતું, ગંદવાડ, કીડા, ભૂતપ્રેત, કાસો ખાઈ આપધાત કરનાર, ભૂખ અને કાંઠ સંગેના દર્દો ધાય છે.

કેતુ ખરાબ હોય તો ખુશલી, વજાનના ગેમ, શત્રુ-ખનાવટ આચાર-હિત, હાલક માથુંસોની સાળતથી થતાં દર્દો ધાય છે. શરીરનાં રથાન્ન શનિનાં વાળુવા.

રાહુ-કેતુના અંક ઉપરથી નીચેની જરૂરોના ત્રાણી અકાય છે—

રાહુ : એંપી રોગ, ત્યાગ, નાનિ, સીસુ વિગેરે સમગ્રનું.

કેતુ : જ્ઞાન, મોક્ષ, સંગ, ગૂઢ વિદ્યા, પેલાડ—એ વસ્તુઓ

ત્રાણી અકાય છે.

રાહુ-મંત્ર

અર્ધશાય મહાર્ચય ચન્દ્રાદિત્યધિમર્દનમ્ ।  
સિંહકાગર્ભાસંમૂત તં રાહુ પ્રણમામ્યહમ્ ॥

કેતુ-મંત્ર

પલાશપૂષ્પશોકાશૌ તારકાગ્રહ મસ્તકમ્ ।  
રૌદ્રં રૌદ્રાત્મકં ચોરં તં કેતુ પ્રણમામ્યહમ્ ॥

### (૩) તૃતીયભવન-સાતભવન કે મહાદેવભવન

આ ભવનમાં (અ) બાઈઆની આધેની લેખદેણ, (ચ) ભગિની  
ઓની નાચેની લેખદેણ, (ક) દેડી મુન્દારીઓ, (હ) પત્ન્યનહાર,  
(ઈ) નાગ-ચાગુનુ નુખ, (ફ) પગકેન, (ગ) મગજ ને મન (ઘ)  
ગાવણીયા પ્રાપ્ત થયેલી બુદ્ધિ, (જ) વાદ વગેરે નેવાય છે.

### (૪) ચતુર્થભવન-મિત્રભવન

આ ભવનમાં (અ) માતાનુ & મિત્રનુ નુખ, (ચ) વાળના અમર  
મિત્રન, (ક) ખતી, પા & જમાનની આણો (હ) છેલ્લી માગી  
અને મગજુ નખતની સ્થિતિ, (ઈ) ગતી, હાજરી અને પીડ, (ફ)  
માલત નવહાર (ગ) ઘર વગેરે સ્થાનનું જગમ મિત્ર ન વગેરે નેવાય  
છે આ નવાન અતિ અગત્યનું & ઉપયાગી છે

### (૫) પચમભવન-પુત્રભવન

આ ભવનમાં (અ) પગપગ પ્રાપ્તિરોગ (ચ) સત્તાન-નુખ, (ક)  
મિત્ર વર્ગ, (હ) ગ્રંથ ન પતિ (ઈ) સદા, (ફ) કલિવગમ્નિ &  
લેખનગ્રાંથ & માતૃના રમ (ગ) પત્રનુખ, (ઘ) વિદ્યા, મન  
બુદ્ધિ (જ) નાતિ (ઝ) રેનર ને નભિયાન (હ) હા, વાના ને  
પેદ વગેરે નેવાય છે

### (૬) યથાભવન-શુભભવન

આ ભવનમાં (અ) મલોગ-નુખ (ચ) ગગ, (ક) શત્રુ, (હ) મોભાળ  
પદનુ નુખ, (ઈ) નાકર્ગી, (ગ) વાન & નક, (જ) પદ, આતંગ &  
અ. વગેરે નેવાય છે

### (૭) મરુતમભવન શ્રોત્રભવન

આ ભવનમાં (અ) ફૂંડર્ગી, (ચ) લાગીર્ગી, (ક) ખુલ્લા  
દુઝમન, (હ) મુખ, (ઈ) મુન્દારી (વગિનાઈ), (ફ) કાર્દના કજિના,  
(ગ) ચોળગતિ, (ઘ) પેદુ અને કમર (જ) ગા & મુન્દાની દલાલી  
વગેરે નેવાય છે.



## (૧) અષ્ટમભવન-મૃત્યુભવન

આ ભવનમાં (અ) આયુષ અને મૃત્યુ, (ચ) ગુણગાત્ર ને ગાત્રવિદ્યા, (ક) અસ્માન, (હ) લાગીદગીમાર્થી ધનનો વાગસો, (ઈ) નકામ થી લાભ, (ફ) ગૃહીગ્ના ગુણ લાગ, (ગ) મદદ ? શસ્ત્રથી નુકસાન, (હ) મૃત્યુનું કારણ, સ્થળ અને અવસ્થા, (જ) જનને દિવસે ગુણભાગ વગેરે નેરાય છે.

## (૬) નવમભવન ધર્મભવન

આ ભવનમાં (અ) લાગી મુનારની (ગિયાઈ કે જમીનની), (ચ) તરવગાન, (ક) લાગ્યોદન, (હ) ભગ, ગુમાશુભ આચાર ને ધર્મ, (ફ) નિર્ધવાના, (ગ) આગ્નિમિત્ર ગાન વગેરે નેરાય છે.

## (૧૦) દશમભવન રાત્ર્યભવન કે પિતૃભવન

આ ભવનમાં (અ) પદો, (ચ) ક્રાંતિ, (ક) પિતાનું નામ, ધર્મ (હ) હીંચણ, (ઈ) આપાત ને દુન્ય રથાનની પ્રારિત, તમજ (ફ) ગાત્ર અને પિતા તરફથી લાભ વગેરે નેરાય છે. આ રથાન અતિ અગત્યનું ને ઉપવાગી છે.

## (૧૧) એકાદશભવન લાભભવન

આ સ્થાનમાં (અ) મરી, (ચ) સામાજિક હવન, (ક) લાભ, (હ) મહત્તરીકાદાઓ, (ઈ) ધૂલ અને પગના નળા, (ફ) રાત્ર, વસ્ત્ર, વાદન ને મુવર્જના અનકાર વગેરે નેરાય છે. (ગ) કાળા કાનનું દર્દ પણ આ સ્થાનથી નેરાય છે.

## (૧૨) દ્વિદશભવન-અધ્યભવન

આ સ્થાનમાં (અ) કાગશુદ્ધા બંધન, (ચ) દાન, (ક) દાનિ, (હ) હડ અને અવ, (ઈ) ગ્રમ દુઝ્મન, (ફ) આકૃત કે ગજદોડને આરોપ, (ગ) કામી આખ, પગના તળિયા અને અજૂદા વગેરે નેરાય છે. આ સ્થાન ચોથા સ્થાન માથે આવે મ વધુ ધરાય છે.



## ૨ : બાર લવનોની મહત્તા

**અતિ બળવાન લવનો :**

લગ્ન, ધનાદિ બાર લવનોમાં પહેલું અને દશમું લવન અતિ બળવાન મનાય છે; કારણ કે એ બન્ને લવનોમાં થઈને મનુષ્યના વ્યક્તિગત અને કૌટુંબિક, સામાજિક અને રાજકીય, આર્થિક અને ઔદ્યોગિક, ઔદ્યોગિક અને ઉન્નતિકરણ વગેરે તમામ આમાં જ ખ્યાલ આવી જાય છે.

**કેન્દ્રસ્થાનો :**

પહેલું, ચોથું, સાતમું અને દશમું લવન કેન્દ્રસ્થાનો કે કેન્દ્રસ્થાનો કહેવાય છે. એમાં ગંદા ગીન વગેરે કુત્તાં દગલો, અધિક દગલ આપે છે.

**પણકર સ્થાનો :**

બીજું, પાંચમું, આઠમું અને અગિયારમું લવન, પણકર લવનો કે પણકર સ્થાનો કહેવાય છે, કેમ કે તે લવનો કેન્દ્રની પછીના છે.

**આપોદિલમ સ્થાનો :**

ત્રીજું, છઠ્ઠું, નવમું અને બારમું એ આપોદિલમ લવનો કહેવાય છે; કેમ કે તે કેન્દ્રથી દૂર છે.

**ત્રિકોણ : લવનો**

પાંચમું અને નવમું એ ત્રિકોણ કહેવાય છે કારણ કે તેમની દ્વારા ત્રિકોણમાં સમાઈ જાય છે.

**ત્રિકોણ લવન**

નવમા લવનને ત્રિ ત્રિકોણ લવન કહે છે, કારણ કે દરેક લવનની સાથે તેની મહત્તા ત્રીજા લગ્નની ગદ્યા જ કહે છે. અને તેમાં જે પાંચમા લવન સાથે તે ખાસ જ.

## બુદ્ધિદાના ભવનો

પહેલુ, ત્રીજું અને ચતુર્થ ભવન બુદ્ધિદાના ભવનો કહેવાય છે, કારણ કે એ ભવનોમાં આવેલા મહો મગજ ઉપર ઘણી અસર કરે છે.

### અદૃશ્ય ગોળાર્ધ :

સજ્જભવન, ધનભવન, બ્રાહ્મભવન, મિત્રભવન, પુત્રભવન અને ગતુભવન અથવા પહેલાથી જૂઠા સુધીના ભવનોનો ગોળાર્ધ અદૃશ્ય ગોળાર્ધ ( below the earth ) કહેવાય છે અને તેમાં આવેલા મહો નિર્જલી કે સ્ત્ર વિનાના ગળાય છે.

### દૃશ્ય ગોળાર્ધ :

શ્રીભવન, મૃત્યુભવન, વર્ષભવન અને વ્યવભવન અગ્ર નાનમ થી મગ્ગમાં સુધીના ભવનોનો ગોળાર્ધ દૃશ્ય ગોળાર્ધ ( above the earth ) કહેવાય છે અને તેમાં આવેલા મહો અતિ બળવાન ગણાય છે. એ મહોના પ્રભાવે મનુષ્ય ધનવાન ને કીર્તિવાન થાય છે.

### પાશ્ચાત્ય ભવન :

મિત્રભવન, પુત્રભવન, ગતુભવન, શ્રીભવન, મૃત્યુભવન અને ધર્મભવન અગ્ર ચોથાથી નવમા સુધીના ભવનો પાશ્ચાત્ય ભવનો ( Occidental અથવા Western ) કહેવાય છે.

### પૌરસ્ત્ય ભવનો :

ગત્યભવન, સાભભવન, વ્યવભવન, સજ્જભવન, ધનભવન અને બ્રાહ્મભવન અગ્ર દસમાથી ત્રીજા સુધીના ભવનો પૌરસ્ત્ય ભવનો ( Oriental અથવા Eastern ) કહેવાય છે.

### હવનમાં ધીમે ધીમે વૈભવ આપતાં ભવનો :

સજ્જભવન, ધનભવન અને બ્રાહ્મભવનમાં અગ્ર એકથી ત્રીજા ભવનોમાં પાસા મહો મનુષ્યને હવનમાં ધીમે ધીમે વૈભવ આપે છે

જીવનમાં દુઃખ અને દ્વાનિ આપતાં ભવનો :

મિત્રભવન, પુત્રભવન અને ગતુભવનમાં અગર ચાલથી ૭ ભવનોમાં પહેલા ત્રણે મનુષ્યને જીવનમાં દુઃખ અને દ્વાનિ આપતા હોય છે.

સગ્ન અને ભાગીદારીથી મધ્યમાવસ્થામાં મુખી કરનારાં ભવનો :

જીભવનમાં, મૃત્યુભવન અને ધર્મભવનમાં અગર ચાલથી ત્રણ ભવનમાં પહેલા ત્રણે મનુષ્યને સગ્ન અને ભાગીદારીથી મધ્યમાવસ્થામાં મુખી કરે છે.

સામ અને વિજય આપી ઉત્તરોત્તર ઉચ્ચ સ્થિતિ આપતાં ભવનો :

ગજપભવન, સાલભવન અને નવ ભવનમાં અગર ચાલથી બાર ભવનોમાં પહેલા ત્રણે મનુષ્યને વિજય, આગ, સામ, મિત્રમહાત્મ અને પરાજય વગેરે આપી ઉત્તરોત્તર ઉચ્ચ સ્થિતિ આપતા હોય છે.



### ૩ : બાર ગરીબો

બાર ગરીબો :

લચકના બાર લગનમા મેષ, ગ્વલ, મિથુન ૩૬, નિહ, મન્દા  
તુના મિથિ, ધન મન્દ, કુલ અને મીન તામની બાર ગરીબોના  
સ્થાન નક્કા કરવામા આગા છે

આ ભગના નામનું માર્ક નીચે પ્રમાણે છે —

આ ભગનું અથવા લચક = ૩૦ અગ

બાર ભગી = ૦ અગ

અ નથા = ૩૦ અગ

અન્દ અગ = ૦ મી

અન્દ મી = ૦ વિ ભ

ઉપર જાણના પ્રમાણે ૬ ગરીબ ૩૦ અગની રાત છે અને  
બારે વ ગરીબ મળીને ૦ અગ અથવા આખું ભચક પૂરુ થાય છે

ગરીબોના આ-દાથી આગળ

જન્મ, મીના ભાગોની આગળ આ દાથી આપનામા આવે છે

(૧) મેષ (૨) ગ્વલ (૩) મિથુન (૪) નિહ (૫) મન્દા  
(૬) તુના (૭) મિથિ (૮) ધન (૯) મન્દ (૧૦) કુલ (૧૧) મીન

તે મનુષ્યને જન્મ મેર ગરીબના લગનમા દેવ તે લગનનમ

(૧) મૂળી (૨) ભાગી ભાગી આગળ આવે છે ભાગીના વત, આગ  
મિથાદિ ભવનોમા અનુક્રમ ૦ ૩, ૪ ૫ ૭, ૮, ૯, ૧૦ ૧૧  
અને ૧૨ના આગળ મૂળી આખું ભચક પૂરુ કરવામા આવે છે

લગન-સ્થાનમા કોઈપણ ગરીબ આવે છે

તે મનુષ્યને જન્મ મિથિ ગરીબના લગનમા દેવ તે  
લગનનમ (૫) મૂળી (૬) ભાગી ભાગી આગળ આવે છે ભાગીના વત  
આગ મિથાદિ ભવનોમા અનુક્રમે ૦, ૩, ૮, ૯, ૧૦, ૧૧, ૧૨, ૧,  
૨ ૩ અને ૪ના આગળ મૂળી આખું ભચક પૂરુ કરવામા આવે છે

એ પ્રમાણે જન્મનમયની લગ્નગણોનો આંદોલનરવાનમાં મૂકી લેમની નજા આપી ગાફીના ધન, પુત્રાદિ લવનોમા બાફીની ગણીઓના કમવાર આડા મૂકી આખું લયક પૂરું કરવામા આવે છે.

### રાશીઓના પ્રકાર

ગણીઓના ગુણુદોષના નીચે જણાવ્યા મુજબના ભાગ પાડવામાં આવ્યા છે :—

પદ્ય	શ્રી	અસિ તરન	પત્રી તરન	વાયુ તરન	ગળા તરન	લઘુ	ત્રીધ	ઉત્ત તરફની	દક્ષિણ તરફની
મેષ	પ્રપભ	મેષ	પ્રપભ	મિથુન	કર્ક	મકર	કર્ક	મેષ	તુલા
મિથુન	કર્ક	નિંદ	કન્યા	તુલા	શ્રિષ્ઠ	કુલ	નિંદ	પ્રપભ	શ્રિષ્ઠ
નિંદ	કન્યા	ધન	મકર	કુલ	મીન	મીન	કન્યા	મિથુન	ધન
તુલા	શ્રિષ્ઠ					મેષ	તુલા	કર્ક	મકર
ધન	મકર					પ્રપભ	શ્રિષ્ઠ	નિંદ	કુલ
કુલ	મીન					મિથુન	ધન	કન્યા	મીન

મેષ, મિથુન, તુલા, ધન અને કુલ એટલી ગણીઓ છે, અને પ્રપભ, કર્ક, કન્યા, શ્રિષ્ઠ, મકર, મીન એટલી ગણીઓ છે.

### ચર રાશીઓ કે કેન્દ્ર રાશીઓ

મહત્તની દષ્ટિ અતિ પ્રખ્યાત

મેષ, કર્ક, તુલા અને મકરને ચાર ગણીઓ કહેવાય છે, કારણ કે એ રાશીઓ ફરતી છે અને અસ્થિર છે. એમને કેન્દ્ર ગણીઓ પણ કહે છે, કારણ કે આ ગણીઓમા થયેલી મહેતની દષ્ટિ અતિ પ્રખ્યાત હોય છે.

## ૪ : બાગ રાશીઓની મહત્તા

મેષ રાશીની મહત્તા :—

અનિમે નન તણી નહિ, હા નિધ ના ઉ  
અનિ મૈથુનની શક્તિ, બુદ્ધિમત્તા રહ્યું નહીં.  
અનિ શનિ નવચાની નાતંત્ર પૂરી ઉ  
બાગ એ મેષ નશાને, એ પ્રતિ અદ્ય અધ  
નાહનિક કહે હમા રહના, દા આ રી,  
મહાવાળી મની બેન, ન સાર્થની ન શક્તિ પૂરી

કર્કે રાશીની મહત્તા :—

અનિમે રિચર આદર્શ, અથાગ ખતથી ભરી  
યાદગ્રામિ અનિ તીન, કીર્તિની ઝખના વળી,  
માનમશાસ્ત્ર અવધાતી, કુદૃષ્ય મેહી જતિનો,  
અનિ સાચવ્ય પ્રકૃતિ, બાળ એ કર્કે ગરીબો.  
બંદને લગ્યનો હેતુ, છેક જ એ છેલી પળ,  
માળામુ તટના પાછા, વૃત્તન પવ પગર.  
શિક્ષા પ્રેમ-મૂ નિનો, બને એ ગગ નખર,  
ગગથી બનીને અવ, આંતર્ય અનિ નખર.

ગિહાડ ગાંધીની મહત્તા :—

મહાત્મા, મહાત્મા મહાત્મા, મહાત્મા,  
પુનપાર્ય ત્રણી ને ભંગિત અનકા.  
અનિના નપાટ વકત્ર દિલ ખુલ્લુ મરીદી,  
આત્મનાથા, અનિ ગર્વ, પાતાના જ પ્રતાપથી.  
આર્પણ મહા અગ, નિયાને કુંભર,  
વડે અ નિહો મોઝ આપ નિજ વતીવડા.  
ખુશામતથી ના ખુશા ભાળા લતા થઈ નર,  
નગનો નગ લાગનાથી આપના મહેલો લ

કન્યા રાશીની મહત્તા :—

અનિ ધર્મ અનિ ખત ગર્વગ્રામિનિનાના  
અનિ આત્મ પગાપાથી, કર અનિ મરીદા  
અનિ કોમલ જનિથી, સમજી ગર્વગર્વતા,  
નનગાવિન નર્મ ક, કન્યાનો બાળ નર્મદા.  
અનિમે ગર્વાર્વની આટી, પર ઊંઠે નિપુણતા,  
રિચર એ મુ રચાને, મકીને આવસાનના.



મકર રાશીની મહત્તા :—

મહાએ અખતો હૈં અપના ને જાનતા,  
વળી સુમાન મત્તર્નિ, નતા ને આજ્ઞાનીતા  
ગલીઝ, તાની, વિદ્વાન, નુનત્ય ચાલ નર્વદા  
બાળ મરૂ ગશીનો, અખતો ભવિત વના  
નમ્ન મત્ત મદા ભાષે, ના વર્ત નમવાધિન,  
નકસાધુ થઈ વિચર, રાગી આકાગ ત્તિનો  
મનો ને ભલાઈની, ઉ માથી પાગરી જતો,  
વાત્મત્ત પ્રેમથી પીત્રગી, કુદુબ મિત ગક્ષતો

કુંભ રાશીની મહત્તા .—

મપૂજા મનની શક્તિ તુન્ન-ગ્નિ નાયની,  
એ ભ્રમતા તણી શક્તિ, નિર્પૂર્વ શક્તિ માર્ગની  
પાગડા દિનના રિજો ને જમાનો જલો પૂરા,  
નમા પ પ થઈ પાત વિચર જગમા ચ ગે,  
નરા-ત્તિ ધરી અગે જન વાણ આ રતો  
કુલ નારી તાગ માગ અલ્પ મ્વ્યાણ અખતો  
હારી લે રી. અગ, પગ વિશ્વામ ચાલતા  
મનકીના આનુકા લો'તા કુ ખાગ્નિમા મલાવતા

મીન રાશીની મહત્તા —

અતિ માયાળુ ને રમી, અતિ વિવાશુ વિવેનો  
પગ કુખ અતિ દ મી અતિ હૈં ર-જિનો  
અતિ શમિત્ત શક્તિના, શ્રાવ મુદ્ધિમતા વળી,  
મન ભરી તાગ બાગ, ભરી વિશ્વ નિ અગી  
વાલ નગી, મ નગી, જિપુષ ગણિયાનની,  
નરાનાવ મરૂ અગ, ન રાના વિમાની

## ૬ : લગ્નની રાશીથી મનુષ્યનો શારીરિક દેખાવ

**મેષ રાશીમાં જન્મનાર :**

મેષ રાશીમાં જન્મનાર મનુષ્ય જંગ લિંગ કદનો, પાતળા બાવાનો અને મજબૂત અવયવવાળો હોય છે. એનું ગળું ને મુખ ભાળા હોય છે ને દૃષ્ટિ તીવ્ર હોય છે. કેટલીક વખત તેનો બાવો મજબૂત હોય છે ત્યાર શરીર ઉપર ચાકો હોય છે ને આંખોના ખૂણા ન્તાળ પડતા હોય છે.

**વૃષભ રાશીમાં જન્મનાર :**

વૃષભ રાશીમાં જન્મનાર મનુષ્ય ભારતીય ચલ્લવાળો અને ગિળાળ આંખવાળો હોય છે. એનો મોઢો રોંગોળો અને જડો હોય છે, ગદ્દન દેડો અને જડો હોય છે ને નાક મોટું હોય છે. એની આંખોમાં ને બમોમાં વન ને વિભાજીતી ખુમારી ભરી હોય છે.

**મિથુન રાશીમાં જન્મનાર :**

મિથુન રાશીમાં જન્મનાર મનુષ્ય જંગી વાળો, નીચો નટોળો અને ભાળા હોય છે. એનો હાથ ભાળા હોય ને પગની આંગળ પડની હોય છે, ચાપ ઉનાચી ને દૃષ્ટિ ચંચળ હોય છે. તેમ જ નાક મોટાડાળ અને એની આંખમાં ત્રણમની નાળી ભરી હોય છે.

**કર્ક રાશીમાં જન્મનાર :**

કર્ક રાશીમાં જન્મનાર મનુષ્ય મધ્યમ કદનો, મોળા મુખવાળો, ઘોળા દિઠા ચલ્લવાળો તેમ જ નિર્મળ પાધાનો હોય છે. રુબાવે તે બીક ને દોઈને ઘણી વખત તે નીઓનો શિકાર અને છે.

## સિંહ રાશીમાં જન્મનાર :

સિંહ રાશીમાં જન્મનાર જિંયા મોટા દમામદાર શરીરવાળા બાળ અને મોટા માથાવાળા, બન્ધ અને પદોળા ખબા ધરાવનાર, તેમજ આંખવાળા અને બચકર તેમ જ પ્રતાપી ચંદ્રવાળા હોય છે.

## કન્યા રાશીમાં જન્મનાર :

કન્યા રાશીમાં જન્મનાર એકવડા પાનળા શરીરવાળા, જિંયા કપાળવાળા, સાંળા નાકવાળા, મોટા દોડવાળા ને સાંળા પગવાળા હોય છે, તે છોકરી જેવો ચરમાળ ને ઘેટા જેવો બીકાળ હોય છે. ખાનાકની વાગવનમાં મંબાળ રાખવાની જરૂર હોય છે.

## તુલા રાશીમાં જન્મનાર :

તુલા રાશીમાં જન્મનાર જિંયા, મીઠા, પાનળા પાત્ર ઘાટીયા શરીરવાળા દોઈને તેનું મોં ગોળા હોય છે. અને ચંદ્રેગે રવચ્છ મુંદ્ર હોય છે. ઘણી વખત તે ફરેક જાનાં માળીન હોય છે.

મકર રાશીમાં જન્મનાર :

મકર રાશીમાં જન્મનાર મનુષ્ય લાગ્યા ચહેરાવાળો, બે-ત્રી ગએલા  
ડાયાવાળો, ન કડી છાતીવાળો, નિર્બળ દીંચણવાળો ને વાંધાચૂકી ચાલ  
ચાલવાવાળો હોય છે.

કુંભ રાશીમાં જન્મનાર :

કુંભ રાશીમાં જન્મનાર હાંડપૂર, મજાન ને નંદ ગરીબવાળો  
હોય છે, લાગ્યા ચહેરાવાળો અને ઘઉંપૂર્ણ કાનિવાળો હોય છે.

મીન રાશીમાં જન્મનાર :

મીન રાશીમાં જન્મનાર દીંગણા કાંતા, બાધી દડીના, માનવ  
અવયવવાળો, ફિક્કા ચહેરાવાળો ને સુસ્ત તમજ લાંબાચૂકી જેવી  
આખવાળો હોય છે. તેના પગના તગિરા ખમ્બે હોય છે. તેના  
ખાવ પિંડ ગાંઠિયા જેવા હોય છે.



ફેરે રાજીઆ કયા નક્ષત્ર જોડી ઘડીના આવે છે તેનો  
ગણી નક્ષત્રનો ફેરો

અ ન	ગણી	નવન અને ઘડી	નક્ષત્ર અને ઘડી	નક્ષત્ર અને ઘડી	ફેર રડી
૧	મં	અશ્વિની ૦	ભરણી ૦	કૃત્તિકા ૧૫	૩૫
૨	પ્રથમ	મિ. ૧ ૮૫	રશ્મિ ૦	મૃગશિર ૩૦	૮૫
	મિથુન	મગાસ ૩	માર્ગ ૦	પુનર્વસુ ૪૫	૫
૪	૨	પતંગ ૧૨	૧૨ ૦	અર્ધાશ્વ ૦	૮૫
૫	મિ. ૩	૪ ૦	પૂર્વાશ્વ ૦	દિગ્ગજ-શુની ૧૫	૧૦૫
	૪	દિગ્ગજ ૧ ગની ૮૫	દુર્યોધન ૦	ચિન્તા ૩૦	૧૦૫
૭	૫	ચિન્તા ૦	૪૩ ૦	રિશાખા ૪૫	૧૩૫
૮	૬	વિશાખા ૧૫	અનુભા ૦	જ્યેષ્ઠા ૧૩૫	
	૭	મ. ૧ ૦	પૂર્વાશ્વ ૦	દિગ્ગજ ૧૫	૧૦૫
૧૦	૮	દિગ્ગજ ૮૫	૪૩ ૦	ધનિ ૩૦	૧૩૫
૧૧	૯	ધનિ ૩૦	૪૩ ૦	પૂર્વાશ્વ ૪૫	૧૫
૧૨	૧૦	પૂર્વાશ્વ ૫૦ ૧૫	દિગ્ગજ ૪૫ ૦	મેષ ૦	૧૦૫

આ રી પદ્ધતિના જે નક્ષત્રના જન્મ નમયે ૪૮ મિગાજન ને  
ત નમન અતિ અમરનુ માનવામાં આવે છે આ નક્ષત્રને જન્મ  
નક્ષત્ર કહે છે, જન્મ નામ વડની મિથિતિ તારા છે

ભાવિ રિવાજના કારણે પણ આદ્યજનો અભાવે હોય તો જન્મ નક્ષત્ર ઉપરથી મનુષ્યનું આગુ ભાવિ જ્ઞાતી ગણાય.

જૂદા જુદા જન્મ નક્ષત્રમાં જન્મેલા માણસની પ્રકૃતિ જાતી જૂદી હોય છે. ગુણ ભાવ જૂદા જૂદા હોય છે. એ પ્રકૃતિ ગુણ ભાવ ઉપરથી મનુષ્યનું અગ્નિ યથાર્થ કહી ગણાય છે.

(૧) અશ્વિની જન્મ નક્ષત્ર :

અશ્વિની નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) અતિ સ્વરૂપવાન, (૨) શૃંગારી, (૩) આકર્ષક, (૪) ચાલાક અને (૫) ધીર પ્રકૃતિનો હોય છે.

(૨) ભરણી જન્મ નક્ષત્ર :

ભરણી નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) ૬૬ મના સિવાળો, (૨) સત્યવાદી (૩) નિરોગી, (૪) ઉત્સાહી, (૫) વિદ્વાન અને (૬) ધનવાન હોય છે.

(૩) કૃતિકા જન્મ નક્ષત્ર :

કૃતિકા જન્મ નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) ખાઉચર, (૨) વિદગ્ધ, (૩) મજબૂત, (૪) ધુન્ધા, (૫) પ્રતિવાદ અને (૬) સત્તાવાન હોય છે.

(૪) મૃગશીર્ષ જન્મ નક્ષત્ર :

મૃગશીર્ષ નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) અભ્યાસી, (૨) નવાક કુશળ, (૩) મનોનિઘ્રી, (૪) ઉદ્વેગસિવાળો અને (૫) મોટી આખા રાજા હોય છે.

(૫) મૃગશીર્ષ જન્મ નક્ષત્ર :

મૃગશીર્ષ નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) ખાંતથી કાર્ય કરનાર (૨) મારી વાતચીત કરનાર, (૩) ધનવાન, (૪) આગમપ્રિય, (૫) પોતાની જાતને હવડી ગણનાર અને (૬) મુક્ત સ્નાન-વિવિધ માનનાર હોય છે.

(૧) આર્દ્રા જન્મ નક્ષત્ર :

આર્દ્રા નક્ષત્રમા જન્મનાર મનુષ્ય (૧) અવિશ્વાસુ (૨) સ્વાર્થી  
(૩) ગ્રજૈઃ, (૪) વિશ્વાનનાતી, (૫) અભિમાની ( ) દુષ્ટ  
પ્રેરિતરાગ અને (૭) વાન-વાનમા ઓર લગનારો હોય છે

(૭) પુનર્વસુ જન્મ નક્ષત્ર :

પુનર્વસુ જન્મ નક્ષત્રમા જન્મનાર મનુષ્ય, (૧) નાની નીત માન  
વાળ (૨) ગ્રામ (૩) ખુશી, ૬ ખા ખાપણરાગ, (૪) વલાર  
અને (૫) લગ્ના વ વ છે

(૮) પુષ્ય જન્મ નક્ષત્ર :

પુષ્ય જન્મ નક્ષત્રમા જન્મનાર મનુષ્ય, (૧) વગલ, (૨) આન નિ  
પત (૩) આન વલારવનો, (૪) વિદાન, (૫) વનરાન ( ) કૃતિવન  
(૭) નમોસિઃ અને (૮) ધી-જવાન ધાર છે

(૯) અશ્લેષા જન્મ નક્ષત્ર :

અશ્લેષા નક્ષત્રમા જન્મનાર મનુષ્ય (૧) અજ્ઞાન, (૨) આનદી  
(૩) વિદાન (૪) વિશ્વામધાતી ને કૃત-ની, (૫) શર, ( ) દમામાજ  
અને (૭) લામી ઉત્ત-ધણ બોલવાવળા ધાર છે

(૧૦) મઘા જન્મ નક્ષત્ર :

મઘા નક્ષત્રમા જન્મનાર મનુષ્ય (૧) ધનરાન, (૨) પ્રભુનો  
નખવાવાળા, (૩) અનિશ્ચય હિસારી (૪) અવિન્ય ઉદ્યાગી, (૫)  
પુષ્ય અને જુઝધીને આડના ૧ અને ( ) ધનુ નોમ્યાગવાળા  
ધાર છે

(૧૧) પૂર્વાશ્વિની જન્મ નક્ષત્ર :

પૂર્વાશ્વિની નક્ષત્રમા જન્મનાર મનુષ્ય (૧) કાર મનિરાગ  
(૨) દાના (૩) મધુ હિસારી, (૪) અમલાર (૫) રાધદર્શી  
(૬) ધનુ વખત કદોર શરદાના પ્રેરેજ ગવાવાળા (૭) અસ્થિર અને  
(૮) ક્રોધમદ નાપાત્રી ધાર છે

**(૧૨) ઉત્તમ ગુણી જન્મ નક્ષત્ર :**

ઉત્તમ ગુણી નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) બુદ્ધિશાળી, (૨) ગણતારી (૩) ઉચ્ચ સ્થનાધારી, (૪) નિષેધી મનસાગ્રાણી (૫) મ જગતિસાળી થાય છે

**(૧૩) ભગ્ન જન્મ નક્ષત્ર :**

ભગ્ન નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) વિદ્વાન (૨) હિમ્મતવાન (૩) ઉત્સાહી (૪) ઉપાર ન બૂલનાર ( ) ક્ષત્રિયવામાં ધનવાન થાશે ( ) દસ વિનાનો (૫) જન્મ વિનાનો (૬) હેતુપૂર્વ ચોરી નાશ થાય છે

**(૧૪) ચિત્રા જન્મ નક્ષત્ર :**

ચિત્રા નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) સુખ આપનારો (૨) આર્થિક શક્તિશાળી (૩) આગ સ્વભાવવાળો (૪) શગાળી ને (૫) મજૂર થાય છે

**(૧૫) સ્વાતિ જન્મ નક્ષત્ર :**

સ્વાતિ નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) સાગી મીતભાતવાળો (૨) વિવેકી (૩) ઉદારચિત્તો (૪) પ્રભુ-પ્રેમી (૫) વિદ્વાન, ( ) માળાપત્ની મવા મનાશે (૭) મધુર ભાષણ કરનારો (૮) મનોનિમગ્નવાળો અને (૯) ગળ્યમતા-પ્રિય અમલાર થાય છે

**(૧૬) વિશાખા જન્મ નક્ષત્ર :**

વિશાખા નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) ઝડીતો (૨) કબૂતર (૩) હુન્મે ને શર (૪) વાલંગીત મવામાં સાવલ (૫) ઉચ્ચ સ્વભાવનો ( ) પ્રભુતો રાખવાવાળો (૭) ગન થાય છે

**(૧૭) અનુરાધા જન્મ નક્ષત્ર :**

અનુરાધા નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) ધનવાન, (૨) મોટા મોટા પુરુષાથી માનવત (૩) માતા-પિતાનો આગમિત (૪) ગણતારી મનાર (૫) મુદ્દ આપનારો, ( ) આખતો ગના



મૂળાવાળો, (૭) પાન ખાવાનો શાખીન, (૮) મુંદર સ્ત્રીઓના સદ્વાસની  
ઈન્દ્રાવાળો, (૯) નિત્ય મુસાફરી કરવાનો શાખીન અને (૧૦)  
પરદેશ વસવાટ કરવાની પ્રતિ એવનાંગે થાય છે,

(૧૮) જ્યેષ્ઠા જન્મ નક્ષત્ર :

જ્યેષ્ઠા નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) એકદમ દોષી અને ખૂબી,  
(૨) દોર અને નિર્દય શત્રુદોના પ્રયોગવાળો, (૩) મરીબ, (૪)  
જુદો, (૫) ઉદાર પ્રતિભા, (૬) થોડા મિત્રાવાળો, (૭) શત્રુદોના જુદા  
જુદા અર્થ કરવાવાળો અને (૮) આનંદી થાય છે.

(૧૯) મૂળ જન્મ નક્ષત્ર :

મૂળ નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) અભિમાની, (૨) ધનવાન  
(૩) નિઃશ્વર પ્રતિભા, (૪) આરામપ્રિય, (૫) ઉમ્મ પ્રતિભા, (૬) દોર,  
(૭) મર્ગાવકાલાનો નિઃસ્કાર કરનારો અને (૮) ગિરતપાલનવાળો  
થાય છે.

(૨૦) પૂર્વાષાઢા જન્મ નક્ષત્ર :

પૂર્વાષાઢા નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) ઈર્ષ્યો, (૨) અભિમાની  
(૩) પ્રેમાળ પત્નીવાળો, (૪) દીર્ઘકર્ણી, (૫) માનુષક્ષિત્રવાળો (૬)  
સત્યવાદી, (૭) મુસાફરીનો શાખીન, (૮) સ્ત્રીઓનો પ્રેમપાત્ર અને (૯)  
ધનવાન મિત્રાનો પ્રેમપાત્ર થાય છે.

(૨૧) ઉત્તરાષાઢા જન્મ નક્ષત્ર :

ઉત્તરાષાઢા નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) મજબૂત, (૨) દોર  
શરીરવાળો, (૩) સાળા નાકવાળો, (૪) ઉપકારી, (૫) કીર્તિવાન, (૬)  
નમ્ર, (૭) પ્રભુ-પ્રેમી, (૮) માળાપનો પ્રેમપાત્ર, (૯) સુંદર ભાગ્ય  
પ્રતિભા, (૧૦) કુટુંબ-પ્રેમી અને (૧૧) સાગ્ર ખોટાની પરીક્ષાવાળો  
થાય છે.

(૨૨) શ્રવણ જન્મ નક્ષત્ર :

શ્રવણ નક્ષત્રમાં જન્મનાર મનુષ્ય (૧) વિદ્વાન, (૨)  
કીર્તિવાન, (૩) સમવાધિન (૪) સ્ત્રીઓનો પ્રેમપાત્ર, (૫) સુખી

અને અતગ્નો ગોખીન, (૨) અતિનય હિત્વાહી અને (૭) સ પૂર્ણ  
નદ્મદ્મથ ધાય છે.

**(૨૩) ધનિષ્ઠા નક્ષત્ર :**

ધનિષ્ઠા નક્ષત્રમાં જન્મના મનુષ્ય, (૧) નીકર, (૨) સ્વત ૧,  
(૩) ઉમદા, (૪) બહાદુર, (૫) કીર્તિવાન, (૬) મંગીતપ્રિય અને  
(૭) મોટાઓની કૃપાવાળા થાય છે.

**(૨૪) શતભિષા નક્ષત્ર :**

શતભિષા નક્ષત્રમાં જન્મના મનુષ્ય (૧) સ્કીલ, (૨) અતગ-  
ત્તિવાળા, (૩) અત્યવાદી, (૪) કદોર હલવાળા, (૫) વિદ્વાન, (૬)  
હિંમતવાન, (૭) ચાલાક, (૮) પગ ૧ અને (૯) ગમ્મઓની પ્રીતિવાળા  
થાય છે.

**(૨૫) પૂર્વાભાદ્રપદ જન્મ નક્ષત્ર :**

પૂર્વાભાદ્રપદ નક્ષત્રમાં જન્મના મનુષ્ય (૧) મોક પ્રતિવાળા,  
(૨) શ્રીઓથી નદ્મદ્મ હુની શકાય, (૩) શ્રી-મનો વાના  
મેળાનાર, (૪) ચાલાક હલવાળા (૫) વિદ્વાન (૬) નાસ્તિક, (૭)  
કજ્જલ અને (૮) અદેખા થાય છે.

**(૨૬) ઉત્તરા ભાદ્રપદ જન્મ નક્ષત્ર :**

ઉત્તરાભાદ્રપદ નક્ષત્રમાં જન્મના મનુષ્ય (૧) ઉદાર, (૨) વાતાહિયો,  
(૩) ચાલાક, (૪) કુન્ધો, (૫) વાદવિવાદમાં લડકર, (૬) પ્રતેત્પાદન  
કામાં શતિવાળા અને વિદ્યાના ગોખીન થાય છે.

**(૨૭) રેવતી જન્મ નક્ષત્ર :**

રેવતી નક્ષત્રમાં જન્મના મનુષ્ય (૧) મ પૂર્ણ લગાવદાર ગર્જી-  
વાળા, (૨) અતિનય માનવંત ને કીર્તિવત, (૩) અન્વીર, (૪)  
પદ્ધતને તુરંત નમજનાર, (૫) શ્રીઓમાં આમ ત અને (૬) ચાલાક  
ભાવકુ હનાર થાય છે.

નુકુમાનકારક પદો :

દરેક નક્ષત્ર ૧૩° ૨૦' અંગ અથવા નહિ ધરીતુ જાતે છે. દરેક નક્ષત્રના ચાર પદ હોય છે. દરેક પદ ૩° ૨૦' અંગ અથવા ૧૫ ધરીતુ જાતે હોય છે.

ત્યારે ચક્ર જન્મ નક્ષત્રનાં અમુક પદોમાં થઈને પુનાર થ.ત. છે ત્યારે ભૂ ૧૦ નકુમાન થાય છે.

ત્યારે ચક્ર (૧) અશ્વિની નક્ષત્રના પદોમાં પ-નાં, (૨) અર્ધેશ નક્ષત્રના ચોથા પદમાં, (૩) મઘા નક્ષત્રનાં પદોમાં પદમાં, (૪) જ્યેષ્ઠા નક્ષત્રના ચોથા પદમાં અને (૫) મંગ નક્ષત્રના પદોમાં અને (૬) રેવતીના છેલ્લા પદમાં જન્મ નમય હોય છે ત્યારે આગક ભાગ્યે જ જીવે છે, ત્યારે માતાપિતાનું જીવન પણ અવમા મુખ્ય છે. જ્યેષ્ઠા-મૂળ ત્યારે નેષ્ટ છે તેથી તેની શાન્તિ રંગની છે.

જ્યેષ્ઠા-મૂળ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તો તેણે વિગેય કાળજી રાખીને જીવવાનું અખ્યાય ૮, જ્યેષ્ઠ ૬૫ થી ૫૫ સુધીમાં નેઈ લેવું, પત્ર ૨૭.

ત્યારે ચક્ર, જ્યેષ્ઠા જન્મ નક્ષત્રના પદોમાં પદમાં હોય છે ત્યારે મોટાભાઈન નુકુમાન થાય છે અને જ્યેષ્ઠા નક્ષત્રના બીજા પદમાં દોષ છે ત્યારે નાનાભાઈને નુકુમાન થાય છે ત્રીજામાં ત્રાપ અને ચોથામાં પોતાનો ત્રાસ કરે છે.

જન્મ નક્ષત્રો અને મત્તો :

જન્મ ગણાઓ ઉપર મત્તોનું આધિપત્ય છે તે પ્રમાણે જન્મ નક્ષત્રની ઉપર પણ મત્તોનું આધિપત્ય છે.

મૂર્ધનું આધિપત્ય : કુન્દા, કિન્નર, કિન્નર, કિન્નર અને કિન્નર નક્ષત્રો ઉપર છે.

ચંદ્રનું આધિપત્ય : રોહિણી, હસ્ત અને શ્રવણ ઉપર છે.  
 મંગળનું આધિપત્ય : મૃગશીર્ષ, ચિત્રા અને ધનિષ્ઠા ઉપર છે.  
 બુધનું આધિપત્ય : અશ્લેષા, જ્યેષ્ઠા અને રેવતી ઉપર છે.  
 ગુરુનું આધિપત્ય : પુનર્વસુ, વિશાખા અને પૂર્વ ભાદ્રપદા ઉપર છે.

શુક્રનું આધિપત્ય : ભગ્મળી, પૂર્વાશ્વિની અને પૂર્વાષાઢા ઉપર છે.

શનિનું આધિપત્ય : પુન, અતુલવા, અને ઉત્તરાભાદ્રપદા ઉપર છે.

રાહુનું આધિપત્ય : આર્દ્રા, સ્વાતિ અને મત્રિયા ઉપર છે.  
 કેતુનું આધિપત્ય : અશ્વિની, મથા અને મૂળ ઉપર છે.



## ૮ નવનોતુ મહત્વ

આ ૧૨મા અથવા ભયક્રમા ૨૨ નવનોતુ અમુક અ. ૧ આ ૧૧ ૭  
 ને અમુક વસ્તુઓ ઉપર અમુક નવનોતુ માનનીઓ ઉપર અને અમુક  
 દા. ઉપર રાનાતુ નામના ત્ર્ય ભોગને છ આમ માનનીઓના ભાવિ  
 ૧૨મા નવનોતુ અતિ અગત્યનો ભોગ લાગે છે

નવનોતુની મહત્તા દર્શાવતો કાંડો -

નક્ષ અ ક	નવનો	અ.ન	વસ્તુઓ ઉપર નામોના	માનનીઓ ઉપર આમાન્ય	દેશોમાં ન દા. ઉપર નામોના
૧	આશિની	૧ ૦૦	(૧) વા. ભેવજના સામાન (૨) ગરબ ને પુરની સામ્યો (૩) અમુ (૪) નવા	(૧) ઘાડોનો નાવગ (૨) મન ધિપતિ (૩) રેદ ૧૨૮ (૪) મરુ (૫) રપાઈ (૬) સ્વરૂપવાન - ૧-૨ ૧	દેશોમાં ન દા. ઉપર નામોના
૨	૧ ૧	૨૦૪	(૧) ૧ ૧ ૧ ૧ સામાન (૨) ૧ ૧ ૧ ૧ ભાગિ	(૧) મ ના ૧ ૧ (૨) ૧ ૧ (૩) અ ૧ ૧ ૧ ૧ (૪) ભાગિ (૫) નવનો	૧ ૧ ૧ ૧
૩	૧ ૨	૨૦૪	(૧) ૧ ૧ ૧ ૧ સામાન (૨) ૧ ૧ ૧ ૧ ભાગિ	(૧) મ ના ૧ ૧ (૨) ૧ ૧ (૩) અ ૧ ૧ ૧ ૧ (૪) ભાગિ (૫) નવનો	૧ ૧ ૧ ૧

નંબર અ ક્ર.	નક્શા	અક્ષ	વસ્તુઓ ઉપર માત્રાબદ્ય	માનવીઓ ઉપર માત્રાબદ્ય	દિશાઓ ને દેશો ઉપર માત્રાબદ્ય
૪	ગાંધીધી	૫૩°૨૦'	(૧) ગાય (૨) બળદ, (૩) જળાય પ્રાણી (૪) કૃષિ, (૫) યોગ.	(૧) ગજા, (૨) સદ્ગુણી, (૩) દ્રવ્યવાન,  (૪) કૃષિકાર, (૫) યોગી.	લગ્નખડના મધ્યભાગમાં
૫	મૃગશીર્ષ	૧૬°૪૦'	(૧) મુગ ધીપદાર્થ (૨) વસ્ત્ર (૩) જળ પદાર્થ (૪) પુત્ર, (૫) રણ,	(૧) રતનાની, (૨) ચમની (૩) વિદાર્થ, (૪) કામી, (૫) મગીનના, તે પુત્રવંશ	લગ્નખડના મધ્યભાગમાં
૬	આર્દ્રા	૧૦° ૦'	(૧) રતના, (૨) જ (૩) રતનાના, (૪) નીલી (૫) રતનાના.	(૧) રતિયા. (૨) જૂઠા (૩) પંચોમા આનકા (૪) રતનાના, ગાંધી	પૂર્વ દિશા. પૂર્વ દિશાના દેશો ઉપર.
૭	પુનર્વસુ	૬૩°૨૦'	(૧) નાલ (૨) કાન (૩) કુવિન, (૪) નોર્વિસ, (૫) બુદ્ધિમાન,	(૧) નાનાની, (૨) દેશી (૩) કુવિન (૪) નોર્વિસના (૫) બુદ્ધિમાન, (૬) દ્રવ્યવાન	પૂર્વ દિશા પૂર્વ દિશાના દેશો ઉપર.

નંદી અ ૧	નદીન	અગ	વસ્તુઓ ઉપર માત્રાજ્ય	માનનીઓ ઉપર માત્રાજ્ય	દિશાઓ ને દ. ॥ ઉપર માત્રાજ્ય
૧	નિશાખા	૨૧-૪૦	(૧) તથ (૨) મગ (૩) કપાળ (૪) અ (૫) ચ ॥	(૧) કૃષિકા (૨) અગ્નિમકલ (૩) મહેધારી	નક્ષત્ર દિશા નક્ષત્ર દિશાના દેના ઉપર
૧૭	અનગાદા	૩૩ ૪૦	(૧) તા (૨) મોનિ (૩) છુ (૪) થ ૧૧	(૧) તાવાન (૨) ધર્મિ (૩) પદ્મ ય ભ ૧૧ (૪) મુખાદા (૫) છુદ્ધિમાન	નક્ષત્ર દિ ॥ નક્ષત્ર દિશાના દે ॥ ઉપર
૧૮	તાલ	૩૬ ૦૦	(૧) ગૌવ (૨) કનિનના (૩) ચ (૪) પ્રીતિ	(૧) શગવીર (૨) કનિન (૩) દસાન (૪) કીર્તિરાન (૫) ગાન ( ) મેનારિપતિ	પશિમ દિશા પશિમ દિશાના દે ॥ ઉપર
૧૯	મૂળ	૩૫ ૦૦	(૧) ઓડા (૨) પદ્મ (૩) ખીજ (૪) દન (૫) રામ	(૧) દેવ-૧૦ (૨) આનેરાન (૩) નવરાન (૪) મારીઓ (૫) વડપારી	પશિમ દિશા પશિમ દિ ॥ દેના ઉપર

નંદી અ. કે	નક્શાન	અંશ	વસ્તુઓ ઉપર સામ્રાજ્ય	માનનીઓ ઉપર સામ્રાજ્ય	દિશાઓ ને દેગો ઉપર સામ્રાજ્ય
૨૦	પૂર્વા- પાઠા	૨૨° ૪૦'	(૧) કોમળ પદાર્થ, (૨) અલ્પ, (૩) પનિના (૪) કમળ	(૧) જળમાર્ગ મુ- લાક્રીકાવાવાળા (૨) સત્તવાદી (૩) પનિન (૪) વનરાન પાપુનવાવના ) તગવાવાળા	પશ્ચિમ દિશા, પશ્ચિમ દિશાના દેગો ઉપર.
૨૧	ઉત્તર- પાઠા	૨૧° ૦'	(૧) હાથી, (૨) મલ, (૩) ભાગ (૪) ઉપભાગ	(૧) હાથાનામાવન (૨) મલ કુસ્તી કુસ્તી (૩) દેના લકત (૪) ચોલા, (૫) ભોગી અન વિલાની	વાયવ્ય દિશા સામ્રાજ્ય દિશાના દેગો ઉપર
૨૨	અનુગ	૨૮° ૩૦'	(૧) દના (૨) ઉદાગ (૩) ઉત્સા	(૧) દનાગુ (૨) ઉત્તરાગી (૩) ઉત્તર દી	સામ્રાજ્ય દિશા, સામ્રાજ્ય દિશાના દેગો ઉપર.
૨૩	નિધાન	૩૦° ૪૦'	(૧) અપમાન (૨) નકુપ ન (૩) અપમા પ્રતિ (૪) નાનગતિ	(૧) ગાતીનાગા (૨) નાના (૩) મિન અન આ ગી (૪) સત્તવાન (૫) પાપુન	સામ્રાજ્ય દિશા, સામ્રાજ્ય દિશાના દેગો ઉપર
૨૪	નન- મિશા	૩૦° ૦'	(૧) જળચર પ્રાણી (૨) મધપાન (૩) ગિદગી મિતિ	(૧) મધગીમા (૨) મધપાન વાવાળા (૩) મધગી ને પાગધી	ઉત્તર દિશા ઉત્તર દિશાના દેગો ઉપર.



નંદા અ ક	નંદાન	અંક	વસ્તુઓ ઉપર સામ્રાજ્ય	માનનીઓ ઉપર માત્રાજ્ય	દિશાઓ ને દેશ ઉપર સામ્રાજ્ય
૫	પૂર્વોક્ત ૫૬	૩૩°૦૦'	(૧) ચોરમ, (૨) પરાપાલન, (૩) ચણતા, (૪) યુદ્ધકોશલ્ય	(૧) ચોર, (૨) પનુપાલક, (૩) રૂપણ, (૪) યુદ્ધનીનિ- વર્તા (૫) ગત	ઉત્તર દિશા ઉત્તર દિશાના દેશ ઉપર
૬	ઉત્તર ભાગ	૩૪°૦૦'	(૧) આત્માગુણ (૨) દાનાપણ (૩) કૌશલ્ય, (૪) સન્વાની,	(૧) માત્રાણ (૨) દાના (૩) શુભી (૪) સન્વાસી (૫) ગત	ઉત્તર દિશા ઉત્તર દિશાના દેશ ઉપર
૭	નની	૩૦°૦૦'	(૧) જળાન્ય, (૨) પદ્મ, (૩) રાગ, (૪) રત્ન (૫) નારિત્ય (૬) માત્રી	(૧) માત્રીમાત્ર, (૨) વહેપારી, (૩) અરગી, (૪) નિવિત્ત, (૫) શ્રીમત્ર	ઉત્તર દિશા ઉત્તર દિશાના દેશ ઉપર



## ૯ : નક્ષત્રના ચરણ ઉપરથી નામાક્ષર પાડવાની પદ્ધતિ

દરેક નક્ષત્ર ૧૩°૨૦' અંગુલું બનેલું છે અથવા આઠ ધડીનું બનેલું છે, દરેક નક્ષત્રનાં ચાર ચરણ અથવા પદ હોય છે. દરેક ચારણ અથવા પદ ૧૫ ધડીનું અથવા ૩°૨૦' અંગ બનેલું છે, દરેક ચરણ અથવા પદના નામાક્ષર જુદા જુદા છે.

નં. નક્ષત્ર પાડેલું ચરણ;    બીજું ચરણ.    ત્રીજું ચરણ.    ચોથું ચરણ

૧ અશ્વિની	ચ	ચે	ચો	લા
૨ ભગાગ્ની	લી	લ	લે	લા
૩ કૃતિકા	અ	ઈ	ઉ	એ
૪ મૃગશીર્ષ	ઓ	વા	વી	વૂ
૫ મૂળશીર્ષ	ચે	ના	કા	કી
૬ આર્દ્રા	કે	ધ	ડ	હ
૭ પુનર્વસુ	કે	ચા	હ	તિ
૮ પુશ્ય	જે	રે	રો	ડા
૯ અશ્લેષા	ડી	કે	કે	ડો
૧૦ મઘા	ગા	ગી	મુ	મ
૧૧ પૂર્વાશ્વિની	મો	ટ	ટિ	કે
૧૨ ઉત્તરાશ્વિની	ટ	ટા	પ	પિ

# રાશી ઉપરથી નામાક્ષર પાડવાની પદ્ધતિ

દરેક ગણી ૩૦° અગની હોય છે. અથવા ૧૩૫ ઘડીની હોય છે. દરેક ગણીમાં નવ ચગળ અથવા પદ હોય છે. દરેક ચગળ અથવા પદ ૫૬૦ ઘડીનું અથવા ૩°૦૦'નું બનેલું હોય છે.

ગ. ન. ગણી ૧લ. ૨લ. ૩લ. ૪લ. ૫મ. ૬. ૭મ. ૮મ. ૯મ. ચગળ ચગળ ચગળ ચગળ ચગળ ચગળ ચગળ ચગળ ચગળ

૧ મેપ	ચૂ	ચે	ચો	લા	લી	લુ	લે	લો	અ
૨ ગામ	ઈ	ઉ	ઝે	ઝો	વા	વી	વૂ	વે	વો
૩ મિથુન	કા	કી	કુ	ધ	ડ	બ	ક	કા	લ
૪ કર્ક	ટો	ટે	ટો	ડ	ડે	લી	લ	ડી	ડ
૫ મિહ	મા	મી	મુ	મે	મો	ટ	ટિ	ટ	કે
૬ કન્યા	ટો	પો	પે	પ	પી	પુ	પ	પા	હા
૭ વૃષા	ગ	રી	ર	રે	રો	ત	તી	તે	ઉ
૮ મિથિ	તા	નો	ને	ની	નૂ	ન	ચી	ચૂ	ધ
૯ ધન	ચે	ચો	ભા	ભી	ભૂ	ધ	ભે	ધા	લ
૧૦ મકર	ભા	ના	જી	જૂ	જે	ખ	ખે	ખી	ખુ
						(ખે,	ખા,	ગા,	ગી)
૧૧ કલ	ગો	ગુ	ગે	ની	નુ	એ	મા	મો	દ
૧૨ મીન	દો	દુ	દે	દો	ઝ	થ	જ	ચી	ચ

. જન્મસમયે ચંદ્ર જે ગણીમાં હોય તે ગણી અને તેના ચગળ ઉપરથી નામ પડે છે.

૧૮. આયન, મૂર્ધ્ન પ્રકૃષ્ઠ યોગ. કા.રો।

તથા વર્ષની જાતુઓ વનેરે

આયન :

આયન બે છે (૧) ઉત્તરાયન અને (૨) દક્ષિણાયન. ઉત્તરાયન મકર, કુમ્ભ, મીન, મેષ, કર્ક અને મિથુન નાશીઓનો બનેલો છે તે વખતે સૂર્યની ગતિ ઉત્તર તરફ હોય છે તથા તે ઉત્તરાયનનો સૂર્ય કહેવાય છે, દક્ષિણાયન કર્ક, મિથુન, કન્યા, તુલા, વૃશ્ચિક અને ધન નાશીઓનો બનેલો છે તે વખતે સૂર્યની ગતિ દક્ષિણ તરફ હોય છે. તથા તે દક્ષિણાયનનો સૂર્ય કહેવાય છે.

વર્ષની જાતુ :

વર્ષની જાતુ ૬ છે : (૧) વન, (૨) શ્રીષ્ઠ, (૩) વર્ષા, (૪) મરુ (૫) દેવતા, અને (૬) ગિગિર.



૧૧ : જાતુ. રાશી. માન. અને વ્યાખ્યા  
મમજવાતુ ક્રાષ્ટક

જાતુનો અ. નં.	જાતુ	રાશીઓ	માન	વ્યાખ્યા
૧	વન	મીન અને મેષ	કાશ્યપ-વૈવ	શુક
૨	શ્રીષ્ઠ	કર્ક અને મિથુન	વૈશાખ-જેઠ-સુર્ય તથા મંગલ	
૩	વર્ષા	કર્ક અને મિથુન	અષાઢ-શ્રાવણ	ચંદ્ર
૪	મરુ	કન્યા અને તુલા	ભાદરવ-આશ્વિન	બુધ
૫	દેવતા	વૃશ્ચિક અને ધન	કારતક-માગશીર	શુક્ર
૬	ગિગિર	મકર અને કુમ્ભ	પોહ-મગ	શનિ

## ૧૨ : સંવત્સર ખાખન

શાસિવાહન શક વ્રતા વિક્રમનો મવન ૧૩૫ વર્ષ પહેલાનો છે, એટલે શાસિવાહનના વ્રતમાં ૧૩૫ વર્ષ ઉમેરીએ ત્યાં વિક્રમાદિત્ય મવન થાય છે; તેમ જ વિક્રમાદિત્ય મંત્રમાંથી ૧૩૫ બાદ કરીએ ત્યારે ચત્રાદિ શાસિવાહન શક થાય છે.

સંવત્સર અનુક્રમે સાક છે, દરેક સંવત્સર એક વર્ષ રહે છે, અનુક્રમે સાક સંવત્સર બેઠા પછી ફરીને સંવત્સર પહેલાથી બેસવા માટે છે. સંવત્સરનાં નામ અનુક્રમે નીચે પ્રમાણે છે :

(૧) પ્રભવ, (૨) વિભવ, (૩) શુક્લ, (૪) પ્રભોદ, (૫) પ્રગપતિ, (૬) અગિગ, (૭) શ્રીમુખ, (૮) ભાવ, (૯) યુવા, (૧૦) ધાના, (૧૧) ઇશ્વર, (૧૨) બાહુધાન્ય, (૧૩) પ્રમાથી, (૧૪) નિકમ, (૧૫) જ્વલ, (૧૬) ચિત્રભાનુ, (૧૭) મુલાનુ, (૧૮) તારણ, (૧૯) પાર્થિવ, (૨૦) વ્યવ, (૨૧) સર્વજીત, (૨૨) સર્વધાર્ગ, (૨૩) વિગેધી, (૨૪) વિક્રા, (૨૫) ખર, (૨૬) નંદન, (૨૭) વિજય, (૨૮) જય, (૨૯) મન્મથ, (૩૦) કુર્મુખ, (૩૧) હેમલખ, (૩૨) વિકલ્પ, (૩૩) વિકાર્ગ, (૩૪) સાર્વર્ગ, (૩૫) પ્લવ, (૩૬) શુભકૃત, (૩૭) શોભનકૃત, (૩૮) કોધી, (૩૯) વિશ્વામુ, (૪૦) પગભવ, (૪૧) પ્લવગ, (૪૨) ક્લિષ્ક, (૪૩) નીરવ, (૪૪) સાધાગ્ધ, (૪૫) વિગેધી, (૪૬) પરિધાવી, (૪૭) પ્રમાદી, (૪૮) આનંદ, (૪૯) ગણન, (૫૦) નાગ, (૫૧) પીંગળ, (૫૨) કાળ, (૫૩) મિદ્યાર્થ, (૫૪) રોદ, (૫૫) દુર્મતી, (૫૬) દુર્દભી, (૫૭) ટિગેદારી, (૫૮) ગુતાક્ષ, (૫૯) કોધન અને (૬૦) ક્ષયકૃત.



### ૧૩ : મુદ્દર્ત પ્રકરણ

પંચાગ એટલે પાચ અગ, જ્યોતિશાન્ત આ પાચ અગ ઉપર ગચાણું છે

(૧) નિયિ, (૨) વાગ, (૩) નક્ષત્ર, (૪) ચોગ, (૫) કગા, આ પાચ અગો ડાના મુદ્દર્તનો નિર્ણય લેવાય છે, આ મુદ્દર્તો આપણા ધર્મમાં નાર્મિ, કાર્યો, જતો—ઉપવામાંદિ, ગુલાદાલ કાર્યો માટે લેવાય છે, મુદ્દર્ત—ગદિમાં થયેલા કાર્યો ગુભક્ષણ આપનાર દોષ છે, તેથી નો ગભાગભ ગયો ગવાના દોષ તે આપણે તેના નિવરોને અનુ-નર્તીને કરવા

ભાગલમાં વર્ષ જુદા જુદા મહિનાથી ગણવામાં આવે છે.

(૧) કસિકાવ, (૨) મહાવીર, (૩) વિક્રમ, નવન, (૪) ગાર્ગીવાહન ગક, (૫) રાજપુતાના (પુર્ણિમાન્ત), (૬) ઓગિમા (કન્યાસર્ગ) (૭) જગલ (મેષસૂર્ય), (૮) તામીવ મદાન (મેષસૂર્ય), (૯) મલમાગ (કોલમ ૧૬, મધ્ય નમન સૂર્ય પ્રવેગ), (૧૦) કામ્મીગ (સાનપિંચા) અને હમણા આપણી નગર લાન્તી નવુ નવીન મણુન પ્રમાણે ગનાયુ છે ગાલિવાહન ગમ્ની માદ વર્ગાગ લની ગણના મેષસૂર્યથી થાય છે.

### આગ માસ

કાર્તિક માર્ગશીર્ષ પોષ મગ્ગ ફાલ્ગુ, ચૈત્ર, વૈશાખ જ્યેષ્ઠ અષાઢ, શ્રાવણ ભાદપદ, આના,

ખ્રિસ્તી મામનાં નામો અને દિવસ

(૧) જનન્યુઆરી, (૨) ફેબ્રુઆરી, (૩) માર્ચ, (૪) એપ્રિલ, (૫) મે

૩૧

૨૧-૨૬

૨૧

૩૦

૩૧

(૬) જૂન, (૭) જુલાઈ, (૮) ઓગસ્ટ (૯) નવેમ્બર (૧૦) ડિસેમ્બર,

૩૦

૩૧

૩૧

૩૦

૩૧

(૧૧) જાન્યુઆરી, (૧૨) ફેબ્રુઆરી

૩૦

૩૧.

## અધિક માત્ર અને ક્ષય માત્ર વિચાર

નર્મ-અકાન્તિ જે ચાન્દ માત્રમા ન થાય, તે અધિક માત્ર ગણાય છે અને જે ચાન્દ માત્રમા બે વખત નર્મ-અકાન્તિ આવતી હોય તે ક્ષય માત્ર ગણાય છે. આ ક્ષય-માત્ર, ઇર્તિક, માત્રગીર, અને પાપ માત્રમા આવે છે.

જે વર્ષમા ક્ષય માત્ર આવતા હોય તે વર્ષમા બે અધિક માત્ર આવે છે, એક અવિર માત્રથી બીજાં અધિક-માત્ર ૩૨ મહિના ૧૬ દિવસ અને ૮ ઘડી વ્યતીત થયા પછી આવે છે.

## પક્ષ નિષ્ફય

એક મહિનામાં બે પક્ષ આવે છે. શુક્લપક્ષ, અને કૃષ્ણપક્ષ. અજવાળિયાને શુક્લપક્ષ ગણવામા આવે છે. અવાગિયાને કૃષ્ણપક્ષ ગણવામા આવે છે,

## તિથિ નિષ્ફય

પદ્મ દિવસનુ પખવાડિયુ ગણવામા આવે છે. અર્ધ તે દિવસની તિથિ ગણવામા આવે છે. તેના નામ નીચે પ્રમાણે છે.

(૧) પ્રતિપદા, (૨) દ્વિતીયા, -ત્રીજ, (૩) તૃતીયા (ત્રીજ) (૪) ચતુર્થી (ચોથ), (૫) પચમી (પાચમ), (૬) ષષ્ઠી, (છઠ્ઠ), (૭) સપ્તમી (સાતમ), (૮) અષ્ટમી (આઠમ), (૯) નવમી (નોમ), (૧૦) દશમી (દશમ), (૧૧) એકાદશી (અગીઆગમ), (૧૨) દ્વાદશી (દાગમ) (૧૩) ત્રયોદશી (તેગમ), (૧૪) ચતુર્દશી (ચૌદશ), (૧૫) પૂર્ણિમા (પૂનમ), (૩૦) અમાવાસ્યા (અમાસ)

## નક્ષત્ર

ઉત્તરાષાઢા નક્ષત્રના ચોથા ભાગ અને શ્રવણ નક્ષત્રના પ્રથમ ભાગને અસિંગ્ન ગણવામા આવે છે.

## યોગનાં નામ

(૧) વિષ્ણુલ, (૨) પ્રીતિ, (૩) આયત્માન, (૪) સૌભાગ્ય,

## રાશીના સ્વામી

મેષ અને ગરુડ રાશીનો સ્વામી મંગળ, મેષ અને તુલા  
 રાશીનો સ્વામી શુક્ર, મિથુન અને કન્યા રાશીનો સ્વામી બુધ, ર્ક  
 રાશીનો સ્વામી ચંદ્ર, ર્ક અને મેન રાશીનો સ્વામી શુક્ર, મકર અને  
 કુમ્બ રાશીનો સ્વામી શનિ, અને સિંહ રાશીનો સ્વામી સૂર્ય  
 ૬૧૧ ૪



લવુ સંગા છે. આ નક્ષત્રોનાં જાગરવું કાર્ય, ત્રી-મંભામ, સામ્યનું જ્ઞાન, આબુપણો જનાવવાં અને પહેરવાં, ભય દોરવાં, ખાવું જાગવું, તથા કલા ગંગધી કાર્યો કરવાં.

### મૃદુ અને મૈત્ર

મૃગશીર્ષ, ચિત્રા, અનુગધા, રેવતી અને શુક્રારની મૃદુ અને મૈત્ર સંગા જાગવું. આ નક્ષત્રોમાં મૈત્રી તેમજ માંગલિક કાર્યો કરવાં.

### દારુણ અને તિફળ

આર્દ્રા, આન્લેષા, જ્યેષ્ઠા. મૂળ અને જનિતારની દારુણ અને તિફળ સંગા જાગવું, આ નક્ષત્રોમાં ક્રોધ, જાંઘન, પશુઓને ક્રોધવાં વિગેરે કર્મની નિદ્રિ થાય.

### શુભ આઘડિયાં

અમૃત, ચવ, લાભ અને ગુપ છે.

### શુભ મહેા

ચંદ્ર, જુવ, અને ગુક લેવા.

### શુભ તિથિ

૧-૨-૩-૫-૭-૧૦-૧૧-૧૩ લેવા.

### શુભ વાર

મંગલ, જુવ, મૃદુ અને શુક્રાર લેવા.

### શુભ ચંદ્ર

જન્મ મંગીથી મહુત્તા ૧-૩-૬ ૭-૧૧ લેવાં.

સુદમા ૨-૫ ૬ ૫૫ ગુપ છે.



### જુદાં જુદાં મુહુર્તો

સ્વાનિ, ધનિષ્ઠા, અશ્વિની, મૃગશીર્ષ અને ત્રેણે ઉત્તરા આ નક્ષત્રોમાં શુભ વાર અને ગુપ તિથિએ ગ્રહસ્થિત સ્ત્રીએ સ્નાન કરવું. મેહિણી, મૃગશીર્ષ, રાહતિ, હસ્ત, ગ્વતી અને અશ્વિની નક્ષત્રોમાં રજસ્વલા સ્નાન કરે તો જલદી ગર્ભવતી થાય છે.

ત્રણ, પદ્મ, પુનર્વસુ, મૃગશીર્ષ, હસ્ત, મૂળ, અનુગાવા-આ  
નક્ષત્રો લેતા, સુરાસ પત્રોનો પહેલો માસ છોડીને લેતા

### પારણાનું મુહૂર્ત

ચિત્ત, અનુગાવા, મૃગશીર્ષ, મેતી, ગહિણી, અશ્વિની તથા  
ઉત્તર, હસ્ત, પુષ્ય, પુનર્વસુ, ત્રણ, ધનિષ્ઠા, શનિશ્યા, નક્ષત્રો લેતા.  
અશ્વિ, કૃત્તિકા, ચિત્ત, ગુરુ અને ગુરુનાં લેતા.

### પારણા આશ્રવાનું મુહૂર્ત

મૂર્ધના નક્ષત્રથી જન્મ દિવસના નક્ષત્ર સુધી ગણતા તથા પાચ  
નક્ષત્રમાં પાંચ જાતનાથી આગેવ્યત્તા, બીજા પાચમાં મંગલ, અને  
ત્રીજા પાચમાં જાત નિર્મળ બને છે. ચોથા પાચ નક્ષત્રમાં વ્યાધિ,  
અને પાચમાં જાત નક્ષત્રોમાં સુખ થાય છે

### આગકને ભૂમિ પર બેસાડવાનું મુહૂર્ત

જન્મથી ચોથો, પાચમો અને નવમા માસ, ચૌગ છોડીને  
બીજી તિથિઓ, તથા ઉત્તર, ગહિણી, મૃગશીર્ષ, જ્યેષ્ઠા, અનુગાવા,  
હસ્ત, અશ્વિની, અથવા પુષ્ય નક્ષત્રમાં પૃથ્વી તેમજ વગાડવું પૂજન  
કર્મને કટિસૂત્ર ગાવીને આગકને ભૂમિ ઉપર બેસાડવું.

## ચૌદ- (બાળકને પ્રથમ વાળ ઉતરાવવા)

૧૨, ૧૩નો અગ્ન ન હોય તેવો ટાઈમ લેવો તિથિ ૨-૩-૫-૭-૧૦-૧૧-૧૩ લેવી મામ, જુવ, સુને ગુરુવાર લેવો નક્ષત્રોમા અશ્વિની, મેઘિણી, મૃગશીર્ષ, પુનર્વસુ, પુષ્ક, હસ્ત, ચિત્ત, સ્વાતિ, જ્યેષ્ઠા, શ્રવણ, વનિષ્ઠા, ચતુર્વિધા, રેવતી, મન્મથી ૨-૩-૫ મા વર્ષમા મહા, રામસુ, વૈશાખ અને જો માનમા મૂળ જોવાનું (ઉત્તરાયનનો સૂર્ય લેવો)

### નિગાળે બેગાડવાનું મુહૂર્ત

ઉત્તરાયનના સૂર્યના ગુરુમાત્ર, શુભતિથિ તેમજ સમમા મહા માસના હોય ત્યાર અશ્વિની, પુષ્ક, પુનર્વસુ, અનુગાધા, આર્દ્રા, શ્રવણ હસ્ત, ચિત્ત, સ્વાતિ, રેવતી—આ નક્ષત્રોમા મહાપતિ, કાર્તિક અગ્નિ અને ઈષ્ટદેવનું પૂજન કરી પાંચમા વર્ષમા વિદ્યાન લ કરવો ખાત કરીને વિદ્યાન લમા શુદ્ધ અતિશય મળે છે

### ગાનિ પોષિઃ કર્મ

સુન, સુન, ગુક, નિવાર, મૃગશીર્ષ, મવા, અને ઉત્તરા, હસ્ત, સ્વાતિ, અનુગાધા, મળ, શ્રવણ, રેવતી એ નક્ષત્રો ગુપ છે

### યજ્ઞોપવિત મુહૂર્ત

૪૦ મથી પાંચમા અથવા આઠમા વર્ષ માસપુને, જ્યાં અગ્ન અગ્નિમાત્રમા વર્ષ ક્ષતિને, અને આઠમા અથવા બાળમા વર્ષ રૂઝને યજ્ઞોપવિત આપન શ્રદ્ધ છે એન માનના મીનનો સૂર્ય હોય તે તે વખતે પ્રાત્ર તે યજ્ઞોપવિત આપનુ શ્રદ્ધ શ્રદ્ધાન છે તેમજ જે માસકને ઉપવિત આપવાનું હોય તેના પિતાને સૂર્યનું નમ્ર દોષુ ન કરી છે

અને વર્તેશ જલ તેમજ તેને સુદ અને ચંદ્રમાત્ર દ્વાનુ મેઈએ

જો તે ન્યામી સુદ, ચંદ્રમાત્ર ૧૧ અથવા ગુક, ન્યામજનો ન્યામી મગ્ન તેમજ અર્ચન નો સ્વામા જુષ છે

## વર્ણન

માલિણનો સ્વામી શુરુ, ગુરુ, ક્ષત્રિયનો સ્વામી મગગ અને ગર્ગ, વૈશ્યનો સ્વામી ચક્ર અને છુર છે

નક્ષત્રામા હસ્ત, અશ્વિની, પુષ્ક, આર્દ્રા, આશ્લ, મૂલ નણુ પૂર્વા, પુનર્વસુ, ત્રીશુ, વનિય, ગનપિયા, સ્વાતિ, મૃગશીર્ષ, અનુરાગ ચિત્રા અને રવતી

વારામા ગવિ, મામ, છુર, શુર, ગુરુ, તેમજ માસમા મહા, ફાગણ, ચત્ર, વૈશાખ, જ્યેષ્ઠમા ગુરુલપક્ષમા, ખીજ, ત્રીજ, પાચમ, છક, દશમ, અગિરાગમ અને બાગમ આ તિથિઓ લેતી

## પચક જ્ઞાન અને બનો ઉપયોગ

વાના દા નક્ષત્રના ઉત્તરાર્ધથી રેવતી નક્ષત્રના ઉત્તરાર્ધ પર્યંત પાચ નક્ષત્રનો પચક કહેવાય છે, (કુલ અને મીતના-ચક્રમા) આ પચકમા દક્ષિણ દિશાની યાત્રા, ગૃહસ્થાશન પ્રવલ્લ, ધામ અને કાષ્ટનો નાશ તમજ ખાટનો લગ્નો આ વાર્યા પચમા વર્ચ્ય ગણાન છે

## નિવાહ મુહૂર્ત

જ્યોતિષ છાકગ છાકગી જીમગલાયક થાય છે ત્યજ તેને ગૃહસ્થા-ત્રમમા દાખલ કન્વાના વિચારા ચાલે છે તે માટે નિવાહના પ્રવંજા જાણા થાય છે, તે વખતે છાકગ છાકગીની જન્મકુલી તરારના આદ છ તમા વગન ૬ કન્વાન પાધડીએ ઘાટડીએ મગગ છે ક નહિ ત નિય જ્ઞેસામા આદ છ તમા ૪૦ કન્વાની જન્મકુલીમા (જન્મલગન) આધા, નતમા, આડમા અને ગાગમા સ્થાનમા મગગ હોય તો તે પાધડીએ મગગ કુદરાય છે અને કન્વાને આ ગીતે હોય તો તે ઘાટડીએ મગગ કુદરાય છે તમજ જ્ઞાનમા સ્થાનનો માલિક હોય અથવા અન્યોન્ય થગ નીચ જનતો હોય તો તે પણ ખગળ ગણાન આવે મગગાગાએ આમની જ્વજિત મગગવાગી ગોધરી, જે માટે

મગના સ્થાનોમા ને ગનિ હોય તો દોઃ ઓછો થાય છે, ને વ્યક્તિ  
 ઓને મગન લગ્નમા મેળ ગણીને, આદમા સ્થાનમા જથ્થક ગણીને,  
 ગાતમા સ્થાનમા નીન ગણીને, આદમા સ્થાનમા કુલ ગણીને અને  
 ગાતમા સ્થાનમા વન ગણીને, હોય તો તેને મગનો દોષનાજો ગણાતો  
 નથી, દોષ હોય તો લગ્ન પહેલા કુલ, પીપળા અને અર્ધવિરાલ  
 ગાતો ઉપાય ગાઅકાર બનાવ્યો છે. તે પ્રમાણે લગ્નકરારથી મગનો  
 દોઃ ઓછો થાય છે અને લગ્નજીવનમા અવરોધા ઉભા થાય છે

મગન ઉચ્ચનો, સ્વગૃહીના, સૂરની ગણીને, ગુના ધર્મ હોય  
 ત્યાર ગતુ દોષાગ્રક બનતા નથી, મગન ઉપર ગુરુની દષ્ટિ હોય તો  
 પાકુ મગનો દોષ નાગ પામ છે. આ નિવાય શનિ ૧-૨-૭-૮-૧૦  
 આ સ્થાનોમા દોઃ તો પણ લગ્નજીવનમા અવરોધ આને છે ધર્મ  
 કુલીમા શનિ આદમા ક ગાતમા, સ્થાનમા હોય તો લગ્નજીવનમા વડુ  
 ખરાબ ગણનામા આને છે

## વિવાહ મુદ્દૂત

રેવતી, ઉ. પા, ઉ. લા., ગેદિણી, મૃગશીર્ષ, મધ્યા, અનુરાધા ઉસ્ત, રવાતિ, નક્ષત્રમાં, કન્યા, તુલા, વૃષભ અને મિથુન લગ્નમાં; ફાગુન, માગશ, મહા, અષાઢ, જ્યેષ્ઠ, વશાખ માસોમાં, તેમ જ અમાવાસ્યા છોડીને બીજી નિયિઓમાં વિવાહ શુભ છે. કાય અને વ્રહ્મ નિયિ ત્યાગ કરવી, ખરાબ યોગ ત્યાગ કરવા.

કન્યાને શુક્ર, ચંદ્ર, વગેરે સૂર્ય અને ચંદ્રનું જાળ જોવું. ગોચર પ્રદેશમાં ૪-૮-૧૨માં સ્થાનમાં શુક્ર, ચંદ્ર અને સૂર્ય ન હોવા જોઈએ.

મિથુન, કુંભ મકર, વૃશ્ચિક, વૃષભ અને મેષ રાશીનો મૂર્ધ ચાલતો હોય ત્યારે વિવાહ કરવો શુભ છે.

મિથુનના મૂર્ધમાં અષાઢ શુકલ દશમી શુભ છે, વૃશ્ચિકના મૂર્ધમાં કાર્તિક માસમાં, મકરના મૂર્ધમાં પોષ માસમાં, અને મેષ રાશીના મૂર્ધમાં ચેત્ર માસમાં, વિવાહ કરવો શ્રેષ્ઠ છે,

લગ્નમાં જન્મમાત્ર, જન્મનિયિ, જન્મવાગ, તમ જ જ્યેષ્ઠ પુત્રનો જ્યેષ્ઠ માસમાં વિવાહ કરવો નહિ.

## વરકન્યા-પ્રીતિ-વિચાર

વર્ણ, દેશ, તારા યોગિ, પ્રદેશત્રી, ગણદેવતા, નાદીઓ આ બધાંનો પહેલો વિચાર કરવો.

## વર્ણ વિચાર

કર્ક-વૃશ્ચિક અને મીન રાશીનો આદ્ય વર્ણ છે.

મેષ, મિથુ અને ધન રાશીનો ક્ષત્રિય વર્ણ છે, વૃષભ કન્યા અને મકર રાશીનો ગ્રહ વર્ણ છે, હિતમ વર્ણની કન્યા હોય અને કનિષ્ઠ વર્ણનો વર હોય તો વરનું મૃત્યુ થાય.

આદ્ય વર્ણની કન્યા હોય અને ગ્રહ વર્ણનો વર હોય તો કન્યા વિધવા થાય છે.

## વચ્ચ વિચાર

દ્વિપદના વગમા નિંદા નિવાય નર્વ વચ્ચ છે જલચર-દ્વિપદનું છે, પરંતુ એમાં નર્વ પ્રતિકાગ્રહ છે. મકરનો પૂર્વ ભાગ, મેષ, નિંદા ધન, ગપલ ચતુષ્પાદ ગણાય છે, કર્ક, ગાંધી ખેડ ગાંધી ગાંધીમાં આવે છે, ગંગિક નર્વની નવી ગણાય છે મિથુન, કન્યા, તુલા, અને ધનનો પૂર્વ ભાગ, દ્વિપદ ગણાય છે મકરનો પશ્ચિમ ભાગ, કુલ મીન ગાંધી જલચર ગણાય આવે છે.

## તારાખસનો વિચાર

કનનો ને નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તે નક્ષત્રથી વગના જન્મ વખતમાં ને નક્ષત્રમાં હોય તે નક્ષત્ર નથી અને તે પ્રમાણે વગના જન્મના નક્ષત્રથી કનના જન્મ વખતના નક્ષત્ર સુધી જતા જતા ગણવા, તેને મહા (નવ)નો ભાગ આવે, અને તે તેમાં માર નવ પાંચ અને માત્ર ગેરે તો અનુભવ તાગ ગણવી.

## યોનિ-વિચાર

અશ્વિની અને ગતતાગની ધાજાની યોનિ જાણવી ભગણી અને મેવનીની હાથીની યાનિ જાણવી કૃતિકા અને પુષ્કની મેંડ યોનિ જાણવી રાહિણી અને મૃગશીર્ષની અર્ધ યોનિ જાણવી. આર્દ્ર અને મૃગશીર્ષની યોનિ જાણવી.

પુનર્વસુ અને આરેત્રની મિલાજની યોનિ જાણવી મધા અને પૂર્વાશ્વિનીની ઉદર યાનિ જાણવી. પૂર્વાભાદ્રપદા અને ધનિષ્ઠાની નિંદા યોનિ જાણવી હસ્ત અને સ્વાતિની ભેમ યોનિ જાણવી, ચિત્રા અને વિશાખાની વાધ યોનિ જાણવી અનુરાધા અને જ્યેષ્ઠાની હગ્ગા યોનિ જાણવી પૂર્વાષાઢા અને શ્રવણની વાનગ યોનિ જાણવી. ઉત્તરાષાઢા અને અભિજિતની નોમિયાની યોનિ જાણવી ઉત્તરાશ્વિની અને ઉત્તરભાદ્રપાની ગાયની યોનિ જાણવી.

## ચોનિષ્ઠ દ્વં

ગાય અને વાદ્યને વેગ હોય છે, તેમ હાથી અને નિહને, ઘોડા અને ભેંસને, ફતરા અને હરણ, મર્પ અને નોળિયો, વાનગ અને મેષ, બિયાડી અને જાંઘ, આ પ્રમાણે પગરપર વેગ હોવાથી આ જાતના જાને નક્કરતાનો મેળ ન કાવે.

## -મૈત્રી વિચાર

વગ-કન્યાના સ્વામી મિત્ર હોય તો, અને એક હોય તો મિત્ર બને છે, ગાંધી સ્વામી જમ હોય તો, આવાગપ્ત બને છે. અને જાતના સ્વામી શત્રુ હોય તો મેળ મળે નહિ. એક મિત્ર આવાગપ્ત.

## ગણ-મૈત્રી વિચાર

અશ્વિની, મૃગશિર્ષ, હસ્ત, પુષ્ય, પુનર્વસુ, અનુભદ્રા, શ્રવણ, સ્વાતિ, અને રેવતીનો દેવતાગણ છે.

પૂર્વાષાઢી, પૂર્વાષાઢા-પૂર્વાભાદ્રપદ ઉત્તરાર્દ્રાની ઉત્તરાર્દ્રા-ઉત્તરભાદ્રપદ, આઢા-રાહિણી અને ભગણી નક્ષત્રના ગણ મનુષ્ય છે. કૃત્તિકા, મધા, આર્દ્રા, વિશાખા, શતભિષા, ચિન્તા, જ્યેષ્ઠા, ધનિષ્ઠા અને મૂળ, આ નક્ષત્રોનો ગણસ ગણ જાયવે.

## ગણનુ દ્વં

વગ-કન્યાના એક ગણ હોય તો અધિક પ્રીતિ.

દેવ અને મનુષ્ય ગણ હોય તો મધ્યમ. મનુષ્ય અને રાક્ષસ ગણ હોય તો મૃદુ અને દેવ અને, ગણસ ગણ હોય તો કલેશ જાયવે.

## ભક્ષક વિચાર

કન્યાથી વગની ગાંધી માથી હોય અને વગથી કન્યાની ગાંધી દશમી હોય અને પગરપગ નીજે, અગ્રિયાગમે, હોય તો એકમીજાથી એકમીજાની ગાંધી જંઠે, આઠમે હોય તો અગ્રાજ જાયવી. એકમીજાથી એકમીજાની ગાંધી નવમે, પાંચમે હોય તો કલેશકાંક જાયવી. બીજે પાંચમે, દાગિદાકારક જાયવી.



વરને મુર્ચ્છાં જળ, કન્યાને મુર્ચ્છાં જળ, તેમ જ વર અને કન્યાને મંદુરું જળ જોવું.

સિંહ રાશી ઉપર ગુરુ પતાર થતો હોય તો, લગ્ન ન કરવાં.

મેષ રાશીનો મુર્ચ્છા અને સિંહ રાશીનો ગુરુ શુભ છે.

### નાડી-વિચાર

આત્મી	મધ્ય	આંતર્ય
અશ્વિની	ભરણી	કૃતિકા
આર્દ્રા	મૃગશીર	રેવતી
પુનર્વસુ	પુષ્ય	આશ્લેષા
દિ. કા.	મૂલોક્ષાશ્વિની	મથા .
હસ્તા	ચિન્તા	શ્વાતિ
જ્યેષ્ઠા	અનુગધા	વિશાખા
મૂળ	પૂર્વાષાઢા	દિ. પાદા
શનનારકા	ધનિષ્ઠા	અવધ
પૂર્વા-આ.	દિ. ભાદપદા	રેવતી

ત્રી અને પુરુષની આદિ નાડી હોય તો પુરુષને, બન્નેની 'મધ્ય' નાડી હોય તો બન્નેને અને બન્નેની આંતર નાડી હોય તો કન્યાને કલહદાયી બાધવી ખાસ કરીને એક નાડી ન લેવી.

## વર્ગ વિચાર

ગરુડ	ગિલાડી	નિંદ	ફાંડે	નર્થ	હંદર	મૂંગ	મેષ
અ	ડ	ચ	ટ	ત	પ	૧	૫
ઈ	ખ	જ	ક	ય	ફ	૨	૧
ઉ	ગ	ઝ	ડ	દ	ગ	૩	૫
અ	ધ	ઝ	લ	ધ	લ	૪	૭
ઓ	૦	૦	૬	ન	ચ	૦	૦

પોતાના વર્ગની પાંચમા વર્ગ ગરુ અપામે.

### કર્તરીદાય વિચાર

હમ અથવા ચક્રમાથી જાગમા અથવા ખીજન રયાનમા પાપમાડ ને ન્દેના દેન તો કર્તરી-દાય થાય છે આ દોષમા વિચાર, જતોઈ વિગેર ગુલ કાર્યો ન જના.

### કર્તમ્લ-વિચાર

વગ્ને ત્રી તે, ઝો દશમો અને અગિનામો, ચુર્ દોષ તો વિચારમા ગલ જાણવો, પડલો, ખીજે, પાચમો, સાનમો અને નનમો દોષ તો પૂજન કરવાથી ગુલ થાન છે ચોથો, આડમો અને વાગમા મર્થ દોષ તો લગ્ન ન કરવા

### વધૂ પ્રવેશ-મુદૂર્ત

ઉસ્ત, ચિના, રનાતિ, ગેહિણી, મૂચશીર્ષ, મવા, પુધ્ય, વનિઠા, ગ્રનજી, ત્રો હતારા, મૂંગ, અનુગધા, અચિની, રનતી-આ નક્ષત્રા લેવા દૃષ્ય, નિંદ દૃષ્ટિક અને કુલ લગ્નમા પ્રવેશ જવો, શ્રેષ્ઠ છે. ગવિતારે, વધૂ પ્રવેશ થાય તો રોગ, મરગતારે મૃત્યુ, ખુવવારે વિનષા થાય, ગુરુવાર, ગાકવાર, ચક્રવાર અને ગનિવાર ગુલ નાણવા.

## દગ પાન દોષ

સ્ના, પાન, યુતિ, વેધ, વાનિન, જીન, પચન, ઉપદ્રવ, કાન્તિ, આમન, દગ માનિયિ આ દગ દોષ નમ્ર ચગતન આમન છે તેનો ત્યાગ કરવો.

## ચરુબલ નિચાઠ

નંદ કન્યાનો રોન્તે, પાચમા, સારમા, અગિયારમા અને નામા ગુડુ હેય તો તે સાગે જાણ્યો. પડેલો, બીજો, છતો, દગમા હાન ના પૂગન ન્યાથી ગુલ અને છે એવો, આકેમો અને બારમો દોષ તે અગત્ય નાખ્યો.

શનિચાંદ ૮-૬-૧ હાય ના અને તેમા કન્યાનો નિવાક કર્યો હોય તો તે કન્યા પનિતે મતાનાશ્ચિ કન્યાથી બને છે કન્યાના જન્મ નક્ષત્રથી રવુ જન્મ નક્ષત્ર બીજુ હોન તો તે ખગલ નાજીવુ એમ કન્યાપાસમ સમ્યુ છે

## અહ મેત્રી વ્યક

માધ	મૂર્ધ	ચંદ્ર	મંગળ	બુધ	ગુરુ	શુક્ર	શનિ
મિત્ર	ચંદ્ર, મંગળ	ચંદ્ર, બુધ	ચંદ્ર-ચંદ્ર	ચંદ્ર-ચંદ્ર	ચંદ્ર-ચંદ્ર	બુધ	બુધ, શનિ
અમ	ચંદ્ર	બુધ	ચંદ્ર-ચંદ્ર	ચંદ્ર-ચંદ્ર	ચંદ્ર-ચંદ્ર	ચંદ્ર-ચંદ્ર	ચંદ્ર, ચંદ્ર
મમ	ચંદ્ર	ચંદ્ર	ચંદ્ર-ચંદ્ર	ચંદ્ર-ચંદ્ર	ચંદ્ર-ચંદ્ર	ચંદ્ર-ચંદ્ર	ચંદ્ર, ચંદ્ર

### શુભ દિવાદિ ચક્ર

મીન	પ્રપભ	કર્ક	નિહ	કન્યા	મૃગશિર	મકર
મેષ	મિથુન	નિહ	કન્યા	પુષા	ધન	કુલ

### શુભ પડાષ્ટક ચક્ર

મેષ	મિથુન	નિહ	પુષા	ધન	કુલ
કન્યા	મૃગશિર	મકર	મીન	પ્રપભ	કર્ક

### અશુભ દિવાદિ ચક્ર

મેષ	મિથુન	પુષા	ધન	કુલ
પ્રપભ	કર્ક	મૃગશિર	મકર	મીન

### શુભ નવમ ચક્ર

મેષ	પ્રપભ	મિથુન	નિહ	પુષા	મકર	મૃગશિર	વન
મિહ	કન્યા	પુષા	વન	કુલ	પ્રપભ	મીન	મેષ

### અશુભ નવમ ચક્ર

કર્ક	કન્યા	કુલ	મીન
મૃગશિર	મકર	મિથુન	કર્ક

કન્યાના નક્ષત્રથી વગ્નુ નક્ષત્ર નહિ દોષ તો આમ જાણવું,  
 વગ્ના નક્ષત્રથી કન્યાનુ નક્ષત્ર દુગ્ધ દોષ તો શુભ જાણવું. અનેના એ,  
 દોષ તો અને તેઓના સ્વામી એ દોષ તો શુભ જાણવું.

### પુષ્ય નક્ષત્ર વિચાર

પુષ્ય નક્ષત્રમા વિવાહ નિવાયતા કાર્યો તિદ્ધ થાય છે.

### ક્રિયાગમન મુદ્દર્ત

ગ્વતી, અનુગ્રાધા, ત્રણે હિતગ ચિત્રા, મેહિણી, મૃગ, પુનર્વસુ,  
 ગ્વાનિ, નવશીર્ષ ચતુષ્ક, વનિષ્ઠા, શનભિષા, પુષ્ય, અશ્વિની અને  
 હસ્ત નાના સેના. મિત્ર, કુલ અને મેષ ગણીતો સૂચી લેવા. ૧-૨ ૫ ના  
 તમેજ વાગમા વડ-મુન-મુન અને ગુફવા લેવા.

બુધવારે યાત્રા કરવાથી કલ્પ અને મુખની પ્રાપ્તિ થાય છે. શુક્રવારે યાત્રા કરવાથી આગેજ્ય અને મુખ મળે છે. શુક્રવારે યાત્રા કરવાથી સાલ થાય છે. શનિવારે યાત્રા કરવાથી જન્મન નથા તુલ્યાન થાય છે, આ વર્ણન ગર્ગાદિ મુનિનું કહેલું છે.

### યાત્રામાં ગુલ નક્ષત્રો

મૃગશીર્ષ, પુનર્વસુ, હસ્ત, પુષ્ય, અનુરાધા, અશ્વિની, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, રેવતી, નક્ષત્રામાં લેવાં.

### વાર દિશા શૂલ

શનિવાર અને મોમવારે પૂર્વ દિશામાં, શુક્રવારે દક્ષિણ દિશામાં રવિવાર અને શુક્રવારે પશ્ચિમ દિશામાં બુધવાર અને મંગળવારે ઉત્તર દિશામાં શૂલ રહે છે. એ યાત્રાનો ત્યાગ કરવો.

### ભદ્રાનામ

(૧) નંદી (૨) ગૌરી (૩) દુર્ગા (૪) ત્રિમુખી (૫) મીશ્રી (૬) વૈષ્ણુ (૭) હસ્ત ભદ્રાના નામ છે.

### ભદ્રાના વાસ તેમજ ફળ

મેષ, સિંહ, કૃત્તિક, મીન, ગણેશના ચંદ્રમાં ભદ્રાનો વ.અ સ્વર્ગ-લોકમાં હોય છે. કન્યા, તુલા, વન અને મકર ગણેશના ચંદ્રમાં ભદ્રાનો વ.અ, પાતાળલોકમાં હોય છે. કર્ક, કુંભ, વૃષભ અને મિથુન ગણેશના ચંદ્રમાં ભદ્રાનો વામ મૃત્યુલોકમાં હોય છે. સ્વર્ગમાં ગંધર્વી ભદ્રા શુભ જાણીતી. પાતાળમાં પ્રતનો સામ થાય છે, અને મૃત્યુલોકમાં ભદ્રા નર્મ નાન કહે છે. દિવસની ભદ્રા ગત્રીમાં અત ગત્રીની ભદ્રા દિવસમાં દોષ વગી બનતી નથી. ભદ્રાનો ઉપચાર યુદ્ધ, ગજદર્શન, ભગ, વન, ધાન, પાટ, હવ, વૈદ્યગમન, જલપ્રતિષ્ઠા ગાત્રો નચનાર, નિંદ, ગંધર્વ, ભેંડ, મૃગ, મેષ, અશ્વ, ગૃહવાનન, સ્ત્રીમંદન ત્રણગમન, ત્રાડી એ નર્મ કાર્યોમાં ભદ્રા પ્રદાય કરતી. ભદ્રામાં ગજાનંદન અને દોષી પ્રગટાવવાનો નિર્બંધ છે. ભદ્રામાં ગુલ કાર્યો કરવા યોગ્ય નથી.

## શુભ ચોઘડિયા

અમૃત, ચલ, લાલ, શુભ લેવાં.

## શુભ હોરા

ચંદ્ર, બુધ, શુક્ર અને શુક્રની હોરા લેવી શુભ છે.

## શુભ તિથિ

૧-૨-૩-૪-૭ ૧૦-૧૧-૩ શુભ લેવી શુદ્ધમાં ૨-૪-૬શુભ છે.

## શુભ વાર

સોમ, શુક્ર, શુક્ર અને શુક્રવાર લેવો.

## શુભ ચંદ્ર

જન્મ રાશીથી ગતુનાં ૧-૨-૩-૬-૧૦-૧૧ લેવો.

## યોગિની વાસ

પ્રતિપદા અને નવમીના દિવસે પૂર્વ દિશામાં યોગિનીનો વાસ દેવાય છે. બીજા અને દશમીના દિવસે ઉત્તર દિશામાં, ત્રીજા અને એકાદશીના દિવસે અગ્નિ બુધમાં, ચોથા અને ગારશના દિવસે નૈઋત્ય કોણમાં, પાંચમ અને તેલસના દિવસે દક્ષિણ દિશામાં, છઠ્ઠા અને ચોદશના દિવસે પશ્ચિમ દિશામાં, સાતમ અને પૂનમના દિવસે વાયવ્ય બુધમાં અમાવાસ્યા અને આઠમના દિવસે ઈશાન બુધમાં યોગિનીનો વાસ જાણવો. પાછળ, ટાળા અને જમણા ભાગમાં યોગિની સારી જાણવી. અનુષ્ઠા યોગિની મરણપ્રદ જાણવી.

ગુફવાર અગ્નિ ખુણામાં, શનિવારે પૂર્વદિશામાં કાળનો વાગ છે,  
વાત્રામા વર્જિત છે. પંચકમાં દક્ષિણ દિશામાં વાત્રા ન કરવી.

### સમય શૂલ

પ્રાતઃકાલે પૂર્વ દિશામાં, માયકાલે પશ્ચિમ દિશામાં, બપોરે  
દક્ષિણ દિશામાં, મધ્યગાત્રીએ ઉત્તર દિશામાં ચલ હોય તો તે મમરે તે  
દિશામા પ્રયાણ ન કરવું.

### ગાદુનું સ્થાન

ગવિવારે નૈઋત્ય ખુણામા, મોમવારે ઉત્તર દિશામા, મંગળવાર  
અગ્નિ ખુણામા, બુધવારે પશ્ચિમ દિશામા, શુક્રવાર ઈશાન ખુણામા,  
ગુફવારે દક્ષિણ દિશામા, શનિવારે પૂર્વમા ગાદુનું સ્થાન છે.

### ચંદ્ર વાસ અને ફળ

મધ, મિઠ અને ઘન નાશીમા ચંદ્રમા પૂર્વ દિશામાં જાણ્યો.  
વપલ, કન્યા અને મકરનો ચંદ્ર દક્ષિણ દિશામા જાણ્યો. મિથુન,  
તુલા, કુલ ગશીનો ચંદ્રમા દક્ષિણ દિશામા જાણ્યો. કર્ક, મૃષમ અને  
મીનનો ચંદ્ર ઉત્તર દિશામા જાણ્યો. સન્મુખ ચંદ્ર હોય અને એમા  
પ્રયાણ થાય તો લાલકાઠી નહે. જન્મે ચંદ્ર ગહે તો સુખ અપત્તિ  
મળે છે. ગળા લાગમા હોય તો વનનો ક્ષત કર છે અને પાઠલા  
લાગમા હોય તો વાત્રામા મળ્યું જોટલું દુઃખ જાણુ કર છે.





યાત્રામાં ઉપયોગમાં લેવાતો  
નોંદખનાથનો કોડો

૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫	૭૬	૭૭	૭૮	૭૯	૮૦	૮૧	૮૨	૮૩	૮૪	૮૫	૮૬	૮૭	૮૮	૮૯	૯૦	૯૧	૯૨	૯૩	૯૪	૯૫	૯૬	૯૭	૯૮	૯૯	૧૦૦
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૩૨	૩૩	૩૪	૩૫	૩૬	૩૭	૩૮	૩૯	૪૦	૪૧	૪૨	૪૩	૪૪	૪૫	૪૬	૪૭	૪૮	૪૯	૫૦	૫૧	૫૨	૫૩	૫૪	૫૫	૫૬	૫૭	૫૮	૫૯	૬૦	૬૧	૬૨	૬૩	૬૪	૬૫	૬૬	૬૭	૬૮	૬૯	૭૦	૭૧	૭૨	૭૩	૭૪	૭૫	૭૬	૭૭	૭૮	૭૯	૮૦	૮૧	૮૨	૮૩	૮૪	૮૫	૮૬	૮૭	૮૮	૮૯	૯૦	૯૧	૯૨	૯૩	૯૪	૯૫	૯૬	૯૭	૯૮	૯૯	૧૦૦

નુપ્ત ઊપન્તે, કલેશ અથ.   
 માનાભવ, મહાભવન ઊપન્તે, પસ્તારો, કોડ.   
 અર્થપૂર્ણ, કાર્વ નિદિ, મારી વાત થાય.   
 કલેશ દોષ પા. રસ્તુવાભ.   
 રસ્તુવાભ, નકટ દળે, મિત્ર મળે નિદિ.   
 મરચિના, કલેશ દોષ, મિ. નકટ ઊપન્તે.   
 શીખાઅ ઊપન્તે, મિત્ર મળે ગાધત દોષ.   
 કાર્વનિદિ. ભાગ ઊપન્તે, કાર્વનિદિ.   
 નૌમાત્ર મત પા. દિલો સાગ્રે.   
 આખા દિવસ કલેશ યાગ પા. નાન ન થાય.   
 અર્થનિદિ, મિત્ર, ગાધિ મંગ, સાગ યાગ.

નિ	૧૬૦ ૧	૧૬૦ ૨	૧૬૦ ૩	૧૬૦ ૪	૧૬૦ ૫	૧૬૦ ૬	૧૬૦ ૭	૧૬૦ ૮	૧૬૦ ૯	૧૬૦ ૧૦	૧૬૦ ૧૧	૧૬૦ ૧૨	૧૬૦ ૧૩
૧	અર્થ	નમ	મનમા નિર્મા	મોખ્ય	મોખ્ય	મોખ્ય	મોખ્ય	મોખ્ય	મોખ્ય	મોખ્ય	મોખ્ય	મોખ્ય	મોખ્ય
૨	માત્રાભવ	નમ	નમ	નમ	કુશલ	કુશલ	કુશલ	કુશલ	કુશલ	કુશલ	કુશલ	કુશલ	કુશલ
૩	અર્થનાભ	ગાભ્ય પ્રાપ્તિ	નમ	નિર્મા	નિર્મા	નિર્મા	નિર્મા	નિર્મા	નિર્મા	નિર્મા	નિર્મા	નિર્મા	નિર્મા
૪	પ્રેક્ષ	ભવુ થાન	પ્રેક્ષ	ભવુ થાન	ભવુ થાન	ભવુ થાન	ભવુ થાન	ભવુ થાન	ભવુ થાન	ભવુ થાન	ભવુ થાન	ભવુ થાન	ભવુ થાન
૫	મદદ	કંનગ	મજ્ય	મજ્ય	મજ્ય	મજ્ય	મજ્ય	મજ્ય	મજ્ય	મજ્ય	મજ્ય	મજ્ય	મજ્ય
૬	મદદ	મનગ	પરમ ભન	અર્થ પ્રા.	અર્થ પ્રા.	અર્થ પ્રા.	અર્થ પ્રા.	અર્થ પ્રા.	અર્થ પ્રા.	અર્થ પ્રા.	અર્થ પ્રા.	અર્થ પ્રા.	અર્થ પ્રા.
૭	વિવંગ	અર્થ તા	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ
૮	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦
૯	અર્થ નાપિ	વા ૦૫	મિનમન	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ	નમ
૧૦	શીત ભા.	મથન	પથા ૦	પથા ૦	પથા ૦	પથા ૦	પથા ૦	પથા ૦	પથા ૦	પથા ૦	પથા ૦	પથા ૦	પથા ૦
૧૧	પથા મ	અર્થ પૂર્ણ	કનન	કનન	કનન	કનન	કનન	કનન	કનન	કનન	કનન	કનન	કનન
૧૨	મર્યુ	અર્થ ના	મુખ	મુખ	મુખ	મુખ	મુખ	મુખ	મુખ	મુખ	મુખ	મુખ	મુખ

# વાસ્તુ-મુદ્રર્ત

ધર્મ, જ્ઞાન, દેશવત, વિવાહમા આજ્ઞા કર્યા મુજુમા ડેરા

સૂર્ય નીચી	ધર્મના	જ્ઞાનય વાર, દેવો તથાત	દેશવત	વિવાહમા માતેકરુણ લ ગયવાનુ ખાત	ખાતાના આજ્ઞા સની વિશા
,	૫-૧-૭	૧૦-૧૧-૧૫	૧૨ ૧-૩	૩-૩-૬	અગ્નિમંડપ
,	૭-૩-૮	૭-૧-૮	૮-૧૦-૧૨	૧૧ ૧૩-૧	નર્મલ્યકોષ
,	૧૧-૧૫ ૧	૬ ૫	૭-૮	૮ ૬-૧૦	વાયુકોષ
,	૧-૬ ૧૦	૧-૩ ૩	૩-૬-૫	૫-૮ ૭	દિશાનંદાલ

ઉદાહરણ : જ પાશુ ધર્મનુ ખાતમુદર્ત કર્ય છે, તો, તેમા જ્યાં  
મન નાનો સૂર્ય ના, ના વાજ મ મુજુમા ખાતમુદર્ત કર્યુ

વાગ મુહૂર્ત કરવાનું હોય તે વાગ મુધી, અગ્નિની નક્ષત્રથી ૭ વારે મુહૂર્ત કરવાનું હોય તે વાગના નક્ષત્ર મુધી, એ ત્રણેનો અગવાળા કરવો તેને વાગ ભાગ્યા. એક ગેય ગદે તો પૃથ્વી જિભી છે, બે ગેય ગદે તો પૃથ્વી બેડી છે એમ જાણવું, અને ત્રણ ગેય ગદે તો પૃથ્વી સૂતેલી છે એમ જાણવું. જિભી અને જમની પૃથ્વી હોય તો ખાતમા લેવી નહિ. ફોં ખાજવામાં પૃથ્વી સંતેલી આવી.

### ગૃહના આરંભમાં વૃષભ સ્થંભની સમજ

ચર્ચના નક્ષત્રથી જે દિવસે ચર્ચ કરવું હોય, તો તે દિવસના નક્ષત્ર મુધી ગણના પહેલા નાન નક્ષત્રમાં ચર્ચ કરવાનું હોય તો, તે ખગલ, ખીજત અગિયાર નક્ષત્ર નાન, પત્રીના નક્ષત્ર ખગલ.

### શિલા-સ્થાપન મુહૂર્ત

ગણના મના નક્ષત્ર મહિના, પક્ષ, વાર, નિયિ, સ્થાપન કરી.

### ખાત માટે કિંમતજ્ઞાન

વાગુના મુહૂર્તની ગરખાતમા આરંભુ છ ત નેઈ લવું.

### સ્થંભ મુહૂર્ત

ગૃહાંભના મામ વિનર અમજના છે, તે જોના. મૂર્તિ-ચક્ર તમજ ચક્રનુદ્ધિ જંતર રથ મની રથાપના કરી.

### સ્થંભચક્ર

ચર્ચના નક્ષત્રથી દિન નક્ષત્ર મુધી ઠામથી પ્રથમ-બ નક્ષત્રમાં મનથર, ખીજત વીન નક્ષત્રમાં વનમૌખ્ય, ત્રીજા ૭ નક્ષત્રમાં મનુ જાણવું.

### ત્યાગ્ય નિધિ

સુદમા ૧-૬-૯-૧૪, ફાલ્ગુ પક્ષમાં ૬-૯-૧૩-૧૬-૩૦ ત્યાગી, નિધિપાત, વૈધૃતિ દુષ્ટ યાત્રા ત્યાગ્યા.

### રાહુ બેવાની રીત

માગશન, પોષ માગમાં પૂર્વ કિંમતજ્ઞાન.

નક્ષત્રોમા—અભિની ગણિણી ગગનાઈ પુનર્વન પુષ્કા ઉ રા  
 હસ્તા, ચિત્તા, અનુગાધા ઉ પાદા, વનસ્પ, ધનિષ્ઠા, ઉ ભાદ્રપદ અને  
 રવતી નક્ષત્રોમા ગિતામા ચક્રગણિ તેઈને આધાર દેવા

### ત્રેવચનિષ્ઠા મુહૂર્ત

ઉત્તરગાતાના ચૂર્વમા મંગલ-ગ્રહણ-ચંદ્ર-દેશાખ-સ્વેશ

વાન—પિ, સોમ, જુન, ગુરુ, શુક્રના લેવા

નક્ષત્રો—અભિની-ગણિણી-ગગનાઈ-પુનર્વન-પુષ્કા હસ્તા-ચિત્તા  
 અનિ-અનુગાધા-જ્યેષ્ઠા-અતનાગમ-મુળ પૂર્વાશ્વાદા-ઉત્તરગાતા અભિજીત  
 અવજ્યધનિષ્ઠા-પૂર્વાભા-ત્રેવતી તેમ જ ગુરુગગના ઉ રમા ગુરુસપક્ષમા  
 તેમ જ દેવતી ગણિણી દેવતી દ્વારા તે દેવતા નક્ષત્રમા લગનગુણિ તેઈ  
 મુહૂર્ત લેવા

### નોકરી સ્વવાનુ મુહૂર્ત

ગણિણી, ઉત્તરગાતા, ઉત્તરગાધા, ધનિષ્ઠા, ગગનાઈ, ઉ ભાદ્રપદ  
 રવતી નક્ષત્રોમા સ્વામીની આવે લેખાદેવી તેની  
 શુભ ચક્રગણિ તેઈને નોકરીનું મુહૂર્ત ઉપયોગમા લેવા.

### ધાત ચક્ર

#### પુરુષ ધાત ચક્ર

=	તુલા=૩
૧૧મ=૫	ગિર=૩
૬=	વન=૮
સ્થિર=	મન=૮
કન્યા=૧૦	ભ=૧૧
	મીન=૧૨

#### સ્ત્રી ધાત ચક્ર

તુલા=૪
ગિર=૨
મિથુન=૭
કન્યા=૬
સ્થિર=
કન્યા=૩
મીન=૧૨

### નૂનન ચંદ્ર ધારણ સ્વવાનુ મુહૂર્ત

નક્ષત્રો :—ગણિણી, હસ્તા, ચિત્તા, અનિ, અનુગાધા, ચિત્તાખા,  
 ચિત્તા, ઉ કાશ્યપી, ઉ શ્વા, ભાદ્રપદ, પુનર્વન પુષ્કા, રવતી,

ચનિહા આ નક્ષત્રમા પ-ગોએ નીન વચ્ચે ધાગણ કરવા. હસ્ત, ચિત્રા, ચતુર્થા, અનુગા, અશ્વિની, ધનિહા અને ગવતી નક્ષત્રોમા આગાએ ન ન સ્થિત થાવા કરવા.

### ધારકુળ

નિયાતે વચ્ચે ધાગણ કરવાથી વચ્ચે જનુ થાય છે.  
 માનવારે નીન સ્થિત ધાગણ કરવાથી વચ્ચે બીનુ ગદે છે.  
 મંગળવાર નીન વચ્ચે ધાગણ કરવાથી ગોળી કાઢી થાય.  
 બુધવાર નીન વચ્ચે ધાગણ કરવાથી ધનની પ્રાપ્તિ થાય.  
 શુક્રવાર નીન વચ્ચે ધાગણ કરવાથી જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય.  
 ગુરુવાર નીન વચ્ચે ધાગણ કરવાથી પ્રિય માણનાનો મેળાપ થાય.  
 શનિવારે નીન સ્થિત ધાગણ કરવાથી કપડું મળુ ગદે છે.

નીન વચ્ચે પહેરામા નક્ષત્રની આજ્ઞા, રિવાજ ગિરો, ગાનને પ્રેમથી આપેલું વચ્ચે ત સ્થિતિન ધારણ કરુ એમ બુદ્ધિશાળી પડિતોનુ માનવ છે.

### ગેગ-મુક્તિનાન

માનવાર, ગુરુવાર તેમજ નક્ષત્રમા-ગેગિણી સંજીવન, આ-વેશ, પુનર્વસુ, રેવતિ, મધ્યા રેવતી. આ નક્ષત્રમા ગેગમુક્તિ થયેલી રાશિઓએ ગેગ વખતે સ્નાન ન કરવું.

### દયા લેવા માટેનું મુહૂર્ત

હસ્ત, અશ્વિની, પુષ્ય, શ્રવણ, ધનિષ્ઠા, નવમિ, મૂળા, પુનર્વસુ, રેવતિ-મૃગશીર્ષ, ગવતી, ચિત્રા, અનુગા નક્ષત્ર, ગવિવાર તેમજ ગામ વાગેમા ૮-૬-૧૮ આ નિયમો ઊડીત બીજી નિયમોમા બીજા વેળાથી જવડી ફાયદો થાય છે.

### ગરીરે તેલ આલિંગ કરવાં કરવું

નિયાતે તેલ લગાડવાથી નાવત્રદ નાનવાર કાળિયાના થાય, મંગળવારે મુનુદાના થાય, બુધવારે મન્નીયાના, ગુરુવારે મિત્રવિનાયક, ગુરુવારે અને શનિવારે નવમિના નવમી.

બાંહે રાશી પરથી કયા અક્ષરો નકા કરવા.

- |                      |                      |
|----------------------|----------------------|
| (૧) મેવ (અ. લ. ઈ.)   | (૭) વૃષા (ર. ત.)     |
| (૨) ગપભ (બ. વ. ઉ.)   | (૮) યશિક (ન. ય.)     |
| (૩) મિયુન (ક. જ. ઘ.) | (૯) મન (ભ. ધ. ઙ. ઢ.) |
| (૪) ર્ડ (ડ. ઢ.)      | (૧૦) મરૂ (ખ. જ.)     |
| (૫) નિા (મ. ટ.)      | (૧૧) કુલ (ઝ. ઞ.)     |
| (૬) ક-યા (પ. દ. ઘ.)  | (૧૨) મીન (દ. ચ. જ ધ) |

ગાયર બ્રહ્મા જોવા માટે તેમ જ વધસ્થાન જોવા માટે  
નીચેનું કોષ્ટક તપાસો

અક્ષ	શુભ ગાયર.	વેધસ્થાન
મર્થ	૩-૬ ૧-૧૧	૯-૧૨-૬-૫
ચંદ્ર	૧-૨-૬-૭-૧૦-૧૧	૫-૬-૧૨-૨-૯-૮
મંગલ	૩-૬ ૧૧	૧૨-૯-૫
બુધ	૨ ૬ ૬-૮-૧૦-૧૧	૫-૬-૯-૧ ૧૦ ૨
ગુરુ	૨-૫ ૭ ૯-૧૧	૧૨-૬-૩-૧-૮
શુક્ર	૧ ૬-૩-૬-૫-૮-૯	૮-૭-૧-૧૦-૬-૫-૧૧-૩-૬
શનિ	૩ ૬-૧૧	૧૨ ૬-૫

આનાયેલી વસ્તુની શોધ હંથ ડિગામા હગ્ધી

પતો ૪ ન વાગે	નાહેલી મળે	વસ્તુદિનસમામળે	અ- મહિનામા મળે
દળના નવના	આ રાગા નક્ષત્રા	માખા નક્ષ ૧૧	ચી ૧ ૧ નક્ષત્રો
પતર્નિ-મ ૧	નાદિગી	મૃગના ૫	અ રા
આનિ પૂર્વા ૧	પાલ	આ ને ૧૧	મ રા
અર ૧	દિ રા ગની	કર્ક	ચિના-૭ ૧ ૧
દિ ૧મા ૫	મિશાખા	અનુગ ૧૧	અમિ
રુતિ ૧	પૂર્વા ૧૧	દિગપાદા	પૂર્વ ૧૧મ
	ધનિ ૧	શનના ૧	અગાધી
	નતી	અમિન	





મરેદા પરમાત્માની ઇન્દ્રિયોના ફેર છે. તેઓ જીવાત્મા અને પરમાત્માની વચ્ચે એક આંતરગત છે. એમના ગુણ જ્ઞાનથી પરમાત્માનું એક જ નામી નક્કી છે. આ મરેદા ફેરના ફેરોને તેઓ નીચે પાતાની સત્તામાં લે છે; ગણિતમંડળના તે તેઓ અગ્રિકાના કે આમી છે. ગણિતમંડળના ગણિતની જેવી રીતિ છે, તેવી જ રીતિ ગણિતમંડળની અને મરેદાની છે. બાળકના જન્મ વખત તેના જાણીતી ઉપર મરેદાની અગ્ર વાય છે, પછીથી ખૂબ તથા તેની અગ્ર થવા મે છે, ત્યાંજ્યાં બાળકનું મરેદા વિકસવા ને છે તે તે મરેદા થાય છે. મરેદામંડળનું વિષય એ જ પ્રમાણ મરેદાના વિષયમાં નમાયલું છે.

• મરેદા અનુક્રમે નવ છે : (૧) સૂર્ય, (૨) ચંદ્ર, (૩) મંગળ, (૪) બુધ, (૫) ગુરુ, (૬) શુક્ર, (૭) ગણિત, (૮) ગણિત અને (૯) કેતુ. પશ્ચિમના જ્યોતિષીઓ ગણિત અને કેતુઓને મરેદા માનતા નથી. પરંતુ પશ્ચિમી ઉત્તર અને દક્ષિણ ગ્રામ માન છે. આપણા પ્રાચીન આર્ય જ્યોતિષીઓ હંમેશાં અને વડા નામના મરેદાનું આધિપત્ય જન્મકુંડળીમાં અન્ય મરેદાની માફક સ્વીકારતા હતા, પશ્ચિમના જ્યોતિષીઓ એ બે ન આધિપત્ય અત્યાગ પછી સ્વીકાર છે ન તેમને જન્મકુંડળીમાં સ્થાન આપે છે. હવે તેઓ હર્શલ (Harshal) કે યુરેન (Uranus) કહે છે અને વરુણ નેપ્ચ્યુન (Neptune) કહે છે, હવે આ એ લોકો ધન મળ્યાથી રીતિ જેવા માટે નવીન નામના રીતિપત્ર મરેદાની કે Fortune Planetની જન્મકુંડળીમાં ગણતરી કરે છે.

દરેક ગણિત ઉપર જરૂર જુદા મરેદા આધિપત્ય છે. દરેક ગણિતને પોતાનો આકાર, ગુણ અને સ્વામી હાય છે, ગણિત અને કેતુ કોઈપણ ગણિતના સ્વામી નથી. સૂર્ય, ચંદ્ર ગણિતનો સ્વામી છે; ચંદ્ર કે ગણિતનો સ્વામી છે; મંગળ, મરેદા અને ગણિત ગણિતનો સ્વામી છે, બુધ, મિથુન અને કન્યા ગણિતોનો સ્વામી છે,

૩ વન અને મીન શીઓના આમી ૬ ૫ ૫ આ તુલા  
ગશીઓના આમી છે અને શનિ મ ૨ તથા ૩ ગમરાઓના આમી  
છે નીચેના ૧૧મા આ ૧૧મન નપૂર્ણ અષ્ટિમ્ભા આમી  
આપુ છે

ગામીનો અ ન	ગામીનો નામ	ગામીના આ ૧૦ ૬ ચિહ્ન	ગામીનો ૨૩	ગામીનો સ્વ મી
૧	મેા	મેા	ગતા	મ ૨ ૫
૨	ગામ	ગામી	રામી	શક
૩	મિથુન	પન ત્રીનુ નેકુ	પોપગીઓ	બુદ
૪	કર્ક	ગચ્છો	ગા બુદ	ચક્રમા
૫	મિથુ	મિથુ	ગો પીળા ઘોળાનિ	સૂર્ય
૬	કન્યા	કુમારી	નાના પ્રમ ના ૨૩	બુધ
૭	તુલા	રાજવા	ગાળા વિગા	શક
૮	શનિ	શનિ	મેના જેવો પીગા	મ ૨ ૫
૯	ધન	ન ૨ અન્ય	શિશુ	શુક્ર
૧૦	મકર	મગ	તપ્પીગીઓ	શનિ
૧૧	કન	ધાવાળા પૂર	મેગિના જેવો	શનિ
૧૨	મીન	નામગામીમે મા ૨વી	માધવી જેવો	શુક્ર

આ પ્રમાણ ગામી ૧ અને ૧ નો આમી મગમ ૨ અને ૭નો  
આમી ગક ૩ અને ના રગમી પ્રથ ૪ ના ચક્ર ૫ ના  
આમી સૂર્ય ૬ અને ૧૦ ના આમી ૧, તથા ૧૦ અને ૧૧ ના  
આમી શનિ ૮  
આમી આદ .

૧ થી રાશીમાં ચંદ્ર સ્વચ્છી યદ કહેવાય છે; ૫ માં ગણીમાં ચંદ્ર સ્વચ્છી યદ કહેવાય છે; ૯ અને ૧૨ રાશીઓમાં ગુરુ સ્વચ્છી યદ કહેવાય છે અને ૧૦ તથા ૧૧ ગણીઓમાં શનિ સ્વચ્છી યદ કહેવાય છે.

૧ અને ૧ મંગળ

૬ — — — ચંદ્ર

૨ અને ૭ શુક્ર

૫ — — — ચંદ્ર

૩ અને ૬ બુધ

૯ અને ૧૨ ગુરુ

૧૦ અને ૧૧ શનિ

## ઉચ્ચ રાશીના યદો તથા તેના અંશો

ચંદ્ર મેષ રાશીના ૧૦ અંગ મુધી ઉચ્ચનો છે; ચંદ્ર કર્ક રાશીના ૩ અંગ મુધી ઉચ્ચનો છે; મંગળ મકર રાશીના ૨૬ અંગ મુધી ઉચ્ચનો છે; બુધ કન્યા રાશીના ૧૫ અંગ મુધી ઉચ્ચનો છે; ગુરુ કર્ક રાશીના ૫ અંગ મુધી ઉચ્ચનો છે; ગુરુ મીન રાશીના ૨૭ અંગ મુધી ઉચ્ચનો છે અને શનિ તુલા રાશીના ૨૦ અંગ મુધી જાયનો છે.

## નીચના યદો તથા તેના અંશો

જિય રાશીની નાતમી રાશી નીચ જાયવી. મેષ રાશીના ૧૦ અંગ મુધી નીચના છે. તે મેષની નાતમી તુલા રાશીના ૧૦ અંગ મુધી ચંદ્ર નીચના છે; ચંદ્ર કર્ક રાશીના ૩ અંગ મુધી નીચનો છે. મંગળ મકર રાશીના ૨૬ અંગ મુધી નીચનો છે; બુધ, મીન રાશીના ૧૫ અંગ મુધી નીચનો છે; ગુરુ મકર રાશીના ૫ અંગ મુધી નીચનો છે; ગુરુ કન્યા રાશીના ૨૭ અંગ મુધી નીચનો છે અને શનિ, મેષ રાશીના ૨૦ અંગ મુધી નીચના છે.

ગુરુ કન્યા રાશીના ૨૭ અંગ મુધી, ત્રિયુગ રાશીના ૩ અંગ મુધી જાયનો અને ધન રાશીમાં ત્રણ અંગ મુધી નીચનો કહેવાય છે. કેટલું મીન રાશીના સ્વચ્છી, ધન રાશીના ૩ અંગ મુધી જાયનો અને ત્રિયુગ રાશીના ૩ અંગ મુધી નીચનો કહેવાય છે.

## ૧૫ : દૃષ્ટિઓ

દૃષ્ટિઓ મુખ્યત્વે કરીને ત્રણ જાનની છે. (૧) ભાવદૃષ્ટિ સ્થાનદૃષ્ટિ અથવા ભવનદૃષ્ટિ; (૨) ગ્રહદૃષ્ટિ અને (૩) ગ્રહ ભાવદૃષ્ટિ ગ્રહસ્થાનદૃષ્ટિ અથવા ગ્રહભવનદૃષ્ટિ.

(૧) ભાવદૃષ્ટિ, સ્થાનદૃષ્ટિ અથવા ભવનદૃષ્ટિ :

એક ભાવ, એક સ્થાન અથવા એક ભવન ખીજા ભાવ, ખીજા સ્થાન અથવા ખીજા ભવન ઉપર જે દૃષ્ટિ કરે છે તેને ભાવદૃષ્ટિ, સ્થાનદૃષ્ટિ, અથવા ભવનદૃષ્ટિ કહે છે.

(૨) ગ્રહ દૃષ્ટિ :

પહેલું ભવન મીઠા ભવન ઉપર -૦ અથવા દૃષ્ટિ કરે છે. આ દૃષ્ટિને ગુપ્ત રત્નેશ્વરદૃષ્ટિ કહે છે.

એક ગ્રહ ખીજા ગ્રહ પ્રત્યે જે દૃષ્ટિ કરે તેને ગ્રહદૃષ્ટિ કહે છે. સૂર્ય ચંદ્ર ઉપર ૧૨ ને છેલે નક્ષત્ર દૃષ્ટિ કરે છે. આ દૃષ્ટિને ગુપ્ત રત્નેશ્વરદૃષ્ટિ કહે છે.

(૩) ગ્રહ ભાવદૃષ્ટિ, ગ્રહ સ્થાનદૃષ્ટિ અથવા ગ્રહ ભવનદૃષ્ટિ

અડધા અડધા ભાવ અડધા સ્થાન અથવા અડધા ભવનમાં જ્યાં ખીજા ભાવ ઉપર ખીજા સ્થાન ઉપર અથવા ખીજા ભવન ઉપર -૧૦ દૃષ્ટિ કરે છે તેને ગ્રહ ભાવદૃષ્ટિ, ૧૦ સ્થાનદૃષ્ટિ અથવા ૧૦ ભવનદૃષ્ટિ કહેવાય છે.

ચંદ્ર વન ભાવમાં બેનીત નાનકડા ભવન ઉપર ૨૮૦° મિત્રદૃષ્ટિ કરે છે.

આ ઉપરાંત ખીજા બે મુખ્ય દૃષ્ટિઓ પણ છે.

(૧) મિત્રદૃષ્ટિ અને શત્રુદૃષ્ટિ.

મિત્રદૃષ્ટિના ૧૩૦ ત્રાસ ભાગ પાડે છે.

(૧) નમસ્કારકાળ દૃષ્ટિ, (૨) ગુપ્તરત્નેશ્વર દૃષ્ટિ અને (૩) પ્રત્યક્ષ રત્નેશ્વરદૃષ્ટિ

મર્મપ્રહો પાતાલી માતમા લાવને મપૂર્ણ દષ્ટિથી જુએ છે.

મર્મ અને ચત્ર નાનમા લાવને મપૂર્ણ દષ્ટિથી જુએ છે

મગગની મપૂર્ણ દષ્ટિ.

મગગ ચાગ, નાન અને આડમા લાવને મપૂર્ણ દષ્ટિથી જુએ છે

ગુરુની સપૂર્ણ દષ્ટિ.

ગુ પાય તાન અને નવમા લાવને મપૂર્ણ દષ્ટિથી જુએ છે

શનિની મપૂર્ણ દષ્ટિ

શનિ નહુ તા અને દગમા લાવને મપૂર્ણ દષ્ટિથી જુએ છે  
બા પ્રહોનો મમાગમ અથવા સુતિ.

ત્યા એ મર્મ પી તમડના વર્તુલની હલમા આને ૯ ત્યાગે  
તમનો ભાગમ યાત છે આવો મમાગમ ને માગ પ્રહોનો હોય છે  
તો થાડ મા, ૬ગ આને છે, અને ખરા ૧ પ્રહોનો સમાગમ હોય છે  
તા ખરા ૬ગ આપે છે ને સાગ અને ખરા ૧ પ્રહોનો સમાગમ હોય  
તો મિત્ર ૧ આને છે તેમા ૫ જે પ્રહો બગવાન હોય છે તેમનુ ૨૧  
પિ ૧૨ મળે છે

નીચના પ્રહોનો મમાગમ માટે ગણાય છે

(૧) ગવિના ચત્ર મગગ અને શનિ આવેનો મમાગમ

( ) ચ તો પિ અને જુ ૧ આવેનો ભાગમ

(૩) મગગનો ગવિ ચત્ર અને શનિ આવેનો ભાગમ

(૪) પ્રાનો પિ બો ૧૬ આવેનો મમાગમ.

(૫) ગુનો ગવિ ચ અને શુક આવેનો સમાગમ

( ) શુકના જુ ૧ અને શનિ આવેનો ભાગમ

(૭) શનિના ગુ ૧ બો શુક આવેનો મમાગમ

નીચના પ્રહોનો મમાગમ અગમ ગણાય છે.

(૧) સયનો રુ અને શુક આવેનો મમાગમ

- (૨) મંગળનો જી. માથેનો સમાગમ.  
 (૩) જુથનો ચંદ્ર માથેનો સમાગમ.  
 (૪) ગુરુનો જી. અને મંગળ માથેનો સમાગમ.  
 (૫) ગુરુનો ગિ અને ચંદ્ર સાથેનો સમાગમ.  
 (૬) શનિનો ગિ, ચંદ્ર અને મંગળ સાથેનો સમાગમ.

સૂર્ય ચંદ્ર વગેરે ગ્રહોની એક વર્ષમાં મુદત :

- (૧) સૂર્યની દશા એક વર્ષમાં ૧૮ દિવસ રહે છે.  
 (૨) ચંદ્રની દશા                   "       ૩૦       "  
 (૩) મંગળની દશા               "       ૨૧       "  
 (૪) જુથની દશા                 "       ૫૧       "  
 (૫) ગુરુની દશા                 "       ૪૮       "  
 (૬) શુક્રની દશા                 "       ૬૦       "  
 (૭) શનિની દશા                 "       ૫૭       "  
 (૮) રાહુની દશા                 "       ૫૪       "  
 (૯) કેતુની દશા                 "       ૨૧       "



# ૨૬ નર પ્રહોની મનુષ્યના શારીરિક અંગરૂઢ ઉપર અસર

અંગ	પ્રકૃતિ	વ્યથાગ્રસ્ત	શુભ દષ્ટિમા રાખાવ	પાપ દષ્ટિમા રાખાવ	શરીરના અંગરૂઢ ઉપરના દર્શ
હૃદય અને કમર	અગ્રે	મરુજી બાથો પ્રકાશમાન બન્યો આથો, નિઠરૂંડે બન્યું મુખ, બન્યું ગોળ લવાઈ, કવચિત્ત મરે દાસ	સત્તાધારી પ્રમાણિત રખતસર વચન પામનાર મોટા મલતો માયાળી, કીર્તિની અખનાવાળા, વસરતો મેળના યતન મરનાર	અભિમાની, પનધીન તો મિથ્યા મિમાન્ની, અર્થાંગ, મિનકત દમા કુરનાર દરેક મમમા સાથુ માગનાર	હૃદય, ગરો, આખ અને કમર ઉપર ખામ અગર થાય છે આ શરીર નાગરૂંડે નરુ દુસુદ્રોક તાર, ગતીનાધનગર, કાર્ટી શીરકઅને હિરડીની ના દર્શ સાથુ પરે છે
શરીર અને કિરન	અગ્રે	શરીર મુદર, મુખ ધોળા ગર, ગોળ મારી આથો	પ્રમાણિત, મુશીસ અને નમ, મરિયત મત, ધરૂ મધા મનાર, શુદ્ધિ, નાચરતો નાખીન,	આગત, કામતો મયર, બેરમર અસ તોથી, મુખ અને માર્ટો	પેટ, આતરડા, આખ, ભેખ, ઉપર ખાસ અસર થાય છે ગરુમર, બોરી મગિના, નાખ, પેટમા મરુ, ગુલ્લાગરમા મીકા, સમિમાસુ લમરો મોડે દર્શ થાય

મોહો	પ્રકૃતિ	અંવંન્યુ	ગુણલક્ષિમાં રચનાવ	પાપલક્ષિમાં રચનાવ	ગુણગના અવગત ક્રિયાગના દેહો
કુલ	નિચિત્ર કુક્તિ દુઝાઈ, અસ્થિત વાયુતર- વાણી	ગટકું અને દીગણુ ગરીગ, વાગન સ્વરૂપ બેરી દહી, દેડી ગરદન, પટથો કાન	વાદવિવાદ કરનાર, ચાલાક, તીન ભુદ્ધિમાન, ગરજની- નિન, આ બાધા વંપાર કરી કુક્તિયા ધણુ ધન પ્રાપ્ત કરનાર, દેડક અસ્થિતો ગોનર.	ધર્મ રોંગી, પ્રપંચી ગરજ સિનાનું માયું મારનાર, ધન ચેડી નાખનાર.	અન, નાનલંપુ અને કાયપગ પર આન અગર યાદ છે. અનમાં ગમ, બોલનાં અન્યકાર્ય, બોરી કરપનો, બોટાપ્યાન, નાકમાં ચોકા કક.
ગુડ	વિનયી ગંભીર અને ન્યાયી	કોચા ન નીધા ગનાથ પડતુ મુખ, જૂલનુ કપાળ, નોક ગરીગ, આખા મોટી, કપાળ મોટું, ટાલવાળાં, મુંદર ગરીગ, પ્રેમ- ભીની આખ, ગોળ મુખ, મોટા મુંદર દેહક, રવગ આ ગાળનાર.	ગંભીર, અન દમા મદાર વાણી, વિશાનુ વિનયી, નનારાન, મદરસાકાશવાળા, ધર્મિક.	ધર્મ રોંગી, પ્રપંચી ગરજ સિનાનું માયું મારનાર, ધન ચેડી નાખનાર.	કકના, કાળજી, નના અને લોહી પર ખાન અમર, લોહી વિદાર. ગતીના તે દેહસાનાં ગાન, ગંદ અડના દેહો
ગુડ	આનંદી અને મોહલો	મુંદર ગરીગ, પ્રેમ- ભીની આખ, ગોળ મુખ, મોટા મુંદર દેહક, રવગ આ ગાળનાર.	વાનોમાં આનંદી લોટરી, મરડો, દેભરી ગીતોના ગોળીન, પ્રેમમાં ધેયો તે અંદેખા કવિ.	અભિગારી તે લંપટ મિલન ગગાર કરનાર, અન તે મુંદરીનો ગોળીન.	અર્મકથાનઅગુણી અને સ્તન ઉપર ખાનઅનઅનઅનાનાં દેહો, ગુન ખાનનાં દેહો, પાનુથાર, પ્રનંદ બોનોડીઆગોડેદેહો.



અદ્યે	પ્રાપ્તિ	જાંવારણ	ગુણ દર્શિમાં રવજાવ	પાપ દર્શિમાં રવજાવ	શરીરના અંગેયન ઉપરનાં દર્શ
મનિ	શુદ્ધ અને ઉદાસી, એકાંત-વાસી, દુઃખી	ધિક્કો કાળો ચાંદેરો, નાની કાળી અંખોના નાનું પેટ.	ઓળાંબોલો, પલ્લ કામમાં આકાં, અબીરના ને સ્થિર-તાચાંબો, કપના ચક્રિ પાંખો.	બીકાનું, અદેખા, લોબી, તોડેમી, એકાંતો, એકાંતો ને બહીસો, જૂદો ને અલ-તોપી.	આમડી, કંત, કાંકડાં અને અંખ ઉપર પ્રમથાઅસરક્ષય, પત, પિસાબ, મૂંગાપણું કે બંદેરાપણું, બગદર કે વસ્ત્રદર કે નયનોના મેગો થાય છે.
ગાદ	નિવાસમાં મરણ	સામાન્ય કદ	સીધે રસ્તે ચાલનાર, રતેત્રી ને મિત્રો માટે ખર્ચાળ, નાસ્તિક.	બદલાન, આડે માર્ગે ખર્ચ કરે જિંના સદા, ખરાબ ચાલ, કાચી.	મગજ ધૂમરાળો, કાંઈ કાંઈ અન્યાયધાન કરવા હિચ્છે.
કેવ	જાકેટો અને મરણ	સામાન્ય કદ	ધર્મિન્દ.	મદૂળ કલેશ, સમાજ કલેશ, સ્વાધર્મ	પારેવારેવાર નિચાળું, કાચું કરે, જગતપટકડી કેદ ભાગ્યે.

## ૧૭ : દ્વેષ ભવને સૂચકુ કળ

### પહેલું ભવન :

(૧) આત્મ-પ્રિય (૨) હિંમતવાન (૩) કીર્તિવાન, (૪) સાચ્યશાળી (૫) નત્તાવાન (૬) ઉત્તર (૭) અભિમાની (૮) ન્યાયી અને (૯) પ્રમાણિક

### બીજું ભવન :

(૧) વિદ્યાની (૨) ધર્મોત્તર અર્થાત્ત (૩) ધન માવા માટે પ્રયત્ન કરનાર (૪) છે, (૫) પાછો પડે

### ત્રીજું ભવન :

(૧) વિદ્યા અને નિષ્કામ કર્મોત્તરોનો ગોળ (૨) નિષ્કામ કર્મો (૩) સાચો રથાત્ત (૪) સાચો અને રહેતો વીર (૫) ગૌરવવાન

### ચોથું ભવન :

(૧) મનની અગતિ (૨) સમાન રીતોનો વીર (૩) માતાને માટે અગતિ (૪) જિંદગીના દુઃખ સામના કરનાર અને વિજય (૫) વાગ્દાત્તી લાલ

### પાંચમું ભવન :

(૧) રાત્રી જુલ્યા અથવા (૨) અગતિની મોતમા આત્મ (૩) નિષ્કામ અથવા સાચ્યથી લાગે ગુપ્તવાન (૪) ધનવાન મિત્રની મદદ

### છઠ્ઠું ભવન :

(૧) દુઃખનું તરફ ઉત્તર અને દાનુલ (૨) સાચ્યવાન (૩) નિર્મિત (૪) વક્તાનો નોખો મળે (૫) તર્કિયત માટે ધર્મોત્તર અગતિ

ગ્રામમું ભવન :

(૧) મંસાર સુંખી, (૨) ધંધા ભાગીદારી માટે સારી લેણદેણ,  
(૩) ઓની સાથે કાયમનો કનિયો કરનાર, (૪) ધનવાન મિત્રોની  
મદદ, (૫) સામાજિક છત્રનમાં દેશનિ.

આદમું ભવન :

(૧) આંખની ખોડ, (૨) શેઠ કે સ્વામીથી ભવનપેટો, (૩)  
વારસાનો સાજ, (૪) પેટીગળ મેળી, (૫) દેશકે ને ખર્ચાળ.

નયમું ભવન :

(૧) ધનવાન, (૨) દંધરપ્રેમી, (૩) ઉપરી અમલદારોનો  
વિશ્વાસ, (૪) પરદેશમાં સાજ, (૫) કાયદાના કામોમાં વિજય.

દશમું ભવન :

(૧) જિંદગીમાં વિજય, (૨) ધનનો સંચય, (૩) ભાગ્યગામી.  
(૪) ધંખા માનવન, (૫) મોટાઓની કૃપા, (૬) મોટી આજરદાર જગા  
ઉપર સત્તાનું હોલ, (૭) મોટા ઈશ્કાળ મળે, (૮) સરકારી કે પરદેશી  
પેટીઓ સાથે સંબંધ સંધાવ, (૯) અણધાર્યો સાજ મળે.

અગિયારમું ભવન :

(૧) સત્તાવાન અને શક્તિશાળી મિત્રો, (૨) કાર્યકુશળ, (૩)  
પિતા માટે ખરાજ, (૪) ઉલ્લાસપૂર્ણ ને આનંદી, (૫) દીર્ઘાયુષી.

બારમું ભવન :

(૧) દિવ્યનો સૂર્ય રોજ-ચતુરનો નાથ કરે ને જિંદગીમાં ફતેહ  
અપાયે; (૨) નીચનો સૂર્ય જળવાન ચતુરો બીજા કરે ને કેદખાતું  
બોગવાયે; (૩) આંખની ખિમારી, (૪) સંતનિ માટે વિધનકર્તા  
(૫) અસ્થિર.



## ૧૮ : દરેક ભવને ચંદનું ફળ

### પહેલું ભવન :

(૧) મજબૂત, (૨) મનોહર નયનો, (૩) માયાળુ, (૪) સારો રવભાવ, (૫) માનવંત

### બીજું ભવન :

(૧) ધનમંચય, (૨) વિજય, (૩) વિલામી, (૪) મધુર વાગી, (૫) મનોહર પ્રદીપ્તિ.

### ત્રીજું ભવન :

(૧) દૃઢ બાધો, (૨) પ્રેમમૂર્તિનો પૂજક, (૩) લાઈઓ અને બહેનો તરફ પોતાની ફજ બદા કરનાર, (૪) રસવેની નાની નાની મુનાફરીઓ થાય, (૫) વિદ્યાનો શોખ, (૬) ગુપ્તશાસ્ત્ર શીખવાનું મન થાય, (૭) હુદ્દિ કરતા કંપના વગર, (૮) લખાણોથી લાભ થાય.

### ચોથું ભવન :

(૧) ધર, જમીન અને ખેતીથી લાભ, (૨) માગાપનું મુખ મારું, (૩) વિજય અને છેવટની જિત્વીમા મુખ, (૪) વારસો મળવાનો કે સ્વતંત્ર થવાનો નભન, (૫) કુળાની કુવાનો સ્વભાવ,

### પાંચમું ભવન :

(૧) બીઓનો ઘણો શોખીન, (૨) અસ્થિર પ્રેમ, (૩) સદા અને સાહસનું વલણ, (૪) વિકાસ, (૫) આદર્શપ્રધાન.

### છઠ્ઠું ભવન :

(૧) તળિયન નાદુરસ્ત ગહે, (૨) શરીર રોગનું ધર, (૩) ચારી નોકરી (૪) ખોટી પતંગળ, (૫) જઠગની પીડાવાળો ને જઠગને લગતા દર્દવાળો, (૬) સાકડા મનનો ને મકુચિત હૃદયવાળો.

### સાતમું ભવન :

(૧) ચિડિયા સ્વભાવનો, (૨) પ્રેમમૂર્તિ અતિ સુદર અને મનોહર

(૩) નવ્ર, (૪) હિંમતલાળા, (૫) પગલેની જિ ગીમા નુખ ( ) કાયદા ને લાગીગીમા ક્ષેત્ર, (૭) ઉચોગી

**આરમ્ભ ભવન :**

(૧) લખથી પેસા, (૨) વિદ્ય ક વસ્ત્રાથી લાભ, (૩) આખરુ દ (૪) જળવતનો અભવ (૫) દમતા વ્યાધિનો અંભવ

**નવમ્ભ ભવન :**

(૧) દનિયાઈ મરગ (૨) ગાસ્ત્રનો ગોખ, (૩) લોકાચારની વિદ્ય (૪) જમીનની ઘણી મુનાર્ડીઓ, (૫) C 12 સ્વભાવ, ( ) મુગ્ધ અનાનોના પિતા

**દશમ્ભ ભવન :**

(૧) વેપારમાં વિજય (૨) ગેરનો ૨ અને ધાતુના બનામમાં રોજ પામે (૩) વનનાન થાન, (૪) જિલ્ગીમાં દરજ, (૫) મુખી ૧ વો, ( ) મહાન ગ્રાંઓની અન કદમતા મોન માપુમેની મહેર ૧ ની (૭) નોકાપસાગી ની નેના વવામાં લાભ (૮) નદર લોકાથી માનકીર્તિ અને ધન

**અગિયારમ્ભ ભવન :**

(૧) વિશ્વામ્ભ મિનો, (૨) અદામાં કાયદો, (૩) વનનાન નતાનવાન અને ભૂત્યવાન, (૪) લોકપ્રીતિની પ્રાપ્તિ, (૫) માગી ક પનીઓમાં જે ૧૫

**બારમ્ભ ભવન :**

(૧) બુદ્ધિગામી, (૨) વિદેશનો વનની (૩) અર્ચાગ, (૪) ઓઝા ત દ્વા ગવાનો સલત્ર અને તેથી નુખ્તન (૫) પોતે પોતાની ગુપ્ત વાતો જાહેર ૨૦ અને તેથી ઘણી અકચરો ને વિદ્ય ને



## ૧૯ : દરેક ભવને મંગળનું ફળ

પહેલું ભવન :

(૧) ગરીબ પગ ઘાનાં કે શીશીનાં ચિહ્ન, (૨) ગહેજ સહેજમા કોધી બની જાય, (૩) તીવ્ર મિત્રજનો છતાં દુનૈકયાજ, (૪) હિંમતવાન, (૫) સ્વતંત્ર, (૬) જક્કો, (૭) લડાયક વૃત્તિવાળો, (૮) મહત્વાકાંક્ષી અને (૯) કામી.

બીજું ભવન :

(૧) પંચા મેળવવામા નિશ્ચયવાળો, (૨) ઉડાઉ અને ઘણો ખર્ચાળ, (૩) આખો મીચીને સાહસ કે મદો કરવાની વૃત્તિવાળો, (૪) અંચાડામ, પીગડગીનું કામ, બગલજી, કોલના, લોખંડ, દવા, દાકતરી કે ખસાનીના કામમાં પંચા મેળવે. (૫) વાગ્યાનો અવિપતિ, (૬) ઉઘોગી, (૭) ખેતીવી લાલ.

ત્રીજું ભવન :

(૧) નુશીલ ને નિત્ય સ્વભાવ, (૨) ગનિગામી, (૩) ધનવાન, (૪) લાઈઆ અને બહેનો પ્રતિ ઈર્ષ્યાખિત વૃત્તિવાળો ને તેમને નુકસાન કરવાના સ્વભાવવાળો, (૫) લાગણીવાળો પણ હવડા મનનો. મિત્રજ જાય ત્યાં કાજૂ ના ગડ.

ચોથું ભવન :

(૧) ગાપ સાથે નડગા થાય, (૨) ગર્જનાઈ ને દુઃખ (૩) નિરા નરક શિક્ષક. (૪) સ્વાસ્થ્ય-ગમ મિલકત પાત્રી ગિરદીમા ના.

પાંચમું ભવન :

(૧) સંતાનો નર દયા અને વેગ વૃત્તિવાળો, (૨) દુષ્ટ ને માનના, (૩) સાકડા મનનો, (૪) હાથે કરીને ઉપાધિ લાવવાના સ્વભાવવાળો, (૫) ગરબ, મદા કે વૃજાનમા નુકસાન.

છઠું ભવન :

(૧) ખગમ નોકમેથી નુકસાન, (૨) આગવાન, (૩) શીર્નિવાન, (૪) અનિશ્ચય વિરાની, (૫) બની ને કંડના દેહો.

ગાનમું ભનન :

(૧) ધમ્મ દુ ખા ૧૨ લગન, અપ્પા ને ન ગા થતા ૪૬ (૨) નહેગમા ધણા દુમ્મનો, (૩) ભાગી પીમા ઉપારિ, (૪) બે શ્રીતો ન ભવ, (૫) ન ગી અવાવ

આમમું ભનન :

(૧) અ સમાનનો ન ભવ, (૨) ઉડાઉ, (૩) ભાગી ૧૩ નાથી ૧૨૦ નૃતુ ચુથે છે

નનમું ભનન :

(૧) અભિમાની, (૨) વનવાન, (૩) સામથી ૧૨૦ ન જૂદા (૪) ન ભિન પિત્તવા ૧૧

દશમું ભનન :

(૧) અનિશ્ચય દક્ષિવાલા (૨) મહાન મ્ની સે મના, (૩) નપા મા નાકનિ (૪) બકા ૨ (૫) મન આપવામા ઉનાવગિ ૧

અગિયામું ભનન

(૧) પુન્યા બને ગા ૧૧ મિના મલ, (૨) મિનાથી ૧૨૦ ૩૨ ગા ન ગુરાગ થાય (૩) જનમા નમવાલા, (૪) ૬૫ (૫) પાણી પીમા વિત્ત ( ) મિના માટે ખગ ૬

આમમું ભનન

(૧) નવની (૨) નવમ વસ્તુઆ ના (૩) દુહાગી (૪) ૮૨ (૫) છપા દુમ્મનો થાન ( ) ગજ વિચ કુ નાકન બને હાનિ



## ૩૦ દરેક ભવને બુધ્ધિ રૂળ

### પહેલું ભવન

(૧) તીન અને ચાલાડ, (૨) વાચનનો, લખવાનો અને લાખણનો ગોખ, (૩) પ્રયુત્તન્નમતિ અને કાબેલ, (૪) મીઠી છલ, (૫) સ્વપ્નક્રમે ધનરાન.

### બીજું ભવન :

(૧) મારો વડા, (૨) સ્વક્રમાણીથી વનપ્રાપ્તિ, (૩) કવિ, (૪) અભ્યાસ અને શાસ્ત્રનું વલણ, (૫) વિદ્વાન, કમિશન અને ગેરમા લાલ

### ત્રીજું ભવન :

(૧) માગ લખાણ દરે, (૨) જ્વમખાજ ને કુન્નગી (૩) કપટગા, (૪) ભાઈઓ તરફ પ્રમાણ (૫) લાગણીપ્રવાન

### ચોથું ભવન :

(૧) સ્થાવર-જગમ મિતકતનો વચાગે, (૨) મારો મના જનાગ, (૩) છનન સુખથી પસાર કરે, (૪) સમાવડાલાને તિરસ્કારે, (૫) ખાણીથી લાલ.

### પાંચમું ભવન :

(૧) પ્રભુનો જ ગખનાગ, (૨) કાકુનો ગોખ, (૩) રોજ મનાન, (૪) કર્તિવાન, (૫) વિદ્વાન

### છઠ્ઠું ભવન :

(૧) આજમુ, (૨) તીમી રૂમ, (૩) મરાદમા નિરપા, (૪) છપા દુશ્મનો, (૫) તીન મિત્રજ, (૬) નોકર તરીકે માનુ કામ કર.

### સાતમું ભવન :

(૧) વેપારમા હરીફાઈ અને પજરાણી, (૨) વિચારમા તગગ, (૩) લાગીતરી કે નાથી ઘોષ ચાનાડ, ખેડા ને લામી ઉમવાળા, (૪) વિદ્વાન, (૫) ધનરાન



## ૨૧ : દરેક ભવને ગુરુનું રૂપ

### પહેલું ભવન :

(૧) સોહામજો ને મનહર, (૨) વિદ્યાન, (૩) નીહર, (૪) વિવેકા, (૫) ધનવાન ને દિર્ઘાયુષી, (૬) માન અને કીર્તિને ઈચ્છનાર, (૭) આશ્રયદાતા, (૮) હલકાં ને તુચ્છ કામોને ધિક્કારનાર.

### બીજું ભવન :

(૧) પુષ્કળ ધનાગમન, (૨) વિકાન, (૩) મુંઠ મુખાદૃતિ, (૪) આતિથ્ય મન્દાગની વૃત્તિવાળો, (૫) દાન કરવાની વૃત્તિવાળો, (૬) પ્રખ્યાત અને વિજયી પુરુષ, બીજા કે દગમા સ્થાનમા ઉચ્ચનો ગુરુ હોય છે. જેમ ગુરુ બળવાન હોય, તેમ ધન વધારે આપે છે.

### ત્રીજું ભવન :

(૧) નાની પણ આનંદી મુસાફરી, (૨) પાડોશી અને સગાઓ તરફથી નહાય મળે, (૩) લખાણથી લાભ, (૪) વાર્ષિક મન, (૫) આધ્યાત્મિકતા તરફ વળણ, (૬) દયાળુ, આશાવાન, આનંદી તેમજ ગતોપી (૭) ત્રીઆને મહેલાઈથી જતી નકે. (૮) સહેજ સાનના સમગ્ર જાય.

### ચોથું ભવન :

(૧) માતાને શુભકાંક્ષ, (૨) પ્રેમાળ મિત્રા અને નગાઓ, (૩) વિશ્વાનુ નોકરો, (૪) સુખી મન્યો, (૫) જીવ્વી કેળવણી, (૬) વાહન, ગણનાર, (૭) મદાવરથામા વિજય ને સુખ, (૮) વાગ્માયી લાભ.

### પાંચમું ભવન :

(૧) મનાન વિજયી, આજ્ઞાકિત મદદગાર અને સુખદાયી ને જનનમા નામ કાઢે અને માટી માળુન થાય, (૨) ગરબ, સદા કે સાહસમાં લાભ અપાવે, (૩) પ્રેમના કામકાજમા વિજયી ને વૈભવ આપે, (૪) પ્રધાન બને, (૫) લા ધર્મોપદેશક બને.

હા. ભા.—૨૮

ઠકું ભનન :

(૧) કાળી વિદ્યામા પ્રતીયુ, (૨) દુઃખનોનો નાન ઝના, (૩) દુરગી તરથી વનનો લાન મૃ અથવા રૂપાળના આગી ૧૦ થવાય  
(૪) વિશ્વાન અને નગ નોગ મૃ (૫) તદુગ્ગની નાગી

માનમું ભનન :

(૧) લખથી જામ, અને વિજયી, (૨) દાવાઓ અને લાગીલાગીના  
દાન (૩) અન્ય જનોથી લાભ (૪) વનવાન (૫) વાન

આભ ભનન :

(૧) વનવાન, (૨) વિશ્વયુધી, (૩) અપગીર્ણિકાગક શુદ્ધે તુ  
એ જાપાલ (૪) લોહીનો જમા, (૫) ગીની પીડા

નનમું ભનન

(૧) વામિ વવણ, (૨) ગુદ્ધ અન મણ, (૩) નીનિવાન, (૪)  
લામી લિગઈ મુન રીકે પગદથી લાભ, (૫) ગીર્ણિવાન અને ધનવાન  
દગમું ભનન :

(૧) લખાધિપતિ (૨) ઉચ્ચ જીવનની કથા, (૩) ધર્મ મા  
(૪) ઉદાગામા (૫) ધણ માન ને ગીર્ણિ ( ) પુ મન વન અપાવે  
(૭) મોગ પિતા ને માન અપવ

અગિયાનમું ભનન :

(૧) વિશ્વાન ને નાગ મિત્ર (૨) રેનામા વિત્ત (૩)  
અનિલા, (૪) વિ ન (૫) ના મિત્રાની નનદથી ધ ૧ રાવદા  
કાળ, ( ) નવાન તેમ ન નાગી જ મતો નાટે મા ૧

માનમું ભનન

(૧) વા ૧ ધ ૧ શુન શુનએ વિના ધવ, પન તંઓ રાટે નાગી  
(૨) વિશ્વમા વિત્ત અવ (૩) શુનના ન કથી આડે નન લાન  
મૃ (૪) ગીર્ણિવાન (૫) ધનવાન



## ૨૨ : દરેક ભવને બેઠેલા ગુરુનું ફળ

### પહેલું ભવન :

(૧) પ્રતિગ્નતિ તરફ ધણો પ્રેમ, અને તેથી લાભ, (૨) લાગ્યગાળી, (૩) વિલાસી, (૪) માધાણુ અને ઉદાર, (૫) સાગે ગાનાર તથા વગાડનાર, (૬) સ્ત્રી અને મંતાનપ્રેમી, (૭) કળાવાન.

### બીજું ભવન :

(૧) વિલાસી, (૨) જીવનમાયા વિશ્વાસુ ને વફાદાર, (૩) વિદ્વાન (૪) કવિ અગર કળાકાર, (૫) જિંદગીમાં વિજય અને લાભદાયક ધંધા.

### ત્રીજું ભવન :

(૧) મત્રા, પિતરાઈ અને પાડોશીઓ તરફથી લાભ, (૨) મુસાફરીમાં લાભ, (૩) આનંદી મન, (૪) કવિતા, વાર્તાઓ અને હાસ્યરસનાં લખાણો લખવાનો તથા વાચવાનો ખુબ શોખ, (૫) લાગણીપ્રધાન, (૬) ધણા ભાઈ બહેન, (૭) અસંતોષી સ્ત્રી.

### ચોથું ભવન :

(૧) વિદ્વાન, (૨) ધનવાન, (૩) કીર્તિવાન, (૪) રથાવર મિલકત, (૫) પાછલી જિંદગી મુખી અને આખાદ, (૬) વાગ્યાથી લાભ.

### પાંચમું ભવન :

(૧) મોજમજા અને સ્ત્રીઓના સાથનો શોખ, (૨) નાટક અને રમગમનનો શોખ, (૩) મોટું કુટુંબ (૪) સદા અને સાદગ્યથી રાયકો, (૫) ધનવાન.

### છઠ્ઠું ભવન :

(૧) અરિચ, (૨) કંગાલ, (૩) સ્ત્રીઓ તરફથી ધિક્કાર અને નિરરકાર, (૪) ઉમાઝ દુઝમન થાવ, (૫) નાબેતર નોકરથી લાભ.

આહમુ ભવન :

(૧) વાગ્સામા કે મિલકત મળનામા તકગ (૨) વનોપાર્જન્ય ઉપાધિ, (૩) તકગી, (૪) વાદવિવાદ કન્યા (૫) ઉગત

નરમુ ભવન :

(૧) ધર્મની બાળનામા દદ (૨) માયાદ-લ (૩) વિચા વત (૪) જ્યોતિષ, શુભ વિદ્યા નદુ અને એવી અસાધ્યતા ગીતેનો મોળીત (૫) પાણીની મુઆફીમા ભવ ( ) ગરીબ.

દગમુ ભવન :

(૧) દુનનની ઉન્નત સ્થિતિએ પદોચનાગ, (૨) સત્તાવન ને ગારી નો ગી મેગવનાર, (૩) આતરૂનાની, (૪) સાગણીપ્રધાન (૫) નામાધી પણુ મળ (૦) માનને દુખી કરે કે માટે.

અગિયારમુ ભવન .

(૧) જૂઠ અને દગનમાજ મિત્રો મળે અને તેમના તગ્ધી ભારે ખમલુ પડે, (૨) ધીંગવારમા મહામંકટ, ધીરલો પૈસો કદી પાછો ન આવે-મહાપ્રધાન કદમ વગતર મળે, (૩) જામીનમા મોદ જોખમ (૪) ગતિન તગ્ધી દુખ, (૫) કમાણી કન્યા

બારમુ ભવન :

(૧) માદુ શગી, (૨) વાકુ ધન (૩) શગમ વિનાતો, (૪) દુસ્મનો તગ્ધી ઉપાધિ, (૫) ઉગખલ, ( ) કેદનો ભવ, (૭) બોદા આગેપ, (૮) દુખી ગતિ એ સાગસનો ભવ



## ૨૪ : દોઢે લવને જોડેલા રાહુનુ ફળ

પહેલું લવન : (૧) મગજ ઘૂમ ગણે, (૨) મુઝેલીમા કાઈ

મમજલ ન પડે, (૩) થોડા મંતાન.

બીજું લવન : (૧) પુષ્કળ સાગણીધાન, (૨) ગલ્યધનની

પ્રાપ્તિ, (૩) આડે માર્ગે પેસાનો જ્યય.

ત્રીજું લવન : (૧) નાસ્તિક, (૨) મોમાળમા ઝવડા ડગનાર,

(૩) મિત્રામા ખટપટી, (૪) શ્રી નેડે અણુનાવ, (૫) ભાઈઓ અને  
બહેનો નેડે અણુનાવ.

ચોથું લવન : ( ) મદ્યુદ્ધિનો, (૨) ગોડાતુ, (૩) મિત્રા

અને મર્ગાન મધીઓને પ્રિયગનાર, (૪) માતા માટે ખગળ, (૫)  
ત્રીઓને લોભ આપી લલચાવે

પાંચમું લવન : (૧) ગાળનુ મુખ, (૨) જિંવા મદા, (૩)

ઉગ્રખલ સતાન, (૪) ફૂ હૃદયી, (૫) જહંગના દર્દો, (૬) મોકુ બોલો.

છઠ્ઠું લવન : (૧) ધનતાન, (૨) દીર્ઘાયુપો, (૩) જગલી, (૪)

આખનું દર્દ, (૫) લકવો થનાનો મલવ, (૬) પ્રેમીજીવનમા અસ તોપ  
ને કમ્બાણ, (૭) તગિયન મારી ન ગે.

સાતમું લવન : ( ) શ્રી તગદથી અન તોપ, (૨) ધણુ કરીને

મતાનહીન, (૩) ખગળ ચાલ, (૪) કામી, (૫) શ્રીઓ પાછળ પેસાનો  
ધુમાડો કરે, (૬) ચાલાક.

આઠમું લવન : (૧) થોડા સતાન (૨) મુઆફરીનો ગોખ,

(૩) ઝેથી મગવાનો સંલવ, (૪) મિત્રાથી દેગનમતિ, (૫) ધણો  
કામી, (૬) મિલકત કે વાગસાની ખટપટ.

નવમું લવન : (૧) મુઆફરીમા ગોટાળા કરે. (૨) ધર્મ-દોગી

(૩) પ્રામોદ્યોગને સોખીન.

દશમું ભવન : (૧) ચોડા નવાન, (૨) નગાચ્ચુવા, (૩) પિના માચ ન જાને, (૪) હોટીચ ખાતામા લાભ, (૫) શાળામા કામ કરનાર

\* અગિયારમું ભવન : (૧) ઠિ દિનિદિ આપનાર, (૨) ઊંચા નગરથી દુખ, (૩) નિગમી, (૪) વનવાન (૫) આનંદી, (૬) માનવુ દર્, (૭) માગ રચના, (૮) પિનાના દુનને નુકસાનકારક

બારમું ભવન : (૧) જળવાનનો મલક, (૨) આપનાનો સભન, (૩) હોડા, (૪) શૂષી કમાણી, (૫) ખરખરી નિગશા, (૬) ફલધુજી, અને પાણી પચાવો કરનાર, ( ) દેવાળુ કારનાર.



૨૫ : દેવે ભવને બેઠેલા કેતુનું કંઈ

પહેલું ભવન : (૧) લોકમા અપના, (૨) આપધાન કુવા  
મન ધાય, (૩) દેવે ગીર્જમા મંદાનન, (૪) મુદ્ધ મુખાદૃતિ, (૫)  
નાની ગીતલાત.

બીજું ભવન : (૧) કુલી ડલ, (૨) ચોકું લાગેનો, (૩)  
કુદુમમા કલેગ, (૪) એક્ષપેટા, (૫) જિવા નદા, (૬) પોતાના  
મતાનને ગાદી મુકે.

ત્રીજું ભવન : (૧) લાઈમા કુમપ અને ડકાન કુમવનીંગ, (૨)  
સ્વાર્થી, (૩) ધર્મજાટ, (૪) ગામળજાટ ન જનંગ, (૫) વિક્રાન ન કપગી.

ચોથું ભવન : (૧) માતાને માટે તુમ્બાનકાનંગ, (૨) મુધા,  
(૩) મિખાગી સ્થિતિમા, (૪) અગતાયો.

પાંચમું ભવન : (૧) નતાન માટે ખગમ, (૨) ચાલચવગન  
ખગમ, (૩) મનિહીન, (૪) નતામા ખગમી, (૫) અસ્થિય મન

છઠ્ઠું ભવન : (૧) લાગનવાગી, (૨) દુમ્મન હાતા નથી, (૩)

મોઆળમા નત્યાનાથ વાળનાન, (૪) નોકગે તન્દથી ગંગો ભય

સાતમું ભવન : (૧) માકુ લખ કે કુવારા ને, (૨) કાઈ  
જિવા ન ગમે, (૩) રવજાદી હવન, (૪) સ્વાર્થી

આઠમું ભવન : (૧) અનનામ વસ્તુમા માનનાંગ, (૨) કાગી  
વિદ્યામા કુશળ, (૩) મુદા, (૪) મતાન અને મિત્રા પ્રત્યે કોહી,

(૫) કુળ જલેશી, (૬) આતંગમા દે, (૭) જે અજિનો ભવ

નવમું ભવન : (૧) અધર્મી, (૨) આગના સી, (૩) ગમે તે  
ગીતે મતા મેળનાર, (૪) પિતાના હવનને ઉપાધિ આપે, (૫) નાધુ-

મિત્રાજો, (૬) અભયગીક્ષક.

દશમું ભવન : (૧) અનિબુદ્ધિગામી, પણ જિવા વધા કરનારો,  
(૨) કૂ ને ઘાતકી જ્ઞા નમીમદાંગ, (૩) જે ને કપટ ચનાનો નભવ

અગિયારમું ભવન : (૧) મિત્રામા મિખનાદ, (૨) નાતમતમા  
બેઆગ, (૩) અવૂગી આશાઓ, (૪) વિક્રાન અને સાધુવૃત્તિવાજો

બારમું ભવન : (૧) સાગી તર્કગકિત, (૨) જિંઓ આત્મા,  
(૩) ધનવાન, (૪) ખર્ચાગ, (૫) શત્રુઓનો નાશ કરનાંગ.

## ૨૬ : ગ્રહોનો પરસ્પર સમાગમ

જ્યારે એક ગ્રહ બીજા ગ્રહના વર્તુલની હદમાં આવે છે ત્યારે તેમનો સમાગમ થાય છે. આ સમાગમને યુતિ કહે છે.

[સૂર્ય-ચંદ્રની યુતિ]

યુતિ બેથી વધારે ગ્રહોની પણ થાય છે.

[મંગળ, બુધ, શુક્ર, શુક્રની યુતિ]

આવી યુતિ જે સારા ગ્રહોની હોય છે તેા ધણું સારું ફળ આપે છે. દાખલા તરીકે લગ્ને સૂર્ય મંગળની શુભ યુતિ મનુષ્યને ૧. બળવાન, સત્તાવાન ને દીર્ઘાયુષી બનાવે છે. ૨. સારી પદવીની જગ્યા આપે છે, ૩. માન ઈશ્વર અને પ્રમોશન આપે છે, ૪. મન્દજાત મનોબળ અને બીજાને નાબો કરવાની શક્તિ આપે છે, ૫. જેખમદારીની જગ્યા અને કામ કરવાનો જુરસા આપે છે.

આવી યુતિ જે નકારાત્મક ગ્રહોની હોય છે તેા ધણું ખૂટું ફળ આપે છે. દાખલા તરીકે સાતમ તુલા રાશીમાં શનિ ચંદ્રની ખરાબ યુતિ મનુષ્યને ૧. લિખારી કરી મૂકે છે, ૨. દેવાળાઓ બનાવે છે, ૩. તેની મિલકતની ખુવારી કરાવી તેની પાસે આગી જિંદગી સર પૈસા સંબંધી હાડમારી બોચરાવે છે, ૪. તેની પાસે જિંદગી સર અપમાન મહેનત કરાવે છે અને ૫, તેના મિત્રો તથા સ્ત્રીની મારફતે જ તેની ખુવારી કરાવે છે.

**સૂર્ય-ચંદ્રની શુભ યુતિ :**

સૂર્ય-ચંદ્રની લગ્ને મેષ રાશીમાં શુભ યુતિ, ૧. જિંદગીમાં વિજય આપે છે; ૨. આબાદી આપે છે. ૩. સત્તા આપે છે, ૪. માન અત્યંત ને હોદ્દા આપે છે, ૫. અન્ય મનુષ્યોને મદદ આપે છે, આપે.



મનુષ્ય યંત્રકામનો ઉત્સાહી હોય છે, તે ગિરપી પણ જિયા પ્રકારનો થઈ શકે છે, ઈચ્છનેર તરીકે સારી ખ્યાતિ મેળવી શકે છે.

**સૂર્ય-ચંદ્રની ખરાબ યુતિ :**

સૂર્ય-ચંદ્રની આક્રમે વૃશ્ચિક રાશીમાં ખરાબ યુતિ ૧. નાણાં મુશ્કેલી જીભી કરે છે. ૨. નોકરી ધંધો મેળવવામાં અડચણો જીભી કરે છે, ૩. સદ્ગાથી કે સ્ત્રીઓથી ધનની ખરાબી કરાવે છે, ૪. મંદી અને ઈન્દુલ્યુએન્સનાં દરોથી ભારે માદગી ભોગવાવે. ૫. સઘળી મનોહર આગાઓના મહેલના બૂકા કરી દે છે.

**સૂર્ય-મંગળની ખરાબ યુતિ :**

સૂર્ય-મંગળની આક્રમે વૃશ્ચિક રાશીમાં અને જારમે મીન રાશીમાં ખરાબ યુતિ, ૧. માયાના ફરસ બનાવે છે, ૨. દંડ અને હિંમતવાન છતાં વાતવાતમાં ક્રોધી બનાવે છે, ૩. કોઈપણ જાતના સદ્ગામાં આખો મીંગીને સાહસ કરનાર આધળીઓ બનાવે છે, ૪. હિંદાર, ભોળા ને માયાળુ બનાવી પાયમાલી લાવે છે, ૫. બાપ-દીકરાનો વિયોગ કરાવે છે, ૬. કુટુંબ માથે અણગનાવ ઉત્પન્ન કરે છે. ૭. અકસ્માતથી કે શસ્ત્રક્રિયાથી નુકસાન કરાવે છે. ૮. વ્યસની બનાવે છે.

**સૂર્ય-બુધની શુભ યુતિ :**

સૂર્ય-બુધની દશમે સિદ્ધ રાશીમાં શુભ યુતિ, ૧. લોભી અને પાંકા વેપારી બનાવે છે, ૨. સહેલાઈથી શીખનાર અને અભ્યાસી બનાવે છે, ૩. બધી વાતો એકદમ સમજ મનમાં રાખી શકે તેવા ચાલાક બનાવે છે, ૪. ધંધામાં પ્રવીણ અને હિસાબમાં એકો બનાવે છે, ૫. સારો લેખક બનાવે છે અને ૬. ઘણો સાગે દાકતર કે ગસાયજીક બનાવે છે.

મૂર્ચ્છિકાની ખગાળ યુતિ :

મૂર્ચ્છિકાની ૭૬ કન્યા ગરીબા ખગાળ યુતિ ૧ કપની,  
મોજમજા અને ઝાંઝાની દાસ્તીનો ગાળ જામન કંઠે છે, ૨ શ્રીઓમા  
ને મોજમજામા પેના અને વખત ગુમાવડાને છે, ૩ વ્યલિયાડી  
ળનાને છે, ૪ વૈમવ સ્ત્રીઓ, તૂઝા અને ગામુષણમા ધનની હાનિ  
કનાને છે, ૫ નિનાના ને ઉઝા ઉત્પન્ન કંઠે છે

## ચંદ્ર-મંગળની ખરાબ યુતિ :

ચંદ્ર-મંગળની સાતમે કર્ક રાશીમાં અને જારમે ધન રાશીમાં ખરાબ યુતિ, ૧. ઉદ્ધત જનાવે છે, ૨. સારા કે ખોટા કાર્યમાં આંખ મીંચીને અપલાવનાર જનાવે છે, ૩. પ્રજાપતિનો સોખીન જનાવે છે, ૪. તેમાં ધન અને તળિયતની હાનિ કરાવે છે, ૫. દુઃખી લગ્ન કરાવે છે, ૬. દુઃખી મંડાર ને અપહારિ અપાવે છે, ૭. હાડનો વ્યસની અને વ્યલિચારી જનાવે છે.

## ચંદ્ર-બુધની શુભ યુતિ :

ચંદ્ર-બુધની દશમે કન્યા રાશીમાં શુભ યુતિ, ૧. તીક્ષ્ણ બુદ્ધિ-વાળા, આસાક અને હોશિયાર જનાવે છે, ૨. પરબાણનો વિદ્વાન જનાવે છે. ૩. સારો વક્તા જનાવે છે, ૪. કુશળ આપારી જનાવે છે, ૫. ધનવાન અને કીર્તિવાન જનાવે છે.

## ચંદ્ર-બુધની ખરાબ યુતિ :

ચંદ્ર-બુધની જારમે ધન રાશીમાં ખરાબ યુતિ, ૧. આડીઆ અને જૂઠો જનાવે છે, ૨. નિંદાખોર ને ઉગાછંદા જનાવે છે. ૩. અપ્રમાણિક અને પોતાની શક્તિઓનો અચળ માર્ગ ઉપયોગ કરનાર થાય છે. -

## ચંદ્ર-ગુરુની શુભ યુતિ :

ચંદ્ર ગુરુની લગ્ને કર્ક રાશીમાં શુભ યુતિ ૧. સામ્રાટમાં સારો યોગ છે. ૨. આ યોગથી આખી જિંદગી સુધી વિજય મળ્યા કરે છે. ૩. સંપત્તિ વધ્યા જ કરે છે. ૪. લગ્નમાં વિજય મળે છે. ૫. આવી યોગવાળા મનુષ્ય સર્વાવકાલાને આદે છે, અને તેમનું રક્ષણ કરે છે. ૬. ને દુઃખનોત્તર મહાન કરી સુખ-આંતિ ભાગવે છે. -

## ચંદ્ર-ગુરુની ખરાબ યુતિ

ચંદ્ર-ગુરુની આઠમે તુલા નાશીમાં ખરાબ યુતિ ૧. બેદરકારીથી ખર્ચ કરાવે છે, ૨. દ્રવ્યની હાનિ કરાવે છે. ૩. ગરીબી લાવે છે. ૪. સદા અને સાહુકારી સદા એ નુકસાન ભોગવાવે છે. ૫. સિવર અને પેટાના દહોં ઉત્પન્ન કરે છે. ૬. સ્ત્રીઓમાં અતિક્રમક્રિયા જનન કરી લોકીયા વગેરે દહોં પેદા કરે છે.

## ચંદ્ર-શુક્રની શુભ યુતિ :

ચંદ્ર-શુક્રની દશમે કર્ક નાશીમાં શુભ યુતિ ૧. વિલાની બનાવે છે. ૨. ગાગ દેખાવા માટ ટાપટીપ કરવાનો ગોખ ઉત્પન્ન કરે છે. ૩. સ્ત્રીઓ તરફ અન્માન અને લાલ લાવે છે, ૪. ગુરુસર્ગીઆ વૃત્તિ ઉત્પન્ન કરે છે. ૫. લગ્નથી સંપૂર્ણ સુખ અને વિજય લાવે છે, ૬. સારી સ્ત્રીની સાથે લગ્ન કરાવી આપે છે. ૭. સંગીત ને ગાયનનો ગોખ જનન કરે છે, ૮. મિલ ઉદ્યોગમાં પાવનદા બનાવે છે.

## ચંદ્ર-ગુરુની ખરાબ યુતિ :

ચંદ્ર-ગુરુની ૭મી મિથુન નાશીમાં ખરાબ યુતિ ૧. મદરાક લાવે છે, ૨. પહેરવા ઓઢાનામાં દગમરો ન ગોખરાની વૃત્તિ ઉત્પન્ન કરે છે, ૩. ખર્ચમાં બેદરકારી જનિ જનન કરે છે, ૪. દાક નેતા અન્માનનો ગોખ જગાડે છે ને ૫. ઉચ્ચ સ્ત્રીઓનો અધિગત જનન કરે છે.

## ચંદ્ર-શનિની શુભ યુતિ :

ચંદ્ર-શનિની આઠમે તુલા નાશીમાં શુભ યુતિ ૧. સાત અને ખંતીયા બનાવે છે. ૨. વિજય અને અદાક સંપત્તિ અપાયે છે.

પ્રવારી કરાવે છે. ૫. સંતાનનો નાશ કરાવે છે, ૬. કાયદાથી હાનિ કરાવે છે, ૭. વારસામાં ઉપાધિ લાવે છે.

### મંગળ-શુકની શુભ યુતિ :

મંગળ-શુકની બીજે કોઈ પણ રાશીમાં શુભ યુતિ ૧. પ્રતિ જાતિનો શોખ ઉત્પન્ન કરે છે, ૨. તેનાથી માન અને લાલ અપાવે છે, ૩. દરેક જાતની મંડળીઓનો શોખીન બનાવે છે, ૪. ઉદારવૃત્તિ અને પેસાના ખર્ચમાં બેદરકારવૃત્તિ જાગૃત કરે છે, ૫. વિલથી કે વારસાથી લાલ અપાવે છે, ૬. વહેલું લગ્ન અને સંયોગ સૂચવે છે, ૭. હિંમત જાગૃત કરે છે અને ૮. ચાલાકી ઉત્પન્ન કરે છે,

### મંગળ-શુકની ખરાબ યુતિ :

મંગળ-શુકની આઠમે કર્ક રાશીમાં ખરાબ યુતિ ૧. મંડળીઓ અને બીજાનો શોખીન બનાવે છે, ૨. સરસ વ્યભિચારી ને વિકારી બનાવે છે, ૩. ઉડાઉ ને પૈસા સંબંધી બેદરકાર બનાવે છે, ૪. અપકારિ અપાવે છે.

### મંગળ-શનિની શુભ યુતિ :

મંગળ શનિની લગ્ને ત્રણ રાશીમાં શુભ યુતિ ૧. હિંમતવાન ને જાડાદુર બનાવે છે, ૨. સરસ સૈનિક ને ઉત્તમ પદવી અપાવે છે, ૩. વિશ્વાસુ, દૃઢ નિશ્ચય અને ખંતીસો બનાવે છે, ૪. ગમે તે પ્રકાર થન પ્રાપ્તિ કરવાની ધગશ ઉત્પન્ન કરે છે.

### મંગળ-શનિની ખરાબ યુતિ :

મંગળ-શનિની બારમે માન રાશીમાં ખરાબ યુતિ ૧. ગરમ રાજા અને નીચ વિચારનો બનાવે છે, ૨. ઝેરીસો ને ખૂની બનાવે છે.

છે. ૩. સુર્યો અને અગ્રમાણિક બનાવે છે, ૪. જલમાત્ર અને ડાક બનાવે છે.

### બુધ-ગુરુની શુભ યુતિ :

બુધ-ગુરુની દશમે કન્યા રાશીમાં શુભ યુતિ ૧. સારી ન્યાય-બુદ્ધિ ઉત્પન્ન કરે છે, ૨. દંત્ર અને મક્કમ બનાવે છે, ૩. ભાષામાં વિજય અપાવે છે અને તે દ્વારા ધનલાભ કરાવે છે, ૪. પ્રમાણિક અને ઉદાર બનાવે છે, ૫. સારી રીતભાત પણ સાચ્યેન બનાવે છે. ૬. ઉપાધિમાથી મુક્ત કરાવે છે ને ભાઈઓમાં સ્વપ્ન કરાવે છે, ૭. દાંત તરફથી સ્ત્રી ને પ્રીતિ ઉત્પન્ન કરે છે, ૮. લાંબી અને ટૂંકી મુસાફરી કરાવે છે. ૯. પોતાના અંતરાત્માથી બે શાંતિ મેળવી શકે છે, ૧૦. કવિ, લેખક કે પત્રકાર બનાવે છે.

### બુધ-ગુરુની ખરાબ યુતિ :

બુધ-ગુરુની આઠમે મકર રાશીમાં ખરાબ યુતિ ૧. ખરા ખોટાની પારખ વિનાનો ને બેકાર બનાવે છે, ૨. અન્યાયી ને શત્રુદ્રોષી બનાવે છે, ૩. તકરારી ને દંડે વસ્તુને જિલ્લી રીતે જોનાર બનાવે છે, ૪. નાસ્તિક બનાવે છે અને પૈસાની ખુવારી કરાવે છે. ૫. અપકીર્તિ કરાવે છે ને બદનકી કેસ જિત્તા કરે છે.

### બુધ-શુક્રની શુભ યુતિ :

બુધ-શુક્રની સપ્તમે વૃષભ રાશીમાં શુભ યુતિ ૧. મન આનંદી ને ખુશ રાખે છે, ૨. સંજીવ ને કવિનાનો શોખ વ્યક્ત કરે છે, મુંઝવે દુનગ ને શાસ્ત્રનો શોખ ઉત્પન્ન કરે છે, ૩. સખ બે વખત કરાવે છે, ૪. આંગે વજા ને સોડનાયક બનાવે છે.

### બુધ-શુક્રની ખરાબ યુતિ :

બુધ-શુક્રની પારમે મેષ રાશીમાં ખરાબ યુતિ ૧. વિલાસી ને

વિકારી બનાવે છે, ૨. ઓઝોના સડવાસમાં જ પ્રીતિ રખાવે છે. ૩. સૌન્દર્યના પૂજનમાં જ જીવન ગુજરાવે છે.

**બુધ-શનિની શુભ યુતિ :**

બુધ-શનિની સગને કુંભ રાશીમાં શુભ યુતિ ૧. પાતાનાં કામ અને જન માટે ઘણો આવચેન બનાવે છે. ૨. વિદ્યાનો શોખીન બનાવે છે. ૩. ઉદ્યમી અને ખંતીસો બનાવે છે. ૪. વિચારવંત ને ડાલો બનાવે છે.

**બુધ-શનિની ખરાબ યુતિ :**

બુધ-શનિની બારમે ઝડે ગણીમાં ખરાબ યુતિ, ૧. ખરાબ રચનાવનો અને કડવી બોલી બોલનાર બનાવે છે, ૨. અદેખો ને વેગ લેનાર બનાવે છે, ૪. બોલતાં તોતડાય કે અચકાય છે, ૪. જુઓ ને ચોર બનાવે છે, ૫. દગાખોર ને વિશ્વાસ ન ગખવા લાયક બનાવે છે. ૬. દાઢ પીનારો ને વ્યમની બનાવે છે. ૭. ધર્મદોંગી બનાવે છે. ૮. દગાખોર મિત્ર અને કિન્નાખોર દુઃખનવાળો બનાવે છે.

**ગુરુ-શુક્રની શુભ યુતિ :**

ગુરુ-શુક્રની દશમે ધન ગણીમાં શુભ યુતિ ૧. લૂગડાં અને ધોળાનો શોખ ઉત્પન્ન કરે છે. ૨. કામમાં તેમજ પ્રીતિમાં ક્ષેત્ર આપે છે. ૩. ડહાપણ અને પવિત્રતા આપે છે. તેમજ ૪. ઉદાર અને માયાળુ બનાવે છે, ૫. કળાકાર બનાવે છે, ૬. આદર્ય પતિ પત્ની.

## જન્મ કુંડળી

જન્મ કુંડળી એટલે શું ?

જન્મકુંડળી એટલે જાળકના જન્મ સમયે આકાશમાં આવેલાં મંદો, રાશીઓ, નક્ષત્રો આદિનો નકશો.

જન્મ કુંડળીનું મહત્ત્વ :

જન્મકુંડળીનું મહત્ત્વ વિશેષ છે. સામાન્ય રીતે કુંડળીમાં ૧. મનુષ્યના આખા જીવનનો દેવાલ જતાવે છે, ૨. શરીરને લગતુ આરોગ્ય અને શરીરને લક્ષના ગેરો જતાવે છે, ૩. ભવિષ્યમાં થનારા લાલ કે ગેરલાલ, ધનવૃદ્ધિ કે દંડિતવસ્થા જતાવે છે, ૪. અમુક અમુક મનુષ્ય સાથે આગ યા ખગળ મળ'ધ કે લેણદેણ દર્શાવે છે. ટૂંકમાં જન્મકુંડળી એટલે મનુષ્યજીવનનો ભૂત, ભાવિ અને વર્તમાન કાળનો અર્ગસિં.

કુંડળી જોવાની રીત :

કુંડળી હાથમાં લેતા જ હમેશા લગ્નભવન ઉપર જ પહેલી નજર પડે છે. લગ્નભવન મનુષ્યની સાંસ્કૃતિક સ્થિતિ અને જિંદગી સંબંધી દેવાલ જતાવે છે. પછીથી ગ્રાખા હાથ પગના ખીજા ભવન કે ધનભવન ઉપર નજર પડે છે. ખીજું ભવન મનુષ્યની ધનપ્રાપ્તિ કે ધનવૃદ્ધિ દર્શાવે છે. એમ ઉતરે તો ત્રીજું ભવન, તે ચોથા ભવન ઉપર નજર પડે છે. ત્રીજું ભવન મનુષ્યનું ભાકુ સુખ દર્શાવે છે, ચોથું ભવન મનુષ્યનું સુખભવન કહેવાય છે. એ ભવન મનુષ્ય જિંદગીમાં કેટલું સુખ મેળવવાનો છે, તેની માતાની સ્થિતિ કેવી ગહેવાની છે, તેને વાહનવ્યવહારનું કેટલું સુખ મળવાનું છે અને મૃત્યુ વખતે તેની શી સ્થિતિ ગહેવાની છે વગેરે જાળતો દર્શાવે છે. તે પછીથી આપણી નજર પાંચમા ભવન ઉપર પડે છે. પાંચમું ભવન પુત્ર-સુખ, માતાનું-સુખ અને વિદ્યાપ્રાપ્તિ દર્શાવે છે. તે પછી આપણી નજર છઠ્ઠા ભવન ઉપર પડે છે. છઠ્ઠું ભવન મનુષ્યને કયા કયા રોગો કે દર્દો થવાના છે અને તેના મનુષ્યો



‘દેહસા ધવાના છે તે દર્શાવે છે. સાનમું લવન મનુષ્યનું સ્વીકૃત્ય દેહલું મળવાનું છે તે દર્શાવે છે. આંદમું લવન મનુષ્યનું આયુષ્ય બતાવે છે એ મનુષ્યના મરણનું સ્થાન કહેવાય છે. નવમું લવન મનુષ્યનું લાગ્ય દેહલું છે તે દર્શાવે છે. દશમું લવન મનુષ્યના ધંધા, સામાજિક ને રાજકીય મદદ, ને પિતા સંબંધી સહેલું દર્શાવે છે. પંચીથી આપણી નજર અગિયારમા લવન ઉપર પડે છે. અગિયારમું લવન મનુષ્યને દેહસા લાલ ધવાનો છે અને તેને દેહસા મિત્ર તરફથી કેવી મદદ મળવાની છે તે બતાવે છે, અને છેલ્લે આપણી નજર બારમા લવન ઉપર પડે છે. બારમું લવન મનુષ્ય દેહલું ખર્ચ કરવાનો છે અને તેના દેહસા દુઃખનો ધવાના છે તે દર્શાવે છે. આ બારે લવનમાં રહેલા ગ્રહો અને રાશીઓ તથા તેઓની પરસ્પર થતી સારી વા ખરાબ દૃષ્ટિઓ ધ્યાનમાં રાખી મનુષ્યના ભાવિનો ઉકેલ થાય છે.

**જન્મકુંડળીમાં અમુક લવનોની ખાસ વિશેષતા :**

જન્મકુંડળીમાં પહેલું લવન, ચોથું લવન, સાતમું લવન, અને દશમું લવન ખાસ બળવાન લવનો કહેવાય છે-એમને કેન્દ્રસ્થાનો કહે છે. એ ચાર લવનોમાં ૫ પહેલું લવન અને દશમું લવન અતિ બળવાન ગણાય છે. દશમા સ્થાનને તો મેરીડિયન કે મધ્યમ આકાશ કહે છે. ગ્રહ દશમા કક્ષની જેમ નજીક તેમ ધળો સારો ગણાય છે. પાપગ્રહ જો આ સ્થાનમાં હોય ને કક્ષની નજીક હોય તો તે પાપ થોડો વખત સારું ફળ આપે છે. શનિ અને બુધ પહેલા લવનમાં અતિ બળવાન થાય છે, શુક્ર અને ચંદ્ર ચોથા લવનમાં અતિ બળવાન થાય છે, શનિ સાતમા લવનમાં અતિ બળવાન થાય છે. સૂર્ય, ચંદ્ર મંગળ અને શુક્ર દશમા લવનમાં અતિબળવાન થાય છે. આ લવનોમાં જો શુભ ગ્રહો જેવા કે શુક્ર, શુક્ર, બુધ કે ચંદ્ર હોય તો તે ધણું સારું ફળ આપે છે, અને અશુભ ગ્રહો હોય તો ખરાબ ફળ આપે છે.

બીજું, પાંચમું, આંદમું અને અગિયારમું લવન એ પદ્મરૂપીના કહેવાય છે. કેમ કે તે સ્થાનો કેન્દ્રની પંચીના છે અને તે

ખીજ પ્રકાગ્નું ફળ આપે છે. ત્રીજું, છત્રં, નવમું અને વારમું લવન એ આપોકિલમ સ્થાનો કહેવાય છે, કેમકે તે કેન્દ્રથી છૂટાં પડે છે. અને તે ત્રીજા પ્રકાગ્નુ ફળ આપે છે. બુધ ત્રીજા લવનમાં બળવાન છે.

**મહત્તરી વિશેષતા :**

રાશીનો માસિક ગ્રહ જે કુંડળીમાં પોતાની જ ગણીનો અભિપતિ થઈ બેઠો હોય તો તે સંપૂર્ણ સુખ આપે છે. જે ગ્રહ પોતાની માસિકાની ગણીથી સાતમી રાશીએ આવે તે ગતુરાશીનો થઈ બળહીન થાય છે અને કાંઈ જ ફળ આપતો નથી. પોતાના સ્વભાવવાળી ગણીમાં આવેલો ગ્રહ સારું ફળ આપે છે. જેમકે શુક્ર કર્કમાં, મંગળ સિંહમાં અને ધનમાં, બુધ તુલા કે કુંભમાં, ગુરુ કુંભમાં, શનિ કુલમાં, સૂર્ય ધનમાં અને ચંદ્ર મીનમાં સારું ફળ આપે છે. જન્મકુંડળી જોતાં આ બધી બાબતોનો ખ્યાલ ગાળી ભાવિ-કથન કરવું વધારે સુલભ અને વધારે હિતકર છે.



૬૬મી માટે જન્મ સમય ગણતરીની ગીત

૬૬મી માટે જન્મ-સમય ગણતરીની ગીત છે

૧ મૂર્ચ્છિકાથી બેધોગના બાર વાગ્યાના સમયની ગીત

૨ બેધોગના બાર વાગ્યાથી સુરાગના સમયની ગીત

૩ સુરાગના ગાના બાર વાગ્યાના સમયની ગીત

૪ ગાના બાર વાગ્યાથી તે ૩૩૦ મિનિટ સમયની ગીત

મૂર્ચ્છિકાથી બેધોગના બાર વાગ્યા સુરના સમયની ગીત

વા. ૧. ૬ બેધોગના જન્મ સમયના ૧૦ ૬૫ મિ. છે  
[સો. સ.] આ સો. ૧ ટાઈમમાંથી મુ. ૧૦૦ ટાઈમ લાવતા માટે ૩૮  
મિનિટ બાદ કરવી

૧૦-૬૫

— ૮

૧૦- મુ. ૧૦૦ ટાઈમ

આ ૧૦ ૬ મિ. મુ. ૧૦૦ ટાઈમ ૧૦ ૬૫માંથી મા. ૬૫

૧૦

— ૧૦—

૧-૫૮ આવેલા મનાને ૨૧ એ ગ્રહના એ. ૫૫ ઘટિકા આવશે.

૧-૫૮

૨૦૧૧

૨-૩૦

+૨-૧૫

૬-૬૫ ઘટિકા

આવેલા ઘટિકા કે ઘટિકાને વિનાશમાંથી બાદ કરવા અને બાકી રહે તે  
૧૦૦ ઘટિકા

ધારો કે પચાસમા તે દિવસે દિનમાન ૩૧ ૩૦ ઘડીનો છે.  
તેનો દિનાર્ધ ૧૫ ૪૮ ઘડી આવ્યો છે.

હવે આવેની દિનાર્ધની ઘડીમાથી મૂળ ઘડી બાદ કરી, એટલે  
ઈષ્ટ ઘડી આવશે  
૧૫ ૪૮  
— ૬ ૪૫

૧૧-૩ ઈષ્ટ ઘડી.  
ખપોરના બાર વાગ્યાથી મૂર્યાસ્ત મુધીના મમયની રીત :  
વાગ કે બાળનો જન્મ બપોરના ૨ કલાક ૩૦ મિનિટે છે,  
(લોકલ ટાઈમ) આ લોકલ ટાઈમમાથી મુગઈનો ટાઈમ લાવના માટે  
૫૬ મિનિટ બાદ કરી  
૨-૩૦  
— ૩૬

૧-૫૧ મુગઈનો ટાઈમ  
આ ૧ કલાક ૫૧ મિનિટને ઘડીમા કરી નાખના માટે  
અહીંએ ગુણવા  
૧ ૫૧  
× ૨૩

૬-૨૭ ૩૦ ઘડી થઈ,  
આવેલી ઘડીમા દિનાર્ધની ઘડી ઉમેરી  
ધારો કે પચાસમા તે દિવસે દિનમાન ૩૨-૪૯ ઘડીનું છે  
એનું દિનાર્ધ ૧ ૪૮ ૩૦ ઘડી થાય છે. આ  
દિનાર્ધ ૬-૩૭-૩૦મા ઉમેરતા —  
+ ૧ ૨૬ ૩૦

૨૧ -૨-૦૦ ઈષ્ટ ઘડી થઈ  
૪૫૭

૧. સૂર્ય અને શુક્ર : સિંહ રાશીના છે. તો તે ત્રીજા ખાનામાં સિંહ રાશીમાં મૂકવા; બુધ કન્યા રાશીનો છે તો તે કન્યા રાશીમાં એવા સ્થાનમાં મૂકવો. રાહુ કર્ક રાશીમાં, બીજા ખાનામાં છે તો તેથી સાતમી રાશી ધન રાશીમાં દશમા ખાનામાં કેતુ મૂકવો; ચંદ્ર મેષનો છે તો તે અગિયારમા સ્થાનમાં મેષ રાશીમાં મૂકવો; મંગળ વૃષભનો છે તો તે બારમા સ્થાનમાં વૃષભ રાશીમાં મૂકવો. આ પ્રમાણે આખી કુંડળીમાં મોકો મૂકી દેવા.

## નમૂનાની જન્મ લગ્ન કુંડળી :

### યોગ

જન્મકુંડળીમાં મોકોની અસુક પ્રકારની સ્થિતિને યોગ કહે છે. નીચે જણાવેલા યોગો અતિ અગત્યના છે.

(આ સિવાય ઘણા યોગો છે તે પારાશરસંહિતા, બૃહત્ સ્મૃતિ, જ્ઞાનકાલંકાર, જ્ઞાનકપારિજ્ઞાનક વિગેરે ગ્રંથોમાં સ્પષ્ટ રીતે આપ્યા છે.)

### રુચકયોગ :

જ્યારે મંગળ કેન્દ્રી થાય છે એટલે પહેલા, એવા, સાતમા કે દશમા ભવને બેઠેલો હોય છે અથવા તો પહેલા, પાંચમા કે નવમા સ્થાને બેઠેલો હોય છે ત્વાગ. રુચકયોગ થાય છે. આ રોગથી ૧. સત્યવાદિત્ય, ૨. મુંદર વક્તૃત્વ, ૩. અનેક ધંધાથી કે રીતથી ધનપ્રાપ્તિ, ૪. વિજય અને ૫. નેતાપણ પ્રાપ્ત થાય છે.

### ભદ્રયોગ :

જ્યારે બુધ કેન્દ્રી થાય છે અથવા તે પહેલા, પાંચમા કે નવમા સ્થાનની કોણની કક્ષામાં બેઠેલો હોય છે, ત્વારે ભદ્રયોગ થાય છે. આ યોગથી ૧. દિધાબુધ્ધ, ૨. તીવ્ર બુદ્ધિ, ૩. સત્તાની પદવી કે અમલદારી અને વિદ્વાનો પાસેથી જ્ઞાનના ને પ્રીતિ પ્રાપ્ત થાય.

## હંસયોગ :

જ્યારે ગુરુ કેન્દ્રિય થાય છે. અથવા તે કોણની કક્ષામાં આવે છે. ત્યારે હંસયોગ છે. આ યોગથી ૧. મહાસત્તા પ્રાપ્તિ ૨. પ્રજ્ઞા મતાની વ્યવસ્થા, ૩. દુઃખનો પણ વખાણે એવી કાર્યશક્તિ, ૪. ઉદારવૃત્તિ અને ૫. સૌંદર્ય-પ્રભા પ્રાપ્તિ થાય છે.

## માસારી (માલવ્ય) યોગ :

જ્યારે શુક્ર કેન્દ્રિય થાય છે અથવા તે કોણની કક્ષામાં આવે છે ત્યારે માસારી યોગ થાય છે. આ યોગથી ૧. અતિશય ધનપ્રાપ્તિ, ૨. પુણ્ય સ્થાવરજંગમ મિલકત, ૩. વાહનનું સુખ, ૪. નોકર કે ભૂત્યવર્ગનું સુખ, ૫. વિદ્યાપ્રાપ્તિ ને ૬. દાતાપદ્મ પ્રાપ્ત થાય છે.

## પીચયોગ :

જ્યારે શનિ કેન્દ્રિય થાય છે અથવા તે કોણની કક્ષામાં આવે છે ત્યારે પીચયોગ થાય છે. ૧. ધનપ્રાપ્તિ ને ૨. સંપૂર્ણ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે, પરંતુ એ મનુષ્ય દુનિયાથી તણ દેવાયેલો સ્વઠહી ને મિલકી જાય છે.

## વલ્લકી યોગ :

જ્યારે સૂર્ય, ચંદ્ર, મંગળ, બુધ, ગુરુ, શુક્ર અને શનિ, એ સાતે મળે અનુક્રમે એક પછી એક એમ જાતે ભવનમાં ગોઠવાય છે, ત્યારે વલ્લકી યોગ થાય છે. આ યોગથી મગીત, નૃત્ય અને નાનાવિવ કળાઓમાં મનુષ્ય પાવરો જાય છે. અર્થે યોગ આવતો નથી.

## દાતાનો યોગ અથવા વમની યોગ :

જ્યારે ચંદ્રાદી જાત મહા અનુક્રમે ૯ ભવનમાં ગોઠવાય છે ત્યારે દાતાનો યોગ કે વમની યોગ થાય તે મનુષ્ય મહાન દાનેશ્વરી જાય છે.

## દાન્ડિય યોગ : પહેલો પ્રકાર

તે મન ગતી કે કુલ ગતી સજ્જ લવનમા હોય અને શુદ્ધ એમા ગિગનમાન હોય અને અગિયામા લવનમા ૨૬ હોય તે દાન્ડિયસ્થા ને ૨ કાવચ્યા બોજને છે. સાચો ને કરોડાની મિલ ન હોય તો તે પણ ક્રતા કડી નાખે છે

## દાન્ડિયોગ : બીજો પ્રકાર

તે કડી ગતી સજ્જ લવનમા હોય અને એમા શનિ આવેલો હોય અને અગિયામા લવનમા હોય તો પણ દાન્ડિય યોગ થાય છે આ યોગથી પણ મનુ ન સજ્જાની મિલ ન રતા કડી નાખે છે

## જન્મયુધોગ .

તે બીજા મહા મેન ગતી ગુલા અને મહા ગતીએ ગોદવાળા હોય તો ૨૪૮ યોગ પ્રાપ્ત થાય છે આ યોગથી મનુ રતે થતી પડતી બોજવરી પડે છે તેને ન પાનિ મળે છે પણ નમયે-મયે એ નમન નાગે આવે તો ખીને નાગા આવે છતાંય તેની કીર્તિમા જગત ખલન પડાયતી નથી

## કેમ્પ્ડમ-યોગ-પહેલો પ્રકાર :

૧ સજ્જનમા, ૨ સજ્જનમાની અવગા, ૩ કડી ગતીના અથવા તો ૪ કન્ડચનમા (પડવા, બોચા, નનમા અને સગમા લવનમા) ને ૧૭ ગતિ ૨૬, શુદ્ધ કે ગુક એ ગુમ પ્રકોમાનો એ પણ મન ન આ યો હોય તો કેમ્પ્ડમ યોગ થાય છે આ યોગથી અને તેજા વનવાન હોય કે વનવાન જન્મના હોય તો પણ તેના વનતો નાથ થઈ નવ છે અને તેને ગદ્યામા કડી પડે છે

## કેમદુમ યોગ : બીજો પ્રકાર

૧. વૃષભ ગચ્છીનું લગ્ન દોય, ૨. તુલા રાગીના મર્ચ અને ગુરુ હદા સ્થાનમાં બેઠા દોય, ૩. શુક્ર ગારમે દોય અને ૪. મંગળ આડમે બેઠો દોય તો તે મનુષ્ય પોતાની લાખ્ખાની મિલકત અકસ્માતથી ગુમાવી દે છે. મરણપર્વત ગરીબ રહે છે. આ યોગ અસંભવિત છે.

## કેમદુમ યોગ : ત્રીજો પ્રકાર

૧. ધનસયનનો સ્વામી નીચનો દોય, ૨. ખીન અને આડમે પાપમુદ્ર દોય, ૩. ચાર અને પાંચમા લવનનો સ્વામી આડમા સ્થાનમાં દોય તો તે મનુષ્ય પોતાની મિલકત ગુમાવી સદા દેવાદાન રહે છે.

## કેમદુમ યોગ : ચોથો પ્રકાર

૧. ગારમે નીચનો ગુરુ દોય, ૨. ધનસ્થાનમાં ફર મુદ્ર દોય, ૪. લગ્નલવનમાં એકે શુભ મુદ્ર રહ્યો ન દોય તો તે મનુષ્યના બધા ધનનો નાશ થાય છે,

## આમરયોગ :

ગવિ, ચંદ્ર દુન્ધિય દોય તો આમરયોગ થાય છે. અથવા ૧. લગ્ન સ્થાનમાં જો ગવિ, ચંદ્ર, ગુરુ કે શુક્ર મહેમાનો એક પણ આવ્યો દોય અને ૨. ખીન કોઈ પાપમુદ્રથી તેની કક્ષા બગડતી ન દોય અને ૨. લગ્નનો અધિપતિ સાગ સ્થાને જોડવાનો દોય અને ખીન કોઈ મુદ્રથી તેની કક્ષા બગડતી ન દોય તો આમરયોગ થાય છે. આ યોગથી ૧. અઢળક ધનનપતિ, ૨. દીર્ઘાયુષ્ય અને ૩. સામાનિક કીર્તિ મળે છે.

## રાજયોગ-પહેલો પ્રકાર :

નવમા લવનનો અધિપતિ અને દશમા મત્તનો અધિપતિ બંને



તે ૧ નવમા યા યના લવનમા સમાગમ કરીને યુક્તિમા એકા ૨૧,  
 અગર તે એક પીઞ્જના લવનમા ષડ્ઘ્ય વાન કર તે ગાજ્યોત્ર યાવ  
 છે આ યોગથી તમામ પ્રાણોમા વિશ્વ ૨૭ છે

ગાજ્યોત્ર-મીતે પ્રકાશ

માગના સ્થાનનો અધિપતિ તે અગ્નિગાગમા સ્થાનમા હોય અને  
 અગ્નિગાગમા સ્થાનનો અધિપતિ તે જારમા સ્થાનમા હોય તે મીત  
 પ્રકાશનો ગાજ્યોત્ર યાવ છે આ યોગથી દ્વાવસ્થામા તમામ પ્રાણોમા  
 વિશ્વ ૨૭ છે

## લક્ષ્મી-પ્રાપ્તિનો યોગ

પાંચમા પ્રકારનો :

(અ) લગ્નમાં ગુરુ અને ગુક દોષ, (બ) જ્ઞાનમે સમ ગણીનો છુદ દોષ, (ક) અગિયારમે ચંદ્ર દોષ, અને કેન્દ્રમાં ગર્ભ પોતાની રાશીનો અથવા ઉચ્ચનો ધર્ષને બેઠો હોય તો તે માલુસ સમૂર્થ થાય છે અને દુનિયામાં સારો અધિકાર ભાગવી, યશ મેળવી, સારી લક્ષ્મી એકઠી કરે છે.

## કરોડપતિનો યોગ

(અ) લગ્નનો સ્વામી લગ્નમાં, (બ) ધનસ્થાનનો સ્વામી જ્ઞાનમાં સ્થાનમાં અને (ક) ગાઢમાં ધ્યાનનો સ્વામી ધનસ્થાનમાં હોય અને (ક) ગુરુ કેન્દ્રમાં હોય તો તે મનુષ્ય એક વખત જરૂર કરોડપતિ થાય છે જ.

## ગર્ભશ્રીમંતનો યોગ

(અ) જિંહ લગ્નમાં સૂર્ય, (બ) દન્યાનો ચંદ્ર, (ક) કુંભનો ગુરુ અને (ક) મકરનો ગાઢ છટ્ટા સ્થાનમાં હોય તો તે મનુષ્ય ગર્ભશ્રીમંત અથવા કરોડપતિને ઘેર જન્મેલો હોય છે.

## દાતાનો યોગ :

ખીમ સ્થાનનો સ્વામી ઉચ્ચનો ધર્ષ કેન્દ્રમાં હોય અને તેને જાગરાન ગુરુ નેત્રો હોય તથા મંગળ અને ગનિ અનુકૂળ હોય તો તે મનુષ્ય જલ્દી હાનગ મનુષ્યોનું પોપણ કરનાર થાય અને દુનિયામાં ધનસાન તથા દાનેશરી નગીકે પૂજાય.

## ધનસાનનો યોગ .

ધનેશ અને લાભેશ જાગરાન ધર્ષ ૧, ૪, કે ૧૦માં સ્થાનમાં

હોય અને લાગ્યસ્થાનનો માલિક બનવાન હોય તો મનુષ્ય આગળ ધનવાન થઈ સમપતિ બને છે.

**ધનવાનનો યોગ : બીજા પ્રકારનો .**

ચોથાનો સ્વામી શુક્ર કે શુક્ર બળવાન સમૃદ્ધી નવમા સ્થાનમાં કે અગિયારમા સ્થાનમાં હોય અને નવમાનો સ્વામી કેન્દ્રમાં હોય તો તે મનુષ્ય ધનવાન થઈ અનેક વાડનોનું સુખ ભોજે છે.

**ચિત્રાયુજી થઈ ધનવાન થવાનો યોગ પહેલો પ્રકાર**

૭ઈ સજ્જ હોય, કુલનો ગણિ, મીનનો ગણ અને ચંદ્ર, નવનો ૭ઈ અને ૪૫નો મંગલ અને શુક્ર લાલ સ્થાનમાં હોય તો મનુષ્ય કાળાનાત્રમાં પ્રતીત થઈ હજારો રૂપિયા પ્રાપ્ત કરે છે.

**ચિત્રાયુજી થઈ નવવાન. ધનવાન થવાનો યોગ બીજો પ્રકાર .**

મકર સજ્જ હોય અને તેમાં ગણિ પશ્ચો હોય, મેરનો મંગલ, ૭ઈનો શુક્ર અને ગણ હોય તો તે મનુષ્ય ગણવિદ્યા પ્રાપ્ત કરી મોટા ગણનો ગીવાન, પ્રાપ્ત, કે નવાનાધિગ થઈ છે આ ગણ ૫૦ ના ૬૦ ૯

**ગાયત્રીઆજ બરિધર થઈ ધનવાન થવાનો યોગ .**

મીન સજ્જ હોય, દશમા સ્થાનમાં ધન ગણીના મંગલ, શનિ તે ૧, મિથુન નવમીના આયે ગણુ બેરો હોય અને તે દિવ્યનો હોય, અને શુક્ર પાંચમા સ્થાને દિવ્યનો થઈ બેરો હોય તો તે મનુષ્ય બેરો ૧૦ થઈ ૫૦ ના ૬૦ ધન કમાય છે

**પ્રમ્યાન દીવાન કે પ્રવાન થવાનો યોગ**

નિંદ્રા પાન હોય, ૬ અને ચંદ્ર, મંગલ અને નાન નાન નાન

ત્રિકોનો શુક્ર અને વૃષભનો શુરુ દશમે હોય તો તે પ્રખ્યાત દીવાન કે પ્રધાન થાય છે.

**મહાન ન્યાયાધિશ થવાનો યોગ : પહેલો પ્રકાર**

કન્યા સજ્જ હોય, મકરનો શનિ પાંચમે રથાને હોય, મીનના સુર્ય, બુધ સાતમે રથાને હોય, મેષનો મંગળ, અને વૃષભનો ચંદ્ર હોય તો તે ન્યાયાસને બિરાજે છે અને તેના હાથ નીચે બીજા ઘણા નોકરો કામ કરે છે.

**મહાન ન્યાયાધિશ કે પ્રધાન થવાનો યોગ : બીજા પ્રકારનો**

મકર સજ્જ હોય, મંગળ અને શુરુ બળવાન હોય, અને શુરુ તથા શુક્રમાંથી એક ત્રક કેન્દ્રમાં કે બીજા રથાનમાં બેઠો હોય તો તે ન્યાયાધિશ કે પ્રધાન થાય છે.

**રોકટર થવાનો યોગ :**

કન્યા સજ્જ હોય, બુધ સજ્જમાં અથવા બીજા રથાનમાં શુક્ર માથે બેઠો હોય અને શનિ નવમા સ્થાનમાં હોય અને શુરુ ધન રાશીમાં હોય તો તે મનુષ્ય અવશ્ય મહાન રોકટર અથવા ચિકિત્સક થઈ સારી કીર્તિ અને પુષ્કળ સંતતી પ્રાપ્ત કરે છે.

**વકીલ થવાનો યોગ : પહેલો પ્રકાર**

વૃષભ સજ્જ હોય, અને તેમાં મંગળ, શુક્ર પક્ષા હોય, કર્કનો શુરુ હોય અને રાહુ ધનસ્થાનમાં હોય તો તે મનુષ્ય પ્રતિષ્ઠિત વકીલ થઈ, નારી સંતતી પ્રાપ્ત કરે છે.

**વકીલ થવાનો યોગ : બીજો પ્રકાર**

મેષ સજ્જ હોય, દશમે મકરનો મંગળ હોય, ચોથો સુર્ય અને

શુદ્ધ હોય અને ધનસ્થાનમાં શુદ્ધ હોય તો તે મનુષ્ય ન માત્ર વડાન થઈ ધન મેળવે અને જમીન પ્રાપ્ત કરે છે.

**ચક્રીય થવાનો યોગ : ત્રીજો પ્રકાર**

સામાન્ય ગીતે મંગળ અને શુક્ર કેન્દ્રમાં હોય અથવા મંગળ, શુક્ર અને શનિ નામે બેમાં પથા હોય, ધન સગ્ન હોય, સૂર્ય, બુધ, મિથુન ગણીના જ્ઞાનમે હોય તો ક્ષેત્રમદ વડાવ થાય છે.

**ભાષા-જ્ઞાનનો પ્રાકેશર થવાનો યોગ : પહેલો પ્રકાર**

મિથુન ગણીનુ સગ્ન હોય તેને રવામી સૂર્ય અને જ્ઞાનસ્થાનમાં હોય, અને ભાષાજ્ઞાનનો સ્વામી ઉચ્ચતો હોય અને ચંદ્ર કેન્દ્રમાં હોય તો તે ભાષાજ્ઞાનનો પ્રાકેશર થાય છે.

**ભાષા-જ્ઞાનનો પ્રાકેશર થવાનો યોગ : બીજો પ્રકાર**

નિહ વગ્ન હોય, વન ગણીમાં શુક્ર અને શનિ પાથમે હોય, મંગળ ગણી ત્રીજે ભેડા પોય અને ચંદ્ર જ્ઞાનમે હોય તો તે પણ ભાષાજ્ઞાનનો પ્રાકેશર થાય છે.

**ઉચ્ચ પદવી પ્રાપ્ત કરવાનો યોગ-પહેલો પ્રકાર**

આગમે, સગ્ન અને જ્ઞાને સ્થાને, તેમજ જૂઠા, માતમા અને આક્રમ સ્થાનમાં બધા પ્રદા શુભ તથા ગુણ ઉચ્ચતા થઈ કેન્દ્રમાં હોય તો તે મનુષ્ય પદવે જઈ ઉચ્ચ પદવી પ્રાપ્ત કરી કસ્ટોના જેવો અમલ તથા અધિક અધિકાર મેળવે છે.

**ઉચ્ચ પદવી પ્રાપ્ત કરવાનો યોગ-બીજો પ્રકાર**

દશમાં સ્થાનથી શરૂ થઈ નાન સ્થાન મુખીમાં બધા પ્રદા પડ્યા હોય તો તે પણ ઉચ્ચ પદવી પ્રાપ્ત કરી મોટા અધિકાર મેળવે છે.

મોટી પેઢીઓ જમાવી ઘણા માણસો ઉપર અધિકાર મેળવવાનો યોગ .

આઠમા સ્થાનથી જરૂ થઈ જવા અંગે ગાગમા સ્થાન મુધીમા પડ્યા હોય અને અંગે નનમા, દગમા અને અગ્રિયારમા સ્થાન સાથે કાગ, થના હોય તો તે માણસ ઘણી જગાએ પેઢીઓ જમાવી સક્ષાધિ-પતિ થાય છે અને તેના હાથ નીચે મેંકો માણસ મગ કુ છે.

**દાનવીર થવાનો યોગ :**

સગને શુક્ર અને ચોથે શુક્ર ઉચતો હાય, માનમે ખુધ હોય અને દશમે મગળ હોય તો તે મનુષ્ય દાતા થાય છે અને દાનવીરોમા પ્રવિષ્ટ થાય છે.

**લિક્ષા યોગ .**

મેષ ગચ્છીમા ચદ્ર અને ગનિ હોય, મગળ આઠમા પેાન, અને શુક્ર ગાગમે પડ્યો હોય તો તે મનુષ્ય દરિદ્રાનસ્થા ભોગરી લિક્ષા માગી ખાનારો થાય છે.

**ગેગાત્પત્તિ યોગ :**

સગનેા સ્વામી આઠમે આઠમા સ્થાનનો સ્વામી સગનમા હોય અને તેની સાથે બીજો કુંગ્ર પડ્યો હોય તો જરૂર તેને વાગ વાગ થાના ગજો થાય છે.

**ક્ષય અને દમ આદિ ગેગ થવાનો યોગ :**

નાનમા સ્થાનમા ગનિ આવે બીજા પ પ-મહો પડ્યા હોય અને પાપમરોની મધ્યમા ચદ્ર હોય તો તે મનુષ્યને ક્ષય, શુ મ અથવા કમનો ન્યાય થાય છે અને દવાઓ કરવા છતાં આ રોગ મટતો નથી.

### વ્યભિચાર યોગ : પહેલો પ્રકાર

જુથ અને શુક્ર કુત્ર મઠ માથે નાનમા, દશમા અથવા છાત્રમા રથાનમાં હોય તો તે મનુષ્ય વિકારી જની વ્યભિચાર કરે છે.

### વ્યભિચારી યોગ : બીજો પ્રકાર

જ્ઞાનમે નીલ ગંગીમાં શુક્ર માથે કુત્ર મઠ પછો હોય તે દશમે ચંદ્ર હોય તો તે મનુષ્ય પણ વિકારી જની વ્યભિચાર કરે છે.

### વ્યભિચાર યોગ : ત્રીજો પ્રકાર

જુથ અને શુક્ર માથે શનિ જ્ઞાનમે અથવા દશમે હોય તો તે મનુષ્ય વિકારી જની વ્યભિચાર કરે છે.

### ચારી કરવાનો યોગ : પહેલો પ્રકાર :

જ્ઞાનમે અથવા ચોથે મઠમા, શનિ અને જુર બંન્ધ હોય અને તેના ઉપર ચંદ્રની દષ્ટિ હોય તો તે મનુષ્ય અશ્વ મોટા ચોર થાય છે.

### ચારી કરવાનો યોગ : બીજો પ્રકાર :

સોનનો જ્વાની નીચનો હોય અને તે લગ્નમાં બેસે તેના તો તે મનુષ્ય પણ ચોર થાય છે.

### કેદમાં પડવાનો યોગ :

ન હોય તથા મંગળ આડમે હોય તો તે કન્વા બાળ વિધવા થાય છે.

અમુક પ્રહોની મનુષ્યના જ્યનના મહત્વના બનાવો ઉપર અતિશય અને જલદ અસર થાય છે. જન્મકુંડળીના સ્થાનો કે ગણીઓનો ક્રમ એ પ્રહોની જલદ અને તીક્ષ્ણ અસરને નાબુદ કરી શકતા નથી. પ્રહોની આ પ્રયુતાબરી જલદ અમરને 'કારક' કહે છે. જે પ્રહો આ વિશેષ અમર ઉત્પન્ન કરે છે તે પ્રહોને કારકપ્રહો કહે છે.

કારકના વિશેષ પ્રભાવમાં નીચે જણાવેલા મંડા તેમની સામે નિર્દોષ કહેલી વસ્તુઓ ઉપર પ્રબળ પ્રભુત્વ અજમાયે છે.

સૂર્ય— ૧. પિતા, ૨. આત્મા, ૩. સુવર્ણ, ૪. કૃતિ, ૫. ગણ્ય.

ચંદ્ર—૧. માતા, ૨. મન, ૩. કંટી, ૪. ચાંદી, ૫. દુધ.

મંગળ—૧, નાનો ભાઈ, ૨. અકસ્માત, ૩. લથિયાર, ૪. પગક્રમ.

શુક્ર—૧. મામા, ૨. કેળવણી, ૩. હન્ટરહોમ, ૪. વકતૃત્વ, ૫. લેખન/તિ.

ગુરુ—૧. સંતાન અને ૨. નાના.

ગુહ—૧. સ્ત્રી, ૨. વિવાહ, ૩. કળા, ૪. શંગાર, અને ૫. ગેંગાન.

શનિ—૧. ગંદાવસ્થા, ૨. વિપ્રયોગ, ૩. દિર્ઘાધૃત્ય, ૪. ચોરી, ૫. કુડપટ.



રાટુ—૧ રાગ, ૨. ખચ, ૩ ગિય

કેતુ—૧ જાન, ૨, મોળ, ૩ લકવા, વગેરે દર્દો મનુષ્યના ભાવિમા કેટલી વખત તો કાગકનડો પોતાના પ્રભુત્વની વસ્તુઓનું જ રન-પ વાગા કરે છે, અને તના ઇવનની ચક્તી પડતીમા અતિ અમલનો ભાગ લાજવે છે.

દીર્ઘાયુષ્ય ઠાગ પહેલો પ્રકાર

નરા જન્મના સત્તાની નીચી અગત્યની વસ્તુ તેના આયુષ્ય પામનની છે. જન્મ કુળીમા જેમ દેહબચન ક લગ્નબચન અતિ અગત્યનો ભાગ લાજવે છે, તેની જ રીતે ચક્ર, ચુર્ચ અને આત્મા સ્થાનનો અધિપતિ મહ અતિ મહત્વનો ભાગ લાજવે છે ને ચક્ર, મુર્ચ અને આ મા સ્થાનનો અધિપતિ મહ બહુ જ બળવાન હોય તો સત્તાનું આયુષ્ય અતિ દીર્ઘ ટોય છે એમ સત્તાને માટે જ્ઞાત જિવ શરદ નો વૈદિ આરીર્વા નાગોપાગ બનકે છે.

દીર્ઘાયુષ્ય ઠાગ બીજો પ્રકાર

૧. લગ્નનો અધિપતિ બળવાન હોય ૨ આત્મા સ્થાનનો અધિપતિ જગા એછો બળવાન હોય, ૩ લગ્નના અધિપતિને સ્થાને આવનાર મહ બળવાન હોય, ૪ ચક્રમા મળવાન હોય, ૫ ચક્રમા સ્થાને આવનાર મહ બળવાન હોય, ૬ લગ્નનો અધિપતિ, આત્મા સ્થાનનો અધિપતિ, અને ચુર્ચ મિત તરીકે ગ્રહેલા હોય, ૭ યતિને કોઈ મધ્યી પીઠ ક અવરોધ થતો ન હોય, ૮ લગ્નના અધિપતિને, આત્મા સ્થાનના અધિપતિને અને દામા સ્થાનના અધિપતિને ધોઈનો અવરોધ થતા ન હોય તો સત્તા અવગ્ય દીર્ઘાયુષી થાય છે

દીર્ઘાયુષ્ય ઠાગ ત્રીજો પ્રકાર

૧. કન્ડમા ગુણ મહ હોય અને ૨. ઉચ્ચવમા પુરુષમહ હોય તે સત્તા દીર્ઘાયુષી થાય છે

**દીર્ઘાયુષ્ય કારક : ચોથો પ્રકાર**

૧. લગ્નનો અધિપતિ ઉચ્ચનો હોય, ૨. લગ્નના અધિપતિ ઉપર ગુરુની ગુલ અગ્ર દોય, અને ૩. આક્રમા સ્થાનનો અધિપતિ બળવાન હોય તો નવાન દીર્ઘાયુષી થાય છે.

**દીર્ઘાયુષ્ય કારક : પાંચમો પ્રકાર**

૧. સૂર્ય અથવા ચંદ્ર પહેલા, માનમા, નવમા દગમા કે અગિયામા લગ્નને હોય તે બળવાન કે ઉચ્ચના થઈ બંધ હોય તો નવાન દીર્ઘાયુષી થાય છે.

**અદ્વાયુષી કારક : પહેલો પ્રકાર**

૧. લગ્ન લગ્ન પામે પાપગ્રહ હોય, ૨. આમા સ્થાનના માલિકની તેના ઉપર અગુલ દ્રષ્ટિ થતી હોય, ૩. ચંદ્ર ઉપર સૂર્ય, શનિ કે મંગળની અગુલ દ્રષ્ટિ થતી હોય તો ગાળા અદ્વાયુષી થાય છે.

**અદ્વાયુષ્ય કારક : બીજો પ્રકાર**

૧ લગ્ન લગ્નને પાપ ગ્રહ હોય, ૨. ચંદ્ર હા, આક્રમા કે બામા લગ્નને નીચનો કે નિર્ગળ થઈને બંધો હોય, ને ૩. કોઈ પાપ ગ્રહની અગુલ દ્રષ્ટિ હોય તો ગાળા અદ્વાયુષી થાય છે.

**અદ્વાયુષ્ય કારક : ત્રીજો પ્રકાર**

૧ લગ્નમા ચંદ્ર હોય અને ૨. આમા, ચોથા, માનમા કે દગમા સ્થાને પાપગ્રહ હોય તો ગાળા અદ્વાયુષી થાય છે.

**અદ્વાયુષ્ય કારક : ચોથો પ્રકાર**

૧. મંગળ લગ્નબનનમા હોય ને ૨. શનિ છા ૫ આમા બને હોય તે ગાળા અદ્વાયુષી થાય છે.

ઉચ્ચનો વધતો બંધ હોય તે ભવનની પ્રતિભા ન્યા માથે પડે  
પગથી

ઈ દિશામાં જન્મથી કન્યા માથે પુરુષ પગથી ?

પુરુષની જન્મકુળીમાં આત્મા ભવનનો અધિપતિ, નાનમાં  
ભવનમાં મિગજનાગ અને અથવા શુક્ર એ સ્ત્રીમાં જે બાજુમાં હોય તે  
અંતે સૂચવેલી દિશામાં કન્યા જન્મેની હોય છે

ન્યા મમથે પુરુષ કન્યા માથે પગથી ? પ્રથમ પ્રશ્ન

જ્યારે ૧૬ અથવા આત્મા ભવનનો અધિપતિ પડેલા ભવનમાં  
અધિપતિએ ગેરેલા ભવનમાં નકાતિ રે ત્યાર પુરુષ ન્યા નારે  
ભવન ૬ ।

**સંતાનયોગ : પહેલો પ્રકાર**

જો પાચમા ભવનનો અધિપતિ પુરુષચક્ર હોય અને ગણીચક્ર કે અંગચક્રમાં એકા ગણીમા આવેલો હોય તો જ્યાં સંતાન છોકરાઓ જ થાય છે.

**સંતાનયોગ : બીજો પ્રકાર**

૧. પાંચમા ભવનનો અધિપતિ, ૨. ચંદ્ર અને ૩. શુક્ર ગણીચક્ર કે અંગચક્રમાં એકા ગણીમા આવેલો હોય તો સંતાનો જ્યાં છોકરીઓ જ થાય છે.

**મંતાન કેટલાં ? : પહેલો પ્રકાર**

૧. ગણીચક્રમા અને ૨. અંગચક્રમા પાચમા ભવનના અધિપતિએ જે ભવન રોચ્યા હોય તેટલા ભવનોની આતમસખ્યા જેટલા મંતાન થાય છે.

**મંતાન કેટલાં ? : બીજો પ્રકાર**

અંગચક્રમા પાચમુ ભવન અને પાચમા ભવનના અધિપતિએ જેટલા ભવન વચ્ચેની આતમસખ્યા જેટલા મંતાન થાય છે.

**વાંઝિયાપણાનો યોગ :**

૧. લગ્નભવનથી પાચમુ ભવન અથવા લગ્નભવનથી અગિયાગમુ ભવન અથવા ચંદ્ર જે ભવનમા બિનગમ્ભીર હોય તે ભવનથી પાચમુ ભવન કે અગિયાગમુ ભવન અથવા ૨. શુક્ર જે ભવનમા ગિગમ્ભીર હોય તે ભવનથી પાચમુ ભવન કે અગિયાગમુ ભવન જે પાપમરોધી ગણાયેલા હોય તો પુરુષ વાંઝિયો ગઈ છે.

**વિલાસથી ધનની ખરબાદીનો યોગ :**

જો મંગળ બીજા ભવનમા હોય અને તેના ઉપર શુક્રની ખરાબ દષ્ટિ પડે તો વિલાસથી ધનની ખરબાદી થાય છે.

મગળ ખીજા સ્થાનમા મેં ગણીતો સ્વપ્નદી છે અને તેના ઉપર  
ગુરુ અને ગાંડીની પ્રત્યક્ષ દેશ-દૃષ્ટિ પડે છે તેથી વિનાશથી ધનની  
પર્યાપ્તિનો યાગ થાય છે

**દુષ્કૃતિ ને અનિ કુંજૂમાર્ગનો યોગ**

તે શનિ ખીજા સ્થાનમા હોય અને તેના ઉપર ગુરુની ગુરુ  
દૃષ્ટિ પડે તે તા મનુષ્ય પુણ્ય કર્મ કર, લોભ કરે, અને અનિ  
કુંજૂમાર્ગને,

શનિ ખીજા સ્થાનમા ગુરુના સ્થાનમા છે અને ગુરુ દૃષ્ટિમા રથ ના  
નાનિના ભવમા નિયમ થયો છે જ નેનો ગુરુક - યાગ થયો છે  
દુષ્કૃતિનાને અનિ કુંજૂમાર્ગનો યાગ થયો છે

**ગદા-જુગાર અને લોહરીમાવી 'ન મગળાનો યોગ**  
**પહેલો પ્રકાર**

જાણનાર સારી વસ્તુઓને માન આપનાર નમ્ર સ્વભાવની તેમજ નીનિ-  
વાન હોય છે. તે ખીજના સ્વભાવને જલદી પારખનાર હોય છે,

કુંભ :—જે સ્ત્રીઓનો જન્મ કુંભ રાશીમાં થયો હોય તેમનો  
સ્વભાવ ખૂબ જ પ્રસન્ન હોય છે. આવી સ્ત્રીઓનો ચહેરો પૂર્ણિમાના  
ચાંદ જેવો હોવા છતાં કંઈક એવું કારણ હોય છે, કે તે ખૂબ જ  
આકર્ષક હોવા છતાં પણ ખીજ તરફનું આકર્ષણ ઓછું હોય છે,  
આર્થિક સુખ ભોગવનાર તેમજ માયાળુ સ્વભાવની હોય છે.

મીન :—જે સ્ત્રીઓનો જન્મ મીન રાશીમાં થયો હોય તે  
સુશીલ તેમજ માનનીય હોય છે. તેમજ દરેક કુળાઓમાં રસ લેનાર  
હોય છે.



બુદ્ધિ સર્વજ્ઞેની હોવા છતાં પણ મંદ હોય છે, ગુણગ્રામી હોવા છતાં આંતરિક જીવન જુદા પ્રકારનું હોય છે.

**દૃશ્ય સન્ન :** જે સ્ત્રીઓનો જન્મ દૃશ્ય સન્નમાં થયો હોય તે ગુણુવાળી, 'સાચું' બોલનારી તેમજ તેનો ચંદ્રેશ આકર્ષક અને શરીર મુંદર હોય છે.

**ધન સન્ન :** જે સ્ત્રીઓનો જન્મ ધન સન્નમાં થયો હોય તે બુદ્ધિશાળી, હિમનવાળી હોય છે. આવી સ્ત્રીઓનો આકાર સાધારણ રીતે પુરૂષને મળતો આવે છે. આવી વ્યક્તિઓમાં સામાજી કંઈક અંગે ઓછી હોય છે.

**મંદર સન્ન :** જે સ્ત્રીઓનો જન્મ મંદર સન્નમાં થયો હોય તે સાચાબોલી, ભાવ્યશાળી વ્યવહારકૃશળ, પોતાનું ઘર તેમજ સમાજમાં માન મેળવનાર, ગુણુવાળી, તેમજ પુત્રનું સુખ ભોજવનાર હોય છે.

**કૃષ્ણ સન્ન :** જે સ્ત્રીઓનો જન્મ કૃષ્ણ સન્નમાં થયો હોય તે ચતુર હોય છે. આવી સ્ત્રીઓને જીવનમાં અવગણેા ખૂબ જ આવે છે. ક્ષત્રભાવે ખચોળ હોય છે. આવી સ્ત્રીઓને કોઈપણ બાબતમાં વિરોધ કરવા વાંઝે સાજની નથી.

**મીન સન્ન :** જે સ્ત્રીઓનો જન્મ મીન સન્નમાં થયો હોય તે અંતઃપ્રાણ મેળવનાર તેમજ મુંદર ચંદ્રેશવાળી હોય છે. વિનયશીલ હોય છે. વરીસ વર્તની મેળા કંનારી હોય છે. કુટુંબ અને સમાજનાં માન મેળવનાર હોય છે.

## મંગળનો પ્રાર્થ

સમગ્રજનના મહત્વનો સાચો ખીજા મહો કરતાં મંગળનો મહત્વ છે. આપણે આવાગણ રીતે જ્યારે સમાઈ, સમનો પ્રમંગ ઉપસ્થિત થાય છે ત્યારે વગ-કન્યાના મંગલ વિશેનો નિર્ણય કરતા જોઈએ. જોઈએ કે આ મને “મંગળ” છે કે નહિ, અને જ્યારે કોઈ એક કુડગીમાં મંગળ પછો હોય ત્યારે એમ નમજવામાં આવે છે કે આ વ્યક્તિ માથે મંગળવાળી વ્યક્તિ હોય તો જ માન્ય.



શુદ્ધિ નર્મસની હોવા છતાં પણ મન હોર છે, ગુણગ્રામી હોવા છતાં  
આત્મિકી જીવન જીવે પ્રાપ્તિ હોય છે

**વૃદ્ધિ સ્ત્રી :** - જે સ્ત્રીઓનો જન્મ ક્ષત્રિય જાતમાં થયો હોય તે  
ગણતરી, નાચ બોલનારી તેમજ તનો ચહેરો આકર્ષક અને શરીર  
નુરુ હોય છે

**રત સ્ત્રી :** - જે સ્ત્રીઓનો જન્મ ધન સ્ત્રીમાં થયો હોય તે  
શુદ્ધિશાળી હિંમતવાળી હોય છે આની સ્ત્રીઓનો આત્મિક સાધના  
ગીતે પુરુષને મગતા આવે છે આની વ્યક્તિઓમાં વાતણી મધુર અને  
સ્ત્રીની હોય છે

**મન્દ સ્ત્રી :** - જે સ્ત્રીઓનો જન્મ મન્દ સ્ત્રીમાં થયો હોય તે  
સામાજિક ભાવનાશાળી વ્યવહારકુશળ, પોતનું ધન તેમજ સમાજમાં  
માન મેળવનાર, ગુણગ્રામી તેમજ પુત્રનું સુખ ભોગવનાર હોય છે

**કૃષ્ણ સ્ત્રી :** - જે સ્ત્રીઓનો જન્મ કૃષ્ણ સ્ત્રીમાં થયો હોય તે  
ચતુર હોર છે આવી સ્ત્રીઓને જીવનમાં અવગણના ખૂબ જ આવે છે  
અવગણના અસહ્ય હોર છે આની સ્ત્રીઓને કાર્યપણ ભાવનામાં વિભિન્ન  
મના વા વાતની નથી

**મીન સ્ત્રી :** - જે સ્ત્રીઓનો જન્મ મીન સ્ત્રીમાં થયો હોય તે  
નિતાનન્દન મેળવનાર તેમજ નુરુ ચહેરાવાળી હોય છે નિત્યવર્ણી  
હોય છે વકીલ વર્ણની સ્ત્રી સ્ત્રીઓની હોય છે કુટુંબ અને સમાજમાં  
માન મેળવનાર હોય છે



ભોગવતો હાય અને ખીજા ભાગનો ગ્રહ પાચમા ભાગ ઉપર  
અધિગત્ય ભોગવતો હોય અને કેન્દ્રમા ગુરુ હોય તો મનુષ્યને  
જુગાર, મદદા અને લોટરીમાથી ધન મળે છે. આવા જુગારીઓ મદદા  
પિતૃવંત થાય છે.

(અ) પાચમા ભાગનો ગ્રહ મંગળ ખીજા ભાગ ઉપર અધિગત્ય  
ભોગવે છે.

(ખ) ખીજા ભાગનો ગ્રહ સૂર્ય પાચમા ભાગ ઉપર અધિગત્ય  
ભોગવે છે.

(ગ) ગુરુ દશમા સ્થાને કેન્દ્રિય થતા છે. માટે સદા, જુગાર અને  
લોટરીમાથી ધન મળવાનો આ ગ્રોમ ધાના નાન છે



૬૨૨ :—જે શ્રીઓનો જન્મ નક્ષત્રમાં જન્મ થયો હોય તે શ્રી દેખાવમાં મંદ, આકર્ષક, તેમ જ આચાર-વિચારને માનનારી હોય છે. આવી શ્રીઓ જન્મના પ્રદો અનુકૂળ હોય તો આર્થિક સુખ નાનું ભાગ્યે છે. કાર્ય ક્રમમાં કુશળ હોવાથી બીજી શ્રીઓમાં તેમ જ આખા મંડળમાં પ્રિય થઈ પડે છે. આવી શ્રીઓ પોતાનું કામ કાઢવામાં ખૂબ જ દોશિયાર હોય છે.

ચિત્રા :—જે શ્રીઓનો જન્મ અમરે ચંદ્ર ચિત્રા નક્ષત્રમાંથી પડ્યો હોય, તે શ્રીનો સ્વભાવમાં ખૂબ જ નિશ્ચિતતા આવે છે. આવી શ્રીઓના સ્વભાવને જલદી ખાખી ગડાનો નથી. ક્યારે, કોના પ્રત્યે કેવું વર્તન દાખવે તે નમણું ગડાતુ નથી. બીજા સુખ પ્રદોની અસાધી આવી શ્રીઓ એક પ્રદાનનું વ્યક્તિત્વ બનતી ગંદ છે. તથિત ખૂબ જ મુશ્કેલીઓનો સામનો કરનારો હોય છે.

સ્વાતિ :—જે શ્રીઓનો જન્મ સ્વાતિ નક્ષત્રમાં થયો હોય તે શ્રી પરોપકારી સ્વભાવની હોય છે. તેમની નાવાળું વર્તન બીજાને હિતકર બને છે, આવી શ્રીઓ નાના કુતર જન્મ આપી પોતાનું જીવન વ્યવહાર છે. કામકાજમાં ખૂબ જ ચતુર હોય છે, નાનું બાવરાની ખૂબ જ આમદી હોય છે. આર્થિક સુખ ભાગ કરનારી પણ હોય છે. આવી શ્રીઓને કૌટુંબિક તમ જ નામાગિક કાર્યના ખૂબ જ વધ મળતો હોય છે, આવી શ્રીઓનું મિત્રમણ ખૂબ જ મોટું હોય છે, મિત્રશ્રીઓ દોવા છતાં ન કરનારી હોય.

વિશાખા :—જે શ્રીઓનો જન્મ વિશાખા નક્ષત્રમાં થયો હોય તેમની પ્રભાવશાળી હોય છે, પોતાના વર્તમા તેમ જ નમાજ-નન્યામાં પોતાના પ્રભાવથી આનું નામ મેળવે છે. તેમની શરીર કામલ હોય છે. ઋતુ નળધી નાધાગ્નુ દર્દોની અનર ગેદતી હોય છે. વૈભવશાળી તેમ જ ધર્મ-ધ્યાનમાં માતનારી હોય છે.

અનુરાધા :—જે શ્રીઓનો જન્મ અનુરાધા નક્ષત્રમાં થયો હોય તે શ્રી અભિમાન-હિત હોય છે, વિરોધી વાતાવરણમાં પણ પોતે

સ્થાનના મિથ નદી હોય અથવા જ્ઞાનના સ્થાનમાંના માલિક સ્થાનનામાં હોય તે તેને પાનિ ઘેર મેલે તે મો છે

ધણીખરી જ્યાંએ જોવામાં આવ્યું છે, કે જે સ્ત્રીઓની જન્મકુળમાં જ્ઞાનના સ્થાનમાં રાત્રિ હોય તે તે કુવારી નહે છે અથવા સખ યવા હોય તે પણ એકવારુ જીવન ગાળે છે

જે સ્ત્રીઓની જન્મકુળમાં શુક્રના નવમાસમાં નજીક હોય અને નજીકના નવમાસમાં શુક્ર હોય તે ખીજા પુત્રોના મગમાં આવે છે જે સ્ત્રીઓની જન્મકુળમાં રાત્રિ, મગ અને સૂર્યની નદી સખમાં હોય તેમજ આ ગણીમાં ચંદ્ર, શુક્ર હોય અને પાંચમાં મગના સ્થાનમાં પાંચમડ હોય તેથીને વધા યોગ ગણવામાં આવે છે જે સ્ત્રીઓની જન્મકુળમાં શુક્ર અને ચંદ્ર સખમાં હોય તે મોજનોખી હોય છે હુવ અને ચંદ્ર હોય તે સખી જે સ્ત્રીઓની જન્મકુળમાં શુક્ર અને ચંદ્ર હોય તેમજ પૂર્ણિમાનો ચંદ્ર હોય તે સાવચાળી ને છે

જ સ્ત્રીની જન્મકુળમાં રૂચ, રાત્રિ અને નજીક નજીક મગો હોય, તેથી મિત્રાઓ અને અભિયાનીથી ગમે છે

જ સ્ત્રીની જન્મકુળમાં રાત્રિ નજીક મગ અને શુક્ર હોય, તેમજ પાંચમડોની દિશા હોય, તેમજ પાંચમાં સ્થાન ઉપ અશુભ મગોની દિશા થતી હોય તે તે વાઝણુ હોય છે

જ સ્ત્રીની જન્મકુળમાં પાંચમાં સ્થાનમાં શુભ ચંદ્ર હોય તેને જાહેર હાથ છે, જે સ્ત્રીઓની જન્મકુળમાં સખમાં આવેલા સ્થાનની અશુભ મગો હોય તે તે વહેમી અને છે તેમજ દુખી થાય છે

જે સ્ત્રીઓની જન્મકુંડલીમાં સાતમા સ્થાનમાં મંગળ હોય અને તેના ઉપર શનિની દષ્ટિ હોય તો તેને કન્યુવાવડનો યોગ બને છે.

જે સ્ત્રીની કુંડલીમાં સાતમા સ્થાનમાં મૃત્યુ, હોય તેને ઘણી વખત મરી ગયેલો બાળક પ્રસવ થાય છે.

જે સ્ત્રીઓની જન્મકુંડલીમાં કેન્દ્ર સ્થાનમાં ગુલ ગ્રહ હોય, કન્યા, પુત્ર અથવા ધન અને કુંભ ગણી પદ્મ અંશ સુધીની હોય અને તે સાતમા સ્થાનમાં હોય તેને પેસાદાર ઘણી મળે છે.

જે સ્ત્રીઓની જન્મકુંડલીમાં અગ્નિચાન્દ્ર, લવનમાં ચંદ્ર, સાતમા લવનમાં બુધ અને શુક્ર અને તેને ગુરુની ગુપ્ત દષ્ટિ હોય તો રાજરાણી જેવું સુખ ભોગવે છે.



## પ્રશ્નજ્યોતિષ

### પ્રશ્નજ્યોતિષની મહત્તા

પ્રશ્નજ્યોતિષથી દુઃખી, પીડિત અને અનાથજનોને દિલ્લાને આપી શકાય છે. પ્રેમીઓની પ્રેમભિમાનના અગ્નિ હૃદય પ્રશ્નજ્યોતિષથી થઈ શકે છે. ભારિયા ગર્જનાં કયા દિવસનું આપણું જુઝાન કંવા તપ્ત છે એનું નિદાન પ્રશ્નજ્યોતિષથી થઈ શકે છે. શ્રેયશાલિ ભગ્વા તમામ વિચારોનો, અને શૂંઝવની તમામ ચિંતાઓનો, હૃદયને યાગી મૂકતી તમામ વ્યથાઓનો તાત્કાલિક ઉકેલ પ્રશ્નજ્યોતિષથી થઈ શકે છે.

### પ્રશ્નજ્યોતિષની રીત

નિર્જાલ મનુષ્યના પ્રશ્ન પૂછવાના મમતની ગગાતર નોંધ કરી, જન્મકુંડળીની રીતે જ ઘડી, પગ, વિષળ કાઢી; પ્રશ્ન કુંડળી દોરી; ભવન, નાશી અને ભવન વિપતિનું કુંડળીમાં નિર્માણ કરી; લખનાર કે જન્મભાગ્યકળી માત્ર જ નિદાન કરવું એ આગામી માર્ગ રીત છે.

દેવતાઃ પ્રતોનુ નિદાન અત્ર આપનામાં આશ્ચુ છે.

(૧) મારું હાથમાં લીધેલું કાર્ય શું સફળ થશે ?

(અ) કેન્દ્ર સ્થાનમા અથવા પટેલા, સોયા નાનમા, અને દગ્ગમા સ્થાનોમા નુમ પ્રક છે.

(૧) દિશાલુ સ્થાનમા અથવા પટેલા, પાંદિમા અને નાનમા સ્થાનોમા શુભ મદ છે.

તેથી તમારું હાથમાં લીધેલું કાર્ય અગ્રય મદ્દ થશે.

(૨) મારું હાથમા લીવેલ કાર્ય શું નિષ્ફળ થયે ?

(અ) કેન્દ્ર સ્થાનોમા અથવા પડેલા ચોથા માતમા અને દશમા સ્થાનોમા પાપ ગ્રહો છે

(૧) ત્રિકોણ સ્થાનોમા અથવા પડેલા પાચમા અને નવમા સ્થાનોમા પાપ ગ્રહો છે,

તેથી તમારું હાથમા લીવેલું કાર્ય અવગ્રહ નિષ્ફળ જશે

(૩) તમારું હાથમા લીવેલું કાર્ય ક્યારે મફત થશે ?

(અ) કેન્દ્ર સ્થાનોમા ગલ ગ્રહો છે

(બ) ત્રિકોણ સ્થાનોમા શુભ ગ્રહો છે

(૧) ખીજા અથવા ત્રીજા ભવનમા ગુરુ, શુક્રની સુતિ છે તેથી મારું તાત્કાલિક મફત થશે

(૪) મારું હાથમા લીવેલું કાર્ય શું તાત્કાલિક નિષ્ફળ થશે ?

(અ) કેન્દ્ર સ્થાનોમા પાપ ગ્રહો છે

(બ) ત્રિકોણ સ્થાનોમા પાપ ગ્રહો છે

(૧) ખીજા અથવા ત્રીજા ભવનમા ગુરુ, શુક્રની સુતિ નથી તેથી તમારું હાથમા લીવેલું કાર્ય તાત્કાલિક નિષ્ફળ થશે

(૫) મારા હાથમા લીવેલા કાર્યમાવી શું મને નફો મળશે ?

ત્રીજા, પાચમા માતમા અગિયારમા સ્થાનોમા શુભ ગ્રહો છે તેથી અવગ્રહ નફો મળશે

(૬) શું મને તાત્કાલિક નોકરી મળશે ?

માતમા મધ્યમા અને દશમા સ્થાનોમા શુભ ગ્રહો છે તેથી તાત્કાલિક નોકરી મળશે

(૯) માંગે પ્રેમી મિત્ર ક્યાંકે આપજે ?

ચુ ગચીનુ લગ્ન છે તેથી તમારો પ્રેમી મિત્ર તમને મળવા ની ગી ચૂંચો છ

(૮) માન મંદવાડમાથી હું માંગે ચક્રિ ?

પહેલા, પાચમા, નાનમા અને આ મા આનોમા શુભ પ્રદો તથી તમે તમાગ મદવાડમાથી તાગ થો

(૯) મારી આગયેલી મિલત મને મળજે ?

પહેલા અને અગિયારમા આનોના શુભ પ્રદો છે તેથી તમાગી આગયેલી મિલત તમને પાગી મળે

પ્રશ્ન દ્વારેશ -

(૧૦) મારી મિત્ર-ત કોણે મોગી હતી ?

સ્થિત ગચીનુ લગ્ન છે તેથી તમાગી મિલત તમાગ પોતાના જ માધુમે મોગી હતી

(૧૧) મારુ લગ્ન ક્યાંકે થજે ?

દેહમવન બેળ ગચીનું છે અને શુક બેળ ગચીમા છ માટે તમાગ લગ્ન ઘણી દેળ મુનમા થને

(૧૨) મારી પત્ની પુત્રને જન્મ આપજે ?

બેળ ગચીનુ લગ્નમવન છે અને શુક બેળ ગચીમા બિરાજમાન છે તેથી તમારી પત્ની પુત્રને જન્મ આપજે



(૧૩) શું મારી પત્ની પુત્રોને જન્મ આપશે ?

બેકા રાશીનું લગ્નલવન છે અને શુરુ બેકા રાશીમાં બિરાજમાન છે તેથી તમારી પત્ની પુત્રોને જન્મ આપશે.

(૧૪) મારી પત્નીને શું જન્મશે ?

બેકા રાશીનું લગ્ન છે : શુરુ બેકા રાશીમાં છે; લગ્ન લવનનો અધિપતિ પુરુષ ગ્રહ છે ને પાંચમા લવનનો અધિપતિ પણ પુરુષ ગ્રહ છે તેથી ખાતરીથી કહું છું કે તમારી પત્ની પુત્રને જ જન્મ આપશે.

(અ) બેકા રાશી મેષનું લગ્ન છે; (બ) શુરુ બેકા રાશી મેષમાં ચંદ્ર સાથે યુતિમાં છે; (ક) લગ્ન લવનનો અધિપતિ મંગળ પુરુષ ગ્રહ છે; (ડ) પાંચમ લવનનો અધિપતિ સૂર્ય પુરુષ ગ્રહ છે માટે પત્ની પુત્રને જ જન્મ આપશે.

(૧૫) મારી પુત્રીને શું જન્મશે ?

બેકા રાશીનું લગ્ન છે; શુરુ બેકા રાશીમાં છે; લગ્ન લવનનો અધિપતિ સ્ત્રી ગ્રહ છે ને પાંચમા લવનનો અધિપતિ પણ સ્ત્રી ગ્રહ છે; તેથી ખાતરીથી કહું છું કે તારી પુત્રી પુત્રીને જન્મ આપશે.

આ પ્રમાણે તમામ ઉપાધિમય પ્રશ્નોનું નિદાન થઈ શકે છે.

(અ) બેકા રાશી વૃષભનું લગ્ન છે; (બ) લગ્ન લવનનો અધિપતિ શુક્ર સ્ત્રી ગ્રહ છે અને તે બેકા રાશી કર્કમાં બેઠો છે તેથી પુત્રી પુત્રીને જ જન્મ આપશે.

**સંક્રાન્તિ અથવા ગોચર**

લવિત્યકથન માટે દશા પદ્ધતિ સિવાય અન્ય પદ્ધતિ છે; તેને સંક્રાન્તિ અથવા ગોચર પદ્ધતિ કહે છે. આ પદ્ધતિમાં ગ્રહો જ્યારે

એક લવનમાંથી બીજા લવનમાં સંક્રાન્તિ કરે છે અથવા પસાર થાય છે ત્યારે તેઓ ચોક્કસ પ્રકારનું ક્ષણ આવે છે, આ ઇન્ડાનિષ્ટ ક્ષણ દર્શાવવાની પદ્ધતિને ગોચર કહે છે. આ પદ્ધતિમાં જન્મ સમયે ચંદ્ર જે લવનમાં હોય તે લવનને પહેલું લવન કહેવામાં આવે છે અને અન્ય સર્વ લવનો તદ્દનુરૂપ મૂકી, ગણતરી કરી ભવિષ્ય કથન કહેવામાં આવે છે.

**સૂર્ય સંક્રાન્તિ :**

પહેલું લવન : ૧. જગતો ફેરફાર કે સ્થાનાંતર, ૨. મંદવાડ, ૩. સંપત્તિની પડતી.

૨. બીજું લવન : ૧. આવકની અછત, ૨. જાવકની વૃદ્ધિ, ૩. દમાઈ જવાનો ભય, ૪. આંખનું તથા માથાનું દર્દ.

ત્રીજું લવન : ૧. આગેજ્ય, ૨. આવકની વૃદ્ધિ.

ચતુર્થ લવન : ૧. નાદુરસ્ત તણિયત, ૨. કામમાં દીલ, ૩. કુટુંબકલેશ.

પાંચમું લવન : ૧. મૃત્યુનો ભય, ૨. નાદુરસ્ત તણિયત, ૩. ચિંતા અને ઉપાધિ.

છઠ્ઠું લવન : ૧. કાર્યમાં વિજય, ૨. આવકમાં વધારો, ૩. સારું આગેજ્ય.

સાતમું લવન : ૧. મંદવાડ, ૨. મુસાફરી, ૩. આર્થિક મુસીબત.

આઠમું લવન : ૧. અકસ્માત, ૨. તકરાર, ૩. શોક, ૪. નકરનું દર્દ.

નવમું ભવન : ૧. કાર્યની નિષ્ફળતા, ૨. ભય, ૩. બેચેની.

દશમું ભવન : ૧. વિજય, ૨. મોટાઓની કૃપા.

અગિયારમું ભવન : ૧. નફો, ૨. વેપારની વૃદ્ધિ, ૩. માન, ૪. કીર્તિ, ૫. સારું આગેજ્ય.

બારમું ભવન : ૧. અતિશય માનસિક ઉપાધિ, ૨. કાર્યમાં નિષ્ફળતા, (૩) હેતુ વિનાનું શ્રમણ.

ત્રીદશ સંક્રાંતિ :

પહેલું ભવન : ૧. સારો ખોરાક, ૨. ચારી ઊંઘ, ૩. કપડાં અને રત્નાદિનો લાભ.

બીજું ભવન : ૧. ઉપાધિ, ૨. અપમાન, ૩. અતિશય ખર્ચ.

ત્રીજું ભવન : ૧. વિજય, ૨. લાભ, ૩. સારું આગેજ્ય.

ચોથું ભવન : ૧. ઉપાધિ, અને ચિન્તા, ૨. નાદુરસ્ત તબિયત ૩. નિષ્કારણ પરિશ્રમણ, ૪. ખોટ.

પાંચમું ભવન : ૧. ચિન્તા અને બેચેની, ૨. નિષ્ફળતા, ૩. મોક.

છઠ્ઠું ભવન : ૧. કુટુંબ સ્થૂળ, ૨. ધનની વૃદ્ધિ, ૩. સારું આગેજ્ય.

સાતમું ભવન : ૧. લાભ. ૨. આનંદની વૃદ્ધિ.

આઠમું ભવન : ૧. ચિન્તા અને બેચેની, ૨. તકરાર, ૩. અનિદ્રા, ૪. ઉપાધિ, ૫. ધનની ખોટ.

નવમું ભવન : ગરુડા લય.

દશમું ભવન : ૧. આર્યિક લાય, ૨. વિજય

અગિયારમું ભવન - અગાન બધીઓનો ગેળાપ

બારમું ભવન : પુષ્કળ ખર્ચ.

મંગળ મંજાતિ :

પહેલું ભવન : ૧. મુનાદી, ૨. માનનિષ્ઠ ચિંતા અને  
ચાગીકિ ઉપાધિ, ૩. ગરુડા લય, ૪. નિરૂણતા.

બીજું ભવન : ૧ ઉપગીની અવકાશ, ૨. તમ્બાકુ, ૩  
નિરૂણતા.

ત્રીજું ભવન : ૧. વિજય, ૨ મહાપુરોહી કૃપા

ચોથું ભવન : ૧ કુનગ, ઘા કે ઈંગ

પાંચમું ભવન . ૧. નાગરુદ્ધ તમિયત ૨. અગાનની પી.  
૩ ગોપ, ૪ અમનો તમિયત લય

છઠ્ઠું ભવન : ૧ વિજય, ૨ સુવર્ણ લાય.

સાતમું ભવન : ૧ કુટુમ કોશ. ૨. ધનની ખોટ, ૩. જાડ  
અથવા આખની પી.

આઠમું ભવન : ૧ મુલાદી, ૨. અપમાન, ૩. શાગીકિ  
ઈંગ

નવમું ભવન : ૧ મર્મમા નિરૂણતા, ૨. નાગરુદ્ધ તમિયત,  
ઉપગી અમલગીની અવકાશ

દસમું ભવન : ૧. લાજ, ૨. વિજય.

અગિયારમું ભવન : ઘણા પ્રકારથી લાભ.

બારમું ભવન : ૧. આંખની પીડા, ૨. તકરાવ, ૩. ભારે ખર્ચ, ૪, આશ્વેષ.

ત્રીંચ સંક્રાન્તિ :

પહેલું ભવન : ૧. કેળવણીનો અભાવ, ૨. સગાંઓની અવદૃષ્ટિ, ૩. કઠોર ભાષણ.

બીજું ભવન : ૧. ધનનો લાભ, ૨. સાગે ખોરાક, ૩. બેલકાંથી લાભ.

ત્રીજું ભવન : ૧. ગત્રુઓથી હિપાધિ, ૨. ઉપરીઓની અવદૃષ્ટિ.

ચોથું ભવન : ૧. નફો, ૨. કુટુંબ મુખ.

પાંચમું ભવન : ૧. ઘરમાં ક્લેશ, ૨. માનસિક ચિંતા.

છઠ્ઠું ભવન : ૧. વિજય, ૨. ધનલાભ, ૩. બેલકાંથી લાભ.

સાતમું ભવન : ૧. પરિભ્રમણ અને યાત્રા, ૨. વહાલાંઓનો વિયોગ.

આઠમું ભવન : ૧. વિજય અને મુખ.

નવમું ભવન : ૧. સગાંઓ સાથે અણગમતાવ, ૨. નાદુરસ્ત ગિયત.

દશમું ભવન : ૧. સારું આરોગ્ય. ૨. ઉત્સાહ.

પ્રીતુ ભવન : ૧. નાદુરસ્ત તમિષન, ૨. જનલુ ૩.  
ધનની ખાટ

ત્રીતુ ભવન : ૧. વિશ્વ, ૨. સાત, ૩. મુખી પ્રસંગા, ૪.  
ગુપ્તની કલ્પ

ચાતુ ભવન : ૧. નાદુરસ્ત તમિષન, ૨. સત્રાનું દુઃખ ૩.  
માત્રાપનું દુઃખ

પાંચમું ભવન : ૧. ધનની ખાટ, ૨. અસુચકતા આશ્વેષ ૩.  
ગત, ૪. તકરાટ

છત્તું ભવન : ૧. સત્રુ ઉપદ્રવ શાંતિ, ૨. કાલવિશ્વ, ૩.  
સાત

સાતમું ભવન : ૧. મુચ્છાદી ૨. વડાસાની વિવેક,  
૩. ખર્ચ

ગ્રહોની અસર કયારે ?

સૂર્ય અને મંગળ લવનોમાં દાખલ થતાંની સાથે જ પોતાનો પ્રભાવ દર્શાવે છે ગુરુ અને શુક્ર લવનના મધ્ય ભાગે પોતાનો પ્રભાવ દર્શાવે છે. ચંદ્ર ગનિ લવનનો ત્યાગ કરતી વખતે પોતાનો પ્રભાવ દર્શાવે છે, જ્યારે બુધ તેમની તમામ મહાન્તિમાં પોતાનો પ્રભાવ દર્શાવે છે.

સૂચના : ભાવિ-કથન કરતી વખતે દશાપદ્ધતિની મનમા ઘુસના કરી તે પછી નિર્ણય પર આવવું યોગ્ય છે. જા'ને પદ્ધતિઓનું નામાન્ય સત્ય જ વચ્ચાર આવકાગદાચી છે.



૫. કર્કનો ગુરુ શત્રુલવનમાં બેઠો હોય તો ઉત્તમ રીતે લાગ્યશાળી થવાય અને અનેક વેપારમાં લાગીદાર થવાય. વળી તે મંગળ અને શુક્ર કેન્દ્રીય ગ્રહો સાથે પંચમ પાથે શુભ દષ્ટિમાં હોય તો ધનવૃદ્ધિ કરવામાં મદદ કરે તેવી જ રીતે મંગળ, શુક્ર, ગુરુ સાથે નવમ પાથે શુભ દષ્ટિમાં હોય તો ડહાણુ થવું જ જાય.

૬. વૃશ્ચિકનો કેન્દ્રીય બનેલો મંગળ, શુક્રની સાથે ધુનિમાં બેનાને ધુનિની ઉપર શુભ દષ્ટિ કરતા હોય તો જિંદગીમાં ફતહ મળે. ચંદ્ર-શનિના ત્રિપયોગ સિવાયનું જીવન સર્વ ગીત સાદું જાય. ઘૃહાવસ્થા મુખ્યત્વે કરીને પંચાવન વર્ષથી તે બોત્તેર વર્ષ શુધ્ધીની અવસ્થા, સર્વ રીતે અતિ ઉત્તમ રીતે પસાર થાય.

**એક જ કુંડલીમાં અનેક યોગો-એક ધનપતિની કુંડલી**

**ચામરયોગ બીજો પ્રકાર :—**

જન્મમાં ચંદ્ર આઘ્યો છે અને કેન્દ્રી બન્યો છે તેથી ચામરયોગ થાય છે. આ યોગથી (અ) અદ્ભુત ધનમંપત્તિ, (બ) દીર્ઘાયુષી અને (ક) સામાજિક કીર્તિ મળે છે.

**માલારીયોગ મધ્યમ પ્રકાર :—**

શુક્ર પાચમાં સ્થાને દોળની કક્ષામાં આવ્યો છે, તેથી મધ્યમ પ્રકારનો માલારીયોગ થાય છે, આ યોગથી ૧. અનિશ્ચય ધનપ્રાપ્તિ, ૨. પુષ્કળ સ્થાવર જગમ મિલકત, ૩. તાલનનું સુખ ૪. નોંદર કે ભૂતવર્ગનું સુખ પ્રાપ્ત થાય.

પા. ભા.—૩૬



(૧) રૂચક્રયોગ : મંગળ દશમા સ્થાનમાં વૃશ્ચિક રાશીમાં રુચક્રી બની કેન્દ્રી હોય તો રૂચક્રયોગ થાય છે, આ યોગથી ૧. સત્યવાદિત્ય, ૨. સુંદર વક્તૃત્વ, ૩. અનેક ધંધાથી કે કૌશલથી ધનપ્રાપ્તિ, ૪. વિજય અને ૫. નેતાપણું પ્રાપ્ત થાય છે.

(૨) માસારી યોગ : ગુરુ દશમા સ્થાનમાં કેન્દ્રીય થાયથી માસારીયોગ થાય છે. આ યોગથી ૧. પુષ્કળ ધનપ્રાપ્તિ, ૨. વિદ્યાના પ્રમાણમાં સ્થાવર-જંગમ મિલકત, ૩. રાજનું સુખ, ૪. નોકર કે જૂન્ય વર્તનું સુખ, ૫. વિદ્યાપ્રાપ્તિ, અને ૬. દાતાશક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે.

આમ-દાન ગંગા, ૫. મોટા ઈંદાળ, ૬. મોટી પેઢીઓ આવે ગંગાંધ અને ૭. અણુના-લો લાલ મળે છે.

(૮) સૂચ-શુદ્ધની ગુણ યુતિ : ૧. લોબી ને પક્કા વેપારી બનાવે છે. ૨. નદેલાઈથી શીખનારને અભ્યાસી બનાવે છે, ૩. ધધામા પ્રવિણ અને દિગ્ગમમા એકો બનાવે છે.

(૫) શુદ્ધ ગુણની લાભ-ધ્યાનમા ગુણ યુતિ ૧. જૂગડા ને ધગ્ગાનો ગોળ ઉપપન્ન કરે છે, ૨. કામમા તેમજ નીતમા રત્ન આપે છે. ૩. ડડાપણ અને પવિત્રતા આપે છે. ૬. ઉદાર અને માયાળુ બનાવે છે. ૫. આદર્શ દાપત્ય બાગે છે.

મહાન આદ્યતકારક ચંદ્ર શનિનો ખારમં સ્થાને વિષયોગ :

આ યોગ ૧. મિલકતની ખુવારી કરે છે, ૨. દેશાગિનાની રિથિની લારી મૂકે છે. ૩. લિખાગી કરે છે. ૪. મિત્રો અને અગત માણુઓ મારફતે જ વડુ ખુવારી થાય છે. આત્મમાની સુલતાની ભોગવનાર આ મહાન લલમીપતિના જીવનમા મહાન આદ્યતકારક સમય ૪૩ વર્ષની ઉંમરથી તે પચાસ વર્ષની ઉંમર સુધી પડેલું છે. કમે કમે સુધગતા સુધગતા ધાનકમુ વર્ષ થતા થતામા તો તે પડેલાના ગુના પણુ ધારણી ભાગ અને સુખી અનરથાએ પડેલું છે. રહાવરથા ધણી જ ઉત્તમ અને સુખી પમાર થાય છે.

એક મહાન લલમીનંદન બાગની જન્મકુંડળી

જન્મ તારીખ ૧૩-૨-૧૯૩૫

ગુણકાન્ક યોગ :

(૧) આમરયોગ : ૧. લભધ્યાનમા ચંદ્ર છે અને લભના અરિપતિ લાભભવનમાં ગાગ સ્થાને ગોદવાયો છે તેથી આમરયોગ

થાય છે. આ યોગથી ૧. અદ્યત્ત ધનનપત્તિ, ૨. દીર્ઘાયુષી અને ૩. સામાજિક કીર્તિ મળે છે.

(૨) ત્રિકોણયોગ : શુક્રના સ્થાનમાં લગ્નલવને ચન્દ્ર, ચન્દ્રના સ્થાનમાં કુર્કનો શુક્ર અને શુક્રના સ્થાનમાં લાલભવનમાં શુક્ર ત્રિકોણયોગ ગ્યે છે; તેથી અનેક દિશાએથી ધનનપત્તિ ને સામાજિક કીર્તિ નળ. મદન લક્ષ્મીપતિ થઈ સાડીવાડી ઘોડા ગાડીનું સુખ મળે.

(૩) ભદ્રયોગ : બીજો પ્રકાર : બુધ નવમા સ્થાનની કોણની જ્ઞામાં બેઠેલો છે તેથી મધ્યમ પ્રકારનો ભદ્રયોગ થાય છે. આ યોગથી ૧. દીર્ઘાયુષ્ય, ૨. ત્રીન શુદ્ધિ, ૩. ગત્તાની પદ્ધતી, ૪. વિદ્વાનો પામેથી મન્માન ને ગ્રીતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

(૪) પીચયોગ : બીજો પ્રકાર શનિ નવમા સ્થાનની કોણની જ્ઞામાં બેઠેલો છે તેથી મધ્યમ પ્રકારનો પીચયોગ થાય છે. આ યોગથી ધનપ્રાપ્તિ ને મૃત્યુ સુખની પ્રાપ્તિ થાય છે; પરંતુ એકતાવા ને અદુષ્ટા જીવનમાં ઘણીવાર મજાવ થયે છે.

## ઝેડ ઝેડવોડેટનું ગ્રહભંગ

જન્મતારીખ : ૯-૬-૧૯૦૪ ગુરુવાર

શુભકારક યોગો :—

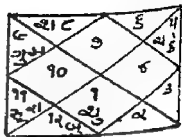
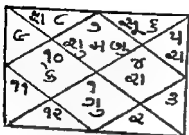
(૧) બેવડો ચામર યોગ : લગ્નસ્થાનમાં રવિ અને ચંદ્ર આવ્યા છે અને કેન્દ્રી બન્યા છે તેમ જ લગ્નનો અધિપતિ સૂર્ય સિંહ રાશીનો સ્વમુખી થઈ પોતાના જ રથનમાં કેન્દ્રી થયા છે તેથી બેવડો ચામરયોગ થાય છે આ યોગથી ૧. અટાક ધનગંપતિ, ૨. દીર્ઘાયુષ્ય અને ૩. સામાજિક કીર્તિ મળે છે.

(૨) ભદ્રયોગ : ૧. બુધ કેન્દ્રી થઈ પહેલા સ્થાનમાં આવ્યો છે તેથી ભદ્રયોગ થાય છે. આ યોગથી-૧. દીર્ઘાયુષ્ય, ૨. તીવ્ર બુદ્ધિ, ૩. સત્તાની પદવી કે અમલદારી અને વિદાનો પામેથી ગમ્માન ને પ્રીતિ પ્રાપ્ત થાય છે.

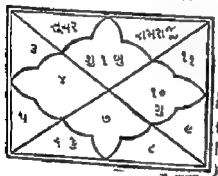
(૩) હંસ યોગ : ગુરુ નવમા સ્થાને કોણની દક્ષિણમાં જિગ્ગમાન છે તેથી હંસયોગ થાય છે. આ યોગથી-૧. મહામત્તા પ્રાપ્તિ ૨. પ્રબળ સત્તાની વ્યવસ્થા, ૩. દુઃખનો પણ વખાળે એવી દાર્શનિકતા. ૪. ઉદારશક્તિ અને ૫. સીન્દર્યપ્રજ્ઞા પ્રાપ્ત છે.

(૪) ચંદ્ર : વિની શુભ યુતિ છે તેથી- ૧. જિન્દગીમાં વિજય, ૨. આખાદી, ૩. સત્તા, ૪. માન, મરતબો, ને હોદ્દો તેમજ ૫. મોટાઓની કૃપા આપે છે.

(૫) મૃત્યુ બુધની યુતિ છે તેથી ૧. લોભી ને પાંકા વેપારી, ૨. સહેલાઈથી શીખનાર, ૩. બધી વાતો અકદમ સમજી મનમાં ગપનાર, ૪. ધંધામાં પ્રવિણ અને ૫. દિસાબમા એકો ગનાવે છે.



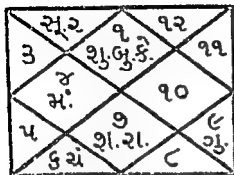
— ਹਯੇਨ ਨਾ ਮਾਧਿਅੁਪਾਨੀ ਦੁਲੀ —  
ਮਾਧਿਅਾ ਨਿ-ਰਾਗੀਯਾ



ਲੋਕ ਹਯੇਨ



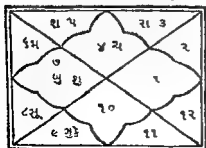
— દેવલેખના રાજવીઓની કૃત્તી :—  
પાંચમ જયોજી



છઠ્ઠા જયોજી



— ભારતના રાજપુરુષોની કૃત્તી :—  
જવાહરલાલ નહેરુ



-: ભાગના વિખ્યાત નેતાઓ -  
 શ્રી જ્ઞાયાલાલ મુનગી



શ્રી નજાપાવાનાગી



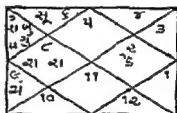
નો માન્ય રીત-



-: ભારતની નામાંકીત વ્યક્તિઓ :-  
શ્રી કેમરભાઈ



શ્રી મહાદેવભાઈ દેગાઈ

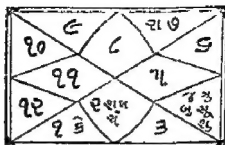


-: જગતના મહાન પુરુષોની ટુલણી :-  
:શીયાના છેલ્લા ઝાર

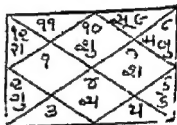
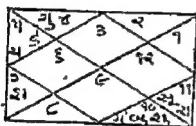




# ગુમાસ્તીની



- ભારત તથા ચીનના પ્રખર નેતા -  
શ્રી મોના-જી દેગાઈ માલા ૧૫-૧૭



- પાકીસ્તાનના રાજપુરુષો -  
શ્રી મહમદઅલી જીના



જ્યોતિષશાસ્ત્રના નવા ૩ અંશો :

જન્મનાગીચ પંચાંગ કુડગી કાઢવાની રીત, કુડગી કાઢી ફળકથનની રીત, વિશાક મેળાપમા મંગળ અંક, નાડીનું સ્થાન, નૂતન દર્શિત્ય

વિશાક મેળા કરવાની અવિરતન ચર્ચા

**જ્યોતિષ ચિંતામણી** : મૂલ્ય : રૂ. ૬ = ૦૦

ભાવિના મુજબના પ્રશ્નો-લગ્નપુરિ-જન્મકાળ કુડગીના ભાવ-ગણી-ગુક  
બાર ભાવના વિચાર, જન્મપત્રિકા વગર નું કુલુ  
કાર્યની અફળતા માટે ગુજરાતીમા જન અપત્તિ પુનઃ

કવિ કાલિદાસનું અસલ મંત્રકૃત પર

તૈયાર કરેલ જ્યોતિષનો સારરૂપ અંશ

**ઉત્તર કાલામૃત** ભાગ ૧-૨ કિંમત રૂ. ૫ = ૦૦

વર્ષોના અનુભવ પછી જ્યોતિષશાસ્ત્ર અને તર્કશાસ્ત્રનો સુમેળ  
સાધી તૈયાર કરેલો જ્યોતિષશાસ્ત્રનો ગુજરાતીમા પ્રથમ અંશ

જ્યોતિષ ફળ દીપિકા

(Planetary Yogas)

ફળ જોતાં વિવિધ યોગ જાણવા જરૂરી છે. યોગપ્રમાણે કાલેકું  
ફળ મત્ત હોય છે. ગુજરાતી ભાષાનું સાર્વત્રિક પુસ્તક આપની  
પાસે હોવું જરૂરી છે. અજોડ પુસ્તક ઘેરબેઠા મેળવવા

રૂ. ૫ = ૦૦ મ. આ. કરો.

શ્રી હરિદર પુસ્તકાલય. ટાવરંગ સૂરત.

મંદુક. દિલી. તામીલ. નંદુગી અને અંગ્રેજી પુસ્તકોનું  
 શાસન કરી નંદુર કોલો ન્યાયિયના બે મહાન અંકા  
 જાણી લાપામ લઈને તમા અને પદ્મ પુસ્તક. હો તમે તમા

, યાની -ખાના પદ્મી તમારી જાનકુળી જાણી ન મા.  
 યજ ૪ ૮૦૦ હજારજોખાના વિશે, ૧ નામાકિત પુસ્તકોના પાવના  
 વિન્દા તથા તમનું કેખાચીન અને અવિશ્વાસી બાલેના અંગે  
 બે નશિત પુસ્તક

જ્યોતિષ

હસ્ત સામક્રીક Astro Palmistry

૨૨ ચિત્રો સાથે

લેખ બાલકવંદ પંદરાકરે ૩ પાના ૩૪૦. કિંમત : રૂ. ૯ = ૦૦

કુંડળી હસ્તદર્શન Hora Palmistry

લેખ બાલકવંદ પંદરાકરે પાના ૫૬૦. કિંમત રૂ. ૧૫ = ૦૦

૩૫૪ ચિત્રો, ૧ હન્ડ ઓન્ટો, ૨૫ નતક, પુરુષ જાનક તથા  
 ન્યુમારાલોલ ન જુ દિશા અને અંગે નશિત પુસ્તક

શામળામદ્દ ફા અપાય મોટું પુસ્તક : ગાંગગાંગીમાં

જાત્રીસ પૂતળી ની વાર્તા

મૂલ્ય રૂ. ૩૫૫૫ નામી ગાઈઝના પાના ૬૩૦. ૮ ચિત્રો સાથે

શ્રી રાજીવ પુસ્તકાલય. દાવર ગેટ. મુમ્બાઈ.